

**ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

అధికార నీవేదిక
OFFICIAL REPORT

శనివారము , మార్చి 29, 2003
11వ జా. స. X స. వాల్యూం -- V నంబరు --6
శక సంవత్సరము - 1925, చైత్రం - 8

SATURDAY, THE 29th MARCH, 2003
11 L.A. X S. VOL-- V No. - 6
8 - Chaitra , 1925 - S.E.

#

శాసనసభ సచివాలయము
పబ్లిక్ గార్డెన్స్
హైదరాబాదు - 500 004.

LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS
HYDERABAD
500 004.

అంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీమతి కె. ప్రతిభా భారతి
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ కె. హరీషురరెడ్డి
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ ఎం.వి. కృష్ణరావు శ్రీమతి బి. శోభానాగిరెడ్డి శ్రీ కె. జయరాం శ్రీ అర్ణ. ప్రకాశ్ రెడ్డి శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్యానాయక్ డా. కె. హరిబాబు
కార్యదర్శి	:	శ్రీ కె. తుళ్జనంద్ సింగ్
సంయుక్త కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎస్. వి. రామిరెడ్డి
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీమతి వి. జయకుమారి శ్రీ పి.కాశిరాజు శ్రీ కె. హరినారాయణ రావు శ్రీ పి. వెంకటరామారావు శ్రీ ఎం.ఎ.సిద్ధిభి
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్.ఆర్.సి. సర్పరాజు శ్రీ బి. వద్దారెడ్డి శ్రీ జి. ఎస్. గోపాలకృష్ణ కుమారి బి.కె.ఆర్.లక్ష్మి శ్రీ ఐ. రాధాకృష్ణముర్తి శ్రీ ఎస్. వెంకటేంక్ శ్రీ ఎస్. రాజ సదారాము శ్రీ యు. జగదీశ్వర్
చివ్వ రిపోర్టర్	:	శ్రీ ఎం. పాండురంగాచార్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు
అధికార నివేదిక

(పదవ సమావేశము)

శనివారము, మార్చి 29, 2003

సభ ఉ. గం. 8.30 ని.లకు సమావేశమైనది

(గౌ. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

విషయ సూచిక

1. సభా కార్యక్రమము
2. సక్షత్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు
3. సభా కార్యక్రమము
4. సక్షత్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు
5. స్వల్ప వ్యపది ప్రశ్నలు
6. జీడో అపర్
7. అర్జీల సమర్పణ

8. సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రము
  9. కమిటీల నేపాదికల సమర్పణ
    1. అర్జీల కమిటీ
    2. ప్రభుత్వ లెక్కల కమిటీ
    3. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల కమిటీ
    4. అనుగత చట్ట నిర్మాణ కమిటీ
    5. ప్రభుత్వ హోమీల కమిటీ
    6. అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేప కమిటీ
  10. ప్రభుత్వ బిల్లులు
    1. 2003, ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్రవ్య వినియోగ బిల్లు
(ఎల.ఎ.బిల్ నెం.8/2003)
(అమోదించబడినది)
    2. 2003, ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్రవ్య వినియోగ (2 నెం.) బిల్లు
(ఎల.ఎ.బిల్ నెం.8/2003)
(అమోదించబడినది)
-

సభా కార్యక్రమము

(సభ ప్రారంభం కాగానే కాంగ్రెస్, బి.జె.పి., సి.పి.ఐ-ఎం సభ్యులు తమ తమ స్థానాలలో లేచి నిలుచుని తమ ఎడ్జర్న్మెంట్ మోషన్సును చర్చకు అనుమతించవలసిందిగా కోరారు.)

శ్రీ ఎన్.ఇంద్రసేనా రెడ్డి (ములక్సేట) : అధ్యక్షా, కరువుతో అలమటించిపోతున్న వారి పరిస్థితిని ఆసరాగా చేసుకుని మతమార్పించు చేయినున్నారు. ముందు మా ఎడ్జర్న్మెంట్ మోషన్సును చర్చకు అనుమతించండి.

శ్రీ డి.నాగేందర్ (ఆసిఫ్ సగర్) : అధ్యక్షా, వారు పార్టీని స్థాపించిన శుభ సందర్భంలో సెనెస్ స్టార్ హోటల్సు జూబీ హిల్స్లో కట్టేందుకు పర్మిషన్ ఇచ్చారు. ఇంతకంటే అన్యాయం ఏమైనా పుండా ?

డా. ఎం.వి.మైసూరా రెడ్డి (కమలాపురం) : స్పీకర్ మేడమ్, పాయింట్ అఫ్ ఆర్డర్.

మేడమ్ స్పీకర్ : హాజర్ స్టార్ట్ కానే లేదు కదా.

శ్రీ పి.అశోక్ గజపతిరాజు : మేడమ్, వారిని రూల్ 38 చూడమనండి.

DR.M.V.MYSURA REDDY: I would like to invite your attention to Rule 67 of the Rules.

Mode of asking for leave to move an adjournment motion

Provided that the Speaker may, if necessary, hear the Member concerned before refusing his consent under Rule 63 or holding the motion as not being in order:

I would like to invite your attention to Page 500 of Kaul and Shakdher. The subject matter of an adjournment motion must have direct and indirect relation to the conduct or default on the part of the Government of India, here the Government of Andhra Pradesh and must be in the nature of criticism of the action of the Government of India.

ఇప్పుడు మేము ఇచ్చిన ఎడ్జర్జుమెంట్ మోవ్, ప్రభుత్వ జి.బ. నెం.205, డేట్ 20-3- .....

(షైక్ కట్ చేయబడింది)

MADAM SPEAKER: I am not allowing.

డా. ఎం.వి.మైసూరా రెడ్డి : మేడమ్, ప్రభుత్వ ఆస్థి అన్యకొంతం అయిపోతోంది. రూ.200 కోట్ల ప్రభుత్వ ఆస్థిని దుర్భవించాలి చేస్తున్నారు.

MADAM SPEAKER: Do not go into the subject. I am not allowing.

డా. ఎం.వి.మైసూరా రెడ్డి : నేను సబ్జక్ట్ లోకి వెళ్లడం లేదు. కానీ ఇంపోర్ట్ ఆఫ్ ది సబ్జక్ట్ చెప్పాలి కదా.

MADAM SPEAKER: I have received three notices of Adjournment Motion.

1. Adjournment Motion given notice of by Dr.Y.S.Rajasekhara Reddy and others regarding allotment of land worth more than Rs.100 crores at Jubilee Hills, Hyderabad to Oberoi Group of Hotels violating all the norms and also nominated Sri G.Kishan Rao as the Chief Coordinator for the project.
2. Adjournment Motion given notice of by Sri N.Indrasena Reddy and others regarding targetting the poor people to go for religious conversion in the name of drought situation in the State and
3. Adjournment Motion given notice of by Sri Nomula Narasimhaiah and Sri Sunnam Rajaiah regarding allotment of 14 Acres of lands worth more than Rs.100 crores at Jubilee Hills to private parties secretly have been disallowed.

(అంధ్రచ్ఛోతి దిన పత్రికలోని “రూ.100 కోట్ల హారితవనం, హోటల్కు బహుమానం” అను శీర్షికన ప్రచురితమైన వార్తను కాంగ్రెస్ పురియు సి.పి.ఐ-ఎం పార్టీ సభ్యులు అధ్యాత్ స్థానం వైపు ప్రదర్శించారు)

(బి.జె.పి. సభ్యులు నెల్లారు జిల్లాలో జరిగిన మతమార్పిళ్లను గురించిన వార్తను ఉటంకిస్తూ “వార్త ” దిన పత్రికను అధ్యక్ష స్థాపం పై ప్రదర్శించారు)

శ్రీ డి.నాగేందర్ : ఎం.ఎల్.ఎ.లకు 500 గజాల స్థలాన్ని అడిగితే ప్రభుత్వం కుదరదని చెప్పింది. ఇప్పుడు హోటలకు ఎట్లా ఇస్తారు ? పైనాన్న మినిష్టర్ గారు చెప్పాలి.

శ్రీ కాగిత వెంకట్రావు (మల్లేశ్వరం) : మేడమ్ ముందర మనం రెగ్యులర్ ఎజండాను తీసుకుంటే బాగుంటుంది.

మేడమ్ స్పీకర్ : ఒ.కె. మీరు అప్రాప్రియేషన్ బిల్ మీద మాటల్డాడండి.

మేడమ్ స్పీకర్ : ఒ.కె. మీరు అప్రాప్రియేషన్ బిల్ మీద మాటల్డాడండి.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే తీవ్ర అంతరాయం)

After Question hour, you will get the opportunity. I will give opportunity to all Floor Leaders. I will allow you. Please cooperate with the Chair.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్ (జనగాం) : ఇది రు.100 కోట్ల ఇస్తూ. ఈ విధంగా చేస్తే ఎట్లా ? గ్రామాలలో మంచినీరు లేదు. దాని గురించి పట్టించుకోరు. శాసన సభ్యులకు ఇళ్ల స్థలాలు కూడా ఇవ్వరు. ప్రతి రోజుగా ఒక కుంభకోణమే. నిన్న ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్ కాందిశీకులకు భూములనిచ్చిన అవినీతి కుంభకోణం, ఈవాళ హోటల్ కుంభకోణం. మంత్రులందరూ ఇక్కడే పున్నారు. ఈ రకంగా భూములను ఎలాట్ చేయడం న్యాయమేనా ?

After Question hour, you will get the opportunity. I will give opportunity to all Floor Leaders. I will allow you. Please cooperate with the Chair.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్ (జనగాం) : ఇది రు.100 కోట్ల ఇస్తూ. ఈ విధంగా చేస్తే ఎట్లా ? గ్రామాలలో మంచినీరు లేదు. దాని గురించి పట్టించుకోరు. శాసన సభ్యులకు ఇళ్ల స్థలాలు కూడా ఇవ్వరు. ప్రతి రోజుగా ఒక కుంభకోణమే. నిన్న ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్ కాందిశీకులకు భూములనిచ్చిన అవినీతి కుంభకోణం, ఈవాళ హోటల్ కుంభకోణం. మంత్రులందరూ ఇక్కడే పున్నారు. ఈ రకంగా భూములను ఎలాట్ చేయడం న్యాయమేనా ?

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్ (జనగాం) : ఇది రు.100 కోట్ల ఇస్తూ. ఈ విధంగా చేస్తే ఎట్లా ? గ్రామాలలో మంచినీరు లేదు. దాని గురించి పట్టించుకోరు. శాసన సభ్యులకు ఇళ్ల స్థలాలు కూడా ఇవ్వరు. ప్రతి రోజుగా ఒక కుంభకోణమే. నిన్న ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్ కాందిశీకులకు భూములనిచ్చిన అవినీతి కుంభకోణం, ఈవాళ హోటల్ కుంభకోణం. మంత్రులందరూ ఇక్కడే పున్నారు. ఈ రకంగా భూములను ఎలాట్ చేయడం న్యాయమేనా ?

మేడమ్ స్పీకర్ : మీరు అప్రాప్రియేషన్ బిల్ మీద జరిగే చర్చలో మాటల్డాడండి. మీకు ఈవాళ అపరెంట్యునిటీ పుంది కదా.

శ్రీ ఎం.ధర్మరావు (హస్కోండ) : మేడమ్, బలవంతంగా మత మార్పిళ్లను చేస్తున్నారు.

శ్రీ గద్దె బాబురావు (చీపురుపల్లి) : మేడమ్, వారికి ప్రతి రోజుగా హౌజస్ స్టోర్ చేయడం ఒక అలవాటైపోయింది.

శ్రీ డి.నాగేందర్ : మేడమ్, ప్రతిరోజు అన్యాయంగా ఇటువంటి జి.ఎ. ఒకటి ఇప్పుడం ప్రభుత్వానికి కూడా అలవాటైపోయింది. ప్రతిరోజు కుంభకోణాలే.

మేడమ్ స్పీకర్ : ప్లిజ్ రెజ్యామ్ యువర్ సిట్స్.

.8.40

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే తీవ్ర అంతరాయం)

శ్రీ డి.నాగేందర్ : ఎం.ఎల్.ఎ.లకు ప్లాట్స్ ఇష్టమంటే ఇవ్వబోమని పైనాస్ మినిషర్ గారు చెప్పారు. ఇప్పుడు ఈ పేపర్ చూసి చెప్పమనిండి, ఏమి చెబుతారో. హోటల్స్కు రు.100 కోట్ల ఖరీదు చేసే ల్యాండ్ ఇస్ట్రా ? మీరు ఈ జి.బి. కూడా చూడండి. జి.బి. నెం.505 ఇస్ట్యూ చేసారు. ఏ రకంగా ప్రభుత్వ భూములు అన్యాకొంతమంతున్నాయో చూడండి. శాసన సభ్యులకు ఇళ్ళ స్థలాలు ఇష్టమంటే ఇవ్వారు.

(తిరిగి అంతరాయం)

ఈ జి.బి.సు రద్దు చేసుకొని ఒక స్టేట్‌మెంట్‌ను ఇష్టమని చెప్పండి.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మియ్ : పైవ్ స్టార్ హోటల్స్కు ల్యాండ్ ఈ రకంగా ఇష్టం చాలా అన్యాయం.

శ్రీ ఎన్.దివాకర రావు (లక్ష్మియ్) : అధ్యక్షా, వారికి ప్రజలు అవకాశం ఇచ్చింది నీతివంతమైన పాలన చేయడానికి కాని, ఉన్న భూములను అమ్ముకోడానికి కాదు.

శ్రీ కాగిత వెంకట్రావు : అధ్యక్షా, ప్రతి రోజు వారు ఈ విధంగా ఉదయం గంట, గంటస్వర సేపు టైమ్ వేస్ట్ చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎన్.దివాకర రావు : వారు సక్రమంగా పుంటే, మా వైపు నుంచి నిరసన ఎందుకు వస్తుంది ? వారు నీతివంతమైన పాలన చేస్తూ పుంటే ఈ వైపు నుంచి నిరసనలు రావు. వారు అవినీతి పాలన చేస్తున్నారు. అక్రమంగా భూములను ధారాదత్తం చేస్తున్నారు. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలకు తెలియజేయడానికి మేము ఈ విధంగా నిరసన తెలుపుతున్నామే తప్ప ఇందులో మా సాంత ఇంటరెస్ట్ అనేది ఏమీ లేదు.

శ్రీ పి.గోవర్ధన రెడ్డి (మనుగోడు) : అధ్యక్షా, ఇది ఫారెస్ట్ ల్యాండ్. దీనిని ఎట్లా అమ్ముపోరు ? ఈ ప్రభుత్వం చేసే దుర్మిర్షపు పనులు మరీ ఎక్కువైపోతున్నాయి.

శ్రీ ఎన్.దివాకర రావు : మినిమమ్ రు.100 కోట్లను దిగమిగేసారు. ఈ 30 రోజుల సమావేశాలలో ఏ రకంగా వారు అవినీతికి పాల్పడుతున్నారనేది రాష్ట్ర ప్రజలు చూస్తూనే వున్నారు. ఒక సాధారణ వ్యక్తికి 150 గజాలలో ఇంటి పర్మిషన్ కావాలంటే వెయ్యి క్వాశ్చన్ వేస్తారు. మరి హోటల్కు పర్మిషన్ ఎట్లా ఇస్ట్రారో సమాధానం చెప్పమనండి.

(తిరిగి అంతరాయం)

మేడమ్ స్పీకర్ : మీరు కూర్చోండి. అప్రాప్తియేషన్ బిల్లో మాట్లాడుచుచురుగాని లెండి. ఇప్పటికే 15 నిమిషాలైపోయింది. దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ కాగిత వెంకట్రావు : అధ్యాత్మా, అప్రాప్తియేష్వర్ బిల్ పుంది కదా, వారు అందులో మాటల్డాడవచ్చు.

(“ఇదేమి రాజ్యం, ఇదేమి రాజ్యం”, “దొంగల రాజ్యం, దొపిడి రాజ్యం” అని కాంగ్రెస్ సభ్యులు నివాదాలు చేసారు)

సక్కిత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు పాఠశాలల దేఱా కంప్యూటీకరణ

ప్రశ్న నెం.281(6330)

సర్వశ్రీ కడవ ప్రభాకర్ రెడ్డి(తంబళ్లపల్లి), ఆనం వివేకానంద రెడ్డి(నెల్లూరు), ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి (రాపూరు)- గౌరవనీయులైన పాఠశాల విద్యాశాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారాన్ని తెలియజేస్తారా :

- అ) పాఠశాలలు, ఉపాధ్యాయులు, బోధనేతర సిబ్బంది పనితీరును కంప్యూటర్లేజ్ చేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా పున్నదా ?
అ) అయితే, వాటిని మదింపు చేయడానికి కంప్యూటర్లేజ్ చేసిన పాఠశాలల సంఖ్య ఎంత ?

పాఠశాల విద్యాశాఖా మంత్రి (శ్రీ మండప వెంకటేశ్వర రావు):

అ,ఆ) అపునండి. పాఠశాలలు, ఉపాధ్యాయులు, ఇతర సిబ్బంది పనితీరును పర్యవేక్షించడానికి పనితీరు సూచికలను అభివృద్ధి పరచడం జరిగింది. పాఠశాల విధానాస్వంతటినీ పర్యవేక్షించడానికి కృషి చేయడం జరుగుతుంది.

గృహ నిర్మాణ మండలి వారు నిర్మించిన కాలనీలలో సదుపొయాలు

ప్రశ్న నెం.282(7295)

శ్రీ జి.బుచ్చయ్య చౌదరి(రాజమండి) - గౌరవనీయులైన గృహనిర్మాణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- ಅ) ರಾಜಮಂಡಿ ನಗರ ಸರಿಹಾದ್ದುಲ್ಲೋಗೃಹನಿರ್ಣಣ ಮಂಡಳಿ ಮಧ್ಯ, ಅಲ್ಲ ಆದಾಯಾಲ ವರ್ಧಾಲಕು ಒಕ ಕಾಲನೀವಿ ನಿರ್ಮಿಂಚಿನ ವಿಸಯಂ ವಾಸ್ತವಮೇನಾ ?
- ಆ) ವಂದಲ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಗೃಹೋಲು ನಿರ್ಮಿಂಚಿಸಣ್ಣಿ ಸದರು ಕಾಲನೀಲ್ಲೋ ರೋಡ್‌ಲ್ಲ, ಕಾಲುವಲು, ತ್ರಾಗುನೀಟಿ ಪನರುಲು ವಂಟಿ ಪ್ರಾಧಮಿಕ ಸೌಕರ್ಯಾಲನು ಸಮಕೂರ್ಬಕಪೋವಡಾನಿಕಿ ಗಲ ಕಾರಣಾಲೇಮಿಟಿ ?
- ಇ) ಸದರು ಮಂಡಳಿ ನಿರ್ಮಿಂಚಿನ ಅನೇಕ ಕಾಲನೀಲ್ಲೋ ಇದೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪುನ್ನ ಮಾಟ ವಾಸ್ತವಮೇನಾ ?
- ಈ) ಅಯಿತೇ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತುಲ್ಲೋ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿನಿ ಮೆರುಗುಪರವಡಾನಿಕಿ ಶೀಸುಕುಂಟುನ್ನ ಚರ್ಚಲೇಮಿಟಿ ?

ಗೃಹನಿರ್ಣಣ ಶಾಖ ಮಂತ್ರಿ (ಶ್ರೀ ಪಿ.ರಾಮಸುಭಾರತ್ತಿ):

- ಅ) ಅವನಂದ್ರಿ. ಅಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಗೃಹನಿರ್ಣಣ ಮಂಡಳಿ, ರಾಜಮಂಡಿ ಪಾಲಕೆರ್ಲ ವಂಚಾಯತೀ ಸರಿಹಾದ್ದುಲ್ಲೋ 1982 ಸಂವತ್ಸರಂಲ್ಲೋ 35 ಹೆಚ.ಹ.ಜಿ., 481 ಎಂ.ಹ.ಜಿ., 809 ಎಲ್.ಹ.ಜಿ. ಗೃಹೋಲನು, ಮೊತ್ತಂ 1325 ಗೃಹೋಲನು ನಿರ್ಮಿಂಚಿ ಕೇಬಾಯಂಪುದಾರ್ಲಕು ಅಪ್ಪಗಿಂಚಿದೆ.
- ಆ) ಅಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಗೃಹನಿರ್ಣಣ ಮಂಡಳಿ, ಕಾಲನೀಕಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಬಿ.ಎಂ. ರೋಡ್‌ಲ್ಲ, ಭೂಗರ್ಭ ಡ್ರೆಯಿನಲು, ನೀಟಿಸರಫರಾ, ವಿರ್ಯಾದಿಕರಣ ಮೊದಲೈನಂತುವಂಟಿ ಪ್ರಾಧಮಿಕ ಸೌಕರ್ಯಾಲನು ಸಮಕಾರ್ಯಿಗಿಂದಿ.
- ಇ) ಲೇದಂದ್ರಿ
- ಈ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉತ್ಪನ್ನಂ ಕಾದು.

(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭ್ಯುಲಚೆ ತೀವ್ರ ಅಂತರಾಯಂ)
(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭ್ಯುಲು ಸ್ವಿಕರ್ ಪೋಡಿಯಂ ವಢ್ಳಕು ವೆಲ್ಲಾರು)

ಇ.8.50

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಬುಚ್ಚಯ್ಯ ಚೌದರಿ : - ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ರಾಷ್ಟ್ರಂಲ್ಲೋ ನಿರ್ಣಣಮೌತುನ್ನ ಹೊಸಿಂಗ್ ಬೋರ್ಡ್ ಕಾಲನೀಲು....

(ಅಂತರಾಯಂ)

ಮೇದಮ್ ಸ್ವಿಕರ್ : - ಹೊಜನಿ ಈ ವಿಧಂಗಾ ಸ್ಟೋರ್ ಚೆಯಡಂ ಮಂದಿದಿ ಕಾದು. ಹೊಜ್ ಅರ್ಡರ್ಲೋ ಉಂಟೆ ಕದಾ. ಈ ರೋಜ್ ಅಪ್ರೋಪಿಯೆವ್ವ್ ಬಿಲ್ ಉಂದಿ. ಮಂತ್ರಿ ಗಾರು ರಿಷ್ಟ್ಯೆ ಇಸ್ತಾರು. ಮೀರು ಚೆಪ್ಪಾಲ್ಪಿಸಿ ಚೆಪ್ಪಂಡಿ. ದಯಚೇಸಿ ಮೀ ಮೀ ಸೀಟ್‌ಕಿ ವೆಲ್ಲಿ ಕೂರ್ನೋಂಡಿ.

(ಅಂತರಾಯಂ)

ರಾಷ್ಟ್ರಂಲ್ಲೋ ಪ್ರೈಸ್ ಮ್ಯಾಜಿಯಂ ಮುಲನು ನೆಲಕೊಲ್ಪಾಟ

ಪ್ರಶ್ನೆಂ.284(6277)

శ్రీ ఆనం రామనారాయణరెడ్డి - గౌరవనీయులైన పాతశాల విద్యా శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- అ) రాష్ట్రంలో పైన్స్ మూజియంలను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్దియించిన విషయం వాస్తవమేనా :
ఆ) అయితే, నాటిని ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు ?

పాతశాల విద్యా శాఖ మంత్రి (శ్రీ మండవ వెంకటేశ్వరరావు):

- ఆ) అప్పనండి.
అ) ప్రభుత్వం రాబోయే విద్యా సంవత్సరంలో రాష్ట్రంలో పైన్స్ మూజియంలను ఏర్పాటు చేస్తుంది.

డా. జి టమ(తెనాలి):- అధ్యక్షా, పైన్స్ మూజియంల ఆవశ్యకత ఉంది.

(అంతరాయం)

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ కాగిత వెంకటరావు : - అధ్యక్షా, వారు ఈ విధంగా హాజ్ స్టోర్ చేస్తే ఎట్లా ? ఇప్పటికే 20 నిమిషాల సమయం వృధా అయింది.

శ్రీ మండవ వెంకటేశ్వరరావు : - అధ్యక్షా, ఈ పాతశాల వరధిలో పైన్స్ మూజియం లను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతి స్కూల్ లో మంజారు చేయడం జరిగింది.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్.దివాకరరావు : - మేము పెళ్ళి కూర్చొంటాము. మీరు సమాధానం చెప్పండి. వంద కోట్ల రూపాయల నిలువ గల ఆస్థి పోయింది. దీనికి మీరు సమాధానం చెప్పరా. వెయ్యి కోట్ల రూపాయల ఆస్థి పోతేనే సమాధానం చెపుతారా?

శ్రీ బి. గోపాల్(సూర్యాపేటి): - దళితుళ్ళి ప్రధాన కార్యదర్శి కాకుండా అడ్డు పడ్డారు.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఆనం నివేదానందరెడ్డి : - అధ్యక్షా, సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న అడుగుదామంటే, హాజ్ అర్డర్లో లేదు.

(అంతరాయం)

మేడమ్ స్పీకర్ :- ఈ విధంగా సబ్యలు ప్రవర్తిస్తే ఎట్లా? ఇప్పటికే 20 ని.లనమయం వృధా అయిపోయింది. అపోపియేషన్ బిల్ కూడా ఉంది. మినిషన్ రిప్పయె ఉంటుంది.

శ్రీ ఎన్.దివాకరరావు :- మేము వెళ్లి కూర్చోంటాము. మీరు సమాధానం చెప్పండి. వంద కోట్ల రూపాయల నిలువ గల ఆస్థి పోయింది. దీనికి మీరు సమాధానం చెప్పారా. వెయ్యి కోట్ల రూపాయల ఆస్థి పోతే సమాధానం ఇస్తారా?

(అంతరాయం)

₹.9.00

మేడమ్ స్పీకర్ :- హౌస్ అర్దరులో ఉంటే చెబుతారు. కూర్చోండి.

శ్రీ డి. గోపాల్ :- పేపరు చూసి మీరు హరిజనుల మీద యాక్షణు తీసుకున్నారు. మరి ఈ రోజు ఎందుకు చెప్పరు? దఖితుల మీద చర్య ఎందుకు తీసుకున్నారు?

శ్రీ కాగిత వెంకట రావు :- అందుకే మిమ్మల్ని పెట్టింది.

శ్రీ ఎన్. దివాకర రావు :- మీరు కూడా మాటల్డాడటమేనా? ఏమి రామ రాజ్యమండీ?

శ్రీ డి. నాగీందర్ :- షైనాన్ మినిషన్ స్టేట్‌మెంట్ ఇవ్వాలి.

శ్రీ పొన్నల లక్ష్మయ్ :- సమస్యలపై చర్చ జరపడానికి ఇక్కడ. సమావేశం పెడుతున్నది.

(అంతరాయం)

శ్రీ డి. గోపాల్ :- దఖితులకు అన్యాయం చేస్తే ఎవరూ ముందుకు పోలేరు. మీకు రోజులు దగ్గర పడ్డాయి.

(అంతరాయం)

అర్ఘున్ రావుకు ఒక న్యాయం మీకు ఒక న్యాయమా? బాధ్యత వహించి ఎనిచి ఎంక్షయిరీ వేయమనండి.

(అంతరాయం)

ఎన్. దివాకర్ రావు :- విషల మధ్య సమస్యలు లేదు.

(అంతరాయం)

శ్రీ డి. నాగేందర్ : - మేడమ్ గారి కాలి గోపికి మీరు పనికి రారు . కూర్చోండి. దళితుని చీఫ్ సెక్రటరీ కాకుండా చేశారు. ఇదంతా ఈ రోజు రాజు గారు చేశారు.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎస్. దివాకర రావు :- వివేలు బాధ్యతా రహితంగా మాటల్లాడుతున్నారు. ఆ విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. మీరు సమస్యలు పాటించాలి.

ఈ విషయాలకు ఛైనాలో అయితే ఏమి చేస్తారో తెలుసా? ఇదే పని ఛైనాలో జరిగితే ఉరి తీస్తారు.

చార్మినార్ ఫర్ సేల్. భాగ్యసగరం ఫర్ సేల్.

శ్రీ డి. గోపాల్ : - నిజం ముగర్ ఫ్యాక్టరీ నుంచి , నిజం సంపాదించి ఇచ్చిన అస్తులు ఇవి. వీటిని గజపతి రాజు గారు అమ్ముతున్నారు.

డా.ఎమ్.వి.మైసురారెడ్డి : - లెజిస్టీచర్ మినిష్టరు గారు స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తారా?

(అంతరాయం)

డి.9.10

(కాంగ్రెస్ సభ్యులు పోడియం వదలి తమ, తమ స్థానాలలో కూర్చున్నారు)

అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఏదైనా చిన్న స్టేట్‌మెంటు ఇస్తే పోతుంది.

శ్రీ పి.అశోకగజపతిరాజు : అధ్యక్షా, అడ్డిర్చుమెంటు మోషన్ నోటీసు ఇచ్చారు. తమరు డిస్కాలో చేశారు. డిస్కాలో చేస్తే 40 నిముషాలు రబన అయినది. We have Rules. We have Parliamentary practices. According to Rules, this does not arise. According to Parliamentary Practices, even if something is published in the newspapers, we are expected to verify the authenticity of it and raise. జి.బి. ఏదో చూసించారు. ఆ జి.బి. వారు చదివితే వారికి అర్థం అపుతుంది. అభూత కల్పనచేసి హాస్ ట్రైమ్సు వృధా చేయడం టోటల్గా అన్సార్లమెంటరీ అని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నారు.

డా.ఎం .వి.మైసురారెడ్డి : అధ్యక్షా, సాల్యూషన్ చెప్పాను. మంత్రిగారు జి.బి.లోడ్స్ భయాంధోశనలు, సందేహాలను నిప్పత్తి చేయవచ్చు రెండు నిముషములలో, మళ్ళీ ప్రోసేచర్ చెబితే ఆయన ముందుకు పోకుండా వెసక్కు తీసుకుపోతున్నారు. I suggested a solution.

శ్రీ పి.అశోకగజపతిరాజు : అధ్యక్షా, జి.బి. కాపీ పంపించారు చదువుమంటే చదువుతా?

మేడమ్ స్పీకర్: ఏమైనా స్టేట్‌మెంటు ఇస్తారా, ఇప్పాడి చెప్పండి.

శ్రీ పి.అశోకగజపతిరాజు: అధ్యక్షా, అభూత కల్పన చేసి స్టేట్‌మెంటు అంటే అర్థం ఏమిటి?

MADAM SPEAKER: The Minister for Revenue does not want to make a Statement.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: అధ్యక్షా, మతమార్పులకు సంబంధించి ఎడ్జెర్చుమెంటు మొఫ్ఫ్స్ దాని విషయంలో ఏదన్నా స్టేట్‌మెంటు ఇస్తారా, ఏమైనా యాక్స్ తీసుకుంటారా? పేపర్లో వచ్చిందా, చాలా భయంకరంగా పుంది.

మేడమ్ స్పీకర్: దీని మీద స్టేట్‌మెంటు ఇస్తారా, ఇప్పాడి?

శ్రీ పి.అశోకగజపతిరాజు: రూల్ 74 క్రింద తమరు అడ్జైట్‌చేస్తే స్టేట్‌మెంటు ఇస్తాము.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి: అధ్యక్షా, ఇవాళ సభ ప్రారంభంపుతూనే గౌరవ సభ్యులు మైసూరారెడ్డిగారు ఎడ్జెర్చుమెంటు మొఫ్ఫ్స్ యొక్క ఇంపార్టెన్సు గురించి చెప్పారు. ఇవాళ అలిమోష్ ఆఫరి రోజు అసంబీల్ . అందుకని 100 కోట్ల రూపాయలకు ఆస్థికి సంబంధించి అడ్జెర్చుమెంటు మొఫ్ఫ్స్ ఇచ్చాము.

మేడమ్ స్పీకర్: సబ్టైప్టులోకి వెళ్లసని వెళుతున్నారు.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి: అధ్యక్షా, ఇంత ప్రాముఖ్యమైన ఇస్తా ఎడ్జెర్చుమెంటు మొఫ్ఫ్స్ ఇప్పవలసిన అవసరం పుంది. ఉంది కాబట్టి మీ దృష్టికి తీసుకొనివచ్చాము. మీరు దానిని డిస్ట్రిక్టులో చేశారు. మీ డిస్ట్రిక్టు వాడి డిస్ట్రిక్టులో చేసినా గపర్చుమెంటు నుంచి స్టేట్‌మెంటు ఇప్పించిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. రూలింగ్ ఇప్పించండి. గపర్చుమెంటుకు ఇష్టం లేకపోయా... ask them to give a statement in the Zero Hour. You have to protect our interests.

MADAM SPEAKER : Is it not responsibility to protect the interest of the Chair.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి: అధ్యక్షా, ఇంత పెద్ద సమస్యను, దీని గురించి పట్టించుకోకపోతే ప్రభుత్వం చాల తొందరగా సుందించవలసిన అవసరం పుంది. అర్పునరావుగారికి ఒక న్యాయం, వీరికి ఒక న్యాయమా, ఏమి పద్ధతి అధ్యక్షా,

మేడమ్ స్పీకర్: నేను ఎలా చేయనండి. ఎట్లా అండి సబ్టైప్టులోకి వెళుతూ, నేను ఎవరిని ఎలా చేయలేదండి. మంత్రిగారిని కూడా నేను ఎలా చేయలేదు. నేను ఎడ్జెర్చుమెంటు మొఫ్ఫ్స్ డిస్ట్రిక్టులో చేసినా తరువాత once again you are going into the subject. సబ్టైప్టులోకి వెళుతున్నారు, అప్రాప్రియేషన్ బిల్లుపైన మాట్లాడడానికి అవకాశం పుంది.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి(పులిపెందుల): అధ్యక్షా, చాలా సార్లు షైర్ నుంచి డైరక్షన్సు ఇప్పించిన సందర్భాలు చాలా పున్నాయి. మీరు డైరక్షన్సు ఇప్పించండి. చాలా సార్లు ఇదే హోస్టలో షైర్ నుంచి ఇంపార్టెన్టు ఇస్తాన్, గపర్చుమెంటు ముందుకు రాకపోయా మీ డైరక్షన్సువల్ల స్టేట్‌మెంటు ఇప్పించిన సందర్భాలు ఉన్నాయా? లేదా? మా ఇంటరెస్టు కూడా కాదు. మొత్తం రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ఇంటరెస్టులో ప్రాటక్ష చేసే అవసరం మీకు పుంది. చాలా ముఖ్యమైన సమస్య, చాలా విషయాలలో అనేక రకాలుగా మీకు కోపరేట్ చేస్తున్నాము. ఈ సెప్టెంబర్ 40 రోజుల్లో మీకు కోపరేట్ చేశాము. మీరు కూర్చొమంటే కూర్చున్నాము,

మాట్లాడమంటే మాట్లాడాము. మీరు చెప్పినట్టే చేశాము కదా? ఇంత పెద్ద ఎత్తున అన్యాయం జరుగుతావుంటే ...how the Government will not respond to that ?

శ్రీ నౌముల సర్పింహయ్య(సక్రికల్): అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు పత్రికల్లో వార్తలు అంటే దానిని పట్టించుకోవద్దు అన్నారు బాగుంది. ఈ రోజు పూర్తిగా ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన జింబులతో సహి ఇచ్చారు. ఎడ్జెర్సుమెంటు మోఫ్స్ డిస్ట్రిక్టు చేశారు. కాబట్టి మాట్లాడవద్దు అంటే, వాళ్ళకి ఏమాత్రం ఆలోచన ఉన్నా సరే వాళ్ళు ఇస్కూచేసిన ఆర్దర్సు మావికావని చెప్పమనండి. మాని అయితే దాని ఉండ్చేశ్యాలు చెప్పమనండి.

శ్రీ ప్రై. రామకృష్ణాడు: అధ్యక్షా, ఏదైనా ఒక పద్ధతి పాటిస్తే ఏదైనా చెప్పడానికి అవకాశం ఉంటుంది. రాగానే పెల్లోకి వచ్చి మాకు ఇదే కావాలి అనే పద్ధతి కూడా మంచిది కాదు. The Government's stand is very clear. There is no need to give any statement on this. ఇవాళ అప్రాప్తియేషన్ బిల్లు పుంది దాంటో డిస్ట్రిక్టు చేయమనండి. If anything is there to be answered, the Government will answer on that point.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరాణ్డి: అధ్యక్షా, అప్రాప్తియేషన్ బిల్లులో ఏదైనా మాట్లాడవచ్చు. కాని అప్రాప్తియేషన్ బిల్లులో ఇస్కూ డైల్యూట్ అయిపోతుంది. ఆ విషయం మీకు తెలియదా? మాకు తప్పనిసరిగా డైల్యూట్ కాకుండా ఇస్కూకు సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం పుంది. గపర్సుమెంటుకు మీ దగ్గర నుంచి డైరక్షన్ ఇప్పించండి. ఇంత ఫూరంగా తప్ప జరుగుతుంటే, అన్యాయాలు చేస్తాపుంటే ఎట్లా? మీము సబెక్టులోకిపోను వాళ్ల చేత స్టేటుమెంటు ఇప్పిస్తే తరువాత క్లారిఫికేషన్ అడుగుతాము.

శ్రీ ప్రై. రామకృష్ణాడు: అధ్యక్షా, అప్రాప్తియేషన్ బిల్లులో వారు ఏమి డైల్యూట్ చేయకుండా మాట్లాడమనండి. మీము కూడా దానిని డైల్యూట్ చేయకుండా సమాధానం చెబుతాను నేను.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరాణ్డి: అధ్యక్షా, 100 కోట్ల రూపాయలు విలువ గల ఆస్థిపైన పత్రికల్లో ప్రముఖంగా వస్తే, మీము దానని ఎడ్జెర్సుమెంటు మోఫ్స్గా ప్రస్తావనే తప్పా, అది తప్పా చెప్పండి. ఇంత పెద్ద ఇస్కూ వచ్చిన .... వాళ్లు రెస్వాండ్కాకపోతే is it not the responsibility of the Chair to ask the Government to answer to that particular point.
డ.9.20

ఇన్ని రకాల వాయిలేషన్సు ఉన్నప్పుడు గపర్సుమెంట్ రెస్వాండ్ కాకపోతే ఎలా? ఇటువంటి ప్రిమిడెంట్సు ఇన్ని లేవు? మీరు కూడా చాలా సార్లు డైరెక్షన్సు ఇచ్చారు. స్పీకర్ డైరెక్షన్సు వల్ల హాస్ కమిటీలు అపాయింట్ అవ్వాలేదా? You have to come to our rescue. వాళ్ల చర్చం చాలా దశసరి, మీరైనా చెప్పాలి కదా. ఇది ఇంత ఇంపార్టెంట్ అయినా.. Government is not responding properly. ఈ ఇంపార్టెస్సన్సును గమనించండి. వంద కోట్ల రూపాయల విలువైన వ్యవహారం. హాస్కు వచ్చే అవకాశం లేదు.

శ్రీ ప్రై. రామకృష్ణాడు: ఎవరి చర్చం దశసరో ఇప్పుడు తెలుస్తుంది. స్పీకర్గారు సలబై నిమిషాల నుండి చెబుతున్న కూర్చోకుండా ఉంటే, ఎవరి చర్చం దశసరో తెలుస్తుంది. హాస్కు సంబంధించిన కస్టడియన్ చెప్పినా విసకపోతే ఎలా? మీరు మాట్లాడేవానికి ఒక సందర్భం ఉండాలి. మీరు ఉపాంచుకొన్న దానికి సమాధానం చెప్పమనంటే ఎలా? మీరు మాట్లాడాలనుకున్నది అప్రాప్తియేషన్ బిల్లో మాట్లాడవచ్చు. అప్పుడు గపర్సుమెంట్ సభకు, ప్రజలకు సమాధానం చెబుతుంది.

మేడమ్ స్పీకర్స్ : క్రష్ణ అవర్ , జీరో అవర్ అయిన తరువాత అప్రాప్రియేషన్ బిల్లులో అడగండి. యు విల్ గెట్ ది అపర్చు నిటీ. నా మాట వినండి. మీరు అడిగేది అడగండి, వారు చెప్పేది చెబుతారు.

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిః అప్రాప్రియేషన్ బిల్లో దీనికి స్పీఫిక్స్ గా సమాధానం చెబుతారా?

శ్రీ వై. రామకృష్ణదుః రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు ఉసహించి అడిగితే దానికి తగ్గట్టగా ఎలా సమాధానం చెబుతాను. గపర్చుమెంట్ స్టాండ్ చెబుతాను.

మేడమ్ స్పీకర్స్ : నాలుగవ ప్రశ్న వరకు వెళ్లాము. ప్రభాకర్ రెడ్డిగారు అడగడానికి కుదరలేదు. ఇప్పుడు మొదటి ప్రశ్న నాలుగవ ప్రశ్న కల్బ్ చేసి అడగండి. క్లారిఫికేషన్స్ ఇష్టుండి.

**ప్రశ్న నెం.281 పాతశాలల డేటా కంప్యూటీకరణ
మరియు ప్రశ్న నెం.284 రాష్ట్రంలో పైన్స్ మూజియములను నెలకొల్పట
(కొనొగింపు)**

శ్రీ మండవ వెంకటేశ్వరరావుః అధ్యక్షా, ఆలోడీ చదివాను . కాబట్టి మీరు చెప్పినట్లుగానే ఈ ప్రశ్నలకు క్లారిఫికేషన్స్ ఇస్తాను. ఉపొధ్యాయులను, పాతశాలలను, విద్యార్థులను మానిటర్ చేయడానికి కంప్యూటర్లైజేషన్ గురించి వారు ప్రశ్న అడిగారు. రాష్ట్రంలో ఉన్న కోటి యాభై అరు లక్షల మంది ఐదు నుండి పదిహాను సంవత్సరాల వయస్సు ఉన్న పిల్లల వివరాలను కంప్యూటర్లైజ్ చేయడం జరిగింది. ఆ వివరాలను ఆన్‌లైన్‌లో పెట్టడానికి చర్యలు తీసుకున్నాము. త్వరలోనే అవస్త్రీ రాబోతున్నాయి. రాష్ట్రంలో సుమారు 84 వేల పాతశాలలను కంప్యూటర్లైజ్ చేసి మానిటర్ చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాము. విద్యాశాఖలో స్కూలు, టీచర్సు, పిల్లల మానిటరింగ్ చేయడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకున్నాము. టీచర్సు వివరాలను, సీనియరిటీపాటు అస్త్రీ కలెక్షన్ చేస్తున్నాము. స్కూల్ డేటాలో ఇన్‌ప్రాప్ట్‌క్రూర్ వివరాలను పెట్టడం జరిగింది. వాటన్నటి సహకారంతో స్కూలు గ్రేడింగ్ చేసి స్కూలుకు ఏ విధమైన ఇండికేటర్సు పెట్టాలని చూస్తున్నాము. మానిటరింగ్ పాయింట్లు పెట్టాము. పైన్స్ మూజియమ్స్ లో పైన్స్ సెంటర్సు కొంత వరకు ఉన్నాయి. జిల్లాలలో పైన్స్ మూజియమ్స్ పెట్టి, ప్రతి పాతశాలకు అనుసంధానం చేసి పైన్స్ విజ్ఞానాన్ని విస్తారించాలనే ఒక లక్ష్యంతో మందుకు పోతున్నాము. వాటని జిల్లాలలో అందుబాటులో ఉన్న భవనాలలో ఎస్టోబీవ్ చేయాలని చూస్తున్నాము. బట్టటలో సుమారు రు.20 లక్షలు పైన్స్ మూజియమ్స్ కోసం కేటాయించాము. గౌరవ సభ్యులు కాని, పార్లమెంట్ సభ్యులు కాని, బెత్తాపోకులు కాని బిల్లింగ్సును ఇచ్చినా, స్థలం ఇచ్చినా, విధులు ఇచ్చినా సమస్యలు చేసుకొని పరిసైంట్ మూజియమ్స్ ఎస్టోబీవ్ చేయాలని చూస్తున్నాము. పైన్స్ ఎడ్యూకేషన్సు ప్రతి పాతశాలలో కంప్సనరీ చేయాలని చూస్తున్నాము. పాతశాలలో టీచర్సుకు లెర్నింగ్ మెటీరియల్ తయారు చేయుట కొరకు సుమారు రు.500లు, కొన్ని స్కూలుకు రు.2వేలు, కొన్ని హైస్కూలుకు రు.10వేల వరకు విధులు ఇచ్చాము. కొన్ని ప్రత్యేకమైన పాతశాలలకు రు.40 వేల నుండి రు.50 వేల వరకు విధులు ఇచ్చాము. క్వార్టర్లీ లేదా ఇయర్లీ పైన్స్ ఎగ్జిబిషన్ వారిలో వారే పెట్టుకునేలా చూస్తున్నాము. ఆ విధంగా మండలాలలో, జిల్లాలలో పెట్టడానికి చూస్తున్నాము. పైన్స్ ఎడ్యూకేషన్సు ప్రమాట్ చేయడానికి రాష్ట్రంలో, జిల్లాలలో పైన్స్ మూజియమ్స్ నిర్మాణం చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాము. బెంగుళూరులో ఉన్న పరిసైంట్ మూజియమ్ లాగానే ఇక్కడ కూడా పరిసైంట్ మూజియమ్ పెట్టి విద్యార్థులకు, పెద్దలకు అవకాశం కల్పించి, వారు పైన్స్ ఎడ్యూకేషన్సు గురించి చెప్పే విధంగా చర్యలు తీసుకోబోతున్నాము.

ఉ.9.30

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డిః మేడమ్ స్పికర్, దాదాపుగా అన్ని సూళ్లకు కంప్యూటర్లుచ్చి మొత్తం అన్ని వివరాలను కంప్యూటర్లైజ్ చేసి మానిటరింగ్ చేయడం జరుగుతుందని మంత్రి గారు చెబుతున్నారు. అయితే మా అసుఖపంలో తేలిన విషయాలేమిటంటే మీరు ఇప్పటికే సస్థయ్ చేసిన సూళ్లలో అని చాలాభాగం పని చేయకుండా నిరుపయోగంగా పున్నాయని తెలుస్తున్నది. దానికి కారణమేమంటే కంప్యూటర్లను ఏర్పాటు చేయడానికి మినిమమ్ రిక్వయిర్మెంట్ అయినటువంటి ఎల ట్రిసిటీ సస్థయ్ చాలా సూళ్లకు లేకపోవడామే. అదేవిధంగా చాలా సూళ్లకు సరియైన భవన సదుపాయాలు కూడా లేవు. కొన్ని సూళ్లకు భవన సదుపాయం పున్నా కాంపోండ్ వార్ల లేకపోవడం, మరి కొన్ని సూళ్లలో వాచ్మన్ లేకపోవడం ఈ విధంగా కంప్యూటర్లను ఏర్పాటు చేసినా వాటికి సరియైన సెక్యూరిటీ కూడా లేని పరిస్థితులున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మీరు ఆయా సూళ్లకు కంప్యూటర్లను సరఫరా చేసినా అని నిరుపయోగమపుతాయి. మా తంబళపల్లి నియోజకవర్గంలోని సూళ్లలో మీరు సస్థయ్ చేసిన కంప్యూటర్లు పై కారణాల వల్ల నిరుపయోగంగా పున్నాయి. కాబట్టి మీరు కంప్యూటర్లను ఏర్పాటు చేయకుముందే అలాంటి సూళ్లకు తగిన వొలిక సదుపాయాలు కల్పించవలసిన అవసరముంది. కాబట్టి మీరు కంప్యూటర్లను ఏర్పాటు చేయడానికంటే ముందుగా ఆ సూళ్లకు అవసరమైన ఎలక్ట్రిసిటీ వాటర్, బిల్లింగ్స్, కాంపోండ్ వార్ల తదితర వొలిక వసతులు కల్పించినప్పుడు మీరు ఏర్పాటు చేయబోయే కంప్యూటర్లు విద్యార్థులకు అందుబాటులోకి వచ్చే అవకాశముంటుంది. కాబట్టి ముందుగా అటువంటి వొలిక సౌకర్యాల కల్పన విషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆనం వివేకాసంద రెడ్డిః నమస్తో అమ్మా! ఇప్పుడున్న పరిస్థితుల్లో కనీసం ఇప్పటికైనా కంప్యూటర్లను ఇస్తామంటున్నారు. చాలా సంతోషం . కాని మీరు అకడమిక్ క్యాలండర్ ఇచ్చి ఐదు నెలలైనా ఇంతవరకు అది fulfil కాలేదు. ఈ విధంగా మీరు సూళ్లకు కంప్యూటర్లిచ్చినట్టయితే ఈ అకడమిక్ క్యాలండర్లను కూడా కంప్యూటరైజేషన్ చేస్తారా? అంతే కాకుండా చాలా సూళ్లలో వొలిక సదుపాయాలు లేవు. కాబట్టి ఈ కంప్యూటర్లను ఏర్పాటు చేయడం కోసమైనా అని ఏర్పాటు చేయడానికంటే ముందుగా ఆయా సూళ్లకు అవసరమైన వొలిక సదుపాయాల కల్పనకు ప్రాధాన్యమివ్వండి. నేటి గ్లోబలైజేషన్ విధానంలో పున్న కాంపిటీషన్సు ఎదుర్కొడానికి వీలుగా కంప్యూటరైజేషన్ చేసిన తరువాత ఆయా సూళ్లను మెయిన్ కంప్యూటర్లలో అనుసంధానం చేసి లేచ్చే స్టోప్‌వేర్ టెక్నాలజీ కానిప్పండి, ఇంటర్వెబ్, అనలైన్ వంటి సౌకర్యాలు కల్పించడానికి మీరు ఆ సిస్టమ్స్ ను ప్రయుచేటైజ్ చేస్తున్నారని, దానికి రు.400 కోట్లు ఖర్చు పెడతామంటున్నారు. వీటిని ప్రయుచేటైజ్ చేయబోయేముందు ఏదైనా ఒకపైలట్ ప్రాజెక్టును అమలుపరచబోతున్నారా? అదేవిధంగా సేవా దృక్పథంతో ఎందిడ్ సూల్స్ కాని, గపర్ముంట్ సూల్స్ కాని కంప్యూటరైజ్ చేయడానికి ముందుకు వచ్చే వారిని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించడానికి ముందుకొస్తుందా? ఈ సూళ్లలో కంప్యూటరైజేషన్కు సంబంధించిన స్టోప్‌వేర్ ను తయారు చేయడానికి ప్రయుచేట వారికిరు.550 కోట్లను వెచ్చిన్నున్నారన్న మాట కూడా నిసవస్తున్నది. ఏది ఎంత వరకు వాస్తవం? వాటికి సంబంధించి ఎవరైనా సేవా దృక్పథంతో ముందుకొచ్చేవారిని, దాతలను ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా పుండా? మా దగ్గర మిడ్డె మీల్స్ కు సంబంధించి 8 వేల ప్లేట్లను పంచడం జరిగింది. అదేవిధంగా ఇంకా 3 వేల ప్లేట్లను పంచబోతున్నాము. ఈ మాదిరిగా దాతలు ఈ కార్యక్రమలో ముందుకోస్తే వారిని ఎంకరేజ్ చేసే వుద్దేశం ప్రభుత్వానికుండా? అదేవిధంగా పైన్స్ మూర్ఖజియం ప్రోదరొబాదులోనే ఏర్పాటు చేస్తారా లేక జిల్లా హాండ్ క్వార్టర్లలో కూడా ఏర్పాటు చేసే అలోచన పుండా? ఎందుకంటే జిల్లాస్తాయిలో ఏర్పాటు చేసేటట్టయితే we will make free maintenance, we will give free accommodation and everything. దీనిలో సోపల్ పైన్స్ అకాడమీని కూడా ఇన్కోడ్ చేస్తారా?

డా.జి.ఎమ్సి.అధ్యక్షా, గౌ. మంత్రి గారు పైనుసూళ్లలో కంప్యూటర్లను ప్రవేశపెడతామన్నారు. అయితే ఈ కంప్యూటర్లను కొన్ని సూళ్లలో మాత్రమే ప్రవేశపెట్టడం వల్ల మిగతా సూళ్ల వారిని ఆసూళ్లలో అనుమతించడం లేదు కాబట్టి మిగతా సూళ్లల్లో కూడా కంప్యూటర్లను ప్రవేశపెట్టడానికి ఎప్పటిలోగా చర్చలు తీసుకుంటారు? ఇక పైన్స్ మూర్ఖజియం ఏర్పాటు చేస్తామంటున్నారు. పైన్స్ మూర్ఖజియం కంటే కూడా మండల స్థాయిలో విద్యార్థులకు పైన్స్లో ప్రాక్టికల్ ఓరియంట్ అంశాలలో అవగాహన

కల్పించడానికి, అదేవిధంగా వారిలోని స్వభావాత్మక శక్తిని వెలికి తీయడానికి వుపయోగపడేవిధంగా పైన్ ఏజిబిషన్సు ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. కాబట్టి ఆ దిశలో చర్యలు తీసుకుంటారా?

డా.ఎమ్.వి.మైసూరారెడ్డి: స్పీకర్ మేడమ్, సూళ్లలో కంప్యూటర్లైజేషన్ ఏర్పాటు చేయడానికిగాను NIIT, ఎవరాన్, ఆప్టెక్, టెరాస్టర్ మొదలైన కంపెనీలకు ఐదు సంవత్సరాలలో ఏర్పాటు చేయడానికి గాను రు.250 కోట్లకు ఇచ్చిన మాట వాస్తవమా? ఈ కంప్యూటర్ శిక్షణ తరగతులకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలలో మైక్రోసాఫ్ట్ విండోస్, సర్ఫర్ విండోస్, 1998, ఎమ్.ఎస్.ఆఫ్స్స్, ఎమ్.ఎస్. విండోస్, 1998 మొదలైన అంశాలను సేర్పించాలన్న నిబంధన విధించిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా? లైనెక్ అతి సమర్థవంతమైనది మరియు స్వచ్ఛాయతమైనది, చౌకగా పచ్చేది, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆదరణ పొందింది మరియ అన్నిచేట్లా ఈ విధానం అనుసరించబడుతున్నది కాబట్టి సూళ్లలో కూడా ఈ లైనెక్ విధానాన్ని ఉపయోగించడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ పల్లి రఘువాథరెడ్డి(సల్లమడ): మేడమ్ స్పీకర్ మేడమ్, ఈ రోజున మన సమాజంలో కంప్యూటర్లకును ప్రాధాన్యత కాని అని పోషిస్తున్న పొత్త కాని అందరికి తెలిసిందే. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సూళ్లలో కనీసం టైన్ క్లాస్ వరకు ఈ కంప్యూటర్ పరిజ్ఞానం కల్పించవలసిన అవసరముంది. అదేవిధంగాసూళ్లలోని బోధన, బోధనేతర స్టోఫ్కు సంబంధించిన వివరాలన్నిటినీ కంప్యూటరైజ్ చేసి అన్ని విషయాలు మానిటర్ చేస్తామంటున్నారు. అదేమాదిరి లైబ్రరీ, ల్యాబ్ మరియు ఫర్మిచర్ వివరాలను కూడా కంప్యూటరైజ్ చేసి మానిటర్ చేసే విషయాన్ని కూడా పరిశీలిస్తారా? అదేవిధంగా ప్రస్తుతం ఎన్ని సూళ్లలో ఈ కంప్యూటర్లను ప్రవేశపెట్టారు, మిగతా సూళ్లలో ఎప్పటిలోగా ప్రవేశపెట్టడానికి చర్యలు తీసుకుంటారు?

శ్రీ డి.నాగేందర్: మేడమ్ స్పీకర్, సూళ్లను కంప్యూటరైజ్ చేసి టీచర్ల పనితీరును మానిటర్ చేసి వాళ్లయ్యుక్క పర్మార్క్స్ ఇడికేటర్లను తయారు చేసి అన్ని విషయాలు మానిటర్ చేస్తామంటున్నారు. అయితే చాలా సూళ్లలో ఇప్పటికి కూడా infrastructure కూడా లేని పరిస్థితులున్నాయి. కాబట్టి దాని కంటే ముందుగా సూళ్లలో తగిన infrastructure facilities ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరముంది. ముఖ్యంగా ప్రైదరాబాదు సిటీలోనే అనేక సూళ్లలో తగిన సౌకర్యాలు లేక హిసప్పితిలో పున్నాయి. కాబట్టి ముందుగా దాని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరముంది. ఈ నాడు మనం కంప్యూటర్ యుగంలో ఉన్నామని చెప్పుకుంటున్నపుటికీ మొన్న SSC exams hall tickets విషయంలో ఫోటోలు మారిపోయిన విషయం మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. కాబట్టి కంప్యూటరైజేషన్ చేసినా మళ్లీ అటువంటి తప్పులు జరగకుండా తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరముంది. ఇక పైన్ మ్యాజియం ఒకటి కొత్తగా ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం లేదు. పట్టిక గార్డెన్స్లో ఒకటి పుంది కాబట్టి దానిని అన్ని విధాలుగా లేటెస్ట్‌గా డెవలప్ చేస్తే సరిపోతుంది.

శ్రీ ఎమ్.వెంకటేశ్వర రావుః అధ్యక్షౌ, గౌరవ నభ్యలడిగినట్లుగా ఇందులో రెండు విషయాలున్నాయి. అందులో ఎడ్యూకేషన్ డిపార్ట్మెంటును కంప్యూటర్ల సహాయంతో మానిటర్ చేయడం ఒకటి. ఈ సంవత్సరం దాదాపు రు.3,991 కోట్ల రూపాయిలతో సూళ్లను కంప్యూటరైజ్ చేయాలని నిధులిచ్చి దాదాపు 84 వేల పాఠశాలలలో ఒక కోటి 52 లక్షల మంది పిల్లలు చదువుకుంటున్న సందర్భంలో ఆయా సూళ్లలోని విద్యార్థులకు సంబంధించిన అన్ని వివరాలు వారి పేర్లు, ఎండ్, సెక్స్ మొదలైన అన్ని వివరాలను కంప్యూటరైజ్ చేసినట్లయితే బాగుంటుందనే ఉడ్డెశంతో ABCD అనే కేటగిరీల క్రింద వాటిని డిజైన్ చేయడం జరిగింది. మొదటి పైన్ క్రింద డిజైన్ చేసిన ప్రకారం ఇప్పుడు చేస్తున్నాము. ప్రయుక్తిలో చదువుకుంటున్న విద్యార్థుల పేర్లు గపర్చుమెంటున్నాల్స్ రికార్డులలో పుంటున్న కొన్ని విషయాలను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని, అదేవిధంగా ప్రస్తుతం అమలు పరుస్తున్న ఉచిత పుష్టకాల సరఫరా మరియు మిడ్యు మీల్స్ ప్రోగ్రామ్స్ వంటిని అమలుపరుస్తున్న సందర్భంలో ఎటువంటి స్కూల్స్ లక్షణాలకు అవకాశం లేని విధంగా

చేయబోతున్నాము. వస్తు స్టేప్ కింద డిజైన్ చేసిన వివరాల ప్రకారం SSID, multi purpose surveyలను ఇంటిగ్రేటెడ్ చేస్తూ ఈ సంవత్సరం చేస్తున్నాము. మిగతా మరికొన్ని విషయాలకు సంబంధించి ఈ సంవత్సరం జూన్ నెల నుండి రెండవ స్టేప్ కింద చేయబోతున్నాము.

డి.9.40

ఇప్పుడు అది పైనల్ స్టేపీల్స్ పుంది, రేపు జూన్ నుంచి ఖచ్చితంగా ఆచరణలోకి వస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. దాన్ని మానీటర్ చేయడానికి మండల్ లెవెల్లో కంప్యూటర్స్ ఇచ్చాం . అలాగే సూర్యులో ఇస్తే బాగుంటుందనే అభిప్రాయం వుంది. కానీ ఇన్ని సూర్యులో ప్రత్యేకంగా హైసూర్యుల్కన్నా ఇచ్చే అలోచన చేస్తున్నాం, దాన్ని అంచలవారీగా చేయడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. దీంతో సహకరించడానికి, మానీటర్ చేయడానికి పైలట్ ప్రాజెక్టుగా 23 జిల్లాల్లో, అప్పటిక ఆధ్వర్యంలో నుమారు రూ. 56 లక్షలతో చేశాం . అది కాకుండా కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్ కోసం వెయ్యి సూర్యులు ఒక ప్రోగ్రాము తయారుచేసుకుని ప్రూర్ పర్ఫెక్షన్ లాగా వాళ్ళే ఈక్షిప్తమెంటు తెచ్చిపెట్టి ఐదు సంవత్సరాలు రన్ చేసి తర్వాత మనకు హ్యాండ్సెపం చేసే విధంగా, వాళ్ళను ఒకసారి పిలిపించుకుని బాగ్గయిన్ చేసి కర్కెట్గా చేసుకుని, ఓపెన్ టెండర్స్ ఇప్పుడం జరిగింది. వారు చెప్పిన మూడు కంపెనీలలో ఎల్-I లీస్ట్ పున్న వాళ్ళకు ఏరియాప్రైజ్గా ఇచ్చాం, అది జరుగుతోంది. అందులో కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్ ఒక భాగం, ఆ కంప్యూటర్స్ సహాయంతో మిగతా పార్ట్యూచాలు ఇప్పుడం మరొక భాగం . కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్కు సంబంధించి వాళ్ళ చెప్పినట్లుగా టెక్నికల్గా మైక్రోసాఫ్ట్ తదితరవి వుంటే పుండవచ్చు. ఇంకా కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్ చెప్పడానికి, చిప్పిగా వుంది మంచిదని అనుకున్నప్పుడు పరిశీలన చేసి ఎడ్వయిష్జెచ్ చేయడంలో తప్ప లేదు. కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్కు సంబంధించి మిగతా స్టోర్స్ ఎక్కడా కూడా తీసుకోలేదు. ఒకవేళ అది కూడా తీసుకుంటే రెగ్యులర్ సబ్జెక్టుగా చెప్పడానికి అవకాశం వుంది. ప్రభాకర్ రెడ్డిగారు మాటల్లాడుతూ, సూర్యులో కరెంటు లేదు, కంప్యూటర్ ఇచ్చారన్నారు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఎక్కడైనా ఒక ఇన్సిడెంట్ వుంటే పుండవచ్చు. శాంక్షన్ ఇచ్చేటప్పడే ఏం హైసూర్యు బాగా పున్నాయి, ఎకాముడేషన్ పుందా, కరెంటు పుందా అనే విషయాలను పరిశీలించిన తర్వాతే కంప్యూటర్స్ ఇచ్చాం . ఎక్కడైనా లోకల్బాడీస్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ గానీ , కరెంటు బిల్లులు గానీ ఈ మధ్య కట్టకుండా ఆగిపోతే నేను చెప్పలేను. ఇటువంటివి ఏపైనా పుంటే జిల్లాపరిషత్ వాళ్ళే సార్టపుల్ చేస్తున్నారు. ఇంకా ఇబ్బంది పుంటే మాద్పుక్కి తీసుకోస్తే, కనెక్షన్ ఇప్పించి పరిస్థితిని సెట్రైట్ చేస్తాం. నాకు బాగా జ్ఞాపకం, ఈ హౌస్లోనే దీని గురించి రెండుసార్లు ప్రకటించాను. ప్రభాకర్ రెడ్డిగారు చెప్పిన విషయంపై ఇస్టర్సీషన్ తెప్పించుకుని చర్యలు తీసుకుంటాము. ఈ 22 సూర్యులోనే పరిస్థితి ఈవిధంగానే పుందా లేక వెయ్యి సూర్యులో కూడా పుందా అనే విషయాన్ని చూస్తున్నాం . పచ్చే రోజుల్లో కరెంటు బిల్లులు, మెయిన్సెపెన్స్ అన్ని కూడా ఏసంస్థలక్షేత్రమం ఈ వాళ్లే ఐదు సంవత్సరాల పాటు చూసుకోవాలి. ప్రభుత్వానికి ఎటువంటి భారం లేదు. నుమారు రూ. 250 కోట్లతో, ప్రతి సంవత్సరమూ రూ. 50కోట్ల పేమెంటుతో ఇది డిజైన్ చేయడం జరిగింది. ఆవిధంగా కంప్యూటర్ ఎడ్యూకేషన్కు సంబంధించి చర్యలు తీసుకుంటున్నాము.

అలాగే ఇంతకు ముందు మూర్ఖజియమ్స్ గురించి చెప్పారు. మూర్ఖజియమ్ సెంటర్లు జిల్లాల్లో పున్నాయి, కొన్ని సూర్యులో కూడా పున్నాయి. అలాంటివి గాకుండా పర్సన్సెంటుగా ప్రతి జిల్లాలో మూర్ఖజియాలుంటే పిల్లలకు అవగాహన, అభిరుచి ఏర్పడుతుంది, విషయాలను నేర్చుకుంటారనే ఉద్దేశ్యంతో కొత్తగా కొన్ని మూర్ఖజియమ్సు ఎస్టాబ్లిష్ చేయబోతున్నాం . ఇప్పుడున్న సెంటర్లునే కన్వర్ట్ చేస్తే బాగుంటుందా, లేక కొత్తగా ఏర్పాటు చేయాలనే విషయాన్ని ఆలోచిస్తున్నాం . మీ సహకారాన్ని, అలాగే ఏ సంస్థలైనా, కంపెనీలైనా సహకారం ఇస్తే తీసుకుంటాం . జిల్లాల్లో ఎంపిలు డబ్బులు ఇస్తే తీసుకుని మంచి బిల్లింగ్, ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఏర్పాటు చేసి, సైన్స్ ఈక్షిప్తమెంట్స్, మూర్ఖజియమ్ పరికరాలు తదితర వాటిని కొని జిల్లాల్లో ట్రాన్స్ఫరెంట్గా చేస్తాం, పైన్స్ ఎడ్యూకేషన్సు ప్రమాణ చేయడానికి ఈ మూర్ఖజియమ్సును ఉపయోగించుకోవడం జరుగుతుంది. కాబట్టి దయచేసి మీరంతా కూడా సహకరించాలని కోరుతున్నాను. అన్ని జిల్లాలలో పెడుతున్నాం, నెల్లూరులో కూడా పెడతాం, ఈ సంవత్సరం

బడ్జెటులో రూ. 20 లక్షలు కేటాయించుకున్నాం . జిల్లాలలో, హైదరాబాదులో బాలభవన్లున్నాయి, అని ఎటూ కాకాండా పున్నాయి. వీత్తె వాటిని ఇంటిగైర్ చేసి పెద్దవిగా చేస్తే బాగుంటుందా లేక ఏవిధంగా చేయాలో ఆలోచించి తప్పకుండా బాలభవన్లను ఉపయోగించుకుని దాన్ని సమస్యలుం చేయడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము.

గృహనిర్మాణ మండలి వారు నిర్మించిన కాలనీలలో సదుపాయాలు

ప్రశ్న నెం . 282(7295)

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి - గౌరవనీయులైన గృహనిర్మాణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) రాజమండ్రి సగర సరిహద్దులలో గృహనిర్మాణ మండలి మధ్య, అల్వాదాయ పర్మాలకు ఒక కాలనీని నిర్మించిన విషయం వాస్తవమేనా?
- ఆ) వందల సంఖ్యలో గృహాలు నిర్మించినట్టే సదరు కాలనీలో రోడ్లు, కాలువలు, త్రాగునీటి వసరులు వంటి ప్రాథమిక సౌకర్యాలను సమకూర్చుకొనివాడానికి గల కారణాలేమిటి?
- ఇ) సదరు మండలి నిర్మించిన అనేక కాలనీలలో ఇదే పరిస్థితి పున్న మాట వాస్తవమేనా?
- ఈ) అయితే భవిష్యత్తులో ఈ పరిస్థితిని మెరుగురచడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

శ్రీ పి. రామసుబ్బారెడ్డి:

- అ) అప్పండీ. అంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ మండలి రాజమండ్రి పొలచెర్ల పంచాయతీ సరిహద్దులలో 1982 వ సంవత్సరంలో 35 హాసెజి, 481 ఎంసజి, 809 ఎల్సజి గృహాలను (మొత్తం 1325 గృహాలు) నిర్మించి, కేటాయింపుదార్లకు అప్పగించింది.
- ఆ) అంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ మండలి, కాలనీకి డబ్బు న్యూబినం రోడ్లు, భూగర్భ డైయస్లు, నీటి సరఫరా, విద్యుత్కరణ మొదలైనటువంటి ప్రాథమిక సౌకర్యాలను సమకూర్చింది.
- ఇ) లేదండీ
- ఈ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి: అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో గృహ నిర్మాణ మండలి వారు అనేక పట్టణాలలో హాసింగ్ బోర్డు కాలనీలను నిర్మించారు. దురదృష్టమేంటే, గతంలో నిర్మించిన కాలనీలకు సరైన ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ లేకుండా నిర్మాణం చేశారు. రహదార్లు, కాలువలు, మంచినీటి సౌకర్యాలు, విద్యుత్కు లైస్సు లేకుండా నిర్మాణం చేశారు. రాజమండ్రి రగ్గర పొలచెర్లలో కట్టిన హాసింగ్ కాలనీలో మూడు దశలో సుమారు పదమూడు వందలకు పైగా ఇళ్లు కట్టారు. ఇప్పుడు మరొక దశలో ఇళ్లు నిర్మాణం చేస్తున్నారు. అయితే అక్కడ రోడ్లు, కాలువలు లేవు. కూకటపల్లి హాసింగ్ బోర్డులో కూడా పరిస్థితి ఆవిధంగానే వుంది. దయచేసి ఇక్కముందు చేపట్టబోయే కాలనీలలో ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ మొత్తం ఏర్పాటు చేసిన తరవాత ఇళ్ల నిర్మాణం చేపడతారా? ఇప్పుడు ఏష్టెత్తి కాలనీలున్నాయో వాటస్తుంటికి మీరు కార్బోరైఫ్సన్ తరఫున ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఏర్పాటు చేస్తారా? గోదావరి సుంచి మంచినీటిని హాసింగ్ బోర్డు కాలనీకి ఇచ్చే ఏర్పాటు చేశారు, అక్కడ నీటి రిజర్వాయర్ కట్టి వారికి పుష్టులంగా నీటినిచ్చే విధంగా ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ పి. రామసుబ్రాంధీ : అధ్యక్ష, గతంలో చేపట్టిన హాసింగ్ కాలనీలలో ఇన్ఫ్రాష్ట్రక్చర్ సరిగా లేదని గౌరవ సభ్యులు తెలియజేశారు. అక్కడ పూర్తి స్థాయిలో బి.బి. రోడ్లు వేయలేదు. డబ్బు బీఎం రోడ్లు, భూగ్రా డైయస్లు, రాజమండ్రి దగ్గర పొలచర్ల కాలనీలో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మంచినీటి సౌకర్యం కూడా కొంతవరకు కల్పించాం . నాలుగు బోర్లు వేస్తే, రెండు బోర్లు ఫయల్ అయ్యాయి. నీటి సౌకర్యం కల్పించడానికి మొన్న తెమ్మిదప ఫేజలో టెండర్లు పిలవడం జరిగింది, త్వరలో ఆ పనిని పూర్తి చేయడం జరుగుతుంది.

ఇప్పుడు చేపట్టే కొత్త హాసింగ్ కాలనీలకు సంబంధించి ఇన్ఫ్రాష్ట్రక్చర్ పూర్తి అయిన తర్వాతే కాలనీలను కడితే బాగుంటుందని గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. ఈఱోజు హాసింగ్ బోర్లుల గృహ నిర్మాణాలకు సంబంధించి అనేక మార్పులు తీసుకొచ్చి టైమ్స్టాండ్ ప్రోగ్రాము ప్రకారం ఇన్ఫ్రాములో ఎలాటీస్ ఇళ్ళను హ్యాండోపర్ చేస్తున్నాం . ఆవిధంగా హ్యాండోపర్ చేసే లోపలే అన్ని సౌకర్యాలు కల్పించి, పూర్తి ఇన్ఫ్రాష్ట్రక్చర్ ను ఏర్పాటు చేయడానికి టెండర్లను పిలిచి ఉన్న కీ బేసిన్ మీద చేయడం జరుగుతేంది. ఇన్ఫ్రాష్ట్రక్చర్ ను ఏర్పాటు చేయడానికి టెండర్లను పిలిచి పూర్తి చేసి ఎలాటీస్కు ఇన్ఫ్రాములోనే ఇళ్ళను హ్యాండోపర్ చేయడానికి అవసరమైన అన్ని చర్యలను తీసుకుంటున్నాం . ఆ పద్ధతికులల్ని కాలనీ ఇబ్బందుల గురించి చెప్పారు, గౌరవ సభ్యులను, అదే విధంగా కమీషనర్ తో చర్చించి తగు చర్యలు తీసుకుంటామని తెలియజేస్తున్నాం

నాబార్డు క్రింద కోపూరు నియోజకవర్గంలో రోడ్లు పనులు

ప్రశ్న నెం .283(7379)

శ్రీ ఎస్. ప్రసన్నకుమార్ రెడ్డి (కోపూరు) - గౌరవనీయులైన రోడ్లు, భవనాల శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారాన్ని తెలియజేస్తారా :

- అ) నెల్లూరు జిల్లా, కోపూరు నియోజకవర్గంలో నాబార్డు నిధుల క్రింద ఏదేని రోడ్లు పనిని ప్రతిపాదించడం జరిగిందా?
- అ) అయితే ఈ విషయం ప్రస్తుతం ఏ దశలో పున్చుది?
- ఇ) లేసట్లుయితే, అందుకు గల కారణాలేమిటి?

రోడ్లు, భవనాల శాఖా మంత్రి(శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వరరావు):

- అ) అవునండి. కోపూరు నియోజకవర్గంలో ఎన్బిబి రోడ్లు(సిద్ధపురం) నుండి వయా పడమటిపాలం, అసుయనగరు ద్వారా అన్నారెడ్డి పాలెం వరకు రోడ్లు అభివృద్ధి పనులను నాబార్డు నిధుల క్రింద ప్రతిపాదించడం జరిగింది.
- అ) పరిపాలనా మంజూరను ఇదివరకే ఇప్పుడం జరిగింది. టెండర్లను త్వరలోనే కోరడమపుతుంది.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్సవం కాదు.

ఆచంటలో 30 వడకల ఆసుపత్రి నిర్మాణ

ప్రశ్న నెం. 285(7523)

శ్రీమతి ఎం . జోహర్ (ఆచంట) - గౌరవనీయులైన పైద్య, ఆరోగ్య సంక్లేష శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారాన్ని తెలియజేస్తారా:

- అ) ఆచంటలో మంజూరు చేసిన 30 వడకల ఆసుపత్రి నిర్మాణానికి టెండర్లను కోరారా?
- ఆ) ఇప్పటివరకు నిర్మాణ పనులను ప్రారంభించలేదన్న విషయం వాస్తవమేనా?
- ఇ) అయితే, ఎప్పటిలోగా నిధులను విడుదల చేస్తారు? పనులను ఎప్పుడు చేపడతారు?

పైద్య, ఆరోగ్య సంక్లేష శాఖ మంత్రి (డా. కోడెల శివప్రసాదరావు):

- అ) అవునండి. 17.4.2002 తేదీ గల, టెండర్ నోటీసు నెం . 11విహాచెంవిహాచెసిసి/2002-03 ద్వారా టెండర్లను కోరడమైంది.
- ఆ) ఆచంట వేమవరం మండి ఆచంటకు స్థలాన్ని మార్చేందుకోనం ప్రైకోర్పులో రిటోర్చీప్స్ పెండిగులో పున్చందున అందిన టెండర్లను నిలిపి ఉంచడం జరిగింది.
- ఇ) ప్రైకోర్పు రిటోర్చీప్స్ పరిష్కరించిన తర్వాత ఈ పనిని చేపట్టడం జరుగుతుంది.

డి.9.50

శ్రీమతి ఎమ్. జోహర్: అధ్యక్షా, ఈ పి.పాచ.సి. 30 బెడెడ్ హస్పిటల్. రూల్ ప్రకారం మండల పొడ్కాప్రార్టర్లో అడగటం జరిగింది. ఆచంట వేమవరంలో పాప్యులేప్ 6,000 మాత్రమే. అది 16వ విడత జన్మభూమిలో శాంక్షే అవగానే శంఖుస్థాపన చేయటం జరిగింది. తరువాత కోర్పుకు వెళ్లిన మాట వాస్తవమే. ఈ విషయం గౌరవ మంత్రివర్యుల దృష్టికి తీసుకువచ్చినప్పుడు మార్చు నెలలో కోర్పు కొట్టివేయటం జరిగింది. 2002వ సంవత్సరం నాల్గవ తేదీన మరల మాకు ఒక జి.ఓ. పంపటం జరిగింది. దీనికి నిధులు మంజూరుచేసి మంత్రివర్యులు దీనిని ఎప్పటిలోగా ప్రారంభిస్తారో తెలియజేస్తాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ కోడెల శివప్రసాదరావు: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యరాలు చెప్పిపట్లు ఆచంట వేమవరంలో ఒక ప్రైమరి పోర్ట్ సింటర్ ఉన్నది. ఆచంట మండల కేంద్రంలో ఒక డిస్ట్రిక్షనరీ ఉంది. ఆచంట వేమవరంలో రూ.70 లక్షలతో ప్రైమరి పోర్ట్ సింటర్ను అప్గ్రేడ్ చేసిన తరువాత గౌరవసభ్యరాలు అవంట మండల కేంద్రమేకాక, నియోజకవర్గం కేంద్రం కూడా కాబట్టి డిస్ట్రిక్షనరీ స్థానంలో ఈ ప్రైమరి పోర్ట్ సింటర్ను అక్కడకు మార్చాలని కోరటం జరిగింది. అందుకు అంగీకరించి ఫోండేషన్ స్టోన్ కూడా వేయటం జరిగింది. వేమవరం గ్రామంలో ఉన్న ప్రజానీకం తమకు ప్రైమరి పోర్ట్ సింటర్ ఫసిలిటీ పోతోందని కోర్పుకు వెళ్లారు. కోర్పులో అది క్లియర్కగానే చేస్తాము.

పనుంధర సహకార పట్టణబ్యాంక్లో అక్రమాలు

ప్రశ్న నెం.286(6176)

శ్రీ కె. హరిబాబు(విశాఖపట్నం), శ్రీ జి. రామకృష్ణరాణ్ణి (పెదవల్లి)- గౌరవనీయులైన సహకారశాఖ మంత్రిగారు దయచేయచేసి ఈక్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) పనుంధర సహకార పట్టణబ్యాంకు బుఱాలను మంజూరుచేయడంలో భారత రిజర్వ్ బ్యాంక్ మార్గదర్శక సూత్రాలను పాటించటం లేదన్న విషయం వాస్తవమేనా?

- ఆ) ఛైర్స్‌న్, డైరక్టర్లు, మాజీ డైరక్టర్కు మాత్రమే అత్యధిక బుఱాలను మంజూరుచేసిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా? డైరక్టర్లు, మాజీ డైరక్టర్లు, వారి బంధువులకు బుఱాలద్వారా మంజూరుచేసిన నిర్వహణేతర ఆస్తుల వివరాలేమిటి?
- ఇ) సదరు బ్యాంకు సక్రమ నిర్వహణకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

సహకారశాఖామంత్రి (శ్రీ చిక్కాల రామచంద్రరావు):

అ) అపునండీ.

ఆ) బ్యాంకు అడ్వొన్సుల మొత్తం రూ.224.17 లక్షలు. ఛైర్స్‌న్, మాజీ డైరక్టర్లు తీసుకున్న బుఱాల మొత్తం రూ.87.87 లక్షలు మాత్రమే. మాజీ డైరక్టర్లు బకాయి ఉన్న మొత్తం రూ.55.53 లక్షలు. అని ఎన్.పి.ఎ.లు అయ్యాయి.

ఇ) 1) సరిచాల్సింగ్ నిమిత్తం బ్యాంకుకు చెందిన ఏడుగురు డైరక్టర్లను అనర్పులుగా చేసి 1964 ఎ.పి.సి.ఎన్. చట్టంలోని 60వ విభాగం క్రింద చర్యను ప్రారంభించడమయినది.

2) ఎ.పి.సి.ఎన్. చట్టంలోని 2 116వ విభాగం క్రింద బ్యాంకు వ్యవహారాలను పర్యవేక్షించేందుకు డెప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ ను పర్యవేక్షక అధికారిగా నియమించడం జరిగింది.

3) డిక్రీ మొత్తాలను రాబట్టుకోవడానికి జారీచేసిన అన్ని అవార్డులను అమలుపరచేందుకు ఆస్తుల అమ్మకాలను నిర్వహించడానికి ఒక వికయ అధికారిని నియమించటం జరిగింది.

4) బ్యాంకు లైసెన్సు రద్దుకు ప్రతిపాదిస్తూ 1949 బి.ఆర్. చట్టంలోని 22వ విభాగం క్రింద భారత రిజర్వ్బ్యాంక్ కూడా ఒక ప్రోకాజ్ నోటీసును జారీచేసింది. భారత రిజర్వ్బ్యాంక్ తుది నిర్దయం అందవలసి ఉంది.

5) ఎ.పి.సి.ఎన్. చట్టంలోని 83 (3)వ విభాగం క్రింద బ్యాంకు ప్రస్తుత స్థితిని బ్యాంకు సూపర్వైజర్కు సూచించడం జరిగింది.

6) అమలు, పర్యవేక్షకసంఘం బ్యాంకు పనితీరును 22-03-2003వ తేదీన సమీక్షించి అభివృద్ధికోసం అనేక ఇతర చర్యలను సూచించింది.

శ్రీ కె. హరిబాబు: అధ్యక్షా, ఈ రోజు రాష్ట్రంలో అనేక పట్టణ సహకారబ్యాంక్లు ఒకదానివేంట ఒకటి మూతపడి డిపాజిటర్డార్లకు అందోళ కలిగిస్తున్నాయి. ఈ విషయమై మంత్రిగారిని కొన్ని వివరములు అడగడలచాను. వసుంఘర బ్యాంక్ నికర నిలుప, నెట్వర్క్ -45%కు చేరిన మాట వాస్తవమా, కాదా? గత మూడు సంవత్సరాలుగా ఈ బ్యాంక్లో డిపాజిట్ తగ్గుతున్న మాట వాస్తవమా, కాదా? అవకతవకలు జరిగాయి, నిబంధనలు పాటించలేదని ఆర్.బి.ఐ. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి నీవేదిక ఇచ్చినా చర్య తీసుకోవటం జాప్యం జరిగిన మూలంగా ఈ సమస్య ఉత్పన్నమైన విషయం వాస్తవమా, కాదా? మేము తీసుకుంటున్న ఈ చర్యల మూలంగా వసుంఘరాబ్యాంక్ భాతాదారులకు ఎటువంటి ఇభ్యందీ ఉండబోదని మీరు హామీ ఇస్తారా, లేదా?

శ్రీ చిక్కాల రామచంద్రరావు: అధ్యక్షా, మొత్తం డిపాజిట్లలో ఎన్.పి.ఎ.లు 36.9% ఉన్నాయి. మొత్తం రూ.78 లక్షల ఎన్.పి.ఎ.లు ఉండగా అందులో సుమారు రూ.32 లక్షలు రికవర్ చేశాము. రూ.56 లక్షలు ఉన్నాయి. ఇంకా 36.9% ఎన్.పి.ఎ.లు ఉన్నట్లు తమరిద్వారా హరిబాబుగారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఆర్.బి.ఐ. గైండలైన్ కొన్ని ఉల్లంఘించినట్లు చెప్పటం జరిగింది. అక్కడ ఉన్న మేనేజ్మెంట్ కొన్ని ఆర్.బి.ఐ. గైండలైన్ ఉల్లంఘించిన మాట వాస్తవమే. ఒక ఇండివిడ్యుపల్కు రూ.25,000 దాటి అన్నసక్కార్డ్ లోన్ ఇప్పకూడని ఉన్నప్పటికీ రూ.25,000 దాటి లోన్ ఇప్పటం జరిగింది. ఎస్.ఎల్.ఆర్., సి.ఆర్.ఆర్.లు మెయింటైన్ చేయకపోవటంవల్ల ఆర్.బి.ఐ. వారు రూ.9,30,000 పెనాట్ వేశారు. Individual Explore Limit దాటి ఒక లోనీకి ఇప్పటానికి వీలులేదు. లోన్ తీసుకునేవారికి మాగ్గిమమ్ బారోయింగ్ రూ.6,50,000గా ఉండగా నాలుగు కేసుల్లో అంతకంటే

ఎక్కువగా తీసుకున్నట్లు బుజువైనది. రూ.6,50,000 దాటి లోన్ తీసుకున్న మాట వాస్తవమే. ఇదికాకుండా నెల్వ డిమాండ్ లోగాని, టోటల్ లయబిలిటీలోగాని మేనేజింగ్ కమిటీఱు మొత్తం 10%కు మించి లోన్ తీసుకోకూడదని అంక్షలు ఉన్నప్పటికీ వారు తీసుకున్న మాట వాస్తవమే.

ఆర్.బి.ఐ. వారు ఇచ్చిన రిపోర్ట్‌పై యాక్షన్ తీసుకుంటున్నాము. డిపాజిట్‌దార్లకు ఎపోంట్ ఇచ్చేందుకై ఆర్.బి.ఐ.కు లెటర్స్ ఉస్తున్నాము. మొత్తం రూ.1,86,00,000 డిపాజిట్లు ఉన్నాయి. వారివద్ద ఇప్పుడు రూ.59 లక్షల నిల్వ ఉన్నది. అందులో 20% ఇప్పుడు ఇవ్వచు. ఆర్.బి.ఐ. వారు ఒప్పుకున్న తర్వాత తప్పకుండా ఆ మొత్తం ఇప్పిస్తామని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

సర్పాపురం-బంగోలు రూటుపై కోస్తా రహదారి మళ్లింపు

ప్రశ్న నెం.288(6660)

సర్వాంగి వి. వరదరామారావు(పెర్లాం), కె. హరిబాబు, బి. వెంకటరమణరెడ్డి(మెట్టల్లి), కోట శ్రీనివాసరావు(విజయవాడ) - గౌరవనీయులైన రోడ్లు, భవనాలశాఖామంత్రిగారు దయచేసి ఈక్కింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) సరసాపురం - బంగోలు రూటుపై ఉన్న కోస్తా రహదారిని వాస్తవ మార్గంమండి మళ్లించే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?
- అ) ఈ ప్రతిపాదిత రూటు కోస్తా తీరం వెంబడి ఉన అన్ని చిన్నతరహా ఓడరేవులను కలుపుతుందా?
- ఇ) అయితే, ఆ విపరాలేమిటి?

రోడ్లు, భవనాలశాఖామంత్రి (శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వరరావు):

అ) లేదండీ.

ఆ మరియు ఇ) దిగమర్చునుండి బంగోలు వరకు ప్రతిపాదించిన జాతీయ రహదారి (ఎన్.పాచ.) తూర్పు, వశిష్టగోదావరి జిల్లాలు కృష్ణా, గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని కోస్తా ప్రాంతాలకు చెందిన అనేక గ్రామాలు, పట్టణాలను కలుపుతుంది. ఈ రోడ్లు 3 జాతీయ రహదారులను, దిగమర్చువద్ద 214వ జాతీయ రహదారిని, మచిలీపట్టువద్ద 9వ జాతీయ రహదారిని, బంగోలువద్ద 5వ జాతీయ రహదారిని కలుపుతున్నది. ప్రతిపాదిత జాతీయ రహదారి తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని కాకినాడ, కృష్ణా జిల్లాలోని మచిలీపట్టు, గుంటూరు జిల్లాలోని నిజాంపట్టు, ప్రకాశం జిల్లాలోని వాడరేవు మొదలైన ఓడరేవులను అంతర్గతంగా కలుపుతుంది. మరలా ఈ ఓడరేవులన్నింటినీ 5వ జాతీయ రహదారిద్వారా విశాఖపట్టు, చెంపై ఓడరేవులకు కలపడమయినది.

శ్రీ కె. హరిబాబు: అధ్యక్ష, చిన్నచిన్న ఓడరేవులైన కాకినాడ, మచిలీపట్టు, నిజాంపట్టుంలను మేజర్ పోర్ట్ అయిన విశాఖపట్టు, చెంపైలను కలుపుతూ కోస్తా హైవేను తీర్పుతీరంలో ప్రతిపాదించటం చాలా సంతోషకరం. ఈ చిన్నచిన్న ఓడరేవులలో కోస్ట్ పిప్పింగ్ ను అభివృద్ధిచేయటానికి ప్రతిపాదన ఏమైనా ఉన్నదా?

శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, మచిలీపట్టం అదేవిధంగా కాకెనాడ ఓడరేపులవద్ద ఫిపింగ్ హర్షర్స్ ను, గ్రీన్ఫీల్స్ ను అభివృద్ధిచేయాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది.

MADAM SPEAKER: Question No.289(6070) is postponed at the request of the member.

పాలకొండలో కొత్త న్యాయస్థాన భవన సముదాయ నిర్మాణం

ప్రశ్న నెం.290 (7398).

శ్రీమతి పి.జె. అమృతకుమారి (పాలకొండ)- గౌరవనీయులైన న్యాయ, కోర్టులశాఖామంత్రిగారు దయచేసి ఈక్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) పాలకొండలో కొత్త కోర్టు భవన సముదాయాన్ని నిర్మించే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉందా?
- అ) అయితే, ఇందుకు కేటాయించిన నిధులెంత?
- ఇ) ఎప్పటిలోగా దానిని నిర్మిస్తారు?

న్యాయ, కోర్టులశాఖామంత్రి (శ్రీ పి. చంద్రశేఖర):

- అ) లేదండీ.
- అ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీమతి పి.జె. అమృతకుమారి: మంత్రిగారు మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ “లేదండీ” అని అన్నారు. ఇది కరెక్షన్ కాదు. పాలకొండలోని కోర్టు భవనం అతి పురాతనమైనది. దానిని పదిసార్లు రిపెయిర్ చేయించుకుని అతి కష్టమీద భవనాన్ని ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వం ఈ పరిస్థితిపై స్వందించి కోర్టు ఎదురుగా 40 సెంట్లు భూమిని ఎక్స్‌ప్రోర్ చేసి ఇప్పటం జరిగింది. నిధులను మంజూరుచేసి ఎప్పటిలోగా భవనాన్ని నిర్మిస్తారని గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర: కోర్టు బిల్లింగ్స్ ఎదురుగా 40 సెంట్లు సేకరించిన సమాచారం ప్రభుత్వంవద్ద లేదు. గతంలో శ్రీకాకుళం జిల్లా కలెక్టర్ 2 ఎకరాల స్థలాన్ని కోర్టు కోరకు కేటాయించారు. హెక్సోర్ ఆ భూమి డిస్ట్రిక్టులు ఉనిట్ కంటిన్యూల్ ఉండవని ఆ ప్రతిపాదనను తిరస్కరించటం జరిగింది. డిస్ట్రిక్టులు లేని సైట్ కేటాయించి ఇవ్వాలని హెక్సోర్ కలెక్టర్, శ్రీకాకుళంను కోరటమైనది. వారు స్థలాన్ని ఇచ్చినప్పుడు ప్రతిపాదనను హెక్సోర్కు పంపిస్తాము.

కు. 10.00

ఆళగడ్డ - అహోబిలం వధ్యవగల ఓకిలేరు వంతెన మరమృతులకు నిధుల మంజూరు

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్న నెం .290 ఎ (7623 - ఎ)

శ్రీమతి బి. శోభా నాగిరెడ్డి (ఆళగడ్డ) - గౌరవనీయులైన రోడ్స్, భపనాల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- అ) ఆళగడ్డ, అహోబిలం రోడ్స్‌పై పున్న ఓకిలేరు వంతెన శిథిలావస్థలో పున్న విషయం వాస్తవమేనా?
ఆ) అయితే, ఆ వంతెనకు మరమృతులు చేయడానికి ఏవేని నిధులు కేటాయించారా?

రోడ్స్, భపనాలు, ఓడరేవుల శాఖ మంత్రి (శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వరరావు గారు) :

అ మరియు ఆ) ప్రశ్నలకు సమాధానం ఓకిలేరు వాగు పైన పున్న కాబ్జ్-వే వంతెన పురాతనమైనది. బలంగా లేదు. ఇరుకైనది. 120 లక్షల వ్యయంతో 2 లైన్ ప్లా లెవల్ వంతెన నిర్మించే ప్రతిపాదన మంజూరు కోసం నాచార్చుకు పంపించడం జరుగుతుంది.

శ్రీమతి బి. శోభా నాగిరెడ్డి : అధ్యక్షా, మా ఆళగడ్డ నియోజక వర్గం నుంచి అహోబిలం వెళ్లాలంటే ఈ ఇరుకైన వంతెన మీద నుంచి పోవలసిన పరిస్థితి పుంది. ఈ వంతెన కూడా దాదాపు 60 సంవత్సరముల క్రితం ఎద్దుల బండ్ల కోసం, అప్పటి రవాణా పరిస్థితులను బట్టి ఏర్పాటు చేశారు. అహోబిలం వెళ్లాలంటే ఈ రోడ్స్ మీదనే వెళ్లాలి. ఇప్పుడు అహోబిలానికి మంచి గుర్తింపు వచ్చి కర్మాటక, తమిళనాడు, వివిధ రాష్ట్రాలనుంచి కూడా పెద్దయొత్తున భక్తులు వస్తుంటారు. అంతే కాకుండా తాలూకా పోడ్ క్వార్టర్సుకు దాదాపు 40 గ్రామాలను కనెక్ట్ చేసే వంతెన ఇది. ఫోర్ వీలర్ వెహికల్ ఒకటి వస్తే ఎలోలీస్ట్ ఒక్క సైకిలు కూడా పోలేని పరిస్థితులలో వంతెన పుంది. గత సభలో కూడా ఈ విషయాన్ని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు రావడం జరిగింది. నాచార్చులో ప్రపోజల్ పంపించాము అని చెప్పారు. మేము వెరిఫై చేస్తే ఈ వంతెన లేదు అని చెప్పారు. కాబట్టి మంత్రిగారు ఎప్పటి లోపల ఈ వంతెన నిర్మిస్తారో స్పష్టంగా తెలియజేయవలసిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వర రావు : అధ్యక్షా, ఇది నా సమాధానంలో చెప్పడం జరిగింది. ఇది ఇరుకు వంతెన. చాలా ఓల్డ్ డని ఎం.ఎల్.ని. గారు చెప్పారు. ప్రభుత్వానికి శాంక్ష్రే చేయమని చెప్పడం జరిగింది. తప్పకుండా ఈ సంవత్సరము శాంక్ష్రే తీసుకొని మొదలుపెడతామని గౌరవసభ్యులకు మనమి చేస్తున్నాను.

ఇందుర్ని శాసన సభ నియోజక వర్గంలోని గ్రామాలకు రక్కిత త్రాగునీటి పరఫరా

సర్వతీ బోమ్మ వెంకటేశ్వర్ (ఇందుర్తి), జె. రత్నాకర్ రావు (బుగ్గారం)- గౌరవనీయులైన పంచాయతీ రాజ్, గ్రామీణాభిపృథివీ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

ఆ) సిద్ధిపేట నియోజక వర్గానికి త్రాగునీటి కోసం వేసిని సిపిడబ్బుయ్యాన్ పథకం పైపు లైను ఇందుర్తి శాసనసభ నియోజక

వర్గంలో త్రాగునీటిని సమకూర్చుకుండా 22 గ్రామాలగుండా వెళుతున్న విషయం వాస్తవమేనా?

ఆ) అయితే, ఇందుర్తి నియోజకవర్గం అంటే బెజ్జంకి, కోవాడ మండలాల్ని 22 గ్రామాలకు సమగ్ర రక్తిత మంచినీటి పథకాన్ని మంజూరు చేసేందుకు ప్రభుత్వం వద్ద ప్రతిపాదన ఏదైనా పుండా?

ఇ) అయితే, దానిని ఎప్పుడు వూర్తిచేయడం జరుగుతుంది

పంచాయతీ రాజ్, గ్రామీణాభిపృథివీ శాఖ మంత్రి (డా. ఎస్. జనార్థన రెడ్డి):

పంచాయతీ రాజ్, గ్రామీణాభిపృథివీ శాఖ మంత్రి (డా. ఎస్. జనార్థన రెడ్డి):

ఆ) ప్రశ్నకు సమాధానం అపునండి. ఆ) ప్రశ్నకు సమాధానం బెజ్జంకి, కోవాడ మరియు 22 ఇతర నవాసాలకు రూ.16.75 కోట్ల రూపాయలతో సి.పి.డబ్బుయ్యాన్. పథకాన్ని తయారు చేయడమైనది. ఇది పరిశీలనలో వున్నది.

ఆ) ప్రశ్నకు సమాధానం బెజ్జంకి, కోవాడ మరియు 22 ఇతర నవాసాలకు రూ.16.75 కోట్ల రూపాయలతో సి.పి.డబ్బుయ్యాన్. పథకాన్ని తయారు చేయడమైనది. ఇది పరిశీలనలో వున్నది.

ఇ) ఉత్సవం కాదు.

శ్రీ బోమ్మ వెంకటేశ్వర్ : అధ్యక్షా, బెజ్జంకి మండలం చాలా దయనీయమైన పరిస్థితిలో వుంది. ఇందుర్తి శాసనసభ నియోజక వర్గంలోనే, కరీంసగర్ జిల్లాలో 17 గ్రామాలు లోయర్ మన్జూర్ డ్యాంలో సబ్మెర్జ్ అయినవి. అందులో 14 గ్రామాలు బెజ్జంకి మండలానికి సంబంధించినవి. ఇప్పుడు పుస్తటువంటి సోర్స్ అఫ్ వాటర్ కరీంసగర్ డిఫ్రైండ్ లో వుంది. ఇక్కడి నుండే వరంగల్ జిల్లాకు త్రాగునీరు, సాగునీరు యిస్తున్నారు. చాలా సంతోషమైన విషయం. ఆదే విధంగా నల్గొండ. ఈ ప్రాంతం కంటే మా పైన పున్న సిద్ధిపేట ప్రాంతం మిట్ట ప్రాంతం . ఇది మెదక్ డిఫ్రైండ్ లో వుంది. మొత్తం నియోజక వర్గంలో 150 గ్రామాలకు సిద్ధిపేట టౌన్ మునిపాలిటీ వాటర్ సస్టయ్ యిస్తున్నది. 22 గ్రామాలకు ఈ బెజ్జంకి మండలం ఎక్కుడైతే సబ్మెర్జ్ కి గురి కావడం జరిగిందో, అక్కడి నుంచి వచ్చిన పునరావాసులందరూ ఈ గ్రామాలలో వున్నారు. అక్కడ నీటి చుక్క పడితే పాపం . మంత్రిగారిని నేను తప్పు పట్టడం లేదు. ఇంజనీర్స్ , డిజైనర్స్ పున్నారు. ఈ 22 గ్రామాల ద్వారా పైప్‌లైన్ వెళుతుంది. ఇక్కడ సస్టపోయినవారు, భూనిర్మాణితులు వున్నారు. వీళ్ళకు కూడా నీళ్ళ యిచ్చేటట్లు ఆ 150 గ్రామాలలేటి, 22 గ్రామాలకు కూడా సరిపోయినన్ని వాటర్ పెట్టండి. సోర్స్ మాదగ్గర పెట్టారు. ఫీల్టర్ వాటర్ తీసుకుపోయి మెదక్ డిఫ్రైండ్ లో పెట్టారు. శాంతి భద్రతల సమస్య ఏర్పడి పరిప్రేక్ష కాకుండా వుంది. 2,3 సార్లు ప్రజలు ఆ పైపు లైను పడగొట్టే పరిస్థితి కూడా వచ్చింది. ప్రతిపాదనలు కూడా పంపి దాదాపు 3 సంవత్సరములు అయింది. డబ్బు లేదనే నెపంతో కన్సిడర్ చేయడం లేదు. ఈ గ్రామాలలో దయచేసి అతి త్వరగా నాబార్బుతో గాని, వరల్డ్ బ్యాంకుతో గాని వూర్తి చేస్తామని చెబితే బాగుంటుందని చెప్పి నేను కోరుతున్నాను.

మేడమ్ స్పీకర్ : అడగండి . You do not want to ask.

శ్రీ జె . రత్నాకర రావు : మేడం, మా భూములు కూడా మునిగిపోయినవి. సిద్ధిపేటకు కూడా యిస్తున్నారు. మంత్రిగారు పరిశీలించడమే కాకుండా ఏదైనా యిస్తామని చెప్పమని అనండి.

డా. యన్. జనార్థన రెడ్డి : అధ్యక్షా, సిద్ధిపేటకు నీరు అందించడంలో 22 గ్రామాల ద్వారా రా వాటర్ తీసుకుపోవడం జరిగింది. అది వాస్తవం . రా వాటర్ కాబట్టి ఈగ్రామాలకు సరఫరా చేయడానికి విలు కాలేదు. దాని కోసమని ఒక స్థిరమును మేము ప్రతిపాదించడం జరిగింది. దానిని చేసేందుకు మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

మేడం స్పీకర్ : Question Hour is over. Now Zero Hour.

జీరో అవర్

శ్రీ యన్. దివాకర్ రావు : ఆదిలాబాద్ జిల్లా విభజించి మంచిర్యాల కేంద్రంగా ఏర్పాటు చేయడం గురించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు వాగ్గొసం చేసిన విషయం ఇది. మా జిల్లా కేంద్రంలోని 4 నియోజక వర్గాలు సిర్పూరు, ఆసిపాబాద్, చెన్నారు, లక్ష్మణపేట ప్రాంతాలకు, జిల్లా కేంద్రానికి పోవాలంటే దాదాపు 250 సుంచి 260 కిలోమీటర్లు పుంటుంది. అదే విధంగా మిగతా నియోజక వర్గాలకు, రాష్ట్ర రాజధానికి రాపాలంటే దాదాపు 250 కిలోమీటర్లు పుంటుంది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వివిధ రాజకీయ పార్టీల నాయకులు కూడా మంచిర్యాల జిల్లా కేంద్రం కావాలని తీర్మానం చేసినది కూడా ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేయడం జరుగుతుంది. మన గౌరవ, స్వర్గీయ యన్.టి. రామారావు గారు కూడా మంచిర్యాల వచ్చిన సందర్భంలో మంచిర్యాల జిల్లా ఆవశ్యకతను గురించి చెప్పడం జరిగింది. ఆ సందర్భంలోనే, 1987 సంవత్సరంలో మా మంచిర్యాలలో కలెక్టరు గారు క్యాంపు ఆఫీసు కూడా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు కూడా సడుస్తుంది. ఈ సందర్భంలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, 9.9.1999 సంవత్సరంలో మంచిర్యాల సమీపంలో జరిగిన బహిరంగ సభలో వారు ఆనాడు మంచిర్యాల జిల్లా ఏర్పాటు రెడీ అని ప్రకటించడం జరిగింది. ఎన్నికల కోడ్ అడ్డంకి చంద్రబాబు గారి ప్రకటన అని వారు చెప్పడం జరిగింది. ఆనాడు వచ్చిన అశేష జనం ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటించిన జిల్లా ప్రకటనకు అప్పుడు పెద్దయెత్తున స్పందన రావడం జరిగింది. ఎన్నికలు అయిపోయినవి. ప్రభుత్వం ఏర్పడి మూడుస్వర సంవత్సరములు దాటింది. ఎప్పుడు జిల్లా వస్తుందన్న ఆలోచనతో ఆ ప్రాంత ప్రజలందరూ ఎదురు మాస్తున్నారు. సభలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు లేరు. సంబంధిత మంత్రిగారు లేరు. ఇక్కడ వున్నటు వంటి గౌరవ మంత్రులు ఈ విషయమును ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లి, అతిత్వరగా మంచిర్యాల జిల్లా ఏర్పాటు చేయాలని ఈ సందర్భంలో మీ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. నిద్యాధర రావు : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినది నోట్ చేసుకున్నాము. తప్పకుండా సమాచారం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకుపోతాను.

డా. కె. లక్ష్మీనారాయణ (ముఖ్యమంత్రిగార్) : మేడం స్పీకర్, ఇది రెవిన్యూ శాఖా మంత్రిగారికి సంబంధించినటువంటి అంశం . వారు లేరు. మిగతా ఎవరైనా నోట్ చేసుకోమని చెప్పండి. ఇది 16.4.1993లో జరిగిన సంఘటన. ముఖ్యమంత్రిగార్లో గంగపుత్ర కాలనీలో ట్రాన్స్ఫోర్మర్ పేలి తల్లితోబాటు, ఐదుగురు చిన్నారులు ప్రమాదవశాత్తు ఆ మంటల్లో కాలి, చనిపోవడం జరిగింది. వారు వాల్కీసి సమాజానికి సంబంధించిన వారు. ప్రభుత్వ మరుగుదొడ్లు క్లీన్ చేసి, జీవనం కొనసాగించేవారు. ఆ సంఘటనలో ఒకే కుటుంబానికి చెందిన ఆరుగురు చనిపోగా, ముఖీష్, సరేష్, రమేష్ అనేటటువంటి ముగ్గురు అనాధలుగా మారిపోయారు. ఆనాడు కార్బూకశాఖా మంత్రి గారు స్వయంగా వచ్చి ఎక్స్‌గ్రేపియా ప్రకటించడం, మున్సిపల్ కార్బోరేషన్లో ఉద్యోగం కల్పిస్తామని చెప్పడం, బలహీన వర్గాలయొక్క గృహ నిర్మాణ సముదాయంలో కూడా ఇచ్చు వారికి కల్పిస్తామని పోమీ యివ్వడం జరిగింది గాని ఇంతవరకు, 10 సంవత్సరములు గడచినా ఎక్స్‌గ్రేపియా కాని, ఉద్యోగం కాని, ప్రభుత్వ స్థలం గాని యివ్వడం జరగలేదు. కాబట్టి దయచేసి వెంటనే ఆ అనాధలకు ఎక్స్‌గ్రేపియా ప్రకటించి, బలహీన వర్గాల గృహ నిర్మాణం క్రింద జంట నగరాల్లో ఎక్కుడైనా ఇచ్చు కట్టించినట్లయితే ఆ

కుటుంబం బాగువడుతుంది. వాల్కి సమాజానికి సంబంధించినటువంటి పర్మానికి దీహదపడినట్లువుతుంది. మంత్రిగారు దీని మీద స్పష్టమైన హామీ యివ్వపలసిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు : గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకొని సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలియపరచుతాము. హామీ యివ్వాలని అన్నారు. నేను తప్పకుండా సంబంధించిన మంత్రివర్యుల దృష్టికి తీసుకు వెళతాను.

ఉ. 10.10

శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను, దాని మీద యాక్షన్ తీసుకుంటాము.

SRI SYED SAJJAD:

جناب سید سجاد۔ میڈیم اسکر صاحب میں آپ کے ذریعہ وزیر صحت و مطابقت کی توجہ مبذول کروانا چاہتا ہوں کہ گورنمنٹ نامیری طبی یونانی رواغانہ جو چارینہار کے پاس والی ہے اس رواغانے کی ایک لتریت ہمارے 15 اگست کو چیف شریٹ صاحب نے اس رواغانے کیلئے ایک کروز روپیے گرانٹ دیتے کا اعلان کیا تھا اگرچہ اسکے چیف شریٹ صاحب کے وحدہ کی سمجھیل نہیں ہوئی۔ آنھماہ کا عمر صد گزر چکا ایک روپیہ بھی اس رواغانہ کو نہیں ملا۔ یہ بہت سی قدر یہم رواغانہ ہے اس رواغانے ایک حصہ میں ایوری ویک دوسرے کوئی پڑھنے کیلئے کوئی بار حکومت نے وحدے کی ہے لیکن ابھی تک اس ایوری ویک دواغانہ کو دوسری کوئی پڑھنے کیلئے کیا کیا اس تعلق سے کوئی بار چیف شریٹ صاحب سے بھی شاہیدگی کی گئی۔ اس رواغانہ میں کوئی ابوبیش گاڑی نہیں ہے۔ میں حکومت سے مطالبہ کرتا ہوں کہ فوری اس رواغانے کو چیف شریٹ صاحب کے اعلان کے مطابق ایک کروز روپیے کی فوری اجرائی عمل میں لائی جائے اور ساتھ ہی ساتھ ایک ابوبیش کاروباری جائے مزید شریٹ صاحب سے یہ بھی مطالبہ ہے کہ وہ سیرے ساتھ ایک وقت چل کر اس رواغانے کے معاون کریں۔

శ్రీ కోడెల శివప్రసాద రావు: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను, దీని మీద వారు నాతో ఇదివరకు కూడా మాట్లాడారు, తప్పకుండా చర్యలు తీసుకుంటామని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ సున్మం రాజయ్: అధ్యక్షా, నేను ప్రస్తావించబో యే అంశం రెవెన్యూ మినిషన్లు గారికి సంబంధించినటువంటిది. వారు ఇక్కడ లేరు. నా నియోజక వర్గంలో చద్ద యం. ఆర్.బ అఫీసులో జరిగినటువంటి అవినీతి ఇది. చద్ద మండలంలో 1250 మంది వృద్ధులు, వితంతువులు, వికలాంగులు ఉంటే అందులో 200 మంది చనిపోయారు. చనిపోయినటువంటి వారిని బ్రతికి ఉన్నట్లుగా యం. ఆర్.బ పున్మయ్ మరియు సూపరింటెండెంట్ పోడం సత్యారాయణ ఇద్దరు కూడా రెండు వందల మంది పేదలకు బ్రతికున్నట్లుగా స్ప్ష్టించి వారి ఫించన్లను స్వాహ చేశారు. ప్రపథమంగా ట్రైజరీ ద్వారా ఆ తరువాత పోష్ట్ ద్వారా అందజేసినటువంటి ఆ ఫించన్లు ఇప్పుడు ఏ.ఎ.బల ద్వారా గ్రామ పంచాయితీ ద్వారా అందజేస్తున్నారు. ఇది జూలై నెల నుండి అమలుజరువుతున్న క్రమంలో బయటపడింది. రెండు వందల మంది ఫించన్లు అంటే నుమారు రెండు లక్షల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని స్వాహ చేసిన విళ్ళను సస్పెన్డ చేయాలి. వీరిద్దరూ దళితులు, గిరిజనులు, బలపేస వర్గాల సామున్లను కాజేసారు. అలాగే, పూర్తి విచరణ జరిపవలసిందిగా కోరుతున్నాను. రక్కించవలసిన రెవెన్యూ శాఖే భ్విస్తున్న పరిస్థితి వుంది. కంచే చేసు మేస్తున్నటువంటి పరిస్థితి ఇది. ఇటువంటి అవినీతికి పాల్గొచిన అధికారుల మీద యాక్షన్ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యాధర రావు: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను, for necessary action రెవెన్యూ మినిషన్ గారికి పాసాన్ చేస్తాను.

శ్రీ శ్రీపతి రాజేశ్వర రావు(సనత్నగర్): అధ్యక్షా, నేను ప్రస్తావించబోయే విషయం రెపెన్యూ శాఖా మంత్రి గారికి సంబంధించినది. సనత్నగర్ నియోజక వర్గంలో జీరా కాంపోండ్ ఉంది. ఈ కాంపోండ్లో నుమారు 100 సంవత్సరాల నుండి 134 కుటుంబీకులు, లీజిడారులు నివసిస్తున్నారు. వారు ఎన్నోసార్లు రెగ్యులరైజ్ చేయవని ధరభాస్తులు పెట్టుకున్నపుటికీ ఇంతవరకు వారికి న్యాయం జరగలేదు. జీ.బి.సెం . 816 ప్రకారం ప్రక్క బస్టీ అయిన హైదర్ బస్టీలో లీజిడారులను రెగ్యులరైజ్ చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా ఈ జీ.బి ప్రకారం జీరా కాంపోండ్లో నంద సంవత్సరాల నుండి నివసిస్తున్న ఈ లీజిడారులను తప్పకుండా రెగ్యులరైజ్ చేయవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

SRI K. VIDYADHARA RAO: Madam Speaker, I will take the details from the Hon'ble Member and I will pass it on to the Hon'ble Minister concerned.

డా. పి. పుల్లా రావు(చిలకలూరిపేట): అధ్యక్షా, నేను ప్రస్తావించబోయే అంశం భారీ పరిశ్రమల శాఖామత్యులకు సంబంధించినది. ఇది చిలకలూరిపేటలో ఆటోసగర్ ఏర్పాటు చేయుట గురించి. చిలకలూరి పేట, అంధ్ర రాష్ట్రంలో జీపుల తయారీలో, మొటార్ ఫీల్డ్లో అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగినటువంటి పట్టణం. అక్కడ ఆటోసగర్ లేక అనేక ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. ఆ పట్టణంలో పొల్యూప్స్‌తో చాలా రకాల ఇబ్బందులు జరుగుతున్నాయి. అందువల్ల దయచేసి గౌరవ మంత్రివర్యులు చిలకలూరి పేటలో ఆటోసగర్ ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీకె. విద్యాధర రావు: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను, తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాను.

శ్రీమతి ఎ. శారదాంబ(కల్యాణాద్వర్): అధ్యక్షా, నేను ప్రస్తావించదలచుకున్న విషయం రోడ్స్, భవనాల శాఖామత్యులకు సంబంధించినది. నేను చాలా రోడ్ల నుండి ఈ ప్రశ్న అడగాలనుకుంటున్నాను. ఈరోడ్ నాకు అవకాం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. కళ్యాణాద్వరం మేజర్ పంచాయతీ. గడచిన సంవత్సరం రోడ్లు పెడల్పు గురించి ఈ హాజరీలో వస్తే నేను ప్రస్తావించాను. దానికి మీరు అనుమతి ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఈ రోడ్లు పెడల్పు చేయడానికి గాను ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్మెంటు వారు అటు కట్టడాలను తీలగించి 60 లక్షల రూపాయలతో నెకల్ రోడ్లు పేశారు. ఆ రోడ్లలో పోవి ట్రాఫిక్ వల్ పూర్తిగా పొడ్కెపోయింది. కాబట్టి ఆ రోడ్లకు బి.టి రోడ్లు గాని సి.సి రోడ్లు గాని వేయడానికి నిధులు మంజూరు చేయవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. రెపెన్యూ సిష్టం లేక .....

శ్రీ కడియం శ్రీహరి: అధ్యక్షా, కళ్యాణ దుర్గం నియోజక వర్గానికి సంబంధించిన గౌరవ శాసనసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను, సంబంధిత మంత్రి గారికి తెలుపుతాను.

అర్థిల సమర్పణ

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి: అధ్యక్షా, మా ఎరియాలో పొల్చి ఫార్మ్స్ కి సంబంధించిన వారు 25-30 సంవత్సరాల నుండి అలాట్మెంట్ గురించి అడుగుతున్నారు. వారు ఆక్యుపేషన్లో ఉన్నారు, వారికి ఇంతవరకు అలాట్మెంట్ చేయలేదు.

శ్రీ గుమ్మణి నర్సయ్(ఎల్లందు): అధ్యక్షా, వది లక్షల మంది ఉపాధికి సంబంధించినది.

SRI G. VENKAT REDDY(Duggirala): Madam Speaker, this petition is pertained to misuse of funds by the Village Secretary, Narketpally town.....

శ్రీ యం. ధర్మరావు: అధ్యక్షం, చంద్రగోండు మండలం, చింతలచెరువులోని బల్హేన వర్గాల వారికి సంబంధించిన సమస్య.

సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రము

MADAM SPEAKER: All the papers are laid on the Table of the House.

1. "A copy in each of the Annual Accounts and Audit Reports of Acharya N.G. Ranga Agricultural University (APAU) for the years 1987-88 and 1988-89, as required under Section 37 (2) of the Andhra Pradesh Agricultural University Act, 1963 together with reasons for delay".

2. "A copy of the Annual Statement of Accounts of Transmission Corporation of Andhra Pradesh Limited (APTRANSCO) for the year 1998-99 (from 1-2-99 to 31-3-99), in compliance with Section 619-A (3) of the Companies Act, 1956".

3. "A copy of the Annual Report of Andhra Pradesh Commission for Backward Classes for the year 2001-2002, as required under Section 15 of the A.P. Commission for Backward Classes Act, 1993".

కమిటీల నివేదకల సమర్పణ

1. అర్థిల కమిటి

Sri K. HARISHWAR REDDY (HON'BLE DEPUTY SPEAKER & CHAIRMAN, COMMITTEE ON PETITIONS): Madam Speaker, I beg to present:

"That a copy of the report of the Committee on Petitions (2002-03), on payment of Insurance claim to ryots who lost their produce in fire accident in Guntur District".

2. ప్రభుత్వ తెక్కల కమిటి

SRI P. KISTA REDDY (CHAIRMAN, COMMITTEE ON PUBLIC ACCOUNTS): Madam Speaker, I beg to present the following Reports of the Committee on Public Accounts (2002-2003):

1) 13th Report on the Report of the Comptroller and Auditor General of India (Civil) and Appropriation Accounts for the year 1995-96 pertaining to Irrigation and Command Area Development and Transport, Roads and Buildings Department.

2) 14th Report on the Report of the Comptroller and Auditor General of India (Civil) and Appropriation Accounts for the year 1997-98 pertaining to Agriculture and Co-operation Department.

3) 15th Report on the Report of the Comptroller and Auditor General of India (Civil) and Appropriation Accounts for the year 1998-99 pertaining to Municipal Administration and Urban Development Department.

4) 16th Report on the Report of the Comptroller and Auditor General of India (Revenue Receipts) for the years 1995-96 and 1996-97 pertaining to Commercial Taxes wing of Revenue Department.

3. ప్రభుత్వ రంగ సంస్లా కమిటి

SRI REDDY SATYANARAYANA (CHAIRMAN, COMMITTEE ON PUBLIC UNDERTAKINGS): Madam Speaker, I beg to present:

"That a copy of the Fourteenth Report of the Committee on Public Undertakings (2002-2003) on audit paras contained in the Reports of C&AG of India for the years 1995-96 and 1996-97 on A.P.S.R.T.C."

4. అనుగత చట్ట నిర్మాణ కమిటి

SRI D. NARENDRA KUMAR (CHAIRMAN, COMMITTEE ON SUB-ORDINATE LEGISLATION): Madam Speaker, I beg to present:

"That a copy of the Third Report of the Committee on Sub-ordinate Legislation (2002-2003)".

5. ప్రభుత్వ హామీల కమిటి

SRI A. PRABHAKAR REDDY (CHAIRMAN, COMMITTEE ON GOVERNMENT ASSURANCES): Madam Speaker, I beg to present:

"That a copy of the Second and Third Reports of the Committee on Government Assurances (2002-2003)"

6. అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంకేమ కమిటి

SRI S.A. KHALEEL BASHA (CHAIRMAN, COMMITTEE ON WELFARE OF MINORITIES): Madam Speaker, I beg to present:

"That a copy of the First report of the Committee on Welfare of Minorities (2002-2003)"

MADAM SPEAKER: All the reports are presented.

(ప్రకటన)

MADAM SPEAKER: I am to announce to the House that the working lunch has been arranged to the members at 1.00 p.m. to-day i.e. on 29th March, 2003 in the corridors behind the Committee Room No. 1 of the new Assembly Buildings. PRESS is also invited.

MADAM SPEAKER: Now tea break for ten minutes.

(The House then adjourned for tea break at 10.18 a.m. for ten minutes)

(టీ విరావానంతరం సభ తిరిగి గం. 10 . 40 ని . లకు సమావేశమైంది)
(గా.డిప్యూటీ స్పీకర్ అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

MR.DEPUTY SPEAKER: Let us take up both the Appropriation Bills together. I request the Minister for Finance to move the Bills.

ప్రభుత్వ చిల్డులు

1. 2003, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రపంచ వినియోగ చిల్డు

(ఎల్.ఎ. బిల్‌నెం.8/2003)

SRI Y.RAMAKRISHNUDU, Sir, with your permission, I beg to move:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

2. 2003, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రపంచ వినియోగ (2 నెం.) చిల్డు

(ఎల్.ఎ. బిల్‌నెం.9/2003)

SRI Y.RAMAKRISHNUDU : Sir, with your permission, I beg to move:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Appropriation Bill No.2, 2003."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Appropriation Bill No.2, 2003."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

MR.DEPUTY SPEAKER: I request the Minister for Finance to move a Motion for taking the Bills into consideration.

SRI Y.RAMAKRISHNUDU: Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003 be taken into consideration."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003 be taken into consideration."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was taken into consideration.

SRI Y.RAMAKRISHNUDU: Sir, with your permission, I beg to move:

"That Andhra Pradesh Appropriation Bill No.2, 2003 be taken into consideration."

MR.DEPUTY SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That Andhra Pradesh Appropriation Bill No.2, 2003 be taken into consideration."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was taken into consideration.

MR.DEPUTY SPEAKER: Now discussion on consideration of both the Appropriation Bills.

శ్రీ ఎం . బుద్ధ ప్రసాద్ (అవనిగడ్) :- 2002-2003 ద్రవ్యవినియోగ బిల్పై మార్కెట్ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు హృదయ పూర్వక కృతజ్ఞతలు తెలియచేసున్నాను . ఈ బిల్లును చూస్తే ఒక సంస్కృత సామేత గుర్తుకు వస్తుంది . రుణం కృత్యం కృతం పెయాత్యం .... నీరు త్రాగాలని అర్థం . 57 -141 కోట్లు రుణభారస్సి మాపడం జరుగుతున్నది . ఇతర రాష్ట్రాలలో పోలీటే స్వాల ఉత్సుక్తిలో రుణాల రేటు 49 శాతం పుంటె, మన రుణం రేటు 32.6 శాతం పుంది . ఆందోళన చెందవలసిన అవసరం పుంది . ఆర్థిక మంత్రిగారు వివరణ వింటె పై సామేత గుర్తుకు వచ్చింది . గతంలో మన పెద్దలు అన్నారు - జపతపంబులకన్నా, చదువు, నాములకన్నా ఉపకారమే మిస్తు ఒక కూనలమ్మా అన్నారు . కానీ పరిస్థితి మారిపోయింది . జపతపంబులు, చదువుసాములుకన్నా, అప్పు తెచ్చుటయే మిస్తు అని శ్రీ చంద్రబాబునాయుడుగారి ప్రభుత్వం డంకా బజాయించి చెప్పుతున్నది .

ఉ.10.50

మద్యస్నిషేధం పెట్టి పేదల బ్రతుకులను తీర్చిదిద్దుతామని ఆరోజు యన్టటి రామారావు గారి నాయకత్వంలో అధికారంలోకి వచ్చిన తెలుగుదేశం , ఇప్పుడు చంద్రబాబునాయుడు గారి హాయాంలో ఇఖ్యాముబ్యాడిగా మద్యం దుకాణాలను తెరవడం జరిగింది. గల్లిగల్లికి, ఇంటింటికి మద్యం వరదలా ప్రపహిస్తోంది. ఈ రోజు తెలుగుదేశం పోర్ట్ వ్యవస్థాపక దినోత్సవం జరుపుకున్నారు. గౌరవ మంత్రులు కూడా పచ్చ చోక్కులు వేసుకొని వచ్చారు. ఒక్కసారి యన్టటి రామారావు గారిని గుర్తు చేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నారు. ఆరోజు ఆయన మద్య నిషేధం పెడతామని చెప్పి అధికారంలోకి రాగానే మొట్టమొదటి పైల్గో మద్య నిషేధం పైల్ మీద సంతకాలు పెట్టిన అంశాన్ని గౌరవ ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగారు, ఇతరత్రా మంత్రులు గుర్తు చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈరోజు మద్యం మీద పచ్చే ఆదాయం చూసినట్లయితే 2001 సంవత్సరంలో రు. 1243 కోట్లు కాగా 2002 సంవత్సరంలో రు.1903 కోట్లకు పెరిగింది. అంటే ప్రజలను మద్యపాసం యితర మత్తు పదార్థాలకు అలవాటు చేసి ప్రభుత్వ ఆదాయాన్ని పెంచుకోవాలని చూడడం చాలా దారుణమైన విషయం . ఇంతకంటే దారుణం మరొకటి పుండరు. ప్రభుత్వం ఈ అంశాన్ని నిక్కచ్చిగా పరిశీలించాలి. చేరుత్వం కన్నా, జారుత్వం కన్నా త్రాగుడు వ్యవసం మరీ ఫూరుమయిందని మహాత్మా గాంధీ పేర్కొన్నారు. అన్ని నేరాలకు, ఫూరాలకు త్రాగుడే మూలకారణం . అటువంటి మద్యాన్ని సేవించడం కోసం ప్రభుత్వం ప్రత్యేకించి బార్లు అనబడే సుందర మందిరాలకు అనుమతించడం, ప్రజలను సైతిక భ్రష్టులను చేయడం విచారకరమైన విషయం . ఇప్పుడు ప్రజలకు

కావలసింది మద్యం కాదు. మంచినీరు కావాలి. రాష్ట్రంలో కనీచినీ ఎరుగని కరువు విలయతాండవం చేస్తోంది. ఆధునిక సమాజంలో సాంకేతిక పరిజ్ఞాన ఊహించనంతగా పెరిగింది. ఆ పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకొని ప్రకృతిని తమకు సానుకూలంగా మార్చుకునే ప్రయత్నం ఇతర దేశాలు చేస్తూ పుంటే ప్రోటెక్ ప్రభుత్వం అని చెప్పుకునే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ దిశగా ఏమాత్రము ఆలోచించడం లేదు. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాము. ప్రభుత్వం శాశ్వత కరువు నివారణ పథకాలను చేపట్టడం లేదు. ముందుచూపు లేకపోవడం, ప్రణాళికాబద్ధమైన ప్లానింగ్ లేకపోవడం సేటి కరువు తీవ్రతకు ప్రధాన కారణమని చెప్పక తప్పదు. వసరుల కల్పనకు, ప్రాధమిక సౌకర్యాల కల్పనకు ప్రథమ ప్రాధాన్యతను యివ్వవలసిన అవసరం పుంది. ఇరిగేషన్ కొరకు కేటాయించిన నిధులను దారి మళ్ళించకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ఈరోజు రాష్ట్రప్రభుత్వం మీద పుంది. ఈనాడు రాష్ట్రం మొత్తం జనభాలో మూడువంతుల కంటే ఎక్కువ మంది గ్రామాలలో నివశ్యున్నారు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం గ్రామాలలో మాలిక సదుపాయాల కల్పనకు ఏమాత్రం శ్రద్ధ చూపడం లేదు. ఈ ప్రభుత్వం గ్రామాల పట్ల సవతితల్లి ప్రేమను చూపిస్తోందనడంలో ఏమాత్రం సందేహం లేదు. మనలో గ్రామ ప్రాంతాలకు సంబంధించిన శాసనసభ్యులు చాలామంది పున్నారు. ఈరోజు గ్రామాలు అంధకారబంధురంగా ఎట్లా కొట్టుమిట్టాడుతున్నాయనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. హైదరాబాదు విషయానికి వస్తే 24 గంటలూ కరింట్ పుంటుంది. అది నేరే సంగతి. ఈరోజు కొన్ని పట్టణాల్లో పట్టపగలు వీధి దీపాలు లెలిగే పరిస్థితి పుంది. ఈరోజు హోర్సీంగ్కి, బోర్సీంగ్కి, పార్ములకు ఏరకంగా కరింట్ వినియోగిస్తున్నారో అక్కడి కార్బూక్మాలు చూస్తే తెలుస్తుంది. గ్రామాలను అంధకారబంధురంగా పుంచడం ఎంతవరకు న్యాయమనేది ఆలోచించవలసిన అవసరం పుంది. ఈనాడు గ్రామాల సౌకర్యాల విషయంలో ఎక్కువగా దృష్టి సారించవలసిన అవసరం పుంది. ఒక్క హైదరాబాదు సగరాన్ని అభివృద్ధి చేసి అంధాద్రేశ్ మొత్తం అభివృద్ధి చెందిందని దేశవిదేశాలకు, విదేశీయులకు చాటిచెప్పడం మంచి పద్ధతి కాదు. గ్రామ ప్రాంతాలకు కావలసిన మాలిక సదుపాయాలను కల్పించాలి. ప్రత్యేకంగా వారికి త్రాగుసీటి సౌకర్యం, రహదారులు, విద్యుత్తు యివ్వవలసిన అవసరం పుంది. ఈ కేటాయింపులు కూడా అసమానతలకు దోహదం చేసే విధంగా పున్నాయి. ఉండారణాకు, మేము తీర ప్రాంతాలకు సంబంధించిన వారము. ఈరోజు తీర ప్రాంతాల అభివృద్ధికి రాష్ట్రప్రభుత్వం ఏమాత్రం శ్రద్ధ చూపడంలేదు. జాతీయ రహదారుల కోసం నాలుగునెలలపాటు తీరప్రాంతాల ప్రజాసీకం పోరాటం చేయవలసిన పరిస్థితి వచ్చిందంటే ఏవిధంగా ప్రభుత్వం అసమానతలో షష్హారిస్తోందో ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాము. కోస్తా ప్రజలు నాలుగు నెలలు పోరాడిన తరువాత కోస్తా జాతీయ రహదారి ప్రతిపాదనలను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించామని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెబుతోంది. అందుకు వారికి నా ధన్యవాదాలు. చిక్కుముడులు అక్కడితో నిడిపోలేదు. కేంద్ర మంత్రి తండూరా గారు ఏమి చెబుతున్నారంటే జాతీయ రహదారుల మీద నిపిధ్యం పున్నందున ఆ నిపేధాన్ని ఎత్తివేస్తే తప్ప తాము జాతీయ రహదారులను చేపట్టే పరిస్థితి లేదని చెబుతున్నారు. ఈరోజు ఎన్డిఎ ప్రభుత్వంలో ప్రధాన భాగస్వామిగా మీరు పున్నారు. మీరు ఆప్రభుత్వాన్ని సమర్పిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమి చెబితే అది చేసే పరిస్థితిలో ప్రధానమంత్రిగారు పున్నారు. ఆ నిపేధాన్ని ఎత్తివేయించి కోస్తా ప్రాంత ప్రజల చిరకాల వాంఘను నెరవేర్పవలసిన బాధ్యత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం మీద పుందని తెలియజేస్తున్నాము. జాతీయ రహదారులలో భాగంగా ఈనాడు పులిగడ్డ, పెనుముడి వంతెనలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిధులతో కానీ, బివోటి ద్వారా కానీ చేయడం జరుగుతుందని గౌరవ మంత్రివర్యులు తుమ్మల నాగేశ్వరరావు గారు ఇదే శాసనసభలో తెలియజేయడం జరిగింది. దానికి సంబంధించి బడ్జెట్లో ఎటువంటి కేటాయింపులు లేవు. ఈనాడు బివోటి ద్వారా తీసుకోవాలంటే రు. 50 కోట్ల సబ్ఫీడీ ఇవ్వాలని కాంట్రాక్టర్లు కోరుతున్నారు. ఏది ఏమయినా దాని మీద ఆలోచన చేయవలసి పున్నది. ఈ శాసనసభలో చేసిన వాగ్దానాలను నిలబెట్టుకోవలసిన అవసరం పున్నది. అందుకోనం తప్పకుండా రు.50 కోట్లు కేటాయించి త్వరలో మీ అమృత హస్తాలతో దాని శంకుస్థాపన చేసి కృష్ణ, గుంటూరు తదితర తీర ప్రాంతాల ప్రజాసీకం యొక్క చిరకాల వాంఘను నెరవేర్పిన పేరును ఈ ప్రభుత్వం తెచ్చుకోవాలని కోరుతున్నాము. రహదారుల విషయం చూసినప్పుడు డెల్టా ప్రాంతాల రహదారులకు ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత యివ్వవలసిన అవసరం పుంది. అక్కడ లూజ్ సాయిల్ కావడం వల్ల చాలా త్వరగా రోడ్లు పాడయే పరిస్థితి పుంది. మిగతా రహదారుల మాదిరిగా కాకుండా అక్కడ 1 : 2 నిష్పత్తిలో కేటాయింపులు చేయడం జరిగింది. వాటికి నిధులు కేటాయించే పరిస్థితి లేదు. జిల్లా పరిపత్తుల నుండి రహదారులను ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్మెంట్ హైద్రాబాద్ కేయడం జరిగింది. వాటికి నిధులు కేటాయించే పరిస్థితి లేదు. జిల్లా పరిపత్తు రోడ్లు అంటే గ్రామీణ ప్రాంతాలకు

సంబంధించిన రోడ్లు. ఇని చాలా ప్రధానమైన రోడ్లు. ఆ రోడ్లకు నిధులు కేటాయించకపోతే గ్రామీణ రోడ్లు చాలా ఆధ్యాత్మిక పరిస్థితిలో వుంటాయి. ఇప్పుడు అలోచించవలసిన అవసరం వుంది. రూరల్ హోసింగ్ ప్రోగ్రామ్లో గత సంవత్సరానికి సంబంధించి, అంటే 2002 సంవత్సరానికి సంబంధించి యింకా డబ్బు రిలీజ్ చేయకపోవడం అందరికి తెలిసిన విషయమే. తెలుగుదేశం ఎలక్సెస్ మేనిఫిస్టోలో సూచించిన విధంగా గృహానిర్వాణం చేయవలసిన బాధ్యత ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై వుంది. మైనారిటీల విషయం గమనించినప్పుడు వారిలో 60 శాతం మంది దుర్భర దారిద్ర్యంలో మునిగి వున్నారు. కానీ మైనారిటీ కార్బోరేపవ్వుకు కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చుకాని పరిస్థితి వుంది. ఎందుకంటే వారు కేవలం మార్జిన్ మనీ యస్తారు. బ్యాంకులు ఘరారిటీ యివ్వకపోవడం వల్ల అర్థాలైన పేదవారు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందుకోలేని పరిస్థితి వుంది. అందువల్ల ఆ కార్బోరేపవ్వుకు అధిక నిధులు కేటాయించవలసిందిగా కోరుతున్నాము. దళితుల సంక్షేమానికి సంబంధించి జిస్ట్స్ పుస్తుయ్య కమిషన్ సిపార్సులను ఆమోదించినట్లు 2001లో ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. దానికి సంబంధించి జీవో సంబర్ 24 ప్రభుత్వం విడుదల చేసింది. ఆ జీవో యింకా అమలుకాలేదు. దానికి సంబంధించి సమ్బంగా ఆలోచన చేసి చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుందని మనవి చేస్తున్నాము. అలాగే వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమానికి కూడా ప్రత్యేకమైన త్రధ్మ తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. సుసాయిదా బడ్జెట్లో వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమానికి రు. 56 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం పోష్ట్ మెట్రిక్ ఉపకార వేతనాల కోసం 2.30 లక్షలమంది విద్యార్థులు ఇదివరకే దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. బడ్జెట్లో వారికి ఎటువంటి నిధులు కేటాయించకపోవడంతో విద్యార్థులకు ఉపకారవేతనాలు మంజూరయ్య సూచనలు లేవని బిసి విద్యార్థులు ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఇని దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఆదరణ వధకానికి బడ్జెట్లో నిధులు కేటాయించలేదు. ఎన్నికలప్పుడు ‘ఆదరణ, రోష్మి, ముందడుగు’ మొదలైన వధకాలు గుర్తుకు వస్తాయి. ఆ తరువాత మరచిపోవడం ఈ ప్రభుత్వానికి అనవాయితీ అయిపోయింది. ఈనాడు బడ్జెట్లో అనేక కేటాయింపులు చేశారు. కేటాయింపులు చాలా ఘనంగా చేశామని చెప్పుకుంటున్నాము. మన ఈ ఘనాపాతి ప్రభుత్వానికి చేసిన కేటాయింపులు పూర్తిగా ఖర్చు చేసిన చరిత్ర ఏనాడు లేదని అందరికి మనవి చేస్తున్నాము. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హాయంలో ప్రణాళిక కేటాయింపు కన్నా ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టిన పరిస్థితులు వున్నాయి. కానీ తెలుగుదేశం పొర్ట్ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఒక్క సంవత్సరం తప్ప మిగ తా అన్ని సంవత్సరాల్లో కేటాయింపులను పూర్తిగా ఖర్చు చేయని పరిస్థితులు వున్నాయని కాగ్ నివేదిక తెలియజేసిన విషయం గుర్తు చేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

ఉ.11.00

అలాగే ఈ రోజు చేసేత రంగం చాలా దారుణమైన పరిస్థితిలో ఉంది. అత్మహాత్మలకు పాల్పడుతున్నారు. చేసేత కార్బుకులను అదుకోవలసిన గురుతర బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉంది. మత్స్య కార్బుకులు, చేపల రైతులు చాలా ఇబ్బందికర పరిస్థితులలో ఉన్నారు. వారిని కూడా అదుకోవడానికి ఎటువంటి చర్యలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టక పోవడం చాలా విచారకరమైన విషయం. దానిని కూడా ఆలోచన చేయాలని గౌరవ ఆర్థిక మంత్రి గారిని కోరుతున్నాము. గత సంవత్సరం జీరో బేస్ బడ్జెట్ అన్నారు. ఈ సంవత్సరం పెరిఫార్మ్స్ బడ్జెట్ అన్నారు. లేబిల్ మారింది తప్ప సబ్సిస్ట్ మాత్రం ఏమీ లేదని చెప్పక తప్పదు. చెప్పిన దానికి, చేసేదానికి పొంతన ఉండడం లేదు. ఉదాహరణకు ఈ బడ్జెటు చూస్తే నీటి చుక్క పెరగలేదు. ఒక్క యూనిట పవర్ పెరగలేదు. దీనిని బట్టి మనకు అర్థం అవుతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా చెప్పారు. Policies are not perculating to action. అంటే పరిపాలనలో వైఫల్యం చెందామని ఒప్పుకున్నట్లు కాదా? అధికారుల పని సామర్థ్యం పైన డిఫరెంట్ పోర్స్ ద్వారా పరిశీలిస్తున్నాము అని ముఖ్యమంత్రి గారు వీడియో కాస్పర్సన్లలో చెప్పారు. ఆ రెండు, మూడు రకాలు ఇక్కడ ఎవరి ద్వారా తయారు చేస్తున్నారో తెలియని విషయం. దానిని కూడా బయట పెట్టవలసిన అవసరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద ఉంది. ఏదైనా కలర్ డేటా తీసుకుంటున్నారా, కరక్క డేటా అనుసరించి చర్యలు తీసుకుంటున్నారా తెలియజేపువలసిన అవసరం

ఉంది. పీడియో కొస్టరెన్స్‌లు చూస్తుంటే ముఖ్యమంత్రి గారు ఎప్పుడూ అధికారుల మీద ఎంతో ఉగ్ర రూపం ప్రదర్శిస్తూ ఉంటారు. మనం అందరమూ, జనం అంతా కూడా చూస్తున్నారు. అయిన చెబుతారు - పని చేయని అధికారుల పైన కిని చర్యలు తీసుకుంటామన్నారు. ఎంతమంది మీద చర్యలు తీసుకున్నారు? ఆయన వేసిన కేకలకు ఎంతమంది అధికారులు పనితీరు మార్పుకున్నారు? ఆ విపరాలు చెప్పవలసిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద ఉంది. సోపియో ఆడిట్ చేస్తాము అన్నారు. ఇదే ఆర్థికమంత్రి గారు సోపియో ఆడిట్ చేస్తామన్నారు. ఎక్కుడైనా సోపియో ఆడిట్ చేశారా? ఎన్నికలలో సోపియో ఆడిట్ కొరకు ఎదురు చూస్తున్నారా? దానిని తెలియజేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఏ రకంగా చూసినా ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సామాన్య ప్రజలను, గ్రామీణ ప్రజలను విస్తరించే వ్యవహారం చేస్తున్న దానిని మార్పుకోవలసిన అవసరం ఉంది. గ్రామ సౌభాగ్యం ద్వారా దేశ సౌభాగ్యం ఆధారపడి ఉంది. స్థానిక సంఘలను నిర్విర్యం చేస్తున్నారు. నోడల్ అఫీసర్లను పెట్టి చట్టబడ్డంగా ఎన్నికెన వారిని పక్కన కూర్చోచెడుతున్నారు. ఈ పద్ధతిని మార్పుకోవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ప్రజలు ఎన్నుకున్న స్థానిక సంఘల ప్రతినిధులకు గౌరవం ఇచ్చి వారి ద్వారా కార్యక్రమం చేయించవలసిన అవసరం ఉంది. అలాగే శాసన సభ్యులకు తగిన గౌరవమర్యాదలు ఇచ్చే పద్ధతులు లేవు. ప్రతిపక్ష శాసన సభ్యులను ఒక పద్ధతిలో, అధికార పక్ష శాసన సభ్యులను ఒక పద్ధతిలో వ్యవహారించడం ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి మంచిది కాదని ఈ సందర్భంగా మనని చేస్తున్నాము.

గతంలో కాన్స్టిట్యూషన్స్‌ల్ డెపల్మెంట్ ఫండ్ ఉండేది. దాని ద్వారా ఎమ్.ఎల్.ఎల్ దాని ద్వారా కొంత చేయడానికి వీలుగా ఉండేది. ఇవ్వాళ కరపు ఉన్న పరిస్థితులలో దాని ఆవశ్యకత, అవసరం ఎంతైనా ఉంది. దానిని గురించి అడుగుతున్నాము. ప్రభుత్వానికి స్పందన లేదు. ఎందుకో నాకు అర్థం కాదు. ఎమ్.ఎల్.ఎలకు నిధులు ఇచ్చి వాటిని సక్రమంగా ఖర్చు చేయవలసిన ఆవశ్యకత, అవసరం ఉంది. ముఖ్యమంత్రి గారు, మంత్రి గారు ఆలోచన చేయాలి. కాన్స్టిట్యూయస్ ఫండ్‌ను అమలు పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. మళ్ళీ నిధులు ఇప్పవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ విషయాల మీద ప్రత్యేకించి ఆలోచన చేయాలని మాత్రం నేను కోరుతున్నాను.

ఎన్.టి. రామారావు గారు తెలుగు దేశం పార్టీని స్థాపించడం జరిగింది. మీరు ఇవ్వాళ ఆ వ్యపస్థాపక దినోత్సవం జరుపుకుంటున్నారు. తెలుగు వారి ఆత్మ గౌరవం, తెలుగు భాషా సంస్కృతీ వికాసం కోసం తెలుగు దేశం పార్టీ పెట్టామని చెప్పారు. ఆ విషయాన్ని ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మర్చిపోయింది. నిన్న తెలుగు అమలు గురించి ఈ శాసన సభలో కొంత వరకు మాట్లాడడానికి అవకాశం కల్పించారు. ఈ సందర్భంలో ఇంద్రాక నేను పేర్కొనడం జరిగింది. మర్యాదాన నిపేధం గురించి ఆ రోజు తెలుగు దేశం పార్టీ ఎన్.టి. రామారావు గారి నాయకత్వంలో ఏ విధంగా కార్యక్రమం తీసుకున్నారో దానిని ఏ విధంగా నిర్విర్యం చేశారో మరొకసారి చెప్పక్కలేదు. తెలుగును అధికార భాషగా చేయాలన్న విషయంలో ఎన్.టి.ఆర్ చెప్పిన విషయాలను ఈ ప్రభుత్వం మర్చిపోయింది. 1985 జనవరి 9 న ముఖ్యమంత్రిగా ఎన్.టి.రామారావు గారు పదవి స్వీకారం చేసిన తరువాత ఆకాశవాణి ద్వారా ప్రసంగిస్తూ చెప్పిన మాటలను ఈ రోజు మీ ద్వారా గుర్తు చేయాలని అనుకుంటున్నాను.

“తేనెలోలుకు తియ్యదనం తెలుగు భాష సాత్తు - తెలుగు భాష సంస్కృతుల పునరుజ్జీవనమే మన విధి మన బాధ్యత. తెలుగులో పరిపాలనా అని అవహేళన చేసిన ప్రభుద్ధులు ఉండి ఉంటే కనుక వారిని సరకుగొసకుండా తెలుగును ప్రధాన భాషగా అధికార భాషగా అన్ని స్థాయిలలో అమలు చేస్తాము. ఎన్ని అడ్డంకులు ఎదురైనా, ఎన్ని అవాంతరాలు వచ్చినా పట్టుదలతో పట్టింది విడువక గమ్యం చేరేవరకు ఈ పయనం ఆగదు కృతనిశ్చయంతో ముందుకు సాగుతాను” అని ఆనాడు ఎన్.టి. రామారావు గారు అన్న పలుకులను మరొకసారి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి గుర్తు చేస్తున్నాము. మళ్ళీ మీ వ్యపస్థాపకుడిని ఒకసారి గుర్తు చేసుకుని తెలుగు భాషా సంస్కృతీ వికాసానికి ఈ రాష్ట్రంలో అధికార భాషగా తెలుగు అమలు కావడానికి చర్యలు చేపట్టాలని కోరుతూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ శేలవు తీసుకుంటున్నాము.

డా. కె. లక్ష్మీ:- అధ్యక్షా, ద్రవ్య వినియోగ బిల్లు మీద మాటల్డడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ప్రత్యేకంగా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. గత మూడు సంవత్సరాలుగా నేను చూస్తున్నాను. ఈ అసెంబ్లీలో ఆర్థిక మంత్రి గారు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టడం, బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టే ముందు కూడా ప్రజల ముందు కొత్త నినాదాలతో బడ్జెటు ప్రవేశ పెట్టడం జరుగుతున్నది. మొదటి సంవత్సరం జీరో బేస్ట్ బడ్జెట్ ప్రవేశ పెట్టారు. రెండవ సంవత్సరం ఓపెన్ బడ్జెట్ అన్నారు. మూడవ సంవత్సరం పెర్ఫారెన్స్ బడ్జెట్గా ప్రతిభ ఆధారంగా బడ్జెటును రూపొందిస్తున్నానుని దానికి అనుగుణంగానే బడ్జెటును ఈ సంవత్సరం కూడా అమలు చేస్తున్నామని చెప్పడం జరిగింది. ఏ శాఖల్లో ప్రతిభ కనపరిచారో ఆ శాఖలకు బడ్జెట్ కేటాయింపులు చేసి దానికి అనుగుణంగా చేస్తామని చెప్పడం ఆ తరువాత ప్రజల ముందు కూడా చర్చకు పెట్టి ప్రజల యొక్క మనోభిప్రాయాలను, ఆలోచనలను, మేధావులను, ఆలోచనా పరులను ఈ చర్చలలో భాగస్వాములను చేసి జిల్లా స్థాయి నుంచి మొదలుపెట్టుకొని రాష్ట్రస్థాయి వరకు ఈ చర్చలు కొనసాగించి వారి యొక్క అభిప్రాయాల మేరకు బడ్జెటు కూడా సపరించుకుంటామని ఆ విధంగా బడ్జెట్ కూడా ప్రతిపాదిస్తామని ఆర్థిక మంత్రి గారు చెప్పారు. ఆ విధంగా చూస్తే 2003-2004 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రాష్ట్ర శాసన సభకు ప్రభుత్వం సమర్పించిన వార్షిక ప్రణాళికను చూస్తే ఇది చిత్రశుద్ధిలేని, కేటాయింపులతో రూపొందించని, లక్ష్య సిద్ధి లేని బడ్జెటుగా దీనిని అభివర్షించవచ్చు. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరానికి రు.43736.63 కోట్లలో వార్షిక బడ్జెటును రూపొందించింది. ఇందులోను రు.30674.73 ప్రణాళికేతర ఖర్చుకు, రు.13061.89 కోట్లు ప్రణాళికా ఖర్చుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

డి.11.10

ప్రధానంగా ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో 5 రంగాలకు పెద్ద పీట వేశారు. (1) వ్యవసాయం (2) నీటిపారుదల (3) విద్యుత్ (4) సంక్లేశనం (5) గ్రామీణాభివృద్ధి పీటికి ఎక్కువ నిధులు కేటాయించి, ఆ నిధుల ద్వారా ఈ రోడ్సనతో కూడుకున్న ఈ శాఖలను ఆర్థిక పరంగా డబ్బును కేటాయింపు చేసి అభివృద్ధి చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. తెచ్చిన అప్పులపై పడ్డి చెల్లింపు భారాన్ని తగ్గించడానికి ప్రయత్నం మొదలు పెట్టిస్తున్న ఆర్థికశాఖా మంత్రి ఉపన్యాసంలో చెప్పడం జరిగింది. గత మూడు సంవత్సరాలుగా నెఱోన్న దుర్భీక్షం వ్యవసాయ శాఖ ఉత్సవక ఆదాయం తగ్గి రాష్ట్ర స్వాలాదాయం అనుకున్నంతగా పెరగలేదని ఆర్థిక మంత్రి విమర్శించడం జరిగింది. రాష్ట్ర అప్పు ఇబ్బడిముబ్బడిగా పెరుగుతోంది. చాలా మంది ఆందోళన వ్యక్తపరుస్తున్నారు. నిపుణులు దీనిని విమర్శిస్తున్నారు. వాస్తవంగా అంతా ఆందోళన చెందవలసిన అవసరం లేదని ఆర్థికశాఖామంత్రి గుండె నిబ్బరంతో వ్యక్తం చేస్తున్నారు. రెవెన్యూ, ద్రవ్య రేటును అదుపులో తెచ్చి ఎప్పటికప్పుడు ఫలితాలను తీసుకువస్తామని వారు చెప్పడం జరిగింది. వారు ప్రతిపాదించిన కేటాయింపులు ఆమోదిస్తే ప్రభుత్వం నీరేశించుకున్న అభివృద్ధి లక్ష్యాలు నెరవేరడం భాయమని వారు వ్యక్తం చేస్తూ బడ్జెటునీ ఆమోదించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నారు. ఒకసారి మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి మనం తీసుకువచ్చిన అప్పులు చూస్తే, ఏ విధంగా అనుత్సాదక రంగంలో వెచ్చించి ఈ రోజు పడ్డిలు చెల్లించడానికి అవలంభించే పద్ధతులు ఒకసారి ఆలోచించాలి. మన ఆర్థిక వ్యవస్థను పట్టిపెడిస్తున్న రుగ్మిష్టను రూపుమాపడానికి ఆర్థికంగా ఈ వార్షిక బడ్జెట్లో ప్రస్తావన తీసుకురాలేదు.

ఈ సంవత్సరం రాష్ట్రం దాదాపు రు.57,000 కోట్ల అప్పుకు చేరుతుందనే అంచనా వాస్తవమా? ప్రభుత్వం వేసిన అంచనాలు గత నాలుగైదు సంవత్సరాలు మనం చూస్తే, తారుమారు అవుతున్నాయి. ఉడాహరణకు గత సంవత్సరం చూసినట్టుయితే, మన బడ్జెట్లో రు.46,000 కోట్లు అప్పు వారు అంచనా వేయడం జరిగింది. తీర్మా చూస్తే, రు.49,000 కోట్లకు చేరిపోవడం, రు.3,000 కోట్లు తేడా అయితే, ఈసారి రు.57,000 కోట్ల అప్పుకు చేరుకుంటామని చెబుతున్నారు. దానిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, కనీసం రు.67,000 కోట్లకు అప్పు చేరే ప్రమాదం ఉందనేది గమనించాలి. ఆర్థిక శాఖామంత్రి గారు, ద్రవ్యలోటును మేము నియంత్రించడం జరిగింది, ఆ విధంగా ఈ ఆర్థిక వ్యవస్థను సన్మార్గంలో తీసుకువెళతామని చెప్పడం జరిగింది. ద్రవ్య లోటును ఏ విధంగా నియంత్రించాలో ఆలోచించినట్టుయితే ఒకసారి మనకు ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. ఇది

సాధించడానికి అవలంబించిన పద్ధతి ఆర్థిక వ్యవస్థకు శ్రేయస్కరం కాదు. ఖర్చు తగ్గించే మాట చెబుతున్నారు, వాస్తవమే. మన ప్రధానం అయిన రంగాలలో ప్రణాళికేతర ఖర్చు ఎంత, దాన్ని తక్కువగా అదుపు చేసే ప్రణాళికా ఖర్చును బాగా తగ్గించడం జరిగింది. మొత్తం మీద ప్రణాళికేతర పద్ధతుల గురించి అంచనాలకన్నా రు.770 కోట్లు ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టి ప్రణాళికా పద్ధతి మీద వ్యయాన్ని భారీగా తగ్గించడం జరిగింది. ప్రణాళికేతర పద్ధతులు అంటే జీతభత్వాల నిర్వహణ, అటుపంటి వాటి కోసం ప్రణాళికేతర వ్యయం మీద అదనంగా మనం నిర్దేశించిన దాని కన్నా రు.770 కోట్లు ఎక్కువ వెచ్చించడం అంటే ఏ విధంగా ఉన్న లోటును నియంత్రించామో ఒక్కసారి ఆలోచన చేసుకోవాలి. ప్రణాళికా పద్ధతి క్రింద కేటాయించిన నిధులను సేరుగా అభివృద్ధి సంక్షేమాల కోసం వివిధ పథకాల కోసం నిర్దేశించిన ఈ బడ్జెట్లో కేటాయించిన దానిలో కోత విధిస్తే, ఏ విధంగా అభివృద్ధి మాలిక సదుపాయాల కల్పన కోసం, బలహీనవర్గాల సంక్షేమం కోసం కుంటుపడుతుందో అనేది ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

ప్రధానమయిన రంగాలలో కోత ఏ విధంగా ఉందంటే, ప్రణాళికేతర ఖర్చులలో కూడా అంచనాల కన్నా దాదాపు రు.770 కోట్ల వ్యయం చూస్తే, ప్రణాళిక వల్ల ఘమారు రు.1300 కోట్లు ఈనాడు తక్కువ చేయడం జరిగింది. దీనిని పరిశీలిస్తే, ప్రప్య లోటును నిర్దేశించడానికి ఆర్థిక మంత్రిని అభినందించ గలుగుతామా? ఇక పట్టిక చూసినట్లుయితే, 2002-03 ఆర్థిక సంవత్సరంలో వ్యవసాయ ఆర్థిక అనుబంధ పరిశ్రమలకు బడ్జెట్లో రు.992.95 కోట్లు అంచనా వేస్తే, దానిని రు.939.84 కోట్లకు సవరించడం జరిగింది. దాదాపు రు.53.44 కోట్లు ఇందులో తగ్గడం కనబడుతోంది. ప్రణాళికా వ్యయంలో రు.110.36 కోట్లు తేడా కనబడుతోంది. ప్రణాళికేతర వ్యయంలో రు.62.62 కోట్లు తేడా కనబడుతోంది. గ్రామీణాభివృద్ధి కోసం చూసినట్లుయితే రు.2,897.8 కోట్లు బడ్జెట్ అంచనా వేస్తే, రు.2,620.36 కోట్లకు సవరించడం జరిగింది. తేడా రు.277.53 కోట్లు. ప్రణాళికా వ్యయంలో రు.362.76కోట్లు తగ్గిస్తే, ప్రణాళికేతర వ్యయంలో రు.85.24 కోట్లు వారు తగ్గించడం జరిగింది. నీటిపారుదల, ముమపు నివారణ కోసం రు.3,516.64 కోట్లు అంచనా బడ్జెట్ అయితే, రు.3,270.716 కోట్లకు సవరించడం జరిగింది. రు.245.93కోట్లు ఈనాడు అందులో తేడా కనబడుతోంది. ఆ ప్రణాళికా వ్యయంలో రు.177కోట్లు తేడా ఉంటే ప్రణాళికేతర వ్యయంలో రు.68.68 కోట్లు ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి., మైనారిటి వెల్ఫార్ కోసం అయితే, రు.1,340.84 కోట్లు బడ్జెట్ అంచనా కుదించి రు.1,286.90 కోట్లకు సవరించారు. ప్రణాళికా వ్యయంలో రు.29.74 కోట్లు తేడా, ప్రణాళికేతర వ్యయంలో రు.24.2 కోట్లు తేడా ఉంది. విద్యుత్ రంగంలో రు.2,562 కోట్లు బడ్జెట్ అంచనా వేస్తే, రు.224 కోట్లకు గత సంవత్సరం సవరించడం జరిగింది. రు.380.46 కోట్లు వారు ఖర్చు చేసి ఆ విధంగా విద్యుత్ రంగానికి కోత విధించారు.

సాంఖ్యిక భద్రతా సంక్షేమం కోసం రు.498.95 కోట్లు బడ్జెట్ అంచనా వేస్తే, రు.440 కోట్లకు సవరించడం జరిగింది. ఆ విధంగా రు.58 కోట్లు తేడా చాలా స్పష్టంగా ఉంది. రు.58 కోట్లు ప్రణాళికా వ్యయంలో కోత విధిస్తే, ప్రణాళికేతర వ్యయంలో రు.1.75 కోట్లు అదనంగా వ్యయం చేయడం జరిగింది. పూర్తిగా గత సంవత్సరం అంచనా ప్రణాళికా వ్యయం ప్రణాళికేతర వ్యయం చూస్తే రు.39,420.01 కోట్లు అంచనా వేస్తే, రు.38,787.6 కోట్లు సవరించడం జరిగింది. రు.532కోట్లు తేడా. రు.1,301.07 కోట్లు కోత విధిస్తే, ప్రణాళికేతర వ్యయంలో అదనంగా రు.768 కోట్లు ఆ విధంగా అదనంగా ఖర్చు పెట్టారు. ఈవిధంగా చూస్తే, ప్లాన్ బడ్జెట్లో వారు రు.1,300 కోట్లు కోత విధించి, నాన్ ప్లాన్ బడ్జెట్లో రు.770 కోట్లు ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టారంటే ఏ విధంగా ఇది ఉన్న లోటును నియంత్రించడానికి వారు చేపట్టిన విధమని తెలుస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ సరిదిద్దడానికి ఒకసారి ఆలోచించాలని కోరుతూ, క్రిందటి సంవత్సరం విధించిన కోత చూస్తే, ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో పెంచిన కేటాయింపులు కనబడతాయి. ఈ విధంగా కోత విధించడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో పరిపాటి అనుతోంది. అంచనాలకు నికరంగా పెట్టిన ఖర్చులకు కొంచెం కుడి ఎడమగా ఉంటే, ఆది ఎవరయినా భరించవచ్చు. ఈ రోజు అంచనాలకు, సవరణలకు తేడా లేకుండా పోవడం, కేటాయింపులకు, ఖర్చు చేసిన దానికి చాలా వ్యతాపం వేల, కోట్లాది రూపాయలు కనబడుతుంది. గత 6,7 సంవత్సరాలు క్రమం తప్పకుండా ఈ కోత విధిస్తే, ఈ బడ్జెట్ కేటాయింపుల పట్ల ప్రజలలో నమ్రకం లేకుండా పోతోంది. కేటాయించిన మేరకు ఖర్చు

చేయకపోవడం జరుగుతోంది. ఆ విధంగా అనుకున్న అభివృద్ధి, లక్ష్య సాధన కోసం బడ్జెట్ ఏ విధంగా దోహదపడుతోందని మనం అలోచన చేసుకోవాలి.

డి.11.20

అదే విధంగా ఏదయితే డ్రాష్ట్ బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టినపుడు దాని మీద చర్చను ప్రజల ముందు పెట్టామని చెప్పారు. వారి యొక్క సలహాలు, సూచనలు స్పీకరిస్టామని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. జిల్లా స్థాయి మొదలుకొని రాష్ట్ర స్థాయి వరకు జరిగినటువంటి సదస్సులు తూ తూ మంత్రంగానే, మొక్కుబడిగానే జరిగాయి. కానీ చివరకు ఆ యొక్క సదస్సుల్లో ప్రజల యొక్క అభిప్రాయాలు, శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్లో ఏమైన అందులో పొందుపరిచారా అంటే లేదు. ఈ సంవత్సరం ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్లో మార్లికంగా ఎటువంటి తేడా కనిపించడం లేదు. కొన్ని పద్ధత్లో మాత్రం చిన్న, చిన్న సవరణలు వారు చేయడం జరిగింది. అని కూడ కేవలం వారు సపరించిన గణాంకల వల్ల జరిగిందే కానీ సలహాలు, సూచనలు ఎక్కడా కనిపించిన నిదర్శనాలు లేవు. అంతేకాకుండా, ప్రభుత్వం పదే పదే కేంద్రం ద్వారా రావలసిన నిధులు రాలేకపోతున్నాయని, అందుకే అనుకొన్న మేరకు అభివృద్ధిలో ముందుకు పోలేకపోతున్నాయని అంటున్నారు. ప్రభుత్వం పలు పర్యాయాలు దీని మీద ప్రకటించడం జరిగింది. కానీ కేంద్రం నుండి వస్తున్న నిధులను చూసినట్లయితే, కేంద్రాన్ని తప్పు పట్టడానికి అవకాశం లేదు. కేంద్రం నుండి వస్తున్న నిధులు క్రమేణా తగ్గిపోతున్నాయని చెపుతున్నారు. వాస్తవానికి 1995-96 నుండి 2002-03 సంవత్సరం వరకు కేంద్రం నుండి వచ్చిన నిధులను మనం చూసినట్లయితే, రాష్ట్రం తనకు తానుగా పస్తులు సమీకరించుకొన్న దాని కన్నా, బిజపి నాయకత్వం వహిస్తున్న ఎన్.డి.ఎ. ప్రభుత్వం అయిన కేంద్రం నుండి గత రెండు సంవత్సరాల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సమీకరించుకున్న నిధులే ఎక్కువుగా ఉన్నాయని నేను ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. 1995-96 సంవత్సరంలో రాష్ట్రం పస్తుల ద్వారా తనకు తానుగా స్వంతంగా సమకూర్చుకున్న నిధులు 4120 కోట్ల రూ.లు అయితే, 2002-03 సంవత్సరానికి 13,460 కోట్ల రూ.లు సమకూర్చుకున్నది. కేంద్రం ద్వారా రాష్ట్రానికి 1995-96 సంవత్సరంలో 5620 కోట్ల రూ.లు వస్తే, ఈ రోజున 2002-03 సంవత్సరానికి 14,400 కోట్ల రూ.లు మన రాష్ట్రానికి వచ్చిన విషయాన్ని గునించవలసిన అవసరం ఉంది. మరి ముఖ్యంగా ఈ మూడు సంవత్సరాల్లో అంటే 2000-01 లో 9700 కోట్ల రూ.లు, 2001-02 లో 11 వేల కోట్ల రూ.లు, 2002-03 లో 14 వేల కోట్ల రూ.లకు పైగా కేంద్రం నుండి నిధులు రాష్ట్రం రాబట్టుకోగలిగింది. చాల వరకు కేంద్రం ఇచ్చిన గ్రాంట్లు ఏపయితే ఉన్నాయో, ముఖ్యంగా ఎన్.పి., ఎన్.టి.ల కొరకు వచ్చిపటువంటి గ్రాంటుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మ్యాచింగ్ గ్రాంట్ కానీ మార్కీన్ మనీ కానీ విడుదల చేయకపోవడం వల్లనే అనేక పథకాలు మనం అమలుచేయలేకపోతున్నాం . ఈ రోజు బలహీనవరగాల ఇళ్ళ నిర్మాణ విషయంలో గాని, ఇతరత్రా కేంద్రం ద్వారా వచ్చే నిధులకు మ్యాచింగ్ గ్రాంటు, సరిపోయేటటువంటి నిధులు సమకూర్చుకోవడం వల్ల సకాలంలో అనేక పథకాలను ఈ రోజు అమలుచేయలేకపోతున్నాం తప్ప, కేంద్రం నుండి ఏ మాత్రం తక్కువ నిధులు రాక కాదు. బడ్జెట్ చర్చల సందర్భంగా చెప్పారు, "Quality of discussion on the Budget is not being reflected in the proposed Budget." నిజంగా ఏపయితే చర్చలు జరిగాయో వాటిని ఏ మాత్రం ఈ బడ్జెట్లో పొందుపరచలేదు. వాటిని మనం పరిగణిస్తే తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

మన రాష్ట్రం ప్రధానంగా వ్యవసాయ ఆధారిత రాష్ట్రం . రాష్ట్రాలో వ్యవసాయ రంగానికి మనం పెద్ద పీట వేస్తున్నాం అని చెపుతున్నప్పటికీ, ఒకసారి ఈ సంవత్సరం మనం చేసిన కేటాయింపులు చూసినట్లయితే, అదే విధంగా మన బడ్జెట్ యొక్క ఖర్చు, వ్యయం ఏ విధంగా ఉంటుందో ఒక సారి మీ దృష్టికి తీసుకొని రావడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. సంవత్సరంలో మొదటి తొమ్మిది నెలలు బడ్జెట్లో కేటాయించిన దానిని ఖర్చు చేయడంలో అలనత్తువం వహిస్తూ, చివరి మూడు నెలలో మాత్రం "మార్పి రష్ట్" అని చివరి మూడు నెలల్లో ఖర్చు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తా, ఆ ప్రయత్నంలో తప్పులు దొర్లడం, అవినీతి, అక్కమాలు చేటు చేసుకుంటున్నాయి. ఎందుకు ఈ దశకు చేరుకొంటున్నామో దీని మీద అలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఆర్థిక మంత్రిగారు దీని మీద ప్రత్యేకంగా దృష్టి సారించవలసి ఉంటుంది. గత 15 సంవత్సరాలుగా మీ పార్టీ ప్రభుత్వమే ఈ

రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉంది. బడ్జెట్లో అనేక మార్పులు తీసుకొని రావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఒకసారి జీరో బేస్ బడ్జెట్ అన్నారు, రెండవసారి ఓపెన్ బడ్జెట్ అన్నారు, మూడోసారి, పర్సార్క్స్ బడ్జెట్ అన్నారు. కానీ ఏ బడ్జెట్లో అయినా చివరకు యథాస్థితి కొనసాగుతున్నది. మార్పి రష్ట్ కొనసాగుతునే ఉంది. దానికి స్ఫోర్చు పలకాలి. మొదటి మూడు మాసాల్లో కేవలం 20 శాతం ఖర్చుచేసే విధానాన్ని మీరు ఎందుకు రెగ్యులరైజ్ చేయలేకపోతున్నారు. దీని మీద క్షుణంగా ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉంది, ఆర్థిక మంత్రి మీద ఉందని నేను తెలియజేస్తున్నాను. గత సంవత్సరం కనుక చూసినట్లయితే ప్రణాళిక వ్యయం కింద దాదాపు 10,100 కోట్ల రూ.లు కేటాయిస్తే, అందులో మొదటి 9 నెలల్లో ఖర్చు చేసింది కేవలం 2400 కోట్ల రూ.లు మాత్రమే. అందే దాదాపు 7600 కోట్ల రూ.లను చివరి మూడు నెలలో మనం ఖర్చు చేసే పరిస్థితి వస్తున్నది. అంటే మొదటి తొమ్మిది నెలల్లో కేవలం 20 శాతం ఖర్చు చేసి, చివరి మూడు నెలల్లో 70 నుండి 90 శాతం వరకు ఆదరాబాదరగా, ఒక తంతుగా ఖర్చు చేసే పరిస్థితి ఉంది. దాని మీద ప్రభుత్వం దృష్టి సారించవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రపంచ బ్యాంక్ అర్థిక సహాయంతో 8 పథకాలు అమలు కొనం రూ. 2012 కోట్లు కేటాయిస్తే, అందులో మొదటి 9 నెలల్లో ఖర్చు చేసింది కేవలం 960 కోట్ల రూ.లు మాత్రమే. అదే విధంగా ప్రణాళిక వ్యయం కింద వినిధ రంగాలకు కేటాయించింది చూసినట్లయితే, నీటిపారుదల రంగానికి రూ. 1512 కోట్ల రూ.లు కేటాయిస్తే, డిసెంబరు నాటికి ఖర్చు చేసింది మాత్రం 114 కోట్ల రూ.లు మాత్రమే. అంటే కేవలం 10 శాతం మాత్రమే నీటిపారుదల రంగానికి మొదటి 9 నెలల్లో ఖర్చు చేసాం. అటువంటప్పుడు చివరి మూడు నెలల్లో నీటిపారుదల రంగానికి కేటాయించిన భారీ మొత్తం ఖర్చు చేసే అవకాశం ఉందా? ఖర్చు చేయకపోతే, ఏ విధంగా మనం నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసుకొంటాము? ఆ విధంగా కేటాయింపులు సకాలంలో ఖర్చు పెట్టక, చివరకు వాటిని ఇతరతా బదలాయించడం ఏ విధంగా సబబో ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. నీటిపారుదల రంగానికి ఖర్చు పెట్టకపోతే, ఈ రోజున మనం ఏ విధంగా మనకు కావలసిన వసరులను సమకూర్చుకొంటాం? వ్యవసాయ ఆధారిత రాష్ట్రం అని మనం అనుకొంటున్నాం, కానీ సకాలంలో కేటాయింపులు ఖర్చు చేయకపోతే ఏ విధంగా మనం ఆశించిన ఫలితాలు రాబట్టుకోగలమో ఒకసారి ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఏంతైనా ఉంది. అట్లగీ ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి. ల సంక్లేషించి గత సంవత్సరం రూ. 1678.38 కోట్లు కేటాయిస్తే మొదటి 9 నెలల్లో ఖర్చు చేసింది రూ. 677.14 కోట్లు మాత్రమే. ఈ రోజున అనేక మంది బి.సి., ఎస్.సి., ఎస్.టి. విద్యార్థులకు ఉపకార వేతనాలు లభించకపోవడం వల్ల సకాలంలో ఫీజులు చెల్లించలేక, మెస్చార్జీలు చెల్లించలేక అర్థాత్ రంగా చదువులను ఆపివేయవలసిన పరిస్థితి ఈ రోజు కుసపడుతున్నది. ఆదరాబాదరగా చివర మూడు నెలల్లో ఖర్చు చేయడం వల్ల మనం ఈ రోజున చూస్తున్నాం స్ట్రోలర్సిప్స్‌లో ఏ విధంగా కుంభకోణాలు జరుగుతున్నాయో, ఏ విధంగా అధికారులు వాటిని స్టోప్ చేసుకొనోరో. పేద విద్యార్థులు, గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి వచ్చి చదువుకొంటున్న విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే ఉపకారవేతనాలు స్టోప్ చేయబడుతున్నాయి. ఇదంతా కేవలం మార్పి రష్ట్ పేరు మీద చివరి మూడు నెలల్లో దాదాపు 70 నుండి 90 శాతం ఖర్చు చేయడం వల్లనే. ఈ విధంగా అధికారులు, కింది స్థాయి ఉద్యోగస్థులు దుర్బినియోగం చేసే ప్రమాదం ఈ రోజు కొనసాగుతున్నది. సామాజిక సేవల విభాగంలో కూడ 3041 కోట్ల రూ.లు కేటాయిస్తే, అందులో డిసెంబరు వరకు ఖర్చు చేసింది కేవలం 914 కోట్ల రూ.లు మాత్రమే. పోనీ ఆదాయానికి, వ్యయానికి ఏదైన పొంతన ఉందా అంటే అది కూడ లేదు. సకాలంలో ఆదాయాన్ని రాబట్టుకోగల్లుతున్నారు కానీ, వ్యయాన్ని మాత్రం సకాలంలో చేయడం లేదు. గత సంవత్సరం పన్నుల రూపేణా రూ. 13459 కోట్లు వసూలు అంచనా వేస్తే, డిసెంబరు నాటికి 7773 కోట్ల రూ.లు వసూలు చేయడం జరిగింది. అంటే మొదటి 9 నెలల్లో మనం దాదాపు 70 శాతం వరకు వసూలు చేయడం జరిగింది. పన్నులేతర ద్వారా మనం 2046 కోట్ల రూ.లు వసూలు అంచనా వేస్తే, 932 కోట్ల రూ.లు అంటే 50 శాతం పైగా వసూలు చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చే గ్రాంట్లు రూపేణా రూ. 4104 కోట్లు వసూలు అంచనా వేస్తే, డిసెంబరు నాటికి 1417 కోట్ల రూ.ల గ్రాంట్లను మనం రాబట్టుకోగలిగాం. అయితే వేసిన అంచనాల మేరకు మనం ఖర్చు చేయకపోవడం వల్ల చాల వరకు కేంద్ర గ్రాంట్లు తగ్గాయి తప్ప, ఇతరతా కాదని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. రాష్ట్ర రెవెమ్యా పద్మ కింద గత సంవత్సరం రూ. 24,195 .07 కోట్లు వసూలు అంచనా వేస్తే, డిసెంబరు నాటికి రూ. 12,646 .32 కోట్లు వసూలు చేచాం. అంటే 50 శాతం పైగా వసూలు చేసినపుటికీ, ఖర్చు విషయం వచ్చేసరికి మాత్రం వివిధ రంగాల కింద కేవలం 10

శాతం మాత్రమే ఖర్చు చేస్తున్నాం . ఏవిధంగా మరి మీరు సమతల్యం పొటస్టున్నారు? ఒకపైను అభివృద్ధి, మరోపైను సంష్ఠేమం సమపాళ్లలో కొనసాగాలంటే ఆదాయానికి తగ్గట్లుగా వ్యయం చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. అయితే ఈ రోజు దానికి భిన్నమైన పరిస్థితి కొనసాగుతున్నది. అందుకని మరి ప్రభుత్వం

ఉ.11.30

ప్రభుత్వ బడ్జెట్ కేటాయింపుల్లో స్పష్టమైన వ్యత్యాసాలు కనిపిస్తున్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయాన్ని ఆధారం చేసుకుని జీవిస్తున్న రైతులు గాని, వ్యవసాయ అనుబంధ పరిశ్రమల ఆధారంగా జీవిస్తున్న, వృత్తుల మీద ఆధారపడి జీవిస్తున్న నేత, గీత, మత్స్య, కుమ్మరి, కుమ్మరి, చాకలి, నాయి బ్రాహ్మణులు చాలా ఇభ్యందులు పడుతున్నారు. ఈ పృత్తులు క్రమంగా కనుమరుగైపోతున్నాయి. ఉపాధి లేక, వ్యవసాయం లేక పట్టణాలకు వలస పోయే ప్రమాద పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. ఇటీవల నేను ‘కుబుసం’ అనే సినిమాలో ఒక పాట వినడం తటస్థించింది. ఆ పాట చేతి పృత్తుల వారి సమస్యలను కళకు కట్టినట్లు రాశారు. చేతిపృత్తుల వారు బహుళ జాతి సంఘం ప్రాబల్యం వల్ల గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఏ విధంగా ప్రభావితం అపుతున్నారో తెలుస్తోంది. గ్రామాలలోని యునకులు 8 - 10 తరగతులు చదిని కూడా అటు వ్యవసాయం చేసుకోలేక, కూలి పసులు చేసుకోలేక, అటు ఆశించిన ఉద్యోగాలు లేక, ఉద్యోగ అవకాశాలు సన్నగిల్లి ప్రపంచికరణ వల్ల, సరళిక్కత ఆర్థిక విధానాల వల్ల, ఉన్న ఉద్యోగాలు కోల్పోవడం వల్ల, గ్రామీణ యువత నిరాశా నిస్సుహాలతో కొట్టుమిట్టడుతున్నారు. చేతి పృత్తుల వారు జీవనోపాధి లేక ముందుకు పోలేకపోతున్నారు. ఈ రోజు ఈ జనాభా ప్రాతిపదికపై బడ్జెటు కేటాయింపులు జరపవలసిన అవసరం ఉంది. సమాజంలో ఉన్న 80 శాతం జనాభా కలిగిన ఎన్సి, ఎన్సటి, బిసి, మైనారిటీలకు దానికనుగుణంగా బడ్జెటులో కేటాయింపులు జరిగేయా? గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మత్స్య కార్బికులున్నారు. వారి పరిస్థితి చూస్తే, గ్రామాలలో చెరువులు, కుంటలు ఎండిపోయి ఎటువంటి నీటి ఆధారం లేకుండా వలసలు పోతున్నారు. వారి నుంచి బలవంతంగా లీజు పేరు మీద చార్లీలు పసులు చేస్తున్నారు. పోచంపల్లి వంటి గ్రామీణ ప్రాంతాల నేత కార్బికులు చీరలు నేసి, ప్రపంచంలోనే పేరు ప్రభ్రాతులు గాంచి, రాష్ట్రానికి పేరు తెచ్చినటువంటి వారు. అటువంటి నేత కార్బిక వర్గాల వారు నేడు ఎంతో దయనీయమైన స్థితిలో ఉన్నారు. ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు. వారిని అదుకుంటామని గతంలో ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. 50 సంవత్సరాలు దాటిన ప్రతి వారికి ప్యార్ధప్యపు పించను కింద రూ.250 చౌప్పున పించను ఇస్తామని అన్నారు. కానీ అది ఎక్కడా ఆచరణలో లేదు. అమలు జరగడం లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ‘దీన్దయార్థ హత్కుర్ యోజన’ కింద రూ.669 కోట్లుతో ఒక వినూత్వమైన పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి వాళ్లలో ఉన్న వైపుల్యాన్ని వారికి ఉన్న అవకాశాలను మెరుగుపరచడమే కాక, వారు నేసిన పస్తాలను, బట్టలను మార్కెట్లో విక్రయించడానికి ఈ పథకం ద్వారా నిధులు కేటాయిస్తే, 50 శాతం నిధులు సమకూర్చు, ఆ పథకాన్ని అమలు చేయాల్సిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ఆ పథకాన్ని నీరు గార్చిన పరిస్థితి ఈ రోజు కనిపిస్తోంది. అపెరల్ పార్ట్ అంటున్నారు. పోచంపల్లిని చక్కని పర్యాటక కేంద్రంగా అభివృద్ధి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

అలాగే, బి.సి. బడ్జెటు విషయంలో ‘ఆదరణ’ పేరు మీద రూ.100 కోట్లు కేటాయించి, ఆ పథకాన్ని అమలు చేస్తే, గతంలో పలు అక్కమాలు, అవకతవకలు జరిగాయి. నాసి రకమైన పరికరాలు పంపిణీ చేశారు. అందువల్ల దానిలో మార్పులు చేసి కొత్త రూపంలో తెస్తామని, ప్రస్తుత సంవత్సరం రూ.40 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఈ రోజు ‘ఆదరణ’ పేరు మీద అటువంటి పరికరాలు పంపిణీ చేయకుండా, పవర్ టూర్స్ సఫల్య చేస్తామని అంటున్నారు. ఉదాహరణకు విశ్వబ్రాహ్మణులు, కుమ్మరి, కుమ్మరి, పడంగి పృత్తుల వారు నా దృష్టికి తెచ్చినది ఏమిటంటే, ‘ఆదరణ’ పేరు మీద తెచ్చిన పరికరాల ద్వారా ఉపాధి కొనసాగిస్తూ పుంటే, పారెస్టు డిపార్ట్మెంటు అధికారులు పారెస్టు లైసెన్సు పొందాలంటున్నారు. ఈ పరికరాలు ఉపయోగిస్తున్నందున లైసెన్సు తీసుకోవాలంటున్నారు. రూ.3 వేలకు ఈ పరికరాలు మీరు సమకూర్చు, రూ.4 వేలు లేక రూ.5 వేలు పెట్టి లైసెన్సులు తీసుకునే అవకాశం వారికుంటుందా? మనం ఏ పథకాలు ప్రవేశపెట్టినా అని ఆచరణలో సాధ్యమయ్యేవిగా, ఇభ్యందులు లేనివిగా ఉండాలి. సమాజంలో అట్టడుగు వర్గాల వారికి దీహాదపడే విధంగా అమలు చేయాలి. ఆచరణకు వచ్చేసరికి అధికారులు

పట్టిపీడిన్నన్నారు. ఈ నంవత్సరం కేవలం రూ.258 కోట్లు బి.సి. బడ్జెటుకు కేటాయించారు. ప్రస్తుతం ఉన్న అవసరాల మేరకు కనీసం రూ.500 కోట్లు కేటాయించాలని పదే పదే విజ్ఞప్తులు చేసినప్పటికీ ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం ఖాతరు చేయకుండా యథావిధిగా పెట్టారు.

ఈరోజు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రధానంగా నీటి వనరుల రంగాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా ఈరోజు గోదావరి, కృష్ణా, వంశధార, పెన్నా వంటి 38 చిన్న నదులు ఉన్నప్పటికీ, జీవనదులు రాష్ట్రంలో ప్రవహిస్తున్నప్పటికీ, అనేక జలవనరులున్నప్పటికీ, 1000 ఉనుసీల గోదావరి నదీ జలాలు సముద్రంలో వృధాగా పోతూ వుంటే వాటిని వినియోగించుకోలేకపోతున్నాం. ఈ రోజు రాష్ట్రాన్ని స్వర్ధాంధ్రప్రదేశగా, అన్నపూర్ణగా చేయాలనుకుంటే ఈ నదీ జలాలన్నింటినీ నద్వినియాగం చేసుకోవలసిన అవసరముంది.

మన రాష్ట్ర వాటా కింద నదీ వ్యవస్థ నుంచి 2764 టిఎంసిలు ఉన్నట్లయితే గోదావరిలో 1480 టిఎంసిలు, కృష్ణాలో 811 టిఎంసిలు, పెన్నాలో 98 టిఎంసిలు, ఇతరతా అన్ని కలిపి 2764 టిఎంసిలు వాటా ఉంటే, కేవలం 1800 టిఎంసిల నదీ జలాలను మాత్రమే మనకు వినియోగించే ఉన్నాయి. విజన్ 2020 ప్రకారం ఇన్నిటినీ ఉపయోగంలోకి తెచ్చి, ఆటువంటి నీటిని వృధాగా పోకుండా ఉపయోగంలోకి తెచ్చి, బీడుపడిన అనేక లక్షల ఎకరాలను సాగులోకి తెచ్చి, వాటిని సస్యశ్యామలం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. వ్యప్తసాయాధారిత రాష్ట్రంగా రూ.46 వేల కోట్లతో విజన్ 2020 తో నీర్దేశించినట్లు బడ్జెటు కేటాయింపులు జరుగుతున్నాయా? కేటాయించినా ఏ మేరకు ఖర్చు చేస్తున్నామో ఆలోచించాలి. గోదావరి నదీ జలాల ప్రాముఖ్యం చూస్తే, వాస్తవంగా ఎక్కుడైతే నీరు లభ్యమవుతుందో అక్కడ నాగరికత పరిధవిల్లుతుంది. నాగరికత పెరిగితే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం పెరుగుతుంది. దానితోబాటు పల్లపు ప్రాంతాల నుంచి సముద్రంలో వృధాగా కలుస్తున్న నీటిని ఎగువ ప్రాంతాలకు మళ్ళీస్తే, ఎన్నో భారీ ప్రాజెక్టులను రూపొందించుకోవచ్చును.

ఒకవైపు మెట్టప్రాంతాలలో రెండున్నర లక్షల ఎకరాలలో భూములు నెట్రెలు తెరుచుకుని నీటి కోసం ఎదురుచూస్తున్నాయి. మరొకవైపు నదీ జలాలు వృధాగా సముద్రంలో కలిసిపోతున్నాయి. గోదావరి నదీ జలాలను కేవలం 780 టిఎంసిలను మాత్రమే ఉపయోగించుకుని, మిగతా నీటిని సముద్రంలోకి కోల్పోతున్నాము. ఆ విధంగా పోయే 600 టిఎంసిల గోదావరి నీటిని ఉపయోగంలోకి తెచ్చి 50 లక్షల ఎకరాలు కొత్తగా సాగులోనికి తేవచ్చును.

రాష్ట్రంలో వెనుకబడిన ప్రాంతాల్లోను తెలంగాణా, రాయల్సీమ మెట్ట ప్రాంతాలలో లక్షలాది ఎకరాలను సాగులోకి తెచ్చి, వాటిని సస్యశ్యామలం చేయవచ్చును. తెలంగాణాలో 35 లక్షల ఎకరాలు, ఉత్తర కోస్తాలో 7 లక్షల ఎకరాలు, రాయల్సీమలో 8 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి తెచ్చి, ఆయా గ్రామాలకు, పట్టణాలకు నీరు అందించవచ్చును. కాబట్టి గోదావరి నదీ జలాల మీద ప్రాజెక్టులను ఏమాత్రం నిర్ణయించే చేసినప్పటికీ భావి తరాల వారు క్షమించరు. నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులకు వేల కోట్ల రూపాయలు అవసరం ఉంటుంది కాబట్టి, ప్రభుత్వం దీనిని వెచ్చించలేదు. ప్రతి నంవత్సరం కొద్దోగొప్పో కొన్ని కోట్ల రూపాయలను మాత్రమే ఈ ప్రాజెక్టులకు కేటాయించడం అనేది ఒక తంతుగా కొనసాగుతోంది. అందువల్ల ఏ ప్రాజెక్టునూ పూర్తి చేసుకోలేకపోతున్నాం. ఆ విధంగా ఎన్ని లక్షల ఎకరాలను సాగులోకి తేగలుగుతున్నాం? ఎన్ని ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయగలుగుతున్నాం? దశాబ్దాల పాటు ఈ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణ కొనసాగుతున్నాయి. వీటికి ఏ మాత్రం కేటాయింపులు జరుగుతున్నాయి? అందువల్ల ప్రైవేటు పెట్టుబడులను స్వాగతించి, ఏ విధంగా సాగులోకి తేవాలో ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ దిశలో ఆలోచించాల్సిందిగా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. మంత్రి గారు అన్నారు, ఇరిగేసుకు ఈసారి పెద్ద పీట వేశామని. ప్రణాలీకా వ్యయం కింద 20 శాతం నీటి వనరులు రాష్ట్రానికి కేటాయించామన్నారు. 1995 నుంచి 2002 వరకూ 10 లక్షల ఎకరాలు అదనంగా సాగులోకి తెచ్చామన్నారు. ఇతరతా రూ.7,190 కోట్లు డబ్బు సమకూర్చామని చెబుతున్నారు.

కానీ ఈ రోజు రాయల్సీమకు ఉపయోగపడే ఎన్ ఆర్బిసి, సిసిఎస్ ప్రాజెక్టులు చూస్తే 95 నుండి 2002 వరకు రు 966 కోట్లు ఖర్చెశామని అంటున్నారు . కావలసిన వ్యయం ఎంత, ఖర్చు పెట్టింది ఎంత ? దీనికి లక్ష్యం లేదా ? ఎన్ని సంపత్తురాలలో పూర్తి చేయాలని అనుకుంటున్నామో చెప్పాలి . తెలంగాణా జిల్లాల్లో ఎన్ ఆర్ ఎన్సి ప్రాజెక్టు నాలుగు జిల్లాలకు ఉపయోగపడుతుంది , దీనిని జూలై వరకు పూర్తిచేస్తామని మంత్రిగారు హమీ ఇచ్చారు . 9 . 65 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తామని అంటున్నారు . జారాల ప్రాజెక్టుకు 96 నుండి చేస్తున్నారు . మార్చి 2004 నాటికి 1 లక్ష ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తామని చెప్పారు . నిజమాబాద్ రైతాంగానికి దోహదపడే అలీసాగర్, గుత్తా ప్రాజెక్టు రైతులకు ఉపయోగపడే విధంగా టీక్స్ చేస్తా ? ఆర్ డి ఎన్ తుంగభద్ర ట్రైల్ ఎండ నుండి 30 వేల ఎకరాలు టీక్స్ చేస్తామని, మొడరన్జెషన్ పసులు టీక్స్ చేస్తామని 85 వేల ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తామని అంటూ, ఈ విధమైన కేటాయింపులు చేస్తే ఏ విధంగా పూర్తపుతుంది ? కల్వకుర్తి ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా రెండుసుర లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తామని అంటున్నారు . కేటాయింపులు చూస్తే రు 40 కోట్లు కేటాయించారు . కల్వకుర్తి ఎత్తిపోతల పథకానికి గానీ, నేను ప్రస్తావించిన మిగతా పథకాలకు గానీ నామమాత్రంగా డబ్బు కేటాయించితే, సరిపోదు . భీమా ప్రాజెక్టుకు రు 11 కోట్లు కేటాయించామని చెప్పారు . మేజర్ నుండి మైనర్, మీడియం ఇరిగేషన్కు ట్రాన్స్ఫర్ చేయాలని వర్గ దృష్ట్యా ఇంటర్స్ట్ చేయడం జరిగింది . రు 11 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించామని మంత్రిగారు చెప్పారు . నెట్టింపాడుకు ఈ సంపత్తురం రు 5 కోట్లు ఎలోకేట్ చేశారు . అల్సుట్టి మిగతా సమస్యలు చూస్తే ఎన్ని లక్షల ఎకరాలు ఈ సంపత్తురం సాగులోకి తెస్తున్నారనే విషయంలో స్వప్తత లేకుండా పోయింది . ఎన్ ఆర్ ఎన్సి సెకండ్ ఫేజ్కు రు 43 కోట్లు, ఘ్రాంట్ ఫ్లో కెనాల్కు రు 63 కోట్లు ఇస్తామని అన్నారు . దీని ద్వారా కరీంనగర్, పరంగల్, నల్గొండ జిల్లాలకు నీరు అందించి, సిదబ్బు సి ద్వారా క్లీయర్నేస్ తెచ్చాము, ఎత్తుప్రాంతాలకు సాగునీరు అందిస్తామని చెప్పారు . దేవాదుల ప్రాజెక్టు శంకుస్థాపనకే పరిమితం అయింది . ఇచ్చంపల్లి పోలవరం ప్రాజెక్టులకు రు 83 , రు 53 కోట్లు నామమాత్రమయిన నిధులు కేటాయించితే, విటిని పూర్తి చేయాలంచే కొన్ని వేల కోట్లు తీసుకుని రావాలి . ఇంటర్స్ట్ క్లీయర్నేస్ తీసుకున్నాము, ఫార్స్ట్ క్లీయర్నేస్ తీసుకున్నాము అని చెబుతున్నారు . ఇది ఎన్ని దశాబ్దాలకు పూర్తపుతుందో, ఏ తరానికి ఇది సిద్ధించుతుందో ప్రశ్నార్థకంగా మారింది . తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు ఎంతో ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్న రాయల్సీమకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టుకు రు 100 కోట్లు కేటాయించి, ఈ సంపత్తురం 1 లక్ష ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తామని చెబుతున్నారు . చిత్రపతికి రు 11 కోట్లు కేటాయించామని అంటున్నారు . గత సంపత్తురం కేటాయించిన దానికి, ఖర్చుచేసిన దానికి ఎంత వ్యత్యాసం ఉందో గమనించాలని కోరుతున్నాను . ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్ పూర్తిస్థాయిలో ఖర్చుచేయడానికి ప్రభుత్వం తగుచర్యలు తీసుకోవాలి . ప్రజలకు ఈ బడ్జెట్ ప్రతిపాదన పట్ల విశ్వాసంలోకి తీసుకోవాలి . కేవలం కేటాయించడం మాత్రమే కాగితాలకు పరిమితం చేసి గత 9 మాసాలలో కనీసం 10వ వంతు కూడా ఖర్చుచేయలేదు అంటే మూడు మాసాలలో ఏ విధంగా డబ్బు ఖర్చుచేసి వృధాచేసి, అధికారులకు, సిబ్బందికి అంటగట్టే ప్రయత్నం జరుగుతుంది . ఈ ప్రభుత్వం ద్వారా వాస్తవంగా రాష్ట్రం సస్యశ్యామలం కావాలంటే, ప్రభుత్వం నిర్దిష్టమైన లక్ష్యంతో, ఆలోచనతో దీనికి కావలసిన నిధులు సమకూర్చుకుని ప్రభుత్వంద్వారా గానీ, ప్రవేశు రంగాలను ప్రోత్సహంచి బాండ్ల రూపంగా, ఇతర ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు ఆలోచన చేసి కావలసిన నిధులు సమకుర్చుకొని అవసరం ఉందని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజెస్తున్నాను . ముఖ్యంగా నీటి పారుదల రంగంతో పాటు సమాజంలో పున్న పేదవర్గాలకు న్యాయం జరగాలంటే, ఆర్థిక వ్యత్యాసాలు సామాజిక అనమానతలు ఏదయతే పున్నాయో, వాటిని రూపుమాపాలంటే భూమిలేని పేదలకు భూమి పంపిణీ చేయాలి . మిగులుభూములు అనేకం పున్నాయని ప్రభుత్వం స్వప్తం చేసింది . మిగులు భూములు వారికి పంపిణీచేసి సాగులోకి తేవడమే కాకుండా, భూమి కొనుగోలు చేసి పంపిణీ చేసి వారిని ఆదుకోవాలి . లేకపోతే ద్రామాలలో నివసించే పేదవర్గాలకు, పట్టణాలలో ఉండే వారికి వ్యత్యాసం పెరిగి అనమానతలు పెరిగి, అనార్గ్యకరమైన ఆర్థికవ్యవస్థ ద్వారా సమాజంలో వ్యత్యాసాలకు దారితీసే ప్రమాదం ఉంది కాబట్టి, మొన్న అసెంబ్లీలో చూచాము . ఎక్కువ డబ్బులు వెచ్చించి పేదవర్గాల పేరుమీద భూములు కొనుగోలు చేశామనే దానికి అధికారులను బాధ్యలను చేయాలి . ప్రభుత్వం దీనిపై గట్టిచర్యలు తీసుకోవాలి . ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామ్య

యుతంగా కొనసాగాలంటే బ్యారోక్రాట్ పెత్తనం తోలిగించి ప్రజా ప్రతినిధులను, స్థానికసంఘలను పట్టిపుం చేయాలి . 73, 74 రాజ్యాంగ సపరణలు చూస్తే స్థానిక పంచాయతీలకు కావలసిన నిధులు, విధులు అందించి పట్టిపుం చేయాలి . వారికి నాయకత్వం అవకాశం ఇవ్వాలి . ప్రభుత్వ పరిపాలన ఆ దిశలో కొనసాగాలి తప్ప పరిపాలనా సౌలభ్యాలికి ప్రజా ప్రతినిధులను విశ్వాసంలోకి తీసుకుని ఈ కార్బోక్రమం రూపొందించాలి తప్ప అధికారులను, అధికార యంత్రాంగాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని పనిచేస్తే ప్రయోజనం, మాసవాళి నాడి గ్రహించి పనిచేసే ప్రజా ప్రతినిధుల ద్వారా ఈ సమస్య పరిపూరం అపుతుందనే విషయం దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ విధంగా చేయాలి . ఈ అంశాలను మీదుగప్పికి తెస్తూ స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 50 సంవత్సరాల నుండి దేశంలో ఎన్ని, ఎన్టి లకు ఒక లక్ష కోటి రూపాయలు అనేక పంచవర్గ ప్రణాళికలు, పథకాలు రూపొందించి అమలుచేసినా కేవలం 2 శాతం మాత్రమే ఎన్ని, ఎన్టి వర్గాలకు లభ్య చేకూరింది అంటే, మధ్యదళారులు స్వాపో చేస్తునారు . ప్రభుత్వ ధనం దుర్భాగ్యిమోగం ఎంత చేస్తున్నారనేది ఆలోచన చేయాలి . ఇందులో ఉన్న లోటుపాట్లను సరిచేయాలి . పరిపాలనలో మార్పులు, సంస్కరణలు తేవాలి . మేడవాడికి ఉపయోగసాధే సంస్కరణలు చేయాలి తప్ప మధ్య దళారులకు, అధికార యంత్రాగానికి దోషాదపడే విధానానికి స్వప్తి పలకాలి . అందుకే మన రాష్ట్రంలో అన్ని శాఖలు కలిసి ఎన్ని, ఎన్టి పెచ్చించేది మొత్తం బడ్జెట్లో 15 శాతం ఖచ్చితంగా ఉండాలని స్వప్తమైన ఆదేశాలు ఉన్నా గత 5, 6 సంవత్సరాలలో ఏనాడు 10 శాతానికి మించి ఖర్చుచేసిన దాఖలాలు లేవు . 1999-2000 సంవత్సరం ఎన్ని సంక్షేమానికి రు 210 కోట్లు కేటాయించితే రు 93 కోట్లు విడుదల చేశారు . 2000-2001 సంవత్సరానికి రు 102 ఖర్చుచేస్తే రు 91 కోట్లు వివిధ శాఖలు ఖర్చుచేశారు . గిరిజనాభివృద్ధికి విధిగా అన్ని శాఖలు 6 శాతం కేటాయించాలని స్వప్తంగా ఉన్నప్పుడు నామమాత్రంగా 3, 4 శాతం శాతం మాత్రమే ఖర్చు చేస్తున్నప్పుడు, ప్రభుత్వం వారిని ఏవిధంగా అభివృద్ధి చేయగలదో ఆలోచించాలి . ప్రభుత్వం వీటినన్నింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకుని ఈ ప్రాధాన్యతా రంగాలకు ఎక్కువ కేటాయించాలని కోరుతున్నాను . విద్యుత్ రంగానికి గత సంవత్సరం రు 2500 కోట్లు కేటాయించి, చివరకు దానిని సవరిస్తూ, రు 2300 కోట్లు ఖర్చుచేశారు . ఈ సంవత్సరం రు 2096 కోట్లు కేటాయించారు, చివరకు దెండు మూడు వందల కోట్లు తేడా వచ్చింది . గత సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం కూడా వ్యయం అయ్యదానికి 6, 7 వందల కోట్లు తేడా వచ్చింది ఇది ఎవరి మీద పడుతుంది . దీనిపై ప్రజలలో అపోహాలు ఏర్పడుతున్నాయి . ఈ భారం ప్రజల మీద పడే ప్రమాదం ఉండని ప్రజలు అంటున్నారు . ప్రభుత్వం అంతర్గత సౌమ్య్యం ద్వారా సపరించుకుంటాము అంటున్నారు . ఇది ఏ మాత్రం సమతుల్యం లేదు . విద్యుత్ రంగానికి కావలసిన బడ్జెట్ కేటాయింపు, విద్యుత్ మీద ఆధారపడిన తెలంగాణా, రాయలీసీమ భూగర్జు జలాల మీద ఆధారపడి వ్యసనాయం చేసున్నవారి మీద ఈ భారం పడకుండా ఉండాలంటే కావలసిన నిధులు కేటాయించాలి . కేటాయించిన నిధులు వారికి చార్జీలు పెంచకుండా ఖర్చుచేయాలిన అవసరం ఉండని తెలియజేస్తున్నాను . రాష్ట్రంలో మొత్తం కరువు విలయతాండవం చేసున్నది . సాగునీరు, త్రాగునీరు, పశుగ్రాసం లేక గ్రామాల నుండి వలసలు పోతున్నారు . ఉపాధిలేక యువకులు వలన పోతున్నారు . కావలసిన విధివిధానాలు గ్రామస్థాయిలో, రూట్స్గా తీసుకుని సహాయచర్యలు చేపట్టాలి .

ఉ. 11.50

అంతే కానీ జిల్లా యంత్రాంగం ద్వారా, మండలాల ద్వారా అమలు చేస్తే అది నిజంగా పేద వారికి కానీ, ఉపాధి లేని వారికి కానీ, రైతు కూలీలకు కానీ, పంట స్వప్తాయిల రైతులకు కానీ దోషాదవడదు. ఈ రోజున మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని, ఏ విధంగా ఆర్థిక పరిస్థితిని సమయంగా చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తారో, ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ఎందుకంటే 1995-96లో పడ్డీ చెల్లింపులకు రు. 1250 కోట్లు ఖర్చుయితే, వచ్చే సంవత్సరానికి, ఈ సంవత్సరంలో రు. 7 పేలకు పెరుగుతోందని ప్రభుత్వం అంచనాలలోనే స్వప్తంగా ఉంది. అప్పులు చేస్తున్నాము. అప్పులు వడ్డీలు చెల్లించడానికి పోతున్నాయి. ఎక్కువ అప్పులు వడ్డీలతో తెచ్చి, వడ్డీలు చెల్లించే ప్రయత్నం చేస్తే, గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ప్రభుత్వ రుణ భారం రు. 3 పేల కోట్లు అంచనా ఉంటే, అదనంగా పెరిగింది ఈ సంవత్సరం 57 పేల కోట్లు నుండి రు. 67 పేల కోట్లుకు కూడా పోయే ప్రమాదం ఉంది కనుక దీనిని సరిచెయ్యడానికి

ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకుని, ప్రభుత్వ అంచనా 2005-06 సంవత్సరంలోగా ఆప్ను శాతం 31 శాతానికి తెచ్చి, నరిదిద్దాలని చెప్పారు. ఆ 31 శాతం ఈ సంవత్సరం మించితే ఏ విధంగా రాష్ట్రం అప్పుల ఊబిలోకి పోయి కొట్టుమిట్టుడుతుందో ఆలోచించాలి. దాని నుంచి బయటకు రావాలి. అంటే ఉత్సాహక రంగంలో పెట్టుబడులు పెట్టి, వ్యయం పెంచి, తద్వారా వచ్చే డబ్బులో సమర్థవంతంగా లోటును తగ్గించుకోవాలి. ప్రస్తుతం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందు గల అత్యంత ప్రాధాన్యత గల అంశం ప్రస్తుతం సంక్షోభంలో ఉన్న రాష్ట్ర ఆర్థిక విధానాన్ని, సంక్షోభం నుండి అధిగమించాలంటే, చిత్రశుద్ధితో ప్రభుత్వం పని చెయ్యాలి. జంట సగరాల ప్రజలు మంచి నీరు కోసం అలమటిస్తున్నారు. చిట్టచివరకు సల్గొండ-నాగార్జునసాగర్ ద్వారా రు. 1000 కోట్లు ఖర్చు చేసి కృష్ణా జలాలు తెస్తామని పనిని ప్రారంభించారు. ప్రారంభించిన తరువాత మళ్ళీ రాజకీయం చేసే పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. కాంగ్రెస్ పార్టీ, కమ్యూనిస్ట్ పార్టీల వారు రాజకీయం చేస్తున్నారు. పైదరాబాదుకు అక్కంపల్లి నుంచి కాకుండా సుంకిశాల నుంచి తేవాలన్నారు. శాత్మాలికంగా అక్కంపల్లి నుండి తెస్తామను, శాశ్వతంగా సుంకిశాల నుండి తెస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పింది. ఏది ఏమయినా, పైదరాబాదు ప్రజలకు మంచినీటి సమస్య పరిస్థితి కావాలంటే రు. 1000 కోట్లు ఖర్చు చేసి, మొదటి విడతగా 45 మిలియన్ గ్యాలస్ట నీటిని తేవడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తోంది. రు. 1000 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నపుడు, 90 మిలియన్ గ్యాలస్ట కెపాసిటీతో గల పైవెలైన్ సమకార్యకుని, ఎందుకు 40 మిలియన్ గ్యాలస్ట నీటిని మాత్రమే మొదటి దశలో తెస్తారు? ఏక కాలంలో 90 మిలియన్ గ్యాలస్ట నీటిని ఎందుకు తీసుకురారు? 45 మిలియన్ గ్యాలస్టను సరఫరా చేసే ఉన్స్కోన్ పాగర్ ఎండిపోయింది. హిమయత్ పాగర్ నీరు కూడా లేక ప్రజలు ఎంతో వ్యధకు గురి అవుతున్నారు. ముఖ్యంగా మహిళలు ఎంతో ఇబ్బంది పడుతున్నారు. అటవంటి పరిస్థితిలో సల్గొండ ద్వారా వచ్చే నీరు, ప్రకృతి సహకరించకపోతే, యథాతథ స్థితి కొనసాగే ప్రమాదముంది. చేపడుతున్నపుడు 45 మిలియన్ గ్యాలస్ట నీరు మొదటి దశలో తెస్తామంటున్నారు. మొదటి దశలోనే 90 మిలియన్ గ్యాలస్ట నీరు వచ్చే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒకసారి ఒడ్డెటులో పెట్టిన కేటాయింపులకు అనుగుణంగా వ్యయం చేసే అవసరం ఉంది. అప్పుల ఊబిలోచి కూడా రాష్ట్రాన్ని బయటకు లాగి సరైన ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు తెచ్చి, ఈ రాష్ట్రాన్ని కాపాడ వలసిన అవసరం ఉందని తెలియజేస్తూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిసందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ, సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ నోముల సర్పింహాయ్యః అధ్యక్షౌ, మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ద్రవ్య వినియోగ బిల్లు చూస్తుంటే, ఇది నిజంగా కాన్సిస్ట్రూషనల్ ఆభ్యాగీసిస్ట్ గా మాత్రమే దీనిని సభ ముందుకు తీసుకు వచ్చారు తప్ప, నిస్సనే ఏ రకమైన చర్చ లేకుండా, రు. 2000 కోట్ల ఖర్చు చేసి, ఏ మాత్రం ఏ ఒక్కరూ కూడా మాట్లాడే అవకాశం ఇవ్వకుండా, సభ అనుమతి కొట్టిపోరేశారు. ఆ పరిస్థితి ఉంది. ఎందుకు చెబుతున్నాంటే, రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి రైతాంగ పరిస్థితులను సవిపరంగా తెలియజేసి, రైతుల ఆత్మహత్యలకు కారణం ప్రభుత్వం కల్గి ఎరువులను, కల్గి విత్తనాలను, కల్గి పురుగు మందులను కంట్రోల్ చెయ్యేకపోవడం, వృధాగా పోతున్న నీటిని సముద్రంలోకి పోవడం వలన, రైతులకు ఉపయోగంలోకి లేకపోవడం వల్ల చనిపోతున్నారు అంటే, లేదు లేదు మీరే వారిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు, మేము మాత్రం ప్రోత్సహించకుండా వదిలిపిడుతున్నాము అన్నారు. సుమారు రు. 4 కోట్లకు పైగా విదేశీ ప్రయాణాల కోసం ఖర్చు చేశాము. మొత్తం మీద సప్పపరిపోరం ఇచ్చినా రు. 1 కోటి దాటదు. మన కోసం చేసుకుంటున్నాము తప్ప, రైతుల కోసం, 70 శాతం మంది గల రైతుల కోసం ఏం చేస్తున్నాము అనేది ఆలోచిస్తే, ద్రవ్య వినియోగ బిల్లుకు సంబంధించి, ఏ రకమైన వినియోగమో పూర్తిగా అర్థం అవుతున్న పరిస్థితి. ఏది ఏమయినా ఒక విషయం మంత్రిగారికి తెలియజేయాలి. ఇప్పుడు గల పరిస్థితులలో భారత రాజ్యంగం - నిస్స, మొన్న కొన్ని చర్చలు జరుగుతన్న సందర్భంగా చెప్పిన మాట “ మీరు ఎంత సేపూ గొడవ చేసేవారే, కాన్సిట్యూషనల్ ఆభ్యాగీసిస్ట్ ఏమిలి, దాని గురించి ఆలోచించరా” అని అన్నారు. నేను అంటున్నాను. రాజ్యంగం నిర్ణయించిన దానిలోనే సుప్పంగా ఉంది. మంత్రిగారికి బాగా తెలుసు. ఆర్థికర్ రైతాలక్షియర్గా ఉంది. ఏ విషయంలో ఏ రకమైన అప్పు తెచ్చినా, ఈ రాష్ట్రానికి సంబంధించి ఎంత ఖర్చు పెట్టినా, ఇది ప్రజలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి, రాజ్యంగం నిర్ణయించిన విలువలను, పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి అని చెప్పింది. అంతే కాదు. The provisions contained in the para shall not be enforceable by any court. Directive Principles But the principles therein laid down should nevertheless fundamental in the governance of the country and it shall be the duty of the state to apply

these principles in making laws. నేను అనేది ఒకటే. మీరు వచ్చిన నాటి నుంచీ ఈ రోజు పరకూ ఆరేడు సార్లు బిల్లు పెట్టారు మీరు వచ్చిన నాడు గల అప్పెంత? రు. 13 వేల కోట్లో, రు. 15 వేల కోట్లో అది ఇప్పటికే ఎంతనేది విదితం కాలేదు. రు. 15 వేల కోట్లయినా, ఇప్పటికే రు. 57 వేల కోట్ల అప్పు ఉంది. ఏ రాజ్యంగ సూచాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, మెజారిటీ ప్రజల పరిగణనలోకి తీసుకుని ఖర్చు చేశారు? మీకు తెలుసు. మన వ్యవసాయక దేశంలో 70 శాతం మంది వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడి ఉన్నారు. వ్యవసాయం అంతో, ఇంతో ముందుకు పోతే, దేశమంతా, రాష్ట్రమంతా ముందుకు పోయినట్టే కనిపిస్తుంది మంత్రిగారికి. “ ఈ సంవత్సరం మాకులు ధాన్యం ఎక్కుడ నిలువ పెట్టాలో తెలియడం లేదు“ అన్నారు. కానీ ఈ రోజున ఏ మార్కెటలో చూసినా ధాన్యం లేదు. రు. 57 వేల కోట్లు అప్పు తెస్తే, కనీసం సామాజిక స్వహ, కాన్స్టిట్యూషనల్ ఆభ్యాగేసన్ ఉండి ఉంటే, 70 వేల మందికి అమలు జరిగేది. వారికి కొనుగోలు శక్తి పెరిగేది, ఆదాయం పెరిగేది, ఉపాధి దొరికేది కదా? ఈ స్సు హ ఉన్నట్లా, లేనట్లా? అపును ఇది కాన్స్టిట్యూషనల్ ఆభ్యాగేసన్. దానిని తప్పించి ఒక్క పైసా కూడా ఖర్చు చెయ్యడానికి నీలు లేదు. రు. 2 వేల కోట్లు పెట్టి, ఏ చర్చ లేకుండా సెట్టేసుకున్నారు. ఎంత అవిశ్వసం? మన వారు చెబుతూ ఉంటారు. గతంలో సవాబు క్రింద ఉన్నాం. ఏనుగు దంతాలు దేఖినేకి ఏక, ఖానే కే ఏక్క అస్సట్లుగా ఉంది. బయటకు చేస్తేది ఒకటి. ఏమయింది? ఏ మేరకు ఉపయోగించింది? మీరు తెచ్చిన అప్పు ఎటు పైసు పోయింది? ఏ మేరకు ఉపయోగించింది? జవాబుదారీతనం ఉందా? అనలే లేదు. అంతో, ఇంతో డబ్బు ఖర్చు చేసిన తరువాత ఖచ్చితంగా ప్రయోజనం చేకూరాలి. ఈ రాష్ట్రానికి రు. 57 వేల కోట అప్పు తెచ్చిన తరువాత ఏదో అభివృద్ధి కాకపోదు. మన రాష్ట్రంలో ఏ జిల్లాకు, ఏ నియోజక పర్సనికయినా పోదాము. ఎలక్ష్మిసిటీ లేదు, మంచినీరు లేదు. రోడ్డు లేవు. అనేక రకాలుగా ఇఖ్యంది పడుతున్నారు. అన్నమో, రామచంద్రా అంటున్నారు. అన్నదాతకే అన్నం లేకుండా పోయింది. నిర్భంధ పనుల్లు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఇప్పీనీ జరుగుతుంటే, మనం మాత్రం అన్నిటి కంటే ముందు ఉన్నాము అంటే, మిమ్మల్ని కాదనేది ఎట్లా?

మ.12.00

గ్రామాలలో నిమ్మకాయవాటంగా నున్నగా పున్నట్లుగా పేపర్లలో వస్తువుంది. దూరపు కొండలు నునుపుగా పుంటాయి. దగ్గరకు వెళ్లి చూస్తే రాష్టు, గుట్టలు బయటపడతాయి. ప్రభుత్వం తీరు ఆ రకంగా పుంది. నేను ఏమన్నా అంటే విష్ణు బాధపడతారు. నేను ఏమలకు యింతకుముందే చెప్పాను. కాష్ట అనకండా ఆగండి మహాప్రభూ. ద్రవ్య వినియోగ బిల్ గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. దీన్ని ఏమీ అనకుండా ఏకగ్రీపంగా, నీను సఫ్ట్‌మెంటరీస్ విషయంలో చేసినట్లుగా చేయండనే కోరిక వారికి పుండనచ్చు. ఏమి చిత్తశుద్ధిని నేను శంకించడం లేదు. మీరు యిచ్చిన గణాంకాలను గురించి ప్రశ్నిస్తున్నాను. అంధప్రదేశ్ బడ్జెట్ యిన్ భీఫ్ మెటీరియల్ ఒకసారి చూడండి. ఎగ్రికల్చర్ అండ్ ఎలైండ్ సర్వీసెస్ కోసం రు. 992.95 కోట్లు ఖర్చు పెడతామన్నారు. రిషైట్ ఎస్ట్మెంట్ రు. 938 కోట్లకు పడిపోయింది. ఎంత ఖర్చు చేశారో నాకుతెలియదు. అది తెలుస్తే వారి నిజస్వరూపం బయటపడుతుంది. యస్సి, యస్సటి, బిసి, మైనారిటీస్ కు సంబంధించి అందరికంటే వీరికి మహాప్రేమ. వీరి తీరు చూస్తే టోటల్గా ఖర్చు చేస్తామనేది రు. 1199.96 కోట్లు. తరువాత అది ప్లాన్ అండ్ నాన్‌ప్లాన్ కలిపి రు. 1286 కోట్లకు వచ్చింది. ఎక్స్‌పెండిచర్ ఎలా పుంటుందో కాని గ్రామాల్లో మాత్రం అభివృద్ధి లేదు. ఇప్పుడే లక్ష్మీ గారు చెప్పారు. ‘అన్నమో రామచంద్రా’ అని అలమటిస్తూ వారు వృత్తులన్నింటిని వౌదిలిపెట్టారు. చేతి వృత్తులు చేసుకునే వారు యిప్పుడా వృత్తులలో లేరు. వారు తిండికోసం పొట్ట చేత పట్టుకొని వ్యవసాయ కూలీలుగా యితర ప్రాంతాలకు పోతున్నారు. వృత్తులు ఎక్కుడా సాగడం లేదు. మీకు చేతి వృత్తులను నిలబెట్టే వుద్దేశం పుండా? ‘ చేతి వృత్తులను నిలబెట్టడంలో మాకంటే ఎవరూ ఎక్కువ లేరు. మేము కొత్తదనం తెచ్చిపెడతాము’ అని 1999 ఎన్నికలకు ముందు చెప్పారు. నేను నిజం అనుకున్నాను. ఇప్పటి నుండి యిఖ్యందే లేదు. అంతా పెరుగుతుంది అని వారంటే, పెరుగుతుంది కాబోలు అనుకున్నాను. కానీ తరువాత అన్ని తరిగిపోయాయి. కొత్తరకం పనిముట్ల పల్ల స్మృత్యు పెరుగుతాయని అన్నారు. కుండలు చేసే వారికి చడ్కాలు యుస్తే వాటిని తిప్పుకుండానే పక్కకు పెట్టేశారు. కుండలు కొనేవారే లేరు. ప్రతి చేతి వృత్తికి సంబంధించి వారు గ్రామాలను వదిలి పెళ్ళడం జరుగుతోంది. గిత కార్బోకులు గ్రామాలు వౌదిలిపేసి వెళ్లిపోయారు. కానీ వెళ్లిన చేట కూడా పనిలేక తిరిగిపస్తున్నారు. నేత కార్బోకుల దగ్గర కోట్ల నిలువ చేసే బట్ట నిల్వ పుంది.

కొనడానికి ప్రభుత్వం, భూమస్తు కొంతవరకు ప్రయత్నం చేసున్నపుటికీ విధానంలో లోపం పుంది. భూమస్తు గారు చేసేది ఏమీ లేదు. బడ్జెట్ ఎలకేపన్లో తమిళనాడు గపర్సుమెంట్ లాగా ఎంతో కొంత ఎమపుంట్ యివ్వడానికి ముందుకు రావడానికి ఈ ప్రభుత్వం సిద్ధంగా పుందా? ప్రభుత్వం ఖరీదు చేసే బట్ట ఖచ్చితంగా నేత కార్బూకులు తయారుచేసిందే పుండే విధంగా చర్యలు తీసుకోవడానికి సిద్ధంగా పున్నారా? అదీ లేదు. బార్లా గేట్లు ఓపెన్ చేయడం వల్ల బట్ట కుపుతెపులుగా వచ్చి పడుతోంది. అందువల్ల రైతులతరవాత ఆత్మహత్యలు చేసుకునేవారు చేసేత కార్బూకులుగా పుంటున్నారు. అయినా ప్రభుత్వానికి చీము కుట్టిపట్లుగా కూడా లేదు. రాయి అయినా కస్టీరు కారుస్తుంది కానీ ఈ ప్రభుత్వానికి కస్టీరు రాదు. అంత దయనీయ పరిస్థితి పుంది.

అధ్యక్షా, గౌరైల పెంపకానికి సంబంధించి పలుమార్లు చెప్పాను. ఈ బడ్జెట్లో ఏమీ పెట్టలేదు. నీరి పెర్సార్క్యూన్స్ బడ్జెట్ బయటకు రాకముందు బిసీలకు సంబంధించి మేము ఆందోళన చేశాము. మెజారిటీ వృత్తులను పరిరక్షంచడం కోసం బడ్జెట్ కే టాయింపులు తగ్గిస్తున్నారా అంటే ‘ లేదు, లేదు, పెంచుతున్నాము’ అన్నారు. తీరా బడ్జెట్ పెరిపై చేస్తే తగ్గింది తప్ప పెరగలేదు. ఈరోజు కూడా చెబుతున్నాను. మీరు రు. 86 కోట్లు యిస్తామని రు. 6 కోట్లు మాత్రమే యిచ్చారు. మిగతా రు.80 కోట్లు యిస్తారా, లేదా? డిమాండ్స్‌పై సమాధానం చేపే సందర్భంలో యిద్దామనుకుంటున్నట్లుగా చెప్పారు. ఎన్నికలు పస్తున్నాయి కదా. ఎన్నికలకు పోకముందే విడుదల చేయండి మహాప్రభూ. మీరు యిస్తామన్నది ముందు యివ్వాడి. అది యివ్వకుండా మరలా ఆశ చూపించి, భ్రమగోల్చి మోసం చేయవద్దని అంటున్నాను. క్వారం చేసే వారు అందరికీ సేవ చేస్తారు అధ్యక్షా. వారికి కనీస భద్రతకూడా లేకుండా పోయింది. బట్టలు ఉత్తికే రజకులకు సంబంధించి రజక కార్బోరేపన్ ఏమయిందో ఒకసారి చెప్పమనండి. నాయి బ్రాహ్మణ్ కార్బోరేపన్ ఎక్కడికి పోయిందో చెప్పమనండి. వాటి ద్వారా ఎందరికి సేవ చేస్తున్నారనేది తేల్చిచెప్పమనండి. రజక ఫెడరేపన్ కానివ్వండి, నాయి బ్రాహ్మణ్ ఫెడరేపన్ కానీయిండి నామమాత్రంగా పున్నాయి. గతంలో మంచినీరు బాపులనుండి చేదుకొని తెచ్చేవారము. ఒక చేతగాని పెద్దమనిపికి నీరు లోపలికి పోపడం వల్ల బొక్కెనకు నీరు అందలేదట. అందుకని బావిని పూడుకున్నాడట. ఫెడరేపన్ క్లోబ్ చేయడం కూడా ఈనిధంగానే పుంది. మీరు ఏదయినా ఈరోజు చేయాలనుకుంటే చేయండి. చేసేది ఏదయినా సరే స్పష్టంగా కసబడవలసిన అవసరం పుంది. అందువల్ల ప్రయోజనం కలగవలసిన అవసరం పుంది. ప్రయోజనం కలగకపోపడం నిజంగా బాధాకరం . సేను మంత్రిగారికి పదేపదే చెబుతున్నాను. మీరు ఎప్పుడు చెప్పినా అప్పులు తేవడంలో మాకంటే గొప్పవారు లేరని చెబుతున్నారు అక్కడేదో అప్పు మీకే యిచ్చేటట్లుగా. ఆ రకంగా అప్పు అందరూ తీసుకున్నారు. రైతు కుటుంబాల నుండి వచ్చిన మాకు బ్యాంక్ అప్పు పుంటే నిద్రపట్టదు. ఈ సంవత్సరం పంట రాకపోయినా బ్యాంక్ అప్పు కట్టాలనే తపస పుంటుంది. అప్పు కట్టాలనుకున్నవారు రెండు రూపాయల వడ్డీనా, మూడు రూపాయల వడ్డీనా, ఐదు రూపాయల వడ్డీనా అనేది చూడరు. అప్పు తీర్చేదాకా నిద్రపట్టదు. అవసరం పుస్తుంత కాలం గుడిసెలో పుందాము. తరువాత గుడిసె తన్ని పోదాం అనే బాపతు వారితోనే ప్రమాదం . “ గావ్ జలే హసుమాన్ బాహర్ ” అన్నట్లుగా పుంది. ఈ రాష్ట్రాన్ని ఏమి చేయదల్చుకున్నారో తెలియదు. ఫారెస్ట్, పైన్ అండ్ టెక్నాలజీ, ఎన్విరాన్మెంట్ డిమాండ్స్‌లో దీనికి సంబంధించిన వివరాలన్నీ పేజీ సంబర్ 11లో చెప్పారు. రు. 653ల కోట్ల డబ్బు తెచ్చారు. ఐదు సంవత్సరాల్లో సందనవనం చేస్తామని చెప్పారు. అక్కడున్న గిరిజనులను ప్రాచ్య నాగరికతకు అప్పచెబుతామని చెప్పారు. మీరు ఈరకంగా కుదురుకున్న ఒప్పందాలున్నాయి. ఆ ఒప్పందాలకు సంబంధించి, ఆర్థిక సంస్కరణలకు సంబంధించి ఎందుకు చెప్పడం లేదని అడిగాము. మేము అనేకసార్లు చెప్పాము. మీ ఒప్పందాలకు సంబంధించి డిమాండ్స్‌లో ద్రాశారు. ఎకసమిక్ రిష్ట్క్షార్ ప్రోగ్రాముకు సంబంధించి మీరు ఏమి చేయబోతున్నారు మహాప్రభూ? అప్పుతీసుకున్న మనం వెబ్సైట్లో పెట్టము. వరల్డ్ బ్యాంక్ వారు అసలే పెట్టరు. నీటిని వెబ్సైట్లో తప్పకుండా పెట్టాలి. మీరు యింత పారదర్శకతతో రాజ్యమేలుతున్నారు. ఇట్లా ఎంతకాలం ఏలతారు? మీరు తెచ్చే అప్పుకు సంబంధించి హాన్సు విశ్వాసంలోకి తీసుకోండి.

మ.12.10

మనకు కాన్సిట్యూషనల్ వ్యాల్యూన్ ఉన్నాయి. నంకీషు కార్యక్రమాలు చేపట్టాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆ రకంగా ఈ హాజర్లో వాటిని తీసుకోకపోడం అన్నాయం. కరువుకి సంబంధించి చాలా గట్టిగా చర్చ చేశాము. ముఖ్యమంత్రి గారు, మంత్రి గారు అనేక పరాలు ఇచ్చారు. కానీ గ్రామంలకు వెళ్లి చూస్తే అని యింపీమెంట్ కావడం లేదు. మా జిల్లాలోని పది కేజీల బియ్యా తీసుకొనే వారిని ఎన్ని కుటుంబాల వివరాలు, రేప్స్ కార్పుల వివరాలు తెప్పించుకొని చూశాను. ఒక గ్రామం యొక్క వివరాలు ఉదాహరణగా చెప్పుతాను. కట్టంగూరు మండలంలో దుగినెల్లి గ్రామంలో 200 కుటుంబాలకు మాత్రమే మీరు బియ్యం ఇష్టున్నారు. మిగిలిన వారి పరిస్థితి ఏమిటని అడుగుతున్నాను. రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఈ విధమైన పరిస్థితి ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. కావాలంటే ఈ శాసనసభ సమావేశాలు అయిన వెంటనే ఆయా గ్రామంలకు వెళ్లి పరిశీలిద్దాము. ఎవరికి వారు మాట్లాడుకొంటున్నారు. వీరి ద్రవ్యవినియోగం గురించి పట్టదా. మెజారిటీ ఉందని అనుకొంటున్నారా?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : - మంత్రి గారు వింటున్నారు.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : - లభ్యదారుల ఎంపిక ఎవరి ఇష్టం వచ్చినట్లు జరుగుతోంది. కార్యకర్తల పేర్లు ల్రాసిచ్చే పరిస్థితి ఉంది. మీరు ఈ గ్రామ సభ పెట్టి, ఈ ఈ కుటుంబాలకు పది కిలోల బియ్యం ఇష్టడానికి పేర్లను వ్రాసుకొన్నామని చెప్పండి. అటువంటి లీస్ట్ ఉంటే ప్రజా ప్రతినిధులకు ఇష్టండి. ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో వారి పేర్లను పెట్టండి. అప్పుడు మీ కార్యకర్తల యొక్క బండారం బయటపడుతుంది. ప్రైవ్యల్గా గపర్చమెంటనీ సడుపుకొంటున్న పరిస్థితి ఉంది. పైకి మాత్రం దొంగే, దొంగ అని అరచినట్లుగా ఉంది. నా నియోజకవర్గంలో వీరికి భజనచేసే వారు ఉన్నారు. అయ్యా మొత్తం మా ఎం.ఎల్.ఎ.నే అన్నిటిలో వారికి భాగం వెళుతున్నాయని అంటున్నారు. మీరు అర్పుతేన కుటుంబాల వారికి అందించడం లేదు. సక్రమమైన ఎంపిక జరగడం లేదు. ఈ విధంగా చెప్పాలంటే చాలా ఉన్నాయి. సభలో అందరూ ఎవరికి వారే మాట్లాడుతుంటే ఎట్లా ? డిస్ట్రిక్టు అవుతోంది.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : - మంత్రి గారు వింటున్నారు.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : - వారు మాట్లాడ దలచుకొంటే బయటకు వెళ్లి మాట్లాడుకోమనడి. ఈ పది కేజీల బియ్యా నిమిత్తం అర్పుతేన కుటుంబాలను సక్రమమైన పథ్థతిలో ఎంపిక చేయండి. ఇష్టటికి తయారైన లీస్ట్ ని మరోమారు వెరిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను.

సవిల్ సప్లయిస్ మంత్రి గారు సభలోలేదు. మొన్న డిమాండ్స్ విషయమై ప్రస్తావిస్తూ, కొత్త రేప్స్ కార్పులు ఇస్తామని అన్నారు. బి.పి.ఎల్. సర్వే ప్రకారంగా ఇస్తారా అని అడుగుతున్నాను. మీరు చేసిన సర్వే రికార్డులు ఎమ్.ఆర్.ఓ. కార్యాలయంలోని కంప్యూటర్లలో, కాగితాల్లో ఉన్నాయి. ఈ సర్వే నివేదికను ఎందుకు బయట పెట్టలేదని అడుగుతున్నాను. ఇష్టటికి ఐదుస్వర లక్షల కార్యాలయాల్లు ఉన్నాయి. అది బయటపడితే, మరో పది లక్షల కార్యాలయాల్లు ఉడిపోయే ఎంపిస్థితి ఉంది. ఇంతకంటే దగుల్చాటి ప్రయత్నం మరొకటి ఉందా? వినడానికి మీకు వేలు లేకపోతేం ఊరుకోండి. బి.పి.ఎల్. కి సంబంధించిన వివరాలు బయట పెట్టండి. కార్యాలయ ఎవరెవరిని పోతాయా తెలుస్తుంది. కార్యాలయ ఇష్టున్నామని, సచ్చిదీ ఇష్టున్నామని ....ఇప్పుడ్నీ ద్రవ్య నినియోగానికి సంబంధించినవే. ద్రవ్యానికి సంబంధించిన విషయాల్లో మీరేమి చేయబోతున్నారు. ఈ నివేదికను గోప్యంగా పెడితే పేద ప్రజల నెత్తిన ఏదోరకం గుడ్లవేసే కార్యక్రమమే తప్ప మరొకటి కాదు. రైతులకు సంబంధించి, రైతులు తీసుకొన్న అప్పుల విషయమై బ్యాంకులు కలిసంగా వ్యవహరిస్తున్నాయి. ఇన్స్యూరెన్స్ కార్పు చేసుకొన్నారు. దీని ఫ్రీమియంకి సంబంధించి నాలుగు సంపత్తురాలైసప్పటికే వారికి డబ్బు ఇచ్చారా? చెప్పమంటున్నాను. అందుకని ఈ విషయాల్లో వాస్తవం ఏమి ఉందో చెప్పండి. దయచేసి Center for economic and social services కి సంబంధించి లెక్కల ప్రకారం రాష్ట్ర ప్రగతి రోజు రోజుకి

అదోగతిపాలాతోందని, దక్కణాది బీహర్ గా తయారోతోందని శాస్త్రవేత్తలు అన్నారు. ఈ విషయాలను చెప్పింది ఒక అటానమన్ బాడీ. దీనిపైన మీ అభిప్రాయమేమిటి? వారు చెప్పిన దాంట్లో ఏమైనా తప్పులు ఉన్నాయా? వాస్తవాలు ఏమిటి? వారు ఇచ్చిన రిపోర్టుపైన నప్పణ్ణెన మీ అభిప్రాయాన్ని చెప్పాలిన అవసరం ఉందని తెలియజేస్తున్నాను.

కో-అవరేటీవ్ బ్యాంకు వారు బుఱాలను నిర్భందంగా రైతుల నుండి వసూలు చేస్తున్నారు. 116 'సి' సెక్షన్ క్రింద బ్యాంకులో వనిచేసే సిబ్బుందికి బుఱాలు వసూలు చేస్తేనే జీతాలు ఇస్తామని చెప్పడం వల్ల, ప్రభుత్వం బుఱాల వసూళ్లను చేయవద్దని చెప్పిని, వారు రైతుల వద్ద నుండి వసూళ్లు చేస్తున్నారు. దీని వల్ల రైతాంగం ఇబ్బందులపాలాతోంది.

మూడు హాచ్.పి. ఉన్న వాటిని 5హాచ్.పి.,గా కస్వర్ధు చేయడం వల్ల రూ.125 లు అదసంగా రైతులపై భారం పడుతోంది. మీరు అసలు తగ్గిస్తారా లేదా చెప్పండి. అవసరం లేదు ఇదే పద్ధతి కంటిన్స్యూ చేస్తామనైనా చెప్పండి. కో-అవరేటీవ్ బ్యాంకుల్లో లోన్ తీసుకొన్నాను. 20% మాఫీ చేస్తామని చెప్పారు. మొత్తం బుఱాన్ని మాఫీ చేస్తామని పార్లమెంట్లో చెప్పారు. నునం కూడా తీర్చాంచ చేశాము. ముఖ్యమంత్రి గారు థిల్లీ వెళ్లి బియ్యం తెచ్చామని అన్నారు. ఈ వార్డ్ సంగతి ఏమి చేశారు. మేనేజరు గారు, డబ్బు ఎట్లా కట్టరు. మాకే లెభ్సు సరిగా రాలేదని అన్నారు. రైతులకు నోటీసులు పంపిస్తున్నారు. ఈ అస్పణ్ణెన పద్ధతిలో రాజ్య యంత్రాంగాన్ని నడవడం దుర్బిణియోగం కాక, ద్రవ్య వినియోగవోతుందా? ఇప్పటికైనా మీరు చేస్తున్న ప్రజా వ్యతిరేక చర్యల గురించి పత్రికల్లో వచ్చాయి. రిపోర్టులన్ని వ్యతిరేకంగా సమాస్య ప్రజలకు వ్యతిరేకంగా, చేతి వృత్తుల వారికి వ్యతిరేకంగా, సష్టం జరుగుతోంది. అందుకోసం ఒక పద్ధతి కార్బూక్షమం చేయడానదికి చూడండి.

నదీ జలాలకు సంబంధించి మా మంత్రి గారు డిమాండ్లో చెప్పారు. పది లక్షల ఎ కరాలు పెరిగిందని అన్నారు. నేను ఎకనామిక్ సర్వే బుక్ ఆధారంగా బడ్జెటు ప్రసంగంలో మీరు చేసినా, మిరిచ్చిన లెక్కల ప్రకారం రెండు, మూడు లక్షల హెక్టార్లకు తగ్గింది. పది లక్షలు ఎట్లా పెంగిందంటే, అక్కడ సేద్యం చేసింది కాగితాల్లో రాలేదని అంటున్నారు. కాకి లెక్కల్లాగా మారుస్తున్నారు. కాకి లెక్కలంటే కొంత మందికి కోపం పస్తుంది. ఒక మంచి తెలివి గల రాజు వద్ద ఒకతను ఉంటే ఆయన్ని ఒక గ్రామంలో కాకులు ఎన్ని ఉన్నాయో లెక్కించి చెప్పమని కొంత గడవు ఇచ్చి చెప్పాడు. ఆ గడవు ముగిసే సమయం పచ్చింది. అతను ఏ విధంగా లెక్కించాలా అని మదనపడుతుంటే, ఒక కవి వచ్చి ఈ డాఫ్లో మొత్తం 9,990 కాకులు ఉన్నాయని చెప్పమన్నాడు. ఎక్కువ ఉంటే అని అడిగితే, పక్క డారు నుండి వచ్చాయని, తక్కువ ఉన్నాయని అంటే, ఈ డారపతలకు వెళ్లాయని చెప్పారు. ఆ విధంగా ఈ కాకుల లెక్క ఉంటుంది.

నీటి పారుదలకు సంబంధించి మూడు లక్షల హెక్టార్లకు సంబంధించి కాగితాలపై చెప్పారు. నీరు-మీరు, ఇంకుడు గుంటల క్రింద ఇన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేసిన సామ్య ఏమయింది. వాటర్సెడ్లపై ఖర్చు పెట్టిన సామ్య ఎక్కడికి పోయింది. ఖచ్చితంగా చెప్పాలిన అవసరం ఉంది. మీకు విజన్ ఉంది. కాదనడం లేదు. అది సరిగా చూపించడం లేదు. రాంగ్ డైరెక్షన్లో వెళతోంది.

మ. 12.20

ఎందుకని ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయమని చెప్పాము. కర్రాటుక ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసుకుంది. మహరాష్ట్ర ప్రాజెక్టుల మీద ఎక్కువ దృష్టి పెట్టింది. కర్రాటుకు చూసినపట్టెతే, వారు మనం చూస్తూ ఉండగానే ఆలమట్టివి పూర్తి చేస్తున్నారు. మీరు గోదావరి జలాలను మళ్ళించడం వల్ల రైతులకుం లాభం జరుగుతుంది. మీరు ఏమీ ఇప్పద్దు మహా ప్రభు. మీ సబ్బిడీలు అవసరం లేదు. నీళ్లను ఇప్పండి. అనేక రకాలుగా వారు పోస్తారు. ఆ విధంగా మీరు ప్రయత్నం చేయాలని మనని చేస్తున్నాను. ఇకపోతే మిత్రులు చెప్పారు. నుంకిశాల నుంచి నీళ్లు, అక్కంపల్లి నుంచి నీళ్లు అంటున్నారు. నుంకిశాల నుంచి అయినా, అక్కంపల్లి

సుంచి అయినా మేము దేనికైనా సరే ఒకే విషయం చెప్పాము. సుంకిశాలలో ఇప్పుడు ఒక్క చుక్క నీరు లేదు. 510 అడుగుల కిందకు నీరు వెళితే రాపు. ఆ చెరువు నిండదు. అంటే ఏప్రిల్ తర్వాత కూడా దాని పరిస్థితి అలాగే ఉంటుంది. ఏప్రిల్ తర్వాత హైదరాబాదుకు నీరు కావాలా వద్దా? పోనీ మీరు చెప్పినట్టే మేము మీ మాట ప్రకారం కాసేపు ఒప్పుకుంటాము. మీరు సుంకిశాల సుంచి నీరు తీసుకు రావడం వల్ల 365 రోజులూ సీళ్ళకు గ్యారంటీ ఉంటుంది. అక్కంపల్లితో సల్గొండకు సంబంధించి ఫ్లోరీన్ బెడద తప్పుతుంది. సాగు నీరుకు ఇభ్యంది పడుతున్న రైతుకు కొంత లాభం కలుగుతుందని చెప్పాము. “ నియ్యమెంట్ ఫర్ విశాలాంఫ్ర్ ” హైదరాబాదు మాది కాదా? నీళ్ళ ఇభ్యంది మాది కాదా? కానీ ప్రభుత్వం ఒక కపుట నాటకం అడుతున్నది. మీకు తెలుసు. సుంకిశాల సుంచి ఇంతకు ముందు హైదరాబాదుకు నీండు తీసుకురావడానికి, గోదావరి నీళ్ళ తీసుకు రావడానికి వాళ్ళు ప్రయత్నం చేసినపుడు, నిజమాబాద్, మెదాక్ జిల్లాలలో ఒక చుక్క నీరు లేదు. దీనికి తయారు చేసిన దానికి తీసుకు రావడం వల్ల ఆ పరిస్థితి అపుతుంది. ఆ విధంగా కాకుండా ఉండటానికి మేము చెబుతున్నాం తప్పక మరొక ఉచ్చేశ్యం లేదు. ప్రభుత్వానికి ఏ విధమైన చిత్తశుద్ధి ఉన్నా డెప్టీ స్టోరేజ్ సుంచి హైదరాబాదుకు 365 రోజులు నీరు ఇవ్వాలి సల్గొండకి సంబంధించిన ఖచ్చితంగా నీళ్ళను వాడుకొనడానికి, మూసీ ప్రాజెక్టు కావడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఇకపోతే నేను అనేది ఒకటే. ఈ రోజు మూసీ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి, గోదావరి నీరు తీసుకు వస్తాం అంటున్నారు. ఎన్నికలు వస్తున్నాయి. కాబట్టి పైసలు ఖర్చు పెడుతున్నాం అంటున్నారు. తగిన విధంగా అది ఖర్చు అవడం లేదు. గోదావరి జలాలకు సంబంధించిన ప్రగతినగర్లో చెట్లు పెరుగుతున్నాయి. ఇకపోతే ఈ కరువు సహాయానికి సంబంధించి మనం చెప్పాము.

(అంతరాయం)

వరిగ్రంగ్ లంచ్ పెట్టారు కదా ఇక ఇభ్యంది ఎందుకు? ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో అనేక రకాల ఇభ్యందులలో సతమతమవుతున్నాము. కరువు సహాయం కేంద్రం సుంచి తీసుకు రావడానికి ధీల్లికి అఖిల పడ్డాలను తీసుకు పోతామన్నారు. కనీసం ఆ ప్రయత్నమైనా చేశారా? ఈ ప్రభుత్వానికి కరువు తీర్చాలనే చిత్తశుద్ధి ఉందా? వడ్డీ మాత్రం మొత్తానికి మొత్తం రాబడుతున్నారు. చిత్తశుద్ధి ఉందా? కరువు పనులలో యంత్రాలకు పెడుతున్నారు. ది విలువైన విషయం . తమరు కాస్త సమయం ఇవ్వాలి. ఒకటి 25 శాతం పెంచారు. పంచాయతీ రాజ్ మంత్రి గారు లేరు. నోట్ చేసుకునే మంత్రి గారు బైటకు పోయారు. దీనికి స్పష్టంగా సమాధానం చెప్పాలి. 25 శాతం మాస్యవర్ల లేబర్కు రేటు, ఎన్సెన్ ఆర్ పీటు పెంచారు. అయినా సరే నేను కొన్ని గ్రామాలలో పరిశీలించి వచ్చాను. వారికి కీస వేతనం పడటం లేదు. రోజు కూరీ వారికి రూ. 18 నుంచి 20 కూడా పడటంలేదు. దీనికి సంబంధించి విజ్ఞప్తి ఏమంటే సంబంధించిన మంత్రులకు, ప్రభుత్వానికి , మీరు కూరీలను రక్షించాలంటే, వారికి కనీస వేతనాలను ఇవ్వాలి. ఎందుకంటే భూమి గట్టిగా అయింది కాబట్టి పని కావలసినంత , సరయినంత ఇవ్వడం లేదు. చేతులు బొభ్యలెక్కినా వని జరగడం లేదు. కాబట్టి సమర్పించుతున్న 10 మంది కూరీలలో పని చేయించి, వారికి కూరీ ఎంత గిడుతుందో అంత మీరు చెప్పండి. ఆ విధంగా ఒక పద్ధతి ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో మేము ఒక విషయం చెప్పాలి.

నీను 610 జిం కు సంబంధించి మాట్లాడటం జరిగింది. హౌం మంత్రి గారు ఈ రోజు అసలు రాలేదు. నీను వారి అధ్యక్షతన మమ్మల్ని పిలిచి వారు ఒక సమావేశం జరిపారు. హైకోర్టు పుల్ బెంవ్ స్పష్టమైన తీర్చు ఇచ్చింది. చీఫ్ జిప్స్ అధ్యక్షతన తీర్చు ఇవ్వడం జరిగింది. అది పుల్ బెంవ్. అనలు సిగిల్ బెంచ్కు సంభంధించిన మొత్తం విషయాలు పరిశీలన చేసి ఆ విధంగా విధాని పరమైన నిర్ణయమని పుల్బెంవ్ ఇచ్చింది. ఆ నిర్ణయం ప్రకారం ఉద్యోగులకు సంబంధించిన విషయంలో జోన్ వారాగీ తీసుకు రావలసిందిగా చెబితే వారు సిద్ధపడటం లేదు. పైకి వారు అంటున్నారు సుప్రీం కోర్టుకు పోయారని. గపర్ముమెంట్ పార్టీ కాదు. గపర్ముమెంటుకు స్టే లేదు. కానీ వాళ్ళను ఇభ్యందులకు గురి చేస్తున్నది. ప్రాంతీయంగా వస్తున్న ఇభ్యందులకు, అందోళనలకు అనేక రకాలుగా ఆజ్యం పోస్తుంది. ఒక పైపు ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు, రెండు ఉపాధి అవకాశాల

విషయం . ఉన్న ఉద్యోగాలలో పదోన్నతి విషయాలలో అనేక ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. నీటిని చూడవలసిన అవసరం ఉండని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నా.

ఎన్సి, ఎన్పి , బిసి విద్యార్థుల స్కూలర్సిప్పు మంత్రి గారు రూ. 5 కోట్లు విడుదల చేశామన్నారు. మొన్న డిమాండు తెల్లారి ఉంటుందని వదలి వేశాము. కానీ రూ. 5 కోట్లు కాగితాల మీద పోయాయి. విద్యార్థులకు చేరలేదు. జిల్లాలలో అనేక ప్రాంతాలలో ఇబ్బందులకు గురి అపుతున్నారు. అయినా సరే మా కంటే గొప్ప ఎవరూ లేరని చెబుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని ఇప్పట్టేనొ గమనించాలని చెప్పాము.

బీడి కార్టికుల వేతనాల విషయంలో పలు మార్లు మేము చెప్పడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం దీనిని గురించి ఆలోచించలేదు. అంగన్ వాడీ వర్షార్థుకు సంబంధించిన విషయంలో , వర్షార్థు, ఆయాలకు అదే రూ. 500 ఇస్తున్నారు. ఒక్క పదు పైనలు కూడా వారికి ఇచ్చేది పెరగలేదు. రెండు మూడు సార్లు సెప్టెంబరు మొదలయిన తరాత కూడా ఇనేను వారి పద్ధకు పోయాను. ఒక్క పైపొ కూడా వారికి ఎక్కువ ఇస్వడం లేదు. కాగితాల మీద ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. ఇది వాస్తవం ఏలా అపుతుంది? ఈ విధంగా వాళ్ళను ఇబ్బంది పెట్టడం, వారిచేత పెట్టి చేయంచుకుంటున్నారు. వారికి ద బ్యాప్ ఇప్పడానికి మాత్రం సిద్ధ పడటం లేదు. ఈ పరిస్థితులలో వారికి ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు.

గిరిజన ప్రాంతాలకు సంబంధించి, విష జ్యూరాలు వస్తున్నాయి.. వాటికి సంబంధించి మందులు లేవు. అయినా సరే ద్రవ్యం మాత్రం నినియోగింపడుతున్నదని మీరు చెపుతున్నారు. ఆకలి చాపులు , ఆర్యోగానికి సంబంధించి మందులు లేకపోవడం జరుగుతున్నాయి. కరువు వల్ల వచ్చే అనేక ఇబ్బందులు జనుంలు పడటమే కాదు వారికి రీగాలు కూడా వస్తున్నాయి. వాటిని ఎవరూ చూడటానికి సిద్ధంగా లేరు.

మైనారిటీలకు సంబంధించి పెద్ద రక్షణ ఉండని మా పద్ధ అంటున్నారు. మైనారిటీలకు సంబంధించి రోష్మీ పేరుతో ఇచ్చాము అంటున్నారు. ఏ జిల్లాలో ఎంత మందికి ఇచ్చారు? రోష్మీ వివరాలను ఇప్పండి. ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు అందుకుగాను ఖర్చు పెట్టారో బయటకు తీసుకు రండి. ఎన్.సిలకు ఇచ్చింది ఎంత? మలుపు పేరుతో ఎన్సిలకు ఎంత ఇచ్చారు? ఈ ద్రవ్యమంతా ఎక్కుడకు, ఎవరి కోసం పోతున్నది? ఆదరణ పేరుతో ఇంతకు ముందు చెప్పుకున్నాము.

యూనివర్సిటీల గురించి చూసినట్లయితే అనేక ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ గురించి మనందరికీ తెలుసు. మనం అంతా చెప్పాము. కమిటీ వేశాము. కమిటీ రిపోర్టు అటే పోయింది? విద్యార్థుల బాధలకు గురి అపుతుసే ఉన్నారు. ఈ ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం చేయాలన్న ఆలోచన ఉంటే సక్రమంగా చేస్తుంది. అలా చేయడం ద్వారా ఎంతో కొంత మేలు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఇప్పుడు ఆందోళన వచ్చింది కాబట్టి ఒక సీనియర్ అఫీసరును పంపించడం జరిగింది. సీనియర్ అఫీసరు నుచ్చారాపు గారు మొత్తం వివరాలు తెచ్చి ఇస్తే పట్టించుకొనే దిక్కే లేదు. ఎంత దయనీయమైన పరిస్థితి ఇది. ఇకపోతే మనది నాలెడ్డి పొస్టేటీ. మూడు మాసాలకు , 6 మాసాలకు అయినా వారికి జీతాలు లేవు. స్పీపర్సుకు జీతాలు లేవు. మండల అఫీసు నుంచి నిన్న నే ఫోన్ చేసి 3 మాసాలుగా మాకు గ్రాంటుస్ లేవని చెప్పారు. జీతాలు రాపడం లేదని చెప్పారు. ఉద్యోగులందరు మాత్రం రోజూ అక్కడ జరిగే కార్యక్రమాలకు పోవాలి. జస్తుభూమికి పోవాలి. జెట్ కాన్సెరెన్సులకు, వీడియో కాన్సెరెన్సులకు వెళ్లలి వని చేయాలి. కానీ వారికి వేతనం మాత్రం ఉండదు. 3 నెలలకు, 6 నెలలకు వస్తుంది. ద్రవ్యానికి సంబంధించి ఈ విధంగా జరుగుతున్నది. ఇప్పుడున్నటువంటి పరిస్థితులు ఈ ద్రవ్యం అన్నది అందరికీ సమానంగా అన్ని పార్టీల వారికి సమాసంగా చూడవలసిన బాధ్యత ఉంది. ఈ ప్రభుత్వం నిన్న రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు వాళ్ళ ఎమ్మెల్చిలు ముఖ్యమంత్రి గారిని కలసి మాకు కూడా పదిపది పనులు ఇప్పండని చెప్పినట్లుగా చెప్పారు. మనకు ఒక వైపు నచ్చ

చెప్పినట్లుగా చెప్పారు. చట్టం చాలా క్లియర్గా ఉంది. చట్టానికి సంబంధించి వారు చెబుతున్నారు. చట్టంలో చాలా క్లియర్గా ఉంది. ఈ చట్టానికి సంబంధించి వారు చెబుతున్న పరిస్థితులలో ఏ ఒక్క రోజూ కూడా ఈ క్వార్ట్ అపర్యూఫ్నిపీస్ టు ఆల్ పార్టీస్ రాలేదు. ఒక పార్టీ ప్రజా ప్రతినిధులకు ఒకటి వర్తిస్తుంది. ఇపతలి వైపు పార్టీ ప్రతినిధులు ఒక వైపు, అపతలి ప్రజా ప్రతినిధులు ఇంకో వైపు. మీము వదేవదే మిమ్మలను ఎందుకు ఇవ్వమని అడగాలండి? మనం అదంరం ద్రవ్యం తీసుకోకపోయినా కార్బనిర్వహక అధికారులు ఎందుకు? లెజిస్ట్రిటర్స్ ఎగ్జిక్యూటివ్ లు ఇద్దరూ కలసి పోయి ఇంక మిగిలన అన్ని వారే. సిఎమ్ చీఫ్ మినిష్టరు అన్ని వారు. బయటికి రావి. నా వద్ద వాగ్గానం చేశారు. మొట్టమొదటటి జన్మభూమిలో వాగ్గానం చేశారు. ఆ నాడు చేసిన వాగ్గానం, ఇప్పుడు 18 వ జన్మభూమి మళ్ళీ వచ్చింది. అనాడు చేసిన రోడ్డు, విసాం సుంచి చెరుకుమిల్లి రోడ్డు పరిస్థితి చాలా అధికార్పుగా ఉంది. దీని గురించి చెబితే ప్రభుత్వానికి చీమ కుట్టినట్లుగా కూడా లేదు. ఈ ద్రవ్యం ఎక్కడికి పోతున్నది? దీనిని ఎవరు వాడుకుంటున్నారు? ఎవరు దీనిని క్యాటగారికల్గా చెప్పాలి. ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితి ఒకటే. పైన్స్పైయల్ మినిష్టర్ గానిని అసలు అప్పు లెక్క చెప్పాలని కోరుతున్నాము. వారు చెప్పే లెక్క రూ. 57 వేల కోట్లు. 2002-03 లో 41,469.77 కోట్లు గ్యారంటీస్ కు సంబంధించిన రూ. 15709 మొత్తం రూ. 57 వేల కోట్లు.

సు.12.30

మనకు ఇంకా 70 వేల కోట్ల రూపాయలు అప్పు ఉన్నదని ఆర్థిక నిపుణులు చెబుతున్నారు. మీకు ఇంతకుముందే చెప్పాను, ఇది అపునో, కాదో చెప్పమనండి. దాచిన వాడికి తెలుస్తుంది దైవముల్లే అని, అప్పులు ఎక్కడ తెచ్చారో చెప్పు మహారథో, మీ తరువాత వచ్చే వాళ్ళ తీర్పడానికి అన్నా భావి తరాలు వారు మోయాల్సినటువంటి మోతకు సంబంధించిన విపరాలు ఇవ్వమనిసి అవసరం పుండని చెప్పి తమరి ద్వారా మననిచేస్తున్నాను. ద్రవ్యానికి సంబంధించిన ద్రవ్యానియోగ బిల్లు దుర్వానియోగం అవుతుంది, తగిన విధంగా వ్యవహారించడం లేదు. ఈ రోజు ఇంతకు ముందు 100 కోట్ల రూపాయలకు సంబంధించి ఎడ్డుర్చుమెంటు మోషన్ ఇస్తే గపర్చుమెంటు లైనలో గపర్చుమెంటు అస్టర్ చెబుతుంది కమాన్ మీరు చెప్పండి అంటున్నారు. ఇది ఏమైనా తాడు అట, ఇటు అటు గుంజాకోసు, పవిత్రమైన సభలో ఉన్నాము. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన జి.బ.లు అపునో, కాదో, క్లారిఫికేషన్ ఇప్పమంటే ఆ రకంగా ఆలోచనలేదు, ఎంతసేపు, దబాయించడం పద్ధతిలో అరుపులు, కేకలు, పెడబోబ్బలతో ప్రజాస్వామ్యం పర్చిల్లాలంటే ఇచ్చితమైన పద్ధతిలో ఉండాల్సిందే. అంతా మీరు ఖర్చు పెట్టుకుంటున్నారు తరువాత శాసన సభలో పెడుతున్నారు, నిన్నే చూసినాము కదా, ఈ రకంగా చేసిన ప్పుడు హాస్టిని కాన్సిడెన్సులోకి తీసుకోండి. అందరి ప్రజాప్రతినిధులను తగిన విధంగా సమానంగా చూడండి. కానీ ఇన్చార్టీలను అక్కడ పెట్టుకొని చూసుకుంటున్నారు. వారి ఎంఎల్ని లేకపోతే ఇన్చార్టీ అంటే తెలుగుదేశానికి ఇన్చార్టీ ఎంఎల్ని, ప్రజలకు ఒక ఎంఎల్ని ఉంటారా అధ్యక్షా, ఇది బాధాకరమైన పరిస్థితి పున్నది. ఈ ద్రవ్యం తెలుగుదేశం ఇన్చార్టీ ఎంఎల్నికా, ఈ రకంగా అన్నాయం జరుగుతాపుంటే ఈ ద్రవ్య నినియోగం బిల్లు బాగానే పుండని అంటున్నారు. నిన్న కాబోయే చీఫ్ సెక్రటరీ అని పేపర్లో వచ్చింది, నేను అయితే చూడలేదు. అర్జునరావు అయితే నాకు తెలియదు, పేపర్లో వచ్చింది. మరి 100 కోట్ల రూపాయలకు సంబంధించి ఎందుకు ఆ స్పృహ్య ఉండడు. తప్పు అని చెప్పాలి లేకపోతే ఒప్పుఅని చెప్పాలి. గపర్చుమెంటు కాగితాలు ఇచ్చినా ఎవరెవరికి ఎంత భూమి ఇస్తున్నది చెప్పాలి కదా? ప్రభుత్వానికి అంబులపాదిలో అన్ని అంబులు ఉంటాయి, ఎవర్లు కొట్టిదల్చుకుంటే అంబుతీసి కొట్టి పారేస్తుంది. 2,3 నెలల క్రిందట అర్జునరావు మీద అంబును ఈ అంబుల పాదిలో దొరకలేదా? విల్లంబు వినరితే అయిపోయేది కదా? తీరా ప్రమోషన్ వస్తుందని ఆయన అనుకుంటుంటే నీరు కాదు అనుకుంటే ఇది బయటకు వచ్చింది. దాని మీదనే మీ మీద అంతా అనుమానాలు వస్తున్నాయి. ఈ రోజు అనేక రకాలైన అవకాశాలకు జరుగుతున్నాయి. అవకాశాలకు అన్నిటి కారణం మన ద్రవ్యం స్క్రమంగా వినియోగించకపోవడమే, అధికారం దుర్వానియోగం అంటే ద్రవ్యం దుర్వానియోగం కాదా? అందుకని పరిపాలనను చక్కదిద్దుండి, చక్కదిద్దుంవల్ల మాత్రమే ద్రవ్యం సరైన పద్ధతుల్లో వినియోగించడం జరుగుతుందని చెప్పి, ఇంత సమయం ఇచ్చినందుకు తమరికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ మగిస్తాను.

SRI ASADUDDIN OWAISI(Charminar): Mr. Deputy Speaker, I rise to speak on the Appropriation Bill, Demands for Grants for further expenditure and also on the detailed supplementary estimates for the year 2002-03. In this budget there is one annexure attached in which under Demand No. XXXVI - relief on account of natural calamities, the Government claims that they have spent about Rs. 770 crores. If this amount is really spent by the Government, as to why a large number of people are migrating from rural areas, as to why the farmers are committing suicides and as to why starvation deaths are taking place in various parts of the State? People are selling their children. People are dying in Nalgonda district due to fluoride water. Where all that money has gone. Can the Hon'ble Minister for Finance give the district wise details of this expenditure?

Coming to the second point, in today's news papers it has come that a new Chief Secretary is going to be appointed. As far as I know at least more than twelve senior most officers are superseded while appointing this new Chief Secretary. Various scandals and scams are not new for this Government. You know the Yeleru scam and it is still continuing. It is only a tip of the ice berg. This Government is giving hundreds and thousands of acres of land to multi-national and foreign companies at a very throw away price. Hyderabad City is the only city in southern India where a large chunk of government land in and around the city. These are our assets which were given to us by our fore-fathers, by our rulers and also by our politicians. Now at one stroke of pen, 1200 acres of land is given for Formula-I for car racing while the housing programme is becoming zero. When the enquiry commission was formed to enquire into the Koneru scandal wherein at least 33 cases were booked, at that time, Sri Arjun Rao was the Hero. You have made him Hero. What happened now? When Challa Kondaiah Commission was constituted, he proposed Urban Land Ceiling from 1976 onwards in his report and even now that report was not Tabled in this august House. What is there to hide? In that report, according to my knowledge, it was mentioned that a lot of irregularities were committed in the matter of urban land ceiling exemption. When N.T. Rama Rao was the Chief Minister, he had never given away the Government land to the foreign companies at a throw away price especially around the Hyderabad City. If he was alive today, he would not have allowed giving away land to foreign companies. It is a fact and that the Government is very much aware that it is an asset of Telangana region. Another important thing is that since 1999, let the Government give answer, and since this Government came into power to till now, in every cabinet meeting, urban land ceiling exemptions are being given. Can it give the details of all those exemptions? Who are those individuals and who are those companies and what sort of exemptions were given to them? What was the amount that was realised out of it and at what cost?

మి.12.40

Another important point is that the State is facing severe and unprecedented drought and to meet this crisis, the Government is saying that the Government of Karnataka is not willing to release water from Almatti reservoir. They are stating that the demand of Andhra Pradesh is very high, therefore, no water can be released to us. The Government of India has announced a financial package of Rs. 236 crores and 10 lakh tonnes of rice to meet the drought requirements in the State. The State Government has made a very rightful demand and a justifiable demand. It sought a financial relief of Rs. 2370 crores and 25 lakh tonnes of rice. Out of it, what has been given, only 10% of the financial allocation was given to the State. There is no specific power policy with the State Government in the summer. In page 30 of the Demands for Grants, item 9, the Government issued orders authorising the APIIC to raise funds to the tune of Rs. 145 crores from HUDCO and also to give counter guarantee towards payment of compensation for acquisition of land for establishment of the International Airport at Shamshabad. My question to the Government is that APIIC is acting as a nodal agency to procure land. For the establishment of this airport, I would like to know from the Government, what are the conditions put by this Government and what are the financial commitments made by it towards this mega project? Moreover, Sir, the Government of India has decided to levy surcharge on the establishment of International Airport, whereas this Government is talking about public and private partnership. When the surcharge is going to be levied, why should the public be burdened? In addition to this, in the supplementary estimates, page 7, it is very clearly shown that the State Government has gone up by Rs. 750 crores additionally. Loans and advances have been shot-

up by Rs. 950 crores. What is your plan and non-plan expenditure after taking into consideration of the supplementary estimates. While the revenue is increasing, the debt burden is also increasing year by year. When the Finance Minister has presented his budget, all the figures have been shown. But, the figures given by the Minister are different from the figures mentioned in the Government of India's budget books. Why there is a lot of difference? I request the Minister to clarify my point. I have not gone into the details. Unless we go through the annual plan, your argument cannot be sustained. What is your annual correct deficit? Let it be clarified. There is also a huge variation as far as the non-plan and plan expenditure is concerned.

సూ.12.50

We do not know as to what are the actual figures. Another important point I would like to mention is that yesterday a meeting was convened by the Hon'ble Minister for Home in connection with the recommendations made by the House Committee on G.O.Ms.No.610. In the said meeting, it was rightly pointed out by my learned friend Sri Nomula Narasimhaiah. We talk about the injustice that is done to Telangana region and the injustice was clearly proven yesterday. I was really surprised that there is so much of anger towards Telangana, especially in the police department. The IPS Officers were trying to explain the merits of the judgment delivered by the Full Bench of the High Court. They were going into the merits of the judgment and they were also interpreting the Acts. It is a settled principle that if a comparison is made between the High Court Judge and an IPS Officer, the IPS officer will be ignorant in terms of law. The IPS officers are trying to explain to the Legislators the difference between the law and the rules. If that is the case, we should go out and ask them to sit over here. Sir, there is a difference between law and the rules. As Legislators, we are entitled to know. Yesterday, really it was sickening to sit over there, listen to the IPS officers explaining about the merits of the case and know that there is no difference between the appointments made under the A.P.Subordinate Rules and appointments made under Section 3 of the Hyderabad City Police Act, 1348 Fasli. Sir, the High Court has clearly stated that the appointments have not been made as per the Hyderabad City Police Act, 1348 Fasli. If that is the case, yes, the Presidential Order has not been followed and also the Six Point formula has not been applied. Through you, I would like to make a request to the Hon'ble Minister for Home. No doubt, he is physically very small, but he is very strong mentally. I want him to stand up for the rights of Telangana. In his own department, 247 Civil S.Is. should be repatriated and 44 Reserve S.Is. should be sent back to their respective zones because this is a question of Constitutional obligation. We are not talking in terms of the region. We want him to act as per the settled law. We request the Hon'ble Minister for Home not to listen to the IPS officers because they are very strong in lobbying and playing regional politics. He has to understand one thing. G.O.Ms.No.610 clearly says that in case of repatriations, supernumerary posts should be created. Let them act according to the law of the land. Every district will get 3-4 S.Is. There is nothing wrong in it. Moreover, 6,000 vacancies of constables will arise in Hyderabad itself and once and for all, 30-40% of unemployment problem could be solved. People can get employment. We have so many unemployed youth in Hyderabad wandering here and there. We request the Hon'ble Minister for Home not to believe those people who say that 2 SLPs are pending in the Supreme Court. Tomorrow it can be 15 or 20. Unless and until the Supreme Court gives an Order or a direction to the State Government, my request to the Hon'ble Minister for Home is to get impleaded in the Supreme Court. There is every need for the State Government to take a principal stand and file a written affidavit in the Supreme Court stating that yes, the judgment given by the High Court is right in law and they would implement the judgment in letter and spirit. If they want the SLP to be finished, let them file an affidavit in the Supreme Court. Sir, the SLP has been admitted. Let an affidavit be filed stating that this is the settled law and that they want to implement it. We fail to understand as to what is stopping them from doing it. Why are they leaving the police officers to fight out their case? How can they afford such a high fees to the lawyers in the Supreme Court? There is every need for the State Government to attend to the same.

Another point I would like to mention is that Hyderabad City police is not a State level unit and thus it is not required Statewide representation. Moreover, the point over here is that as far as our party stand is concerned, saving under Para 14(f) is unreasonable, arbitrary and violative of principle of equality and equal justice. Above all 14(f) is defeating the spirit and purpose of enactment of Article 371(D). Article 371(D) says, "providing equitable opportunities and facilities in the matter of public employment and education". By virtue of saving under Article 14(f), in the said Order, appointments

were made in the Hyderabad city police on Statewide basis, taking Hyderabad city as a free zone. I request the Hon'ble Minister for Home to please look into this matter.

I would also like to remind the Hon'ble Floor Leader of BJP Party that in the year 1998, B.J.P. had asked the people "give us one vote, we will give two States." But that has not been done. They might say that they would do it. They will do it when Sri Chandra Babu Naidu is completely finished. They will become strong enough. But I hope, the day will not come. But my request to the Hon'ble BJP Floor Leader is that they failed to give two States. We request them to take up this matter with the Central Government and ensure that para 14(f) is taken off. It is violative of Article 371 (D). This can be done because their party is in the ruling at Centre. Their numerical strength is also higher. They do not need the support of Sri Chandra Babu Naidu. They can do it now. This will go a long way in sending the message that they are still for the justice of Telangana region.

Another point regarding Telangana issue is that during the years 1968-1971, the MIM Party took a stand that because it was a newly formed State, that only 12-13 years passed, that it was a new experiment we should give them a chance and try for its success as to what we are today calling Samaikya Andhra Pradesh. The Government also realised as to why there is a demand for separate Telangana State. Gross injustice has been done to Telangana region. There is an upsurge in the public now. The reason is that for the last so many years, gross injustice has been done to Telangana region. Moreover, I would like to remind Dr.Laxman about our Party's stand. Sir, in the year 1968-69, in Malakpet area, when the houses belonging to the people from Andhra region were being scorched it was the workers belonging to the MIM Party who stood over there and protected the lives and properties of the people. The then Chief Minister Dr.Kasu Brahmananda Reddy also acknowledged it when he came to the old city during his election campaign. He had said that because of the MIM workers, the Government could save the lives and properties of the people from Andhra region. But over the years, we are seeing the neglect of the Telangana region. It is becoming more pronounced and the feeling that is generated among the youth over here is that the settlers who had come from other regions are now calling themselves as masters of the region. And we have become settlers now. Earlier, they were settlers and we were here. But now, they have become masters and we have become settlers. Because of this feeling which has gone down and which was bogged down, this upsurge has resulted. This is the result of the economic exploitation and the social backwardness and also because of the political dominance. This is most important. No doubt the Congress Party has to take blame for the under-development of Telangana region. But the biggest loss to the Telangana region has been caused by the Telugu Desam Party. By giving tickets to the people from other regions, they have disturbed the political equilibrium. That had never been done. The political equilibrium has been disturbed by the Telugu Desam Party. By giving tickets to the people from other regions and getting them elected they had made them masters of our region and we have become slaves now.

Sir another point I would like to mention is about the violation of Six Point formula. Sir, is it not a fact that the Telugu Desam Party is responsible for the violation of Six Point Formula? The first point of the Six Point Formula clearly talks about the Regional Development Boards. We would like to know the reasons as to why the Regional Development Boards have been abolished. Should we not have the right to know as to what is being spent in our regions? Not only in Andhra, but also in Rayalaseema and Telangana, there is every need for the revival of the Regional Development Boards. Moreover, at that time allocations were shown separately. Sir, when we wanted a debate on G.O.Ms.No.610, the Government has not acceded to our demand.

₹.1.00

Sir, the Document, "Andhra Pradesh - Swarnandhra Pradesh - Samaikya Andhra Pradesh, Backward Areas on the path of Progress" has been given to their Members in a TDP Party Meeting. We would like to know the reasons as to why the same has not been tabled on the Floor of the House. We would also have debated on it. We can prove them wrong. We will prove that they are wrong basing on their own document and statistics and how injustice has been done to Telangana region. Let me read out some paragraphs. For example, Developmental Expenditure in Telangana. An amount of Rs.530 crores has been spent on agriculture during the years 1995-2000 and Rs.204 crores has been spent in Telangana region. Where has that money gone? If that is true, we would like to know the

reasons as to why farmers belonging to the Telangana region are committing suicides. The document has been given to TDP Members. We would like to know the reasons as to why the same has not been given to us. Don't we have the right for information? Don't we have the right to know as to what is going on? Sir, my learned friend, a dynamic leader, the Hon'ble Minister for Major Irrigation, Sri K.Srihari is here. For major irrigation, the total amount allocated during the years 1990-1994 was Rs.1691.25 crores and during the years 1995-2000, it was Rs.2,713.99 crores. During the Congress regime, it was 28.64% and during the TDP period, it was 43.01%. But we would like to know as to how many projects are completed. If an amount of Rs.1,167 crores has been allocated for major irrigation in Telangana, we would like to know as to how many projects are completed. There is such a hue and cry for the completion of projects. Day in and day out people are asking for the projects to be completed. With regard to minor irrigation, during the years 1990-1994, Rs.186.73 crores has been allocated. Majority of the tanks are in Telangana region. From the year 1995-2000, they have spent only Rs.115 crores. In terms of percentage, it was 42.82% during the Congress regime and it was only 41.24% in the TDP tenure. This is the justice being done to Telangana people.

Another important point to which I would like to invite your attention is with regard to ground water. The Hon'ble Chief Minister always talks in terms of percentages. Therefore, in terms of percentage, the percentage of ground water was 34.67 during the Congress tenure and in the TDP regime it was 31.91%. These figures are after the Neeru Meelu programme and Conservation of Water programme. I do not know whether the Hon'ble Minister has seen this document or not. He is a man of virtues and I hope that he speaks for Telangana.

With regard to housing, from 1990-1994, in terms of percentage, it was 35.43 and from 1995-2000, it was only 35.26. Once again, they are falling behind. About Minorities Welfare also, the difference is only 25% and the biggest deceit has been done while executing Janma Bhoomi works. Total works grounded are 1,17,352. Works completed are 1,08,410. Total number of works grounded in Telangana are 42.69% and the total cost is Rs.1,673.54 crores. Out of that 47.24% is in Telangana region. Where is that? We want to see. Money is with workers. This is the absolute truth.

Another point I would like to bring to the notice of the Government is that the future Andhra Pradesh battle will not be fought in Rayalaseema or in Coastal Andhra. In one year from now, it will be fought in Telangana and whoever wins the battle in Telangana, will form the Government. Everyone has to understand this. It is high time that as far as our party is concerned, we cannot keep quite on the injustice that is being meted out to Telangana region. During the years 1968-1971, we had supported for Integrated Andhra. But if this injustice continues, we will be forced to change our stand. How can we keep quite now? If Asaduddin Owaisi stands in Jubilee Hills, he will be a stranger. I have become a stranger in my own city, in my own land. People do not know who I am. I have lost my culture. I have lost my tradition. I have lost everything. I have lost even my eating habits. I have lost my language also. This upsurge is there. Everybody has to understand this.

Another point which I would like to bring to your notice is with regard to "Praja Teerpu, A Citizens Jury/ Scenario Workshop on Food and Farming Futures for Andhra Pradesh, India". This book was printed by a team from Harvard University in coordination with the Institute for Development Studies, U.K., the Andhra Pradesh Coalition in Defence of Diversity, University of Hyderabad. I just want to read a single sentence regarding Vision 2020. Regarding Vision 2020, the proposed reduction of those making their livelihood from the land from 70-40 are from Andhra Pradesh. A Jury was formed for all the Government policies. In this jury, there were common men, common people, there were dalits. One is Lakshmamma, Mariamma, Narasamma, Papa Rao, Philip, Samaiah and Santhamma. What do these people have to do? Because these are the rural people, because of their going out to dole out, Democracy is still working and we are able to be in this august House. One Srinivas says, once your lands are lost, then you should become unemployed. There is no scope for these farmers to give because they are limited and the Government may treat them as fourth grade workers in their industries because they also need workers in their industries they are going to set up. This is not a method or a system for backward people. It is not for the people, for women and for dalits. It is for the high caste and the developed. May be men from the upper caste may credit it.

22.1.10

This is what Srinivas had to say. This is the real voice of the people about your vision document. This document, I can pass on to the Government. It was published by Rockefeller Foundation. In the recommendations what they said? "The proposed reduction in those making their livelihood from the land from 70% to 40% in Andhra Pradesh we oppose that. We oppose land consolidation and displacement of the rural people. We oppose contract farming. We oppose G.M crops including Vitaminised Rice and B.T Cotton. We oppose loss of control over medicinal plants including their export". There are so many recommendations. Let the Hon'ble Chief Minister get this copy. Let him read for himself. Let the bureaucrats read. Let them listen to the voice of the people as to what is happening. It is very important point.

(Interruptions)

Because of wasting of time by the ruling party we did not have detailed discussion on Demands. Regarding Hyderabad draft master plan in respect of metropolitan areas ....

SRI K. VIDYADHAR RAO: Sir, Mr. Owaisi, however articulate he is in presenting his case, has come out with the fact that we have to hear the voice of the people. He has to respect the voice of the people before twisting facts and try to present in an articulated way and avoid to present facts with twisted figures as to whatever is favourable to him. But, one thing which he has rightly said is that we have to respect the voice of the people and I think he knows what the voice of the people is. That is what this great democracy and this great nation believes in. We have got to respect the democracy.

SRI ASADUDDIN OWAISI: You have got the people's verdict. It is a firing victory. It is a statistical wonder that you have come into power. It is my opinion. But, you have come and no problem.

SRI K. VIDYADHAR RAO: That is the way of respecting the voice of the people.

SRI ASADUDDIN OWAISI: Anyway, we are not going to take up Sri Chandrababu Naidu before he completes his term. If something happens in your Party I cannot help. I cannot do.

SRI K. VIDYADHAR RAO: You cannot also.

SRI ASADUDDIN OWAISI: There are so many rumors. I do not know that you can come. What is that we are hearing? We are hearing that 92 or more - 99 will not be given tickets. Sir, that they have to understand. We are hearing that 99 will not be given tickets. I do not know how many will come and go. How many people will have to come also - that is the question here. My number is ISI mark. Till the world is finished I will be sitting here.

SRI K. VIDYADHAR RAO: But, your number will not change.

SRI ASADUDDIN OWAISI: No. My Party will be coming.

SRI K. VIDYADHAR RAO: It is not called articulate way of presentation of things. I said his Party's number will not change in the House. He says: "My seat is ISI". He knows his number is ISI and how he has got elected also.

SRI ASADUDDIN OWAISI: You are speaking in the language of my good friend here. When I said ...

SRI N. INDRASENA REDDY: Sir,

CHAIRMAN: He only said that you are his good friend.

SRI ASADUDDIN OWAISI: It can be X, Y or Z. How can it be? I did not mention his name, Sir.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి: రెండు, మూడుసార్లు నన్ను క్వోట్ చేశారు. ఒకైనీగారు ఎప్పుడు మాటల్డినా ఏదో ఒకరకంగా ప్రావోక్సచేసి, డిస్టర్బ్ చేసి బి.జె.పి., టి.డి.పి.ల మధ్య ఫ్రిండ్సిప్ చెడగొడదామని, ఏదో చేద్దామని కలలు కంటున్నారు. ఆ రకంగా కలలు కంటునే ఉంటారు. మాకేరకమైన ఇబ్బందీ ఉండదు. ఇంతకుముందు బి.జె.పి. స్టోండ్ ఏమిటని అడిగారు. తెలంగాణ విషయంలో మా స్టోండ్ క్లియర్గా ఉన్నది. Our Party stand is quite clear. We are for smaller States. నపరేల్ తెలంగాణ కోసం రిజల్యాప్స్ పాస్ చేసిన పార్టీ ఈ రాష్ట్రంలో భారతీయ జనతా పార్టీ ఒక్కటే . అయిన పార్టీ ఈరోజువరకు రిజల్యాప్స్ పాస్ చేయలేదు. ఇటువైపువారుగాని, అటువైపువారుగాని, వెనుకవైపు ఉన్నవారుగాని ఏ రిజల్యాప్స్ పాస్ చేయలేదు. వారు మాకు నీతులు చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. సిక్క పాయింట్ ఫార్మ్యూలా విషయంలోగాని, 610 జి.ఓ. విషయంలోగాని మేము చాలా స్పృష్టిగా ఉన్నాము. దానిని ఇన్ టోటో ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని చెబుతున్నాము. కోర్సు జడ్జమెంట్సు ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని అంటున్నాము. కోర్సు జడ్జమెంట్సు అడ్డంపెట్టి కొంతమందిని తీసివేశారు, సిక్కపాయింట్ ఫార్మ్యూలా ప్రకారం కొంతమందిని తీసివేశారు. ఎవరికి అక్కడ ఎంత అవసరం ఉంటే అంత చేయటం, ఏది కన్సినియెంట్ అయితే అది చెప్పటం, అక్కడ ఉన్న రూల్సు అండ్ చిరెగ్యలేప్స్ మార్కీ చేయాలని చెప్పటం కరెక్ట్ కాదు. కోర్సు జడ్జమెంట్ ప్రైక్స్ గా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలి, 610 జి.ఓ. ప్రైక్స్ గా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలి. హాస్ కమిటీ రిపోర్ట్లో పేర్కొన్నట్లు నాన్లోకల్స్ ను రిపాబ్లియెంట్ చేయలి. కాష్మీర్ సీనియారిటీ లిస్ట్ తీసుకువచ్చి ప్రమాప్ ఇవ్వాలని చెబుతున్నాము. కోర్సు జడ్జమెంట్ ప్రకారం క్రొత్త అపాయింట్మెంట్ ఇస్తామని అంటున్నారు. క్రొత్త అపాయింట్మెంట్స్ లోనేకాకుండా పాత అపాయింట్మెంట్స్ లో, ప్రమాప్ లో కూడాదీనిని ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని చెప్పాము. ఈ విషయం మా ఫ్రిండ్ గుర్తుంచుకోవాలి. ఈ రాష్ట్రంలోగాని, ప్రత్యేకంగా తెలంగాణ విషయంలో ఎక్కడైనా అన్యాయం జరిగినట్లయితే దానిని ఎదుర్కొనుకొని మేము ముందుంటామని వారు గుర్తుంచుకోవాలి.

మ.1.20

Sir, the Hon'ble Member has said that we have not taken a stand on that. Yes. It is right and I am not denying that. What I want to say is that the exclusiveness, which the MIM Party enjoys, no other Party in this House enjoys. Once we decide an issue we take it head on. We are not to decide any thing in haste. We do not put one step forward and two steps backward. Nor do we say this and that. What I have said is the stand of our Party during 1968 and 1971. We wanted this experiment to succeed. We still want this experiment to succeed. But the injustice that is being continued to be meted out will be forced us to take a definite stand and once the MIM Party takes a definite stand we will go towards our goal. We will walk towards our goal. People know for a fact that if Telangana has to become an independent State or Andhra has to remain it is like a puzzle and if there is a big gap, that can, only, be filled by the MIM Party and everybody knows it for a fact. You know for a fact that when once a decision is taken by our Party Office at Darussalam then things will run. That is why, we are saying the Government through this august House that it is high time that you started implementing all these projects.

Regarding the Hon'ble Minister's statement about ISI what I meant is ...

(Interruptions)

I said ISI. You are Minister for Major Industries and do not you know about ISI?

(Interruptions)

جناب پر چادر ٹکھر - ہم جس کو ٹھراں ہیں
 جناب امرالدین اویسی - کون کس کو ٹھراں ہیں ہم کو معلوم ہے -
 جناب پر چادر ٹکھر - سریش ریڈی صاحب سے یہ جاننا چاہتا ہوں کہ ان کو کچھے ان کو کچھے ان کو چھوڑ دیئے -
 ۲ عذر اپرولیں میں جس کو ہم ٹھراویے ہیں آپ ان کو اپنالیئے ہیں آپ تو رنگ بدلے جیسا ہو لتے ہیں آپ جس کمی کو بھی رکھتے ہیں پھر اس کو
 لامسماں کر جائیں گے لیتے ہیں -
 جناب کے آر سریش ریڈی - آپ کی پالیسی کیا ہے ہم کو معلوم ہے - ہم جو بھی صحبت میں رہتا ہے اس کا ساتھ دیتے ہیں -

I am not yielding.

SRI K. VIDYADHAR RAO: With due respect I want to say that I never meant that. You know that when you have said you would again and again get elected in your constituency I said that you have got foot holding in your constituency. But, you are forgetting when I said your Party's number in the House would not change he is determining that his party is fusion between Andhra and Telangana. I think it is better determining that he will be fusioñ. But, you will, always, be limited to that number of three or four.

SRI ASADUDDIN OWAISI: I am not used to palm reading. I do not know how to calculate stars. But, there are some Ministers. I am a very realistic person and I believe in realism. My point is whether we are three or four or five now it will not remain like this forever. Now, the Party that is heading the Central Government was only two in 1984. They are in power now. Who are you? The day the Almighty God decides to give this Party 24 and He wants to reduce that Party of 182 to 45 that will happen. See, we work hard. We are striving for good. You are striving. At the end of the day the things lie in the hands of God. The success lies in the hands of God. It is **Allah** who will give success and not you or me. We will work hard. Moreover, you have to remember that whether it is 5 or 10 that 5 or 10 play a large role. If you do not understand my words then you ask your own leader that during 1996 and 1998 Parliament elections how many times he spoke to me on my cell phone. You ask him. I will not say anything because you might not be knowing and he does not deal with you on day-to-day basis. I know.

You see the master plan. Your pride is Telugu and yesterday you have passed resolution also. But, the master plan is in English. 307 villages are going to be affected or displaced. Your plan is in English. Is it the way of exhibiting your Telugu pride or honouring the dignity of Telugu Bidda or Official Language of the State? Where your pride has gone? Have you not seen it? What about Mr. B.V. Mohan Reddy? Shall I catch his ears or will he catch my ears? In the whole document not even a single page is in Telugu. 307 villages around Hyderabad City are going to be displaced. What about the Second Official Language of the State? Why have you not given thought? The time for filing the objections is over. I totally oppose this plan. Moreover, 534 Sq. KM is covered by HUDA and out of this they say that an area of 327 Sq. KM is kept for residential area. This plan does not talk about rehabilitation of people. They have been proposing seven breaches on the River Musi and the proposed mega road will displace thousands of families. Land is not earmarked for houses in the proposed residential areas. What will happen to the livelihood of peasants, landless people and artisans living in these 307 villages? The agricultural activity will completely disturb. The Hon'ble Home Minister knows very well about the whole plan. I am sure that he is also worried about the plan. What will happen to agriculturists? Where will they go if their precious land is going to be finished under this master plan? What is the place of poor people in the master plan? Only 14.10 and in Ranga Reddy district 13.6 that is the only percentage of the poor people in the master plan they have given consideration. If this is implemented what will happen? The whole system will crumble. Everything will finish in Hyderabad City. All the people in 307 villages will come to Hyderabad. How Shamshabad people will go to Mahabubnagar when people are dying there? Why should they leave Shamshabad and go to Mahabubnagar? They will go back to Hyderabad. Why people living in other areas go further

upto Nalgonda? They will go back to Hyderabad. Why people living in Boenpally go upto Kamareddy or Nizamabad? They will go back to Hyderabad. What are the implications of this master plan? Have you given a thought to it? You are supposed to have an all-party meeting with all the ~~other~~ City legislators and the surrounding legislators. That meeting is not conducted still. Through you I personally request this Government to call for a meeting with all the MLAs under whose constituencies these 307 villages are lying and are going to be affected. As I have stated just now, this plan should have been printed in Telugu. But, you have printed in English. It is going to benefit whom? It is going to benefit the developers.

SRI T. DEVENDER GOUD: I want to make it clear. We have already asked the HUDA people not to move further in that. I told them. We will discuss about it. They already called for the objections. There are a lot of objections from the people. It is not final at all. It is just a draft plan that they have prepared and myself have gone through it. It is not properly made. So, there is nothing to worry about it. We will take everybody's opinion before giving clearance to HUDA.

SRI ASADUDDIN OWAISI: The 77th Constitutional Amendment clearly says that the people should be involved in the planning activity. No Gram Sabha is conducted. All these objections which the Hon'ble Home Minister has said are filed by the developers. Sir, a private party is called developer. Some NGOs like National Forum for Housing and National Campaign for Terminal Rights have filed objections and not by common men. The people do not know the implications of this master plan. Yes. We want the developers to take up development. But, at what and whose cost? By displacing the people living in 307 villages? My request to the Hon'ble Home Minister is to take all our views into consideration. You call for all party meeting with the concerned MLAs. We will give our views to you. This master plan should be printed both in Telugu and Urdu so that people know for a fact what is happening because they are stakeholders.

Regarding Home Minister - because he has disturbed me - he is home friend in his own department. Sir, POTA has been booked on 21 people in Andhra Pradesh. I am giving certain examples to the Home Minister. One tribal boy of 16 years in Vizianagaram district is booked under POTA. His name is Potula Appa Rao. What is this injustice? How many lives you are going to destroy? That is why, I am saying that please do not listen to Police as a word of God. When the Chief Minister asked what you have against the Police I said we have nothing against the Police. They are taxpayers. We are giving them pay through tax. They are not doing any favour to us. How could you book POTA on a 16 year old tribal boy from Vizianagaram? Moreover, one R.M.P Doctor was booked under POTA. The High Court of Andhra Pradesh has said: "How can you stop this Doctor from doing his fundamental duty of providing relief to a patient who comes to him?" He got bail from the High Court. I request the Home Minister to read the directions of the High Court, how the High Court has really said on the activity of the Police and how POTA has been booked against the poor people. Out of those 21 people 8 dealers are arrested. Moreover, these are really very sad days for our democracy. The poet who has written poems on Carnage in Gujarat, poems on widows and orphans of Gujarat and poems on the sufferings of the people of Telangana despite being from Andhra region was booked under POTA. He is Aravinda Babu and it is raised by my good friend, Mr. N. Narasimhaiah. He is Convenor of revolutionary writers' forum. His pen name is Varavara. He is 22 years only. You have booked him under POTA. For what reason? Why have you booked POTA against him? Because he belongs to revolutionary writers' forum? Do not we believe in freedom of expression? Do not the people have the right to express their dissent against what the Government is doing? Do not the people have the right? How could you book him under POTA? I request the Home Minister to personally see the file of Aravinda Babu alias Varavara. How can this happen? Cannot a poet write poem on the injustice meted out to the people? Why are you curtailing the voice of the people? Let the people have right to express their views.

Sir, this Government has started a programme called Jala Chaitanyam. This reminds me of a past thing. Long before the Roman Emperor Nero was found fiddling when Rome was burning. Now, the hero of Andhra Pradesh wants to launch a high voltage campaign called Jala Chaitanyam - awareness for water conservation when the State is reeling under acute water scarcity brought about

by unprecedented drought. There are so many other programmes like Janma Bhoomi, Clean & Green, Chaduvula Pandaga, Neeru - Meeru etc. The State Government wants to make Jala Chaitanyam a major campaign. For what? To keep the local functionaries busy even while the people in the State are facing acute shortage of water. The Hon'ble Chief Minister thinks that this is the most appropriate time for launching this campaign. He claims that the people should be involved in meaningful discussion on water when they are feeling the crunch. What people need today is water and not lectures on conservation of water. The slogan of water conservation is like telling a starving person to die. People want water and they do not want lectures. We have gone to Japan. We have gone to Osaka and Toyota in Japan. Myself, my good friend, K. R. Suresh Reddy, I.K. Reddy, Krishna Rao, Sudarshan Reddy, Younis Sultan have gone. The Hon'ble Minister for Major Irrigation also was present there. There we have learnt one lesson. One Panelist from the London School of Prevention of Tropical Diseases gave a lecture. She had said a very good thing.

మ. 1. 30

"The world is going for war. America is waging a war for oil on Iraq." What she said is very important. "We should wage a war on people's not using soap." We should wage that war. People should start using soap. The figures given by United Nations in a conference show that nearly one million people every year die because they do not use soap to wash their hands. It is amazing. Through you I request the Government to look into this. You have started mid-day meals scheme for the students in the State. You should provide them soaps also. When one million people are dying every year because of not using soap, you please do this. I am not standing here to market or promote the sales of any soap company. But it is a fact. These figures are given by the United Nations. It was very surprising. I request the Government to look into this problem.

Sir, I can pass on the information of POTA detenues in Andhra Pradesh to the Hon'ble Home Minister.

Sir, the next thing is about Urdu which was made the second official language in 16 districts of the State. I want to know from the Hon'ble Finance Minister as to what is the money earmarked for this. Only Rs.19 lakhs is given to Urdu Academy. Day in and day out we are asking the Government to show whether any posts were created in these districts where Urdu is made the second official language. None. There is nobody to take applications in Urdu. The Minority Welfare Corporation is not getting money. I want the Finance Minister to release money. The Government has released only Rs.5 crores three days ago. How is it possible for the Corporation to sanction that money to all the beneficiaries under anti-poverty and employment schemes when the financial year is going to end? Why didn't you give the money at least one month before the financial year expires? The Finance Department should ask the Minority Welfare Department as to what they are doing with this money. The money that is given for these schemes is going to waste. There is lot of corruption in the Minority Welfare Department. That has to be looked into.

Sir, regarding Hyderabad drinking water, the Government has promised to bring water to Hyderabad from Krishna by March, 2004. The total cost of the project is Rs.1000 crores. The State's share is Rs.300 crores. HUDCO's share is Rs.350 crores. The remaining Rs.250 crores is interest payment on that. When the State's share is Rs.300 cores, how is that in this Budget you have given only Rs.100 crores? How can you bring water to Hyderabad in one year? Your Budget document show that you are going to release only Rs.100 crores in the year 2003-2004. Is this your commitment? How can the project be completed in one year if it is not backed by the Government? I request that seriousness should be put in. You please examine all these things.

Sir, Quli Qutub Sha Urban Development Authority is lying dead. You are trying to vacate the premises of the Administrator. Please give at least Rs.10 crores to the Authority, which was formed on the representation of M.I.M. during the period of the then Chief Minister Sri Anjaiah for the exclusive

development and all round development of Old City. You are giving only Rs.2 crores and 80 lakhs. How is it possible for the Authority to take up development works? I

I thank you very much for giving me this opportunity.

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్(సత్యవేదు): అధ్యక్షా, ద్రవ్య వినియోగ బిల్లుపై మాటల్లాడే అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు నమస్కారాలు తెలియజేసున్నాను. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలు తమకు ఇష్టమైన ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నుకుంటారు. తమకు తప్పకుండా సేవ చేస్తుందని నమ్మే ప్రభుత్వాన్నే గెలిపించుకుంటారు. అందుకే, తమకోసం అహర్నిశలు శ్రమించే ఉత్తమ నాయకునిగా చంద్రబాబు నాయుడు గారిని గుర్తించి మరొకసారి ముఖ్యమంత్రిని చేశారు. నిధుల తేచాటు ఏడునుర కోట్ల మంది ఆశలు, ఆశయాలు కలగలిపి అభివృద్ధి సంక్షేప సమాంతర పట్టాలుగా ప్రజా జీవితం ముందుకు పోవాలన్న ఉన్నత భావాలతో చంద్రబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వం 8వ ఆర్థిక సంవత్సరంలోకి అడుగు పెట్టింది. చర్చలు, రచ్చలు, పద్మలు, హాద్దు పద్దు లేని అవవాదులు ఎక్కువ అయ్యాయి. రోజులన్నే కూడా గడచి పోయాయి. రాష్ట్రాలిపుర్వికి వినియోగించే ధనాన్ని అమోదించమని కోరుతూ ఈ బిల్లు ద్వారా ప్రభుత్వం మన ముందుకు వచ్చింది. దీనిని నేను సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను. అధికార పార్ట్ అభినందించడం, ప్రతిపక్షాలు వ్యతిరేకించడం సహజం, సర్వసామాన్యంగా ఆనవాయితీగా వస్తువుటువంటి విధానమే.

అధ్యక్షా, నేను మనస్వార్తిగా చేప్పేదేమిటంటీ గపర్చుమొంటు పనితీరు, చేస్తున్న కార్యక్రమాలు ప్రజల భాగస్వామ్యంతో చేసే ప్రక్రియను గమనించినట్లయితే గత ప్రభుత్వాలకు భిన్నంగా ఒక వినుాత్మ విధాన ప్రత్యేక శైలితో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పనిచేసుంది. ఒకనాడు ఈ బడ్జెట్ రహస్య నివేదికలు. కానీ, ఈనాడు ఆ రహస్యాన్ని ఛేదించము. బడ్జెట్ తయారీలోనూ ప్రజలను భాగస్వాములను చేశాము. ఈనాడు **performance open budget** ప్రపంచ దేశాలకే ఆదర్శం అయినది. ఇది వినుాత్మ విధానం కాదా? ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలే అంతిమ నిర్దేశాలు కాదా? ప్రజలు రాజులు కాదా? ఈనాడు వారి అభిప్రాయాలే ప్రజలకు శిరోధార్యాలు. గతంలో ఏదైనా పని జరగాలంటే థిల్లీ నుండి గల్లీ దాకా వెళ్లాలి. కానీ, ఈనాడు ఎక్కడికక్కడే మెనులు బాటు కల్పించడం జరిగింది. ప్రజల గుండె చప్పుళ్లను ప్రతిధ్వనింప చేస్తూ, ప్రతి గొంత స్వార్థాంధ్రపదేశ్ కోసం స్తంభించాలని గారి గపర్చురు గారు సుర్కీత సింగ్ బర్మాలా బడ్జెట్ సమావేశం ప్రారంభంలో, బాగా చర్చించమని ఉధీంచారు. కానీ, ఎదుర్కొపలసిన సమస్యలు విశదంగా మనము చర్చించామా? అవగాహన పెంచుకున్నామా? ప్రజా సమస్యలను పరిష్కరించే అత్యుత్తమ వివేదిక అసింటీ అని గుర్తు పెట్టుకున్నామా? ప్రజలు మన ప్రపంచము గమనిస్తున్నారని తెలుసుకున్నామా, దానికి తగినట్లుగా నడచుకున్నామా? సభా సాంప్రదాయాలను నిలబెట్టుకున్నామా? సభా సమాయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకున్నామా? డీమాండ్లు, చర్చలు జరిగింది 8 అయితే, గిలిటెన్ అయినవి 32. ముఖ్యమంత్రి గారు మాటల్లాడింది పది గంటల మూడు నిమిషాల్తైతే, ప్రతిపక్ష నాయకుడైన రాజజీవిర రెడ్డి గారు మాటల్లాడింది పస్సెండు గంటల ఇరవై మూడు నిమిషాలు, నోముల నరసింహాయ్ గారు సామెతలు చెప్పడానికి పదకొండు గంటల ముప్పై మూడు నిమిషాలు తీసుకున్నారు. కోడిని చూస్తే కొక్కొర్కొ అనే మేలుకొలుపును తెలుగుదేశం పార్ట్ గుర్తిస్తుంది కానీ, ప్రతిపక్షాలు మాత్రం బిరియానిని గుర్తిస్తుంది. జన జాగ్రాది పంథాలు, పథకాలు సంకుచిత స్వార్థ రాజకీయ తెరల్లోకి తోసేసే చెడు సాంప్రాదాయాన్ని ప్రతిపక్షాలు తీసుకురాకూడదు. జవాబుదారీతనానికి ప్రతీక తెలుగుదేశం ప్రభుత్వమైతే, నరసింహాయ్ గారు జవాబుదారీతనం లేని ప్రభుత్వం తెలుగు దేశం ప్రభుత్వమని అంటున్నారు. మన నిలువలు, ప్రమాణాలు, ఆశలు, ఆశయాలు, ఆంతరంగాలు నిశిధమంగా గమనిస్తూ మహాత్మా గాంధీ గారు సభా భవనం ఎదుటే ఉన్నారని మనం మరచిపోకూడదు. ప్రభుత్వం ప్రక్క దారిన వెళ్లంటే స్వంత పార్ట్ సీనియర్లే ఒకప్పుడు జూనియర్ సభ్యులను స్వహలోకి తెచ్చేవారు. అలాంటి పరిస్థితి పోయి ఏది గంభీర సమయమో, ఏది ప్రసన్న సమయమో గ్రహించకుండా చౌచిత్యం లేకుండా పెడబోబ్బులు, చింతలు దేని కోసమో ప్రజలు మనల్ని నిలదీసే రోజు దగ్గరలోనే ఉంది. సమావేశానికి మంచి ఇన్ఫోర్మేషన్స్, మంచి ఇన్ఫర్మేషన్స్ టో ఫ్రిపేర్ అయి రాకుండా నిర్మాణాత్మక సూచనలు, సలహాలు మహాస్వత్థ ప్రతిభలు చేయవలసింది పోయి పస్తాదులు తీవి తో బల ప్రదర్శనలకు దిగడం, ప్రతిపక్షాల ప్రతిపత్తి భంగం కాదా అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. అయ్యదేవర కాళేశ్వర రావు, ఆచార్య రంగా గారు, వావిలాల

గారు ఇతర మహానీయులెందరో ప్రజల కోసం, ప్రజల తరపున ప్రజా నేనే జీవితంగా ఎన్నోపార్లు ఇదే సభలో మాట్లాడడం జరిగింది. ఈ పవిత్రమైన సభకు ఒక గొప్ప చరిత్ర ఉంది, ఒక గొప్ప వారసత్వం ఉంది, ఒక గొప్ప ఆలోచన ఉంది.

మ. 1.40

ఒక గొప్ప లక్ష్యం ఉంది. సౌఖ్య, సంకుచిత రాజకీయ వైభోగమే రాజకీయ జీవితం కాకూడదు. ప్రజా ప్రతినిధుల నీటి నుంచి వచ్చే ప్రతి మాట రికార్డ్ పుటలోకి ఎక్కే ప్రాంగణం కాకూడదు అని నేను తెలియచేస్తున్నాను. ఒక వైపు అన్ని సహాయక చర్యలు వెబ్సైటలో కూడా పెట్టి, సామాన్య ప్రేక్షకుడికి కూడా పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం, వీడియో కాస్పరేస్సులు పత్రికా సోదరులను పెట్టుకుని, ప్రజలతో అన్ని సమీళ్ళిష్టున్నాము ఆ వర్క్ కల్చర్ ను హర్షించే పరిస్థితిలో లేకుండా పోయారు. సభ ప్రారంభమయిన రోజే, కరపు, కరపు అని కరపు గురించి చర్చించాలని గ్రోలు పెట్టారు అక్కడ గల నాయకులు. తీరా స్పీకర్ గారు అనుమతి ఇచ్చిన రోజు రాగానే, అనుమతి ఇచ్చిన సమయం రాగానే, స్పీకర్ గారు ఇక కరపు మీద చర్చ మొదలు పెట్టండి అనగానే ఒక్కసారిగా, మూకుమ్మడిగా, ఏదో జరిగిపోయినట్లు సభ నుంచి వెళ్లిపోయారు కాంగ్రెస్ వారు, సి.ఎల్.పి లీడర్తో సహా. అప్పటికే స్పీకర్ గారు అడుగుతూనే ఉన్నారు, ఏనుయంది, ఎందుకు లేష్టున్నారు, ఎందుకు వెళ్లిపోతున్నారు, కూర్చోండి, చర్చించండి అని అడిగితే ఒక్కరు కూడా సమాధానం చెప్పుకుండా వెళ్లిపోయారు. ఇది కరపు మీద ఉండే అక్కర. ఇది కరపుతో సామాన్యాడు బాధ పడుతుంటే, పేద ప్రజల పట్ల వారికున్న అక్కర, శిథి. అంటారు, మమ్మల్చుందరినీ, ఎం.ఎల్.ఎలను అసెంబ్లీకి పిలిపించి, కరపు జన్మభూమి ఇప్పుడు ప్రవేశ పెట్టారేమిటి? అక్కడ జరుపుతున్నారే, మేమంతా వెళ్లాలి కదా, అసెంబ్లీని వాయిదా వెయ్యండి అని స్పీకర్ గారిని ఇబ్బంది పెట్టారు ఇదే కాంగ్రెస్ నాయకులు. మరి జన్మభూమి 18 విడతలుగా జరిగింది. ఎప్పుడయినా ఆ జన్మభూమికి వెళ్లి, ఆ కార్యక్రమాలను పర్యవేషించారా? అనలు జన్మభూమి మీద సృష్టిషైన అభిప్రాయం ఏనుయినా వారికి ఉందా? జన్మభూమికి వారి నాయకులు పోవచ్చు, పోకూడదు అని స్పష్టంగా తెలియచేశారా? ఇది మంచి కార్యక్రమం జన్మభూమి అనుకున్న కాంగ్రెస్ నాయకులు కూడా పోవచ్చునో, పోకూడదో, పోతే ఏమి వస్తుందో తంట అని పోతేకపోయిన పరిస్థితులు ఉన్నాయి అని తెలియచేస్తున్నాము. జన్మభూమిని భర్యభూమి అన్నా, బహిర్ఘామి అన్నా, జన్మభూమిని రద్దు చేస్తామంటే, వారే రద్దుయి పోయినా, ఇంకా మంచి మనసుతో, జన్మభూమిలో మంచి కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయని చేస్తున్న వారు ఎంతోమంది ఉన్నారు. జన్మభూమిని ప్రశంసించి, మంచి కార్యక్రమాలు చేస్తున్నందుకు ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష నాయకులు రాజశేఖర రెడ్డిగారికి నేను సభాముఖంగా, మీ ద్వారా నమస్కారాలు తెలియచేస్తున్నాము. ఈ కరపుతో ఇలా బాధపడుతున్నామంటే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికే రు. 600 కోట్లకు పైగా ఖర్చు చెయ్యడం జరిగింది. పశుపుల దాణాకు రు. 45 కోట్లు, గ్రామీణ నీటి సరఫరాకు, పట్టణ నీటి సరఫరాకు, ఉపాధి కల్పనకు, పశు సంవర్ధన, వ్యవసాయ రంగానికి, కరపు పించన్లు, జూన్ వరకూ కరపు నిధులు పెద్ద యెత్తున వినియోగించి, పెద్ద యెత్తున అమలు అయ్యే పశులు అన్ని తీసుకోవడం జరిగింది. అనేక సార్లు ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్రంతో మాట్లాడడమే కాకుండా రెండు సార్లు కేంద్రం వద్దకు వెళ్లి, కరపు నిధుల కోసం ప్రయత్నం చేసి, మొన్నునే 10 మెట్రిక్ టన్నుల బియ్యం తీసుకురావడం జరిగింది. అలాగే, రు. 224 కోట్లు కూడా ఈ కార్యక్రమాలను చెయ్యడానికి, కరపు నుంచి పేద ప్రజలను కాపాడడానికితీసుకురావడం జరిగింది. జన్మభూమే కాకుండా, పేద ప్రజల కోసం అనేక కార్యక్రమాలు చెయ్యడానికి, ఎపరికి రాని ఆలోచనతో, ఎవరూ సాధించని సత్యలితాలు సాధిస్తూ, కేంద్రాన్ని మెప్పించి, పుడు ఫర్ వర్క్ కార్యక్రమాలు తీసుకు వస్తే, దానిని కూడా నిందించి, పేదవారికి జీవనాధారమయిన ఈ కార్యక్రమానికి కూడా బియ్యం రాకుండా చెయ్యడానికి కొంత మంది ప్రధాన మంత్రిగారికి లెటర్స్ వ్రాస్తే, కొంతమంది ముఖ్యమంత్రులకు లెటర్ వ్రాస్తే, కొంత మంది ధర్మాలు చేసి, దానిని అండ్రుకోవాలని, రాష్ట్ర విప్పుత ప్రయోజనాలను దెబ్బతియడానికి ఈ ప్రతిపక్షనాయకులు ఉన్నారా అని నేను అడుగుతున్నాను. 40 సంపత్తురాలకు పైగా పరిపాలించింది కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం. రక్కిత మంచినీటి కోసం 122 దేశాలు నర్వే చేస్తే, భారతదేశం దానిలో 120 వ దేశంగా మిగిలిపోయింది.

శ్రీ కె.ఆర్. సురేష్ రెడ్డి(బాలకొండ): ఏ సంవత్సరంలో రిపోర్టు అది?

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్: సురేష్ రెడ్డిగారు పరిష్కార తీసుకుని మాటల్డాడాలి. పనులు చెయ్యారు కానీ ప్రత్యులు అడగడానికి ముందుంటారు. మన దేశంలో ఒక చేట అనావ్యాప్తి ఉంటుంది, ఒక చేట అతివ్యాప్తి ఉంటుంది. అధ్యక్షుడైనా చిన్నప్పుడు, నాకున్న అనుభవంతో చెబుతున్నాను. మా గ్రామంలో వర్షం పడితే దండోరా వేసే వారు. “ రండి, రండి, ఈ చెరువులు, గుంటులు పూడిక తీయాలి, చెరువు గట్టను బలం చేసుకోవాలని చెబితే, ఒక అవగాహనతో అనాటి వారు వచ్చే వారు. ఎవరి ఇంటి నుంచి అయినా రాలేకపోతే, వారు కూలీలను ఏర్పాటు చేసి, తమ తమ చెరువులను, నీటి వనరులను వారే కాపాడుకునే వారు. కానీ ఈ రోజు ప్రతి చిన్న విషయం కూడా ప్రభుత్వమే నిర్వర్తించాలనే ఆలోచనకు వెళ్లిపోతున్నప్పుడు, వారిలో అవగాహన పెంచడానికి అనేక కార్యక్రమాలు ముఖ్యమంత్రిగారు తీసుకురావడం జరిగింది. ఎవరికి రాని ఆలోచనతో ‘నీరు-మీరు’ అనే కార్యక్రమం మొదలు పెట్టి, ఇంకుడు గుంతల తప్పకాలు పెట్టడం జరిగింది. పరిగెత్తే నీటికి సడక నేర్చాలి, నడిచే నీటిని ఆపుకోవాలి, ఆపిన నీటిని భూమిలోకి ఇంకేలా చేసుకునే సాంప్రదాయాలను తీసుకువచ్చి, ప్రజలలో అవగాహన పెంచి, భూగర్జ జలాలను పెంచుకోవాలన్న ఉద్దేశ్యాన్ని ప్రజలకు చెబుతుంటే, ఇప్పుడే ఒప్పేసీ గారు అన్నారు, కరపుతో బాధ పడుతుంటే, నీరు లేకుండా ఉంటే, నీళ్ల గురించి ఇప్పుడు ఉపాయాలు ఇప్పుడు కూడా ఇప్పించకుండా, అవగాహన పెంచకపోతే, రాబోయే కాలంలో కరవే మిగులుతుంది. అప్పటికి వచ్చే కనీసం చుక్క నీటిని పట్టుకునే పరిస్థితిలో ఉండుచునే విషయం తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అనేక మంది ముఖ్యమంత్రులు వచ్చారు. ఏ ముఖ్యమంత్రి కూడా నీటిని ఎల్లా కాపాడుకోవాలి అనే ఆలోచన చెయ్యలేదు. అందుకే ఈ రోజు డ్రిష్ ఇరిగేషన్ కింద మాటల్డాడుతుంటే విమర్శించారు. రానీ ఈ నాడు డ్రిష్ ఇరిగేషన్ టాన్స్ఫోర్మ్ చైర్మన్‌గా ఈ దేశానికి చంద్రబాబు నాయకుగారిని ప్రధాన మంత్రిగారు నియమించారనే విషయం తెలుసుకోవాలని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఏ కొత్త విసూత్తు శైలిని ప్రవేశపెట్టినా, అన్నిటినీ మీరు విమర్శిస్తూనే ఉంటారు. గాంధీగారు ఉప్పు సత్యగ్రహం చేయాలన్నప్పుడు చాలా మంది విమర్శించారు. ఉప్పు సత్యగ్రహమా, ఉప్పు సత్యగ్రహమా అన్నారు. కానీ భారత దేశ చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో నిలిచి పోయింది ఆ ఉప్పు సత్యగ్రహం అని ప్రతి ఒక్కరూ తెలుసుకోవాలని సవినయంగా తెలియజ్ఞున్నాను.

పవర్ విషయానికి వస్తుసమాజంలో అనేక రంగాలలో అభివృద్ధికి విద్యుత్ ప్రాణం. ఒక నాడు 80 హైడర్, 20 ఫర్మల్గా పర్పంటేజ్ ఉంటే, ఈ నాడు వైస్ వర్సు అయింది. ఉత్సత్తి వ్యయాన్ని కూడా దాటిరు. 2000 కోట్లకు పైగా ప్రతి సంవత్సరం గపర్మైంట్ సబ్సిడీ ఇస్తోంది. ఈ సంవత్సరం చార్జలు కూడా పెంచలేదు. ఇన్వోషన్ 5 శాతం ఉంటే, దానిని లెక్కచేయకుండా వచ్చారంటే, ఈ సారి చార్జెన్ 5 శాతం తగ్గినట్లు అని సవినయంగా తెలియజ్ఞున్నాను. నేపస్టల్ పవర్ ట్యూరిఫ్ అనేది ఒక పాలీసీ తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. పంజాబ్ ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. వారి ఎలక్ట్రో మేనిఫెస్టోలో “ మేము ఉచిత కరెంటు ఇస్తాము ” అన్నారు. పట్టం గడువుకున్న తరువాత, కుర్చీ అధిష్టించిన తరువాత అమరేంద్ర గారు అన్నారు “ ప్రజలు విజ్ఞలు, ఉచిత కరెంటు కోరుకోరు, ఉచిత కరెంటు ఇప్పుడేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము ” అన్నారు. మరి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలు విజ్ఞలు కారా? ఉచిత విద్యుత్ వాస్తవాలు వారికి తెలియవా? అధికారం లోకి ఏదో ఒక విధంగా రావాలని, దానిని ఆయుధంగా వాడుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అమాయక ప్రజలను మభ్య పెట్టాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు తప్ప, ఇది సాధ్యం కాదని తెలియదా? రాజశేఖర రెడ్డిగారు అంటారు “ మేము అధికారంలోకి వస్తే ” అయినకే అనుమానం. అది జరిగే పని కాదు. దాని గురించి ఆలోచించలేదు కానీ ఆ మాట అన్నారు కనుక మేము ప్రజాసీకానికి తెలియజ్ఞులైంది. అధికారానికి వస్తే, మొదట సంతకం చెయ్యబోయేది ఉచిత విద్యుత్ షైల్ మీద అన్నారు. ఆయనెనరు చెప్పడానికి అంటారు పి.సి.సి ప్రెసిడెంట్. ఒకసారి మనం మేనిఫెస్టోలో పెట్టాలు, లేదో ఆలోచించి చెప్పండి అంటారు అధిష్టానం. వారికి స్పష్టత లేదు మానిఫెస్టో గురించి. మేనిఫెస్టోలో హాసింగ్ గురించి పెట్టారు, చెయ్యలేదు అంటారు. వారు గుడిసెలు కట్టించిన వారు. మేము పక్క ఇళ్లు కట్టిస్తున్నాము. ప్రతిది చెయ్యడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము మేము.

శ్రీమతి గల్లా అరుణ కుమారి(చంద్రగిరి): మూడు సంవత్సరాలయింది. 500 ఇళ్లు అన్నారు.

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్ : ఏంటమ్మా? మనం నియోజక వర్గాలకు పోతే కదా తెలిసేది. పెళ్లాలి, తిరగాలి. జన్మభూమి ఒక సందర్భం. చదువుల పండుగ ఒక సందర్భం. కరువు జన్మభూమి ఒక సందర్భం. అనేక రకాల కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి. జల చైతన్యం సందర్భం ఉంది. దయచేసి నియోజక వర్గాలలో తిరగండి. మొత్తం వివరాలు పచ్చే అసెంబ్లీకి తెలియజెయాలని సవినయంగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వేణుగోపాల రెడ్డి(రాయదుర్ని) : రు. 55 కోట్ల అప్పు.

(ఇంటర్వ్యూన్)

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్ : వేణుగోపాలరెడ్డిగారు దయచేసి కూర్చుని అడగాలని కోరుతున్నాను. ఆ విషయం కూడా చెబుతాను. అసలే ఆయనకి మోకాళ్ళనెప్పులు. నా అడ్వైజ్ అడగడం కూడా జరిగింది.

మ. 1.50

అప్పుల గురించే చెబుతున్నాను. అప్పులు ఎవరికి ఇస్తారు అధ్యక్షా? దోషమ పోయే వారికి ఎవరూ అవు ఇవ్వరు. పరపతి ఉండాలి. పలుకుబడి ఉండాలి. దానిని సద్యనియోగం చేసే సమర్థత ఉండాలి. తీర్ప గలిగే శక్తి ఉండాలి. ఆ విధంగా పొప్పులారిటీ ఉన్న మనిషికే అప్పు పుడుతుంది. తన స్పష్టం కోసం కాకుండా, ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి సమాజం కోసం, రాష్ట్రం కోసం తెస్తున్న చంద్రబాబు నాయుడుగారిని వరల్ బ్యాంక్ జీతగాడు, వరల్ బ్యాంక్ జీతగాడు అని వెకిలి చెయ్యడం కాంగ్రెస్ వారికి అలవాటుయింది. మాకూ ఈ మధ్యనే తెలిసింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ వారికి ఎప్పుడు తెలిసిందో నాకు తెలియదుకానీ ప్రతిపక్ష నాయకులు రాష్ట్రం కోసం కాదు, రాష్ట్ర ప్రజల కోసం కాదు, తన కుటుంబం కోసం, తన కోసం ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి అప్పులు తీసుకున్నారు అని విధితం అయింది ఇదే సభలో. చంద్రబాబు నాయుడుగారు వరల్ బ్యాంక్ జీతగాడు అయితే రాజశేఖర రెడ్డిగారిని ఏమని పిలవాలని సవినయంగా మీ ముందు ఉంచుతున్నాను.

ఇక హైకోర్టు, హైకోర్టు అని విమర్శించారు. గ్రామ స్వరాజ్యం వర్షానే, దేశ స్వరాజ్యం వచ్చినట్లని గాంధీగారు చెబితే, ఎ.సి రూమ్స్కి అలవాటు పడిన నాయకులు ఎవరూ దానికి సిద్ధ పడలేదు. అటువంటి పరిస్థితులలో గ్రామాలలో గ్రామ ప్రజల కోసం చేపట్టిన కార్యక్రమాలను విమర్శిస్తారు. హైకోర్టు, హైకోర్టు అంటూ పట్టణాలలో పాలసీల గురించి విమర్శలు చేస్తారు. ప్రవేశ పెట్టిన అనేక పాలసీల గురించి విమర్శిస్తారు. ఇక్కడ సవినయంగా మీ ద్వారా ప్రజలకు తెలియజెయాలనుకుంటున్నాను. హైకోర్టు అంటే ఏమిటి? కాలినడకన ...

శ్రీ ఎన్. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి(వాయల్వాడు) : పాయింట్ అఫ్ ఆర్డర్ సర్.

CHAIRMAN : Tell me. What is your Point of Order ?

SRI N. KIRAN KUMAR REDDY : Sir, let him give suggestions to the Government. Let him do not involve in any sort of criticism.

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్: అధ్యక్షా, for every thing there will be some approach. అంతే కానీ ప్రశ్న ప్రశ్నలాగా ఉండదు. there will be some approach. హైటెక్ హైటెక్ అంటున్నారు. కాలినడకన ప్రాచీన కాలంలో పోయే వారము. ఆ రోజులలో బస్టులు ప్రవేశపెట్టారు. అప్పుడది హైటెక్. ట్రైయిన్ వచ్చినప్పుడు అది హైటెక్. గంటలో 500, 600 కి.మి ప్రయాణం చేసే పైట్ రాగానే, అది పైట్ హైటెక్. ఆ నాడు గట్టిగా అరచి, అరచి మాటల్డాడే వారు. సదుపాయం కోసం కొన్ని వేల మందితో మాటల్డాడే మైక్ వచ్చింది. అలాగే ఇక్కడ నుంచి, ఏ ఊరి నుంచయినా టెక్ట్ రిజర్వ్ చేసుకోగలము. కంప్యూటర్ అవకాశం వచ్చింది. హైటెక్ ని విమర్శించే వారిని మీ ద్వారా అభ్యర్థిస్తున్నాను. ఇంక ఎప్పుడూ వారు బస్టు ఎక్కురాదు. మహోశయా, ఇంక పైట్సు ఉపయోగించరాదు. టెక్నిక్సు గురించి విమర్శించే వారు పైట్సు ఉపయోగించరాదు. ఫిల్లికి కూడా కాలినడకనే పోవాలి. మైక్ వాడకూడదు ఈ అసెంబ్లీలో. గట్టిగా అరచి మాటల్డాలని నవినయింగా మనవి చేస్తున్నాను. హైటెక్సు అర్థం చేసుకోవాలి.

(ఇంటర్వ్యూ)

కాబట్టి ఈ నాడు ప్రపంచమంతా ఒక బాటలో పోతోంది. వాటిలో ఆర్థిక పరంగా విభేధాలు లేవు.

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుండి “ మీరు మంత్రి కాదు ” అంటూ అభ్యంతరాలు)

I am coming to the point. Please wait. అట్లా అని కాదు. ఏదయినా టెక్నాలజీ. ఎవరు మంత్రులు శాశ్వతం కాదు. మరితి పదవులు కాదు. ఇక్కడ తెలుసుకోవలసింది, we must welcome the technology.

శ్రీమతి గల్లూ అరుణ కుమారిః ఊర్లలో రోడ్డు లేవు, బస్టులు లేవు.

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్: గుండె మీద చేయి వేసుకుని చెప్పమనండి ఎవరయినా సరే. ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఉన్నంత రోడ్డు సదుపాయాలు కానీ రెఫరల్ హస్పిటల్లో కానీ పి.పె.ఎస్.సిలు కానీ ఏ నాడయినా ఉన్నాయా? చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ప్రపంచమంతా ఒక బాటలో పయినిస్తోంది. ఆర్థిక పరంగా విభేధాలు లేవు. మన ఎం.ఎల్.ఎలు ఇలా మాటల్డాడుతున్నారనే, పార్టీ రహితంగా సింగపూర్, మలేషియా, చైన్, కొరియా, థాయిలాండ్ దేశాలకు పంపాము. అక్కడకు వెళ్లి వచ్చిన వారందరూ, మనం ,చేస్తున్న విధంగా రిఫార్మ్స్కు వెళ్లడం కర్కెసన విచ్చుడం జరిగింది. రిఫార్మ్స్కు చైనా ఎంత ముందుగా వెళ్లిందో మీ ద్వారా మరొకసారి గుర్తు చేస్తున్నాను. చైనాలో 1978లో ఎకనమిక్ రిఫార్మ్స్ ప్రారంభమయితే, మన దేశంలో 1991లో కానీ రిఫార్మ్స్కు వెళ్లేకపోయాము. ప్రణాళికా వ్యయం 1994–95లో రు. 2453 కోట్లు ఉంటే, ఈ నాడు రు. 10 వేల కోట్లకు పెంచుకోగలిగాము. ఇరిగేషన్కు రు. 1460 కోట్లు ఉంటే రు. 3 వేల కోట్లకు పైగా ఈ బడ్జెట్లో పెట్టుకోగలిగాము. విద్యా రంగానికి రు. 1699 కోట్లు నుంచి రు. 5200 కోట్లు, కార్బిక రంగానికి, ఆరోగ్య రంగానికి రు. 562 కోట్లు నుంచి రు. 1500 కోట్లు వరకూ పెంచుకోగలిగాము. సంక్షేప రంగానికి రు. 536 కోట్లు నుంచి రు. 1931 కోట్ల వరకూ పెంచుకోగలిగాము. బడుగు వర్గాలను ఆదుకోడానికి, గృహ వసతి, పారిశుద్ధ్యం కోసం కేటాయింపులను రు. 392 కోట్లు నుంచి రు. 1150 కోట్లకు పెంచాము. జి.ఎన్.డి.పి విషయంలో అనేక జిల్లాలలో అభివృద్ధి జరగలేదు, ఒక్క హైదరాబాదులోనే జరిగింది, ఏ రెండు, మూడు పట్టణాలలోనే జరిగిందనే వారి కోసం ఈ వివరాలు తెలియచేస్తున్నాను. 1996 నుంచి 5 సంవత్సరాలలో జరిగిన గ్రోట్ వివరాలు చూడండి. తెలంగాణాలో మెదక్లో 9.91 శాతంతో మొదటి స్థానంలో ఉంది. వరంగల్ రెండవ స్థానంలో, హైదరాబాదు 3వ స్థానంలో, ప్రకాశం 4వ స్థానంలో, పశ్చిమ గోదావరి 5వ స్థానంలో, నల్గొండ 6వ స్థానంలో, మహబూబసర్గర్ 7వ స్థానంలో, రంగారెడ్డి 8వ స్థానంలో, కడవ 9వ స్థానంలో, కరీంసర్గర్ 10వ స్థానంలో, నెల్లూరు 11వ స్థానంలో, ఖమ్మం 12వ స్థానంలో, తుర్పుగోదావరి 13వ స్థానంలో, కృష్ణా 14వ స్థానంలో, చిత్తురారు 15వ స్థానంలో, శ్రీకాకుళం 16వ స్థానంలో, అదిలాబాదు 17వ స్థానంలో, నిజమాబాదు 18వ స్థానంలో, అనంతపూర్ 19వ స్థానంలో, కర్బూలు 20వ స్థానంలో, విశాఖపట్టంలో 21వ స్థానంలో, గుంటూరు 22వ స్థానంలో,

విజయనగరం 23వ స్థాసంలో ఉందని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఇది తలసరి ఆదాయం పరిగణసలోకి తీసుకుని, అఖిల భారత స్థాయిలో ఎకసమిక్ సర్వేకు సంబంధించిన విషయం అని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

మహిళల విషయానికి వస్తే, మహిళలు అనగానే డ్వైక్స్ గుర్తుకు వస్తుంది. డ్వైక్స్ మహిళల ప్రగతి అని ప్రపంచమంత తెలుస్తుంది. డ్వైక్స్ పేరు ఎత్తగానే “మేము పెట్టాము ఎప్పుడో” అంటారు.

డా. జి. చిన్నారెడ్డి: మేమే పెట్టాము.

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్: డ్వైక్స్ మేమే పెట్టామంటారు. ఘడ్ ఫర్ వర్క్ అంటే ఎప్పుడో మేమే పెట్టాము అంటారు. మా ముఖ్యమంత్రిగారి గురించి చెప్పగానీ “ మీ సి.ఎం ఎప్పుడో మా వాడు” అంటారు. వారికి పేర్లు పెట్టడం వరకే. ఏదయినా చెప్పనివ్వండి “ మాదే” అంటారు. తల్లి నువ్వు తలుచుకుంటే చెల్లమ్మా సాధించలేనిది ఏమిటమ్మా అని నూరి పోసింది ఎవరు? మహిళలో కదలిక తెచ్చింది ఎవరు? మహిళలో శక్తిని పెంచింది ఎవరు? తను కాళ్ళ మీద నిలబడేట్లుగా చేసింది ఎవరు? ఇన్నీ వారు గుర్తు చేసుకోవాలి. ‘ మేమే, మేమే’ అని ఒకసారి అంటే ఘరవాలేదు కానీ పది సార్లు అంటే వేరే విధంగా అర్థం చేసుకుంటారని సవిసయంగా తెలియజేస్తున్నాను.

(ఇంటర్వ్యూ)

ప్రతిపక్షాలకు ఒక సూటి ప్రశ్న వేస్తున్నాను. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం సందర్భంగా చర్చించాలని సభ అనుమతిస్తే, ఆ పక్ష నుండి మగనారు మాట్లాడారు కానీ అడవారికి అవకాశమే ఇవ్వలేదు. ఇది నిజం కాదా అని అక్కడ గల మహిళలు చెప్పాలి.

(అధికార పక్షం నుండి పేమ్ పేమ్ అంటూ కేకలు)

డా. జి. చిన్నారెడ్డి: అధ్యక్షం, మాలో బేధాభిప్రాయాలు లేవు.

శ్రీ ఎన్. శివప్రసాద్: బేధాభిప్రాయాలంటే గుర్తుకు వచ్చింది. తెలంగాణా గురించి ఒక మాట చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. బేధాభిప్రాయాలు లేవు అన్నందుకు చెబుతున్నాను.

మ.2.00

నెన్నటిదాకా చిన్నా రెడ్డి గారు మాకు సీట్లు వేరుగా కావాలి, వేరుగా కూర్చుంటాము అని ప్రౌదరాబాదు నుంచి ఢిల్లీ పరిగెడుతూ గ్రీలు పెట్టేశారు. రాజశేఖర రెడ్డి గారు వెంటనే ఎలక్షన్ వరకు ఆగనయ్యా బాబూ, ఎలక్షన్ వరకు ఆగితే మీరు ఎక్కడ కూర్చుంటారో, మేము ఎక్కడ కూర్చేవాలో నిర్ణయించుకుంటామని చెప్పడం జరిగింది అంటే ప్రజలను ఏమి కన్స్యూజన్లో పెట్టదలచుకున్నారు చిన్నారెడ్డి గారూ అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. మీ పార్టీ ఏమిటి? ఏమి స్వప్తత ఇస్తున్నారు? మీరు ప్రత్యేక తెలంగాణా కోసం పోరాడుతున్నారా? సమీక్ష అంధప్రదేశ్లోనే మీరు ఉంటారా? మీరు సవిపరంగా ప్రజలను కన్స్యూజన్లో పెట్టుకుండా చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది అని మనవిచేస్తున్నాను. ఎలక్షన్ దాకా ఒకటిగా ఉండి ఎలక్షన్లో ప్రజలను మధ్యపెట్టి, ఎలక్షన్ అయిన తరువాత ఎక్కడ కూర్చుంటాము అని మీరు అనుకుంటున్నారు. అసెంబ్లీలోనే ప్రత్యేక అసెంబ్లీ కూడా కావాలని కోరుకుంటున్నారా? మీకు పదవులు లేవని అంటున్నారా, చిన్నా రెడ్డి గారూ చెప్పిండి. ఎందుకంటే ఇప్పటికే ఒకసారి మీకు అధికారం ఇస్తే ఏమి చేశారు? మేము మామూలుగా కృష్ణ రాయబారం నాటకం నేయాలంటే ఒక పూట్ ఉంటే సరిపోయేది.

ఒకటవ కృష్ణదు, రెండవ కృష్ణదు, మూడవ కృష్ణదు, నాలువ కృష్ణదు ఈ విధంగా కృష్ణలు రావడమే సరిపోతుంది. రాయబారం జరిగేది లేదు కాని తెల్లవారిపోవడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా వారు గుర్తుంచుకోవాలి. ఏదైనా సాధించాలంటే ఒక స్ఫుర్తుత కావాలి. అదే నిజమైన స్ఫుర్తుత వారు పాటించాలని సవినయంగా వారికి మనవి చేస్తున్నాము.

ఎస్.సి., బి.సి., వెనుకబడిన వర్గాలు ఉన్నాయి. ఈ వెనుకబడిన వర్గాలను కూడా ముందుకు తీసుకురావాలీ అని అనలు వెనుకబడిన వర్గాలను గుర్తించిన పార్టీ ఏదయ్యా అంటే ఇది తెలుగు దేశం పార్టీ మాత్రమే కాదా అని సవినయంగా మీ ద్వారా అంధ్ర దేశాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నాము. దేశంలో మొత్తం వెనుకబడిన వర్గాలకు ఎక్కువగా వెచ్చిస్తున్నది తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కాదా? గీత కార్మికుల కోసం కల్పి జరగకుండా జాగ్రత్త పదాలని చెప్పి మళ్ళీ పర్మిషన్ కూడా ఈ ప్రభుత్వం ఇవ్వడం జరిగింది. రెవిన్యూ గడువును సంవత్సరం నుంచి 5 సంవత్సరాలకు పెంచడం జరిగింది. చెట్టు మీద నుంచి పడిపోయిన గీత కార్మికులకు రు.50 వేలు ఇన్స్యూరెన్స్ ఇవ్వడమే కాకుండా ఆ పథకం క్రింద కల్పిగిత స్టోరీ నుంచి లక్ష్మరూపాయలు ఇప్పిస్తున్నది తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కాదా? నేత పని వారికి విద్యుత్ ఛార్జీలలో 50 శాతం కసెపన్ ఇప్పించడం జరుగుతోంది. మత్స్య కార్మికుల కోసం ఇన్స్యూరెన్స్ మొత్తం రు.35 నుంచి 50 వేలకు పెంచడం జరిగింది. అంతే కాకుండా తత్క్షుల్ స్టోర్ క్రింద మైనారిటీలకు చెందిన 19199 మంది వితంతువులకు ఆర్థిక సహాయం క్రింద రు.12.19 కోట్లు అందించడం జరిగింది. 13 జిల్లాల్లో ఉర్రూని రెండవ అధికార భాషగా ప్రమోట్ చేయడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కట్టని విధంగా హైదరాబాదులో రు.10 కోట్ల వ్యయంతో హజ్జీ కట్టడం జరిగింది. ఈ ఘనత తెలుగుదేశం పార్టీకి దక్కింది. రు.36 కోట్ల ఖర్చుతో 381 షాజీభానాలను నిర్మించడం జరిగింది. రు.19 కోట్ల ఖర్చుతో 6550 వక్క సంస్థల నిర్మాణం, మరమత్త పనులు జరిపించాము. 22 షాపింగ్ సెంటర్స్ ప్రారంభించడం జరిగింది.

మహిళా శిశు సంక్లేషమం పట్ల మా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ వహిస్తున్నది. 251 ఐ.సి.డి.సి ప్రాజెక్టులకు ఆహార సరఫరా చేయబోతున్నారు. గృహ నిర్మాణంలో కూడా ఎంతో చేశాము. ఇంతవరకు వారి ప్రశ్నలకు సమధానం చెప్పడం జరిగిందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

టూరిజం రంగంలో భారత దేశంలోనే 16 టూరిజం అవార్డులు ఉంటే దానిలో 6 అవార్డులు మన రాష్ట్రానికి దక్కాయని చెప్పడానికి నేను సంతోషిస్తున్నాము. Best tourism, best tourism performance, best city, best effective use of Information Technology, best tourism management ఇలా మన రాష్ట్రానికి 6 అవార్డులు వచ్చాయి. ఆ విధంగా ఎన్నో ప్రజాహిత కార్బ్రూక్షమాలు చేస్తే ప్రజల మన్మహితో, ప్రజల మధ్య ఉంటూ ముందుకు పోతున్న తెలుగు దేశం పార్టీని ప్రజలు గమనిస్తున్నారు. వాస్తవాలను చూస్తున్నారు. ప్రజలు ఆశీర్వదిస్తున్నారు.

తెలంగాణ గురించి మరొక మాట. ఆనాడు అధికార దాహంతో, పెద్ద కక్షతో స్వంత ఆస్తులను పంచుకునే విధానంతో వేర్పాటు ధోరణికి దిగారు కాని తెలంగాణా, అంధ్ర రాష్ట్రం రెండూ మన అంధ్ర రాష్ట్రానికి రెండు కష్టాల అని మహానీయులు భావించారు. ఆనాడు అడ్డదారిలో అధికారంలోకి వచ్చి వందల కోట్ల ఆస్తులకు వారసులు కావాలని, బలహీన వర్గాల వారిపై సవారి చేయాలనే తలంపుతో కొందరు స్టోర్స్ రాజకీయానికి పాల్పడుతున్నారు. ఈ ధోరణి జాతి వికాసానికి ఆటంకం కల్పించడమే కాక తెలుగు జాతి సమగ్రతకు, సమభావనకు మాయని మచ్చగా మిగులుతుంది. వారే అధికారంలో ఉంటూ తెలుగుజాతి విశాల భావాలను, దార్శనికి లక్ష్మణాలను, సమ దృష్టిని వేసోళ్ల కొనియాడారు. పదులు పోగానే స్టోర్లు మార్చేశారు. రూట్లు మార్చేశారు. రాష్ట్రప్రభుత్వ దృఢాదీక్ష ముందు వేర్పాటు శక్తుల కుప్పిగంతులు ఏవీ పని చేయడం లేదు. రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత తోలి 25 సంవత్సరాలు ఒక సమగ్ర దృష్టితో ప్రణాళిక అమలు జరపని తప్పుడు చర్చల ఫలితమే ఇప్పుడు మనం అనుభవిస్తున్నది. గత 7 సంవత్సరాలలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు అన్ని రంగాలలో పెద్దంట వేసి రాష్ట్ర సమతుల వికాసానికి

ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం జరిగింది. కొండా వెంకటరెడ్డి మహానీయులు, దాశరథి కపులు ఎందరో పైత్రాళికులు తెలంగాణా కోటి రతనాల వీణాగా మారాలని కలలు కన్నారు. అభివర్ణించారు. డాక్టర్ చెన్నారెడ్డి గారు ఉద్యమం చేశారు కానీ 33 సంవత్సరాల క్రితం తెలుగు జాతి యావత్తు ఒకే లాటిపై, ఒకే గొంతుకతో భుజం, భుజం కలిపి నడిస్తేనే శక్తిపంతం అపుతుందని నిర్ణయానికి వచ్చి డ్రాస్ చేసుకున్నారు. ఆ విధంగా మనం అవినీతిని, లంచగొండి తనాన్ని నిధుల, నిధుల దుర్మినియోగాన్ని అంతమొందించి ఒక ఆదర్శ సామాజిక స్థాపన దిశగా ముందుకు సాగుతున్నాము. కీర్తిశేషులు ఎన్.టి. రామారావు గారు స్థాపించిన తెలుగుదేశం పార్టీ ఆవిర్భవించిన ఈరోజున ఈ వినియోగ బిల్లు పైన చర్చించే అవకాశం వచ్చినందుకు నేను సంతోషిస్తున్నాను. ఆనాడు రామారావు గారు అన్న మాట. అవినీతి, అక్రమాలను బంగాళా భాతంలోకి విసిరి పారేయాలి అన్నారు. స్వార్థ లాభాపేక్షలేని సార్వజనిన భవిష్యత్తును నిర్మించాలని ఆర్థికమంత్రి గారి బడ్జెట్లో అడుగుగునా గోచరిస్తున్నది.

(అంతరాయం)

నీసండి. మీరు వినే ఓపిక ఉండాలి. మీకు అవగాహన రావాలనే నేను ఇంత స్వస్థాను అక్కరాలతో చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు కూడా మీరు పట్టించుకోవడం లేదు. స్వార్థ లాభాపేక్షకు స్థానం లేని ఒక సార్వజనిన అభ్యరథయ భవిష్యత్తును నిర్మించాలనే తపస ---

(అంతరాయం)

Please hear me. Now it is a crucial point. You have to hear it. చిన్న రెడ్డి గారు మీరు వినాలి. ఆర్థిక మంత్రి గారి బడ్జెటులో కనిపిస్తున్నది.

బంగాళా భాతం మనకే రాసి పెట్టి ఉంది. దానిని గురించి ఏమీ ఆలోచించవలసిన అవసరం లేదు. That is reserved for us. ప్రజలు వేట్లు వేసి ఈ చట్టసభకు ప్రజాపతినిధులుగా పంపించారు. ప్రజాభిప్రాయాన్ని మన్నించి వారి మద్దతుతో ముందు సంవత్సరాలకు ప్రణాళికా నిధులు, విధులు నిర్ణయించడం జరిగింది. ఒక ప్రజాస్వామిక, చారిత్రక మలుపుగా రాజనీతిజ్ఞులు గుర్తిస్తున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ప్రసంగిస్తున్నారు. ఈ ప్రయోగం భవిష్యత్తులో సామాజికంగా, ఆర్థికంగా, ప్రణాళికాబధ్యమైన వికాసాన్ని, చైతన్యాన్ని తెచ్చి పెడుతుంది అనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. సెక్యులరిజం, సహకార ఫెడరలిజమ్, ప్రజాస్వామ్యం పరిపూర్ణంగా పండించేందుకు అనేక అభివృద్ధి సంక్లేశు విధానాలను సంతరించుకోవడం జరిగింది.

మ.2.10

స్వార్థ గపరైన్స్, సెంటర్ ఫర్ గుడ్ గపరైన్స్, అన్ లైన్ ట్రాన్స్ఫర్మెంట్, ఆక్స్పైక తనిఫీలు, డయల్ యువర్ సియం, వీడియో కాస్టరెన్సులు, రాష్ట్ర జన జీవన విధానాన్ని ప్రపంచ ప్రమాణాలకు తక్కువ కాకుండా చేశాయని తమ ద్వారా ప్రజలకు తెలియజేస్తున్నాను. ఎండిపోయిన చెట్టు దగ్గరకు ఎవరూ వెళ్లరు. కానీ చెట్టుకే దెబ్బలు తగులుతాయన్నట్లుగా చేసే ప్రభుత్వంపైనే విమర్శలు చేస్తారు. అనేక అభివృద్ధి కార్బూక్షమాల ద్వారా ప్రజల మన్ననలను పొందుతున్నాము. వారు కేవలం విమర్శించాలనే విధానంలో పున్సందున, పట్టించుకోకుండా ముందుకుపోతున్నాము. ఒక గ్లోబల్ విలేజ్ కాస్పైటో , థింక్ గ్లోబల్ అండ్ యాక్ట్ లోకల్ అనేటటుపంటి క్రియాశీలక విశాలభావంతో ఈ బడ్జెట్ను పరిపూర్ణంగా , అన్న వర్గాల ప్రజలు ప్రయోజనం పొందే విధంగా రూపకల్పన చేయడం జరిగింది. ఈ బడ్జెట్ శాసనసభ చరిత్రకే ప్రత్యేక ప్రాధాన్యతను తెచ్చిపెట్టిందని నేను భావిస్తున్నాను. విజన్ 2020 లక్ష్మీలతో , జన్మభూమి చెతన్యంతో స్వర్ణాంధ్రపదేశ్ నిర్మాణానికి ప్రయోగాత్మకమైన ఈ బడ్జెట్ దోహదపడుతుందని భావిస్తూ, ఈ బడ్జెట్ను ప్రతిపాదించిన ఆర్థికమంత్రిగారికి, అందుకు మార్గదర్శకత్వముంత్రి

చంద్రబాబు నాయుడు గార్చి అభినందనలు తెలియజేస్తూ, ఈ అవకాశం యిచ్చిన తమకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ, దీన్ని సమర్థించవలసిందిగా అందరినీ సవినయంగా వేడుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. జై జన్మభూమి.

శ్రీ యన్. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, స్కోర్ కల్చరిఫిస్ట్స్. మొన్సు సియం చెప్పారు. It seems that you have done grading of district growth rate. I request you to give us a copy. డిప్రైక్ గ్రోట్ రేట్ ను గ్రేడింగ్ చేసి చెప్పిసట్లుగా చెప్పారు. ఆగ్రేడింగ్ ఏమిటో తెలియడం లేదు. కాపీస్ నరు క్యూలేట్ చేయమని చెప్పండి.

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు: అలర్డీ ఎకనమిక్ సర్వోలో గ్రేడింగ్ వున్నాయి. డిప్రైక్ జియస్‌డిపి పెట్టాము. You can go through it.

SRI K.R. SURESH REDDY: What is the pattern?

SRI Y. RAMAKRISHNUDU: It is a national and international pattern. We did not deviate from it. Further, it is not the pattern of Suresh Reddy.

శ్రీ డి. నరేంద్రకుమార్: అధ్యక్షా, ఈరోజు మన ఆర్థిక మంత్రి ప్రవేశ పెట్టిన ద్రవ్య వినియోగ బిల్లును సమర్థిస్తూ మీరు అవకాశం యిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. మనం ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ప్రజలే న్యాయ నిర్ణైతలనే విషయం మనందరికీ తెలిసిందే. ఏ ప్రభుత్వం అయినా సరే ప్రజలయొక్క అభిమతానికి, ప్రజల నిర్ణయానికి తలవంచవలసిన అవసరం వుంది. ఏ ప్రభుత్వం అయినా సరే ప్రజలయొక్క ఆశయాలకు, ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా కార్యక్రమాలు తీసుకొని వాటిని సాధన చేసే దిశలో ముందుకు పోవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుండనే విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా ప్రతిపక్షంలో వున్నవారు ప్రభుత్వం తీసుకునే కార్యక్రమాల్లో వున్న లోటుపాట్లను ఎత్తిచూపి, ఆ కార్యక్రమాలు సమర్థవంతంగా అమలయ్యే విధంగా వారు బాధ్యతవహించవలసిన అవసరం ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో వుంది అధ్యక్షా. ప్రజా సమస్యల పరిప్యారానికి శాసనసభ ఒక వేదిక. దాదాపు ప్లాన్ అండ్ నాన్‌ప్లాన్ కలిపి య. 43 వేల కోట్ల ఎక్స్‌పెండిచర్కు సంబంధించిన వివిధ పద్ధుల మీద ఇక్కడ, ఈ శాసనసభలో చర్చ జరగపలసిన అవసరం వుంది. కానీ చాలా పద్ధులు ఎటువంటి చర్చ జరగకుండానే గిలెటీన్ కావడం దురదృష్టకరమైన విషయం. దీన్ని గురించి మనమందరం ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది. అదే విధంగా ప్రతిపక్ష నాయకుల ప్రవర్తన ఈ సభకు మాందాతనాన్ని తెచ్చిపెట్టే విధంగా వుండాలని విజ్ఞిష్టి చేస్తున్నాను. ఎందుకు చెబుతున్నాంటే ప్రతిపక్ష నేత రాజశేఖర రెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ వుండగా మేము ఎప్పుడైనా లేస్తే, సభ ఆర్డర్లో వుంటేనే నేను మాట్లాడతాను అని వారు కూర్చున్న సందర్భాలు ఈ సభలో ఎన్నో వున్నాయి. అధ్యక్షా, తమ ద్వారా వారిని అడుగుతున్నాను. అలాంటప్పుడు లాబీన్‌లో వారు ధర్మ చేస్తూ కూర్చోవడం సభా సాంప్రదాయాలకు, వారి హోదాకు గౌరవం తెస్తాయా అని అడుగుతున్నాను. లాబీన్ కానీ, హోన్ కానీ యిని సభ్యులందరికి సంంధించినవి. కొందరి హక్కులను హరించే విధంగా వారు ప్రవర్తించకూడదు. బాధ్యతగల ప్రతిపక్ష నాయకులు ఆ విధంగా ప్రవర్తించడం శోచనీయమని తెలియజేస్తున్నాను. అదే విధంగా నేముల సర్పింహాయ్గారు వున్నారు. ‘మేము గపర్చ దగ్గరకు కూడా వెళ్లాము. ముఖ్యమంత్రి దగ్గరకు పోతే తప్పేమిటి’ అని వారు మాట్లాడడం జరిగింది. అధ్యక్షా, నేను అడుగుతున్నాను. ప్రతిపక్ష నాయకులు వివిధ సందర్భాల్లో గపర్చ దగ్గరకు పోవడం మనం పత్రికల్లో చూస్తూ వుంటాము. ముందుగా అప్పాయింట్‌మెంట్ లేకుండా డైరెక్ట్‌గా వీరు గపర్చ దగ్గరకు వెళ్లి రిప్రజెంటేప్స్ యిచ్చారా అని అడుగుతున్నాను. ముందుగా అప్పాయింట్‌మెంట్ తీసుకొని తమ సమస్యలను గురించి ముఖ్యమంత్రికి చేప్పి హక్కు ప్రతి ఒక్కరికీ వుంది. గతంలో కూడా వారు ముఖ్యమంత్రిని శాసనసభ్యులతోపాటు కలిసి రిప్రజెంటేప్స్ యిచ్చారు. అప్పుడు ముందుగా అప్పాయింట్‌మెంట్ తీసుకొని కలిశారు. మొన్న కూడా అప్పాయింట్‌మెంట్ తీసుకుని కలిసే అవకాశం వుంది. కానీ ఆనిధంగా చేయకుండా అసెంబ్లీ ఆవరణలో ధర్మ చేయడం మొదలైన సంఘటనల వల్ల మనం యిబ్బందులకు గురియైనాము. అంతే కాకుండా సభా సాంప్రదాయాలకు భంగం కలిగించిన విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, వారికి తమ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వారు నభా సాంప్రదాయాలను గౌరవిష్టూ , హుండాతనంతో భవిష్యత్తులో ముయకు పోవాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఎప్పుడో ఒకసారి మా ప్రశ్నలు ఎజండాలో వస్తూ పుంటాయి. వాటికి కూడా సమాధానం రాని పరిస్థితులను కల్పించడం వల్ల మా అవకాశాలను మేము కోల్పోతున్నాము. అధ్యక్షా, తాము మా హక్కులను పరిరక్షించాలని కోరుతున్నాను. ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం గౌరవ ముఖ్యమంత్రి నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వంలో ఈ బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వ విధానం ఒకటే. ఈ ప్రభుత్వం ప్రజల సొముక్క ట్రుప్పీగా పనిచేస్తోంది. ప్రజల నుండి పన్నుల ద్వారా పనూలు చేస్తున్న ప్రతి పైసాకు తగ్గ ఫలితం చూపాలోంది. ప్రతి పైసా సద్వినియోగం అయ్య రీతిలో ఈ ప్రభుత్వం పనిచేస్తోంది. గత 8 సంవత్సరాలుగా ప్రకృతి వనరులను, మానవ వనరులను సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకొని వివిధ రంగాల్లో అభివృద్ధిని సాధించడం కోసం ప్రభుత్వపరంగా చర్యలు తీసుకుంటున్న విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. వివిధ రంగాల్లో అభివృద్ధిని సాధించడం ద్వారా ఈ రాష్ట్రాన్ని స్వర్ణాంధ్ర ప్రదేశ్‌గా రూపొందించాలనే తపసతో మన ముఖ్యమంత్రి త్రమిస్తున్నారు. ఏపయితే ప్రజలకు మేలు జరిగే కార్యక్రమాలున్నాయో, ఏపయితే సమాజంలో పేద, బల్హాన వర్గాలకు సంఘించిన సంక్షేప కార్యక్రమాలున్నాయో, వాటన్నింటని తీసుకొని ముందుకు పోతున్నారనే విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం పటపెట్టున ఆర్థిక వనరులతో, వివిధ ఆర్థిక, సామాజిక లక్ష్యాలను నిర్ణయించుకొని కృషి చేయడం జరుగుతోంది. ఈ బడ్జెట్‌లో రాష్ట్రభీష్టికి కీలకమైన 24 అభివృద్ధి సూచికలను ప్రభుత్వం గుర్తించడం జరిగింది. ఈ అభివృద్ధి సూచికలు ఏపయితే గుర్తించడం జరిగిందో, వాటికి బడ్జెట్‌లో ప్రాధాన్యత యిచ్చి వాటి ద్వారా రాష్ట్ర సమగ్రాభివృద్ధిని సాధించాలనే లక్ష్యంలో కేటాయింపులు చేయడం జరుగుతోందనే విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం వేరు, ప్రజలు వేరు అనే అభిప్రాయం గతంలో పుండింది. ప్రభుత్వం ప్రజల కోసం ఏమి చేస్తోందో, ప్రభుత్వ పరంగా తీసుకుంటున్న కార్యక్రమాలు అమలపుతున్నాయో లేదో గతంలో ప్రజలకు తెలిసేవి కాదు. ఈ ప్రభుత్వం బడ్జెట్ తీసుకున్నా, ఏ కార్యక్రమం తీసుకున్నా ప్రజల భాగస్వామ్యంలో తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ఈ బడ్జెట్ రూపకల్పనలో యాన్సువల్ ఫిస్కుల్ ఫ్రీమ్ వర్క్ ద్వారా సమాజంలోని వివిధ రంగాలలోని నిష్టాతులైన వ్యక్తుల ముండి మొదలుకొని సామాన్యుల వరకు పరిగణనలోనికితీసుకొని వారితో చర్చించి బడ్జెట్ రూపకల్పన చేయడం జరిగింది. ఈ విధానాన్ని దేశం మొత్తంలోనే మొట్టమొదట ప్రవేశపెట్టిన ఘనత మన రాష్ట్రానికి, మన ముఖ్యమంత్రికి దక్కుతుందని తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు రాష్ట్రస్థాయిలో జరిగిన ఈ సెమినార్లో పాల్గొనడం జరిగింది. ఈ సెమినార్లో ఆర్థిక నిపుణులు కూడా పాల్గొన్నారు. వారు కూడా చెప్పారు. ఈనాడు అప్పులు కావచ్చు. ఈనాడు చేస్తున్న వివిధ కార్యక్రమాలు ఏవిధంగా చేయాలనే విషయంలో సూచనలు కూడా వచ్చాయి.

మ.2.20

దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈనాడు వివిధ ప్రాధాన్యత రంగాలకు అత్యధిక కేటాయింపులు ఇచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం బడ్జెట్‌లో కేటాయింపులు చేసిందనే విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను. ఇంకోక ప్రధానమైన అంశం ఈ బడ్జెట్‌లో ప్రభుత్వం వ్యవసాయ రంగానికి అత్యధిక ప్రాధాన్యం ఇచ్చింది. ఎందుకంటే మనం చూచాం అధ్యక్షా, భారతదేశానికి స్వాతంత్యం వచ్చిన తరువాత స్వర్గీయ జవహర్లలో నెహరాగారు అనాడు భారతదేశంలో పారిశ్రామిక రంగానికి ఇచ్చిన ప్రాముఖ్యత వ్యవసాయ రంగానికి ఇష్టవేదన్నది వాస్తవం . మరి అనాడు పారిశ్రామికీకరణ జరిగితే దేశం అభివృద్ధి చెందుతుంది అనే ఆలోచనతో అనాడు ముందుకు పోయారు. కానీ ఈ బడ్జెట్‌లో ఒక ప్రధానమైన అంశం ఏమిటంటే వ్యవసాయ రంగం అభివృద్ధి చెందితేనే పారిశ్రామికాభివృద్ధి చెందుతుంది అనే అంశాన్ని ఈ యొక్క ప్రభుత్వం గుర్తించింది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని వ్యవసాయ రంగాన్ని ముందుకు తీసుకొని వెళ్లాలనే దృక్కథంతో బడ్జెట్‌లో అత్యధికంగా 1166 కోట్ల రూ.లు ఈ బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం చాల సంతోషకరమైన విషయం . మనం అందరం ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. ఈనాడు జిఎస్‌డిపీలో దాదాపు 30 శాతం వ్యవసాయ రంగం నుండి వస్తున్న పరిస్థితుల్లో వ్యవసాయ రంగానికి తగిన ప్రాధాన్యత ఇష్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉండనే విషయాన్ని ఒకసారి గుర్తు చేస్తున్నాను. మరి అదే విధంగా ప్రభుత్వం ఆర్థిక క్రమశిక్షణ కోసం వివిధ రకాలైన చర్యలు తీసుకొని, లాంగ్ టర్క్ యాక్స్ లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకొని, దాని కోసం పనిచేస్తున్నది. ఒకసారి మనం అలోచిస్తే, ఈనాడు ఎస్టోబీమ్సెంట్

కాస్ట్ ఏరయితే ఉందో దానిని రెవిస్యూ రాబడిలో చూసుకొంటే, 2000-01 లో 48.75 పర్సెంట్ ఉంటే 2001-02 నాటికి దానిని 43 శాతానికి తీసుకొని రావడం జరిగింది. అట్లాగే రెవిస్యూ లోటు అన్నది జిఎస్‌డిపిలో చూసుకొంటే 2001-02 సంపత్తురానికి 1.92 శాతానికి తీసుకొని రావడం జరిగింది. క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండెచర్సు ప్రతిసంపత్తరం కూడ కొంత పెంచుకొంటూ పోతున్నాం . ఆ విధంగా చూసినపుడు ఈనాడు క్యాపిటల్ ఎక్స్‌పెండెచర్సు 2.85 శాతానికి పెంచడం జరిగింది. ఈనాడు మనం మాటల్లాడుతున్నాం . అప్పుల విషయం చూస్తే చాల మంది చెపుతున్నారు. అనుత్సాదక రంగం మీద ఖర్చు పెడుతున్నారు, దాని వల్ల రాష్ట్రానికి వచ్చేది ఏమి లేదు అని చెపుతున్నారు. ఒకసారి మనమందరం గుర్తుంచుకోవలసిన విషయం ఒకటి ఉంది. ఈ రాష్ట్రంలో పేద ప్రజలకు అవసరమైన విద్య, కుటుంబ సంక్షేమానికి సంబంధించి కార్యక్రమాలకు అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారు. ఈనాడు మనం ప్రతిబిల్కు చేట పిహాచేసి కేంద్రాలు కావచ్చు, కానెస్ట్రిట్యూయస్‌నీ పోడ కౌర్టర్లో హస్పిటల్ కావచ్చు, అట్లాగే డిపెవ్ సూక్ష్మ కావచ్చు, వాటన్నింటికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చే కార్యక్రమాలు తీసుకొంటున్నారు. నీటి యొక్క ఘరీభాలు తప్పనిసరిగా రాబోయే రోజుల్లో మనకు వస్తాయి అనే దాంట్లో ఎటువంటి సందేహం లేదు. ఈనాడు మనం చూస్తున్నాం వర్షాభావ పరిస్థితులు . మన రాష్ట్రంలో ఉన్న పరిస్థితుల గురించి ప్రతి ఒక్కరం ఆలోచించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఎందుకంటే ఈనాడు ఉన్న తీవ్ర వర్షాభావ పరిస్థితులు చూసినట్లయితే, మన రాష్ట్రంలో పడవలసిన వర్షాపాతం కంటే 32 శాతం తక్కువ పడింది అన్నది వాస్తవం . దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఖర్చు సీజన్లో దాదాపు 10 లక్షల పొక్కల్లో పంటలు వేయలేని పరిస్థితిని మనం చూశాం . అట్లాగే, రబీ సీజన్లో దాదాపు 4 లక్షల పొక్కల్లో పంటలు వేయలేని పరిస్థితిని మనం చూశాం. అంటే ఖర్చు, రబీ సీజన్లు రెండూ కలుపుకొంటే, దాదాపు 15 లక్షల పొక్కల్లో వర్షాభావ పరిస్థితులవల్ల రైతులు పంటలు వేయలేకపోయారన్నది వాస్తవం . ఇటువంటి పరిస్థితులను మనం అధిగమిస్తూ, మనం ముందుకు పోవలసిన అవసరం ఉంది. మనం చరిత్ర చూశాం . మనం చరిత్రలో చదువుకొంటూ ఉంటాం , ఎక్కడయితే నదీ పరివాహక ప్రాంతాలుంటాయో, అక్కడ నాగరికతలు విలసిల్లాయని. తరువాత నీటిని ఎక్కువుగా వినియోగించుకోవడం మూలంగా అక్కడ నాగరికతలో మార్పులు కలిగి, ఆనాటి నాగరికతలు మనకు కనిపీంచకుండా పోయిన పరిస్థితులను మనం చూస్తున్నాం . దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈనాడు ప్రతి ఒక్కరం ఆలోచించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. నీటిని మనం సక్రమంగా పొదువు చేసుకొని, నీటి వినియోగంలో మనం మరింత ముందుకు పోవలసిన అవసరం ఉంది.

నీటిపారుదల రంగం వ్యవసాయ రంగానికి ప్రధానమైన అనుబంధ కార్యక్రమం . నీళ్లు ఉన్న చేట తప్పనిసరిగా అక్కడ అభివృద్ధి సాధ్యపడుతుంది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొనే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చెప్పిన తరువాత నీటిపారుదల రంగానికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది. ఒకసారి మనం గుర్తుంచుకోవలసిన అవసరం ఉంది. కాంగ్రెస్ నాయకులు వివిధ సందర్భాల్లో మాటల్లాడుతూ, నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులను మేమే చేశామని చెపుతున్నారు. నాగార్జునసాగర్ కావచ్చు, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కావచ్చు, వాటి కింద ఉన్న ఆయకట్టును ఇన్ని సంపత్తురాల తరువాత కూడ స్థిరీకరించలేకపోయిన విషయాన్ని మనం ఒకసారి గుర్తుంచుకోవలసిన అవసరం ఉంది . కేవలం బడ్జెట్లో పెట్టడమే కాదు, దాని యొక్క ఘరీభాలు రైతులకు అందే విధంగా చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద కూడ ఉంటుంది. ఈ సభలో తెలంగాణాలో కాని, రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో గాని నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల మీద చర్చ చాలసార్లు జరిగింది. 1956లో విశాలాంధ్ర ఏర్పడిన తరువాత ఈనాటి వరకు మనం చూసుకొంటే 47 సంపత్తురాల కాలంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ 35 సంపత్తురాల పాటు అధికారంలో ఉంది, తెలుగుదేశం పార్టీ ఈనాబిపరకు 12 సంపత్తురాల పాటు అధికారంలో ఉంది. వారు చెప్పిన సమస్యలన్నీ ఒక రోజులో చెప్పిన సమస్యలు కాదు. సంపత్తురాల తరబడి నిర్మక్యం కాబడిన సమస్యలే ఈనాడు వాటి యొక్క ఉండికుత స్వరూపం మన కళల ముందు కనపడుతున్నది. వారు అధికారంలో ఉన్న 35 సంపత్తురాలపాటు నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల గురించి ఏనాడు పట్టించుకోలేదు. ఇంద్రా మన సహచర శాసనసభ్యులు బుధ ప్రసాద్గారు చెప్పారు పులిచింతప్రాజెక్టును 1988 లో సర్వే చేశారని. కాని ఈ ప్రాజెక్టును అంతకు ముందే శ్రీటిష్ వాళ్ల సర్వే చేశారు. ఈనాడు మన రాష్ట్రంలో నిర్మించిన ప్రాజెక్టులన్నీ శ్రీటిష్ కాలంలోనే సద్గై చేయబడ్డాయి. కొన్ని నిజాంకాలంలో కూడ నిర్మించబడ్డాయి. మన రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత వాటికి తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వసందు

వల్ల ఈనాడు ఈ సమస్యలు ఉత్పన్నం అయ్యాయి. వారు ఆధికారంలో ఉన్న కాలంలో ఈ యొక్క ప్రాధాన్యతా రంగాలకు సదైన ప్రాధాన్యత ఇవునందువల్ల ఈనాడు మన రాష్ట్రం తీవ్రమైన పరిస్థితులను, సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నదనే విషయాన్ని ఒకసారి గుర్తు చేస్తున్నాను.

ఈనాడు విధ్యుత్ రంగంలో సంస్కరణలను తీసుకొని వచ్చేందుకు ప్రభుత్వం కృషి చేస్తున్నది. అదే విధంగా పిపిఎల గురించి గత శాసనసభలోనూ, ఈ శాసనసభలోనూ రెండు, మూడు సార్లు చర్చ జరిగింది. నాకు తెలిసి ఈ సభలో పిపిఎల గురించి మూడుసార్లు చర్చ జరిగింది. మొన్న కూడ చర్చ జరిగింది. ఈ రాష్ట్రంలో దాని మీద చర్చ వచ్చినపుడు, గౌరవ ప్రతిష్ట నాయకులు చెప్పడం జరిగింది వారికి కూడ ఈ రాష్ట్రంలో గాని దేశంలో ఇతర ప్రదేశాల్లో గాని ఎక్కుడక్కడ పవర్ ప్రాజెక్టులున్నాయా చెప్పారు. ఈ ప్రభుత్వం ఇస్తున్న ధర ఏదయితే ఉండో, ఆ ధరను మీరు తగ్గించండి అని గౌ. ప్రతిష్టన్నాయకులు చెప్పారు. నేను వారిని కోరుతున్నాను అందరికి ఆదర్శంగా, వారికి సంబంధించి ప్లాంట్ ఉత్పత్తి చేసే కరెంట్ ధర తగ్గిస్తూ ప్రభుత్వానికి ఇస్తామని చెప్పి వారు ఎందుకు ముందుకు రారు అని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వం అంటే దానికి కాంట్రాక్యూల్ ఆట్లిగేషన్స్ ఉంటాయి, రకరకాల సమస్యలుంటాయి, కాబట్టిఅటువంటి సమస్యలు ఉన్న పరిస్థితుల్లో వారే నుండుకు వచ్చి, స్వందించి, వారికి సంబంధించిన ప్లాంట్ ద్వారా ఉత్పత్తి అయ్యే కరెంటెను తక్కువ ధరకు ఇస్తామని చెప్పి, ఈరాష్ట్రానికి, ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు ఆదర్శంగా ఉండాలని అని వారికి విజ్ఞాపించేస్తున్నాను.

ఈనాడు అదే విధంగా విధ్యుత్ సంస్కరణలు ద్వారా అత్యధిక ఉత్పాదక సామర్థ్యాన్ని పెంచడం జరిగింది. ఈనాడు ప్లాంట్ లోడ్ ఫాక్టర్ను 86 శాతావిడి తీసుకొని రావడం జరిగింది. అదే విధంగా ఈ రాష్ట్రంలో అత్యధిక సంఖ్యలో సబ్ స్టోపస్సు, డిప్రైబ్యూటరీల లైన్స్ ఏర్పాటులో కాని, ట్రాన్స్ఫార్మర్ ఏర్పాటులోగాని కొన్ని కోట్ల రూపాయాలను ఈనాడు ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడుతున్న వాస్తవాన్ని మనం అందరం గుర్తుంచుకోవాలి. గతంలో కరెంట్ అంటే కొంతమందికి మాత్రమే సంబంధించిన సమస్య. ఈవేళ సామాన్య మానవుడు ఏ చిన్న ఇల్లు కట్టుకున్న కరెంట్ అవసరం అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. కరెంట్ అనేది ప్రతి ఒక్క సామాన్యాడికి నిత్య జీవితంలో ఒక భాగస్వామి అయిపోయిన విషయాన్ని మనం గుర్తుంచుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

మన రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందాలన్నా భారతదేశం అభివృద్ధి చెందాలన్నా మనం అక్షరాస్యతలో ముందుకు వెళ్లుపలసిన అవసరం ఉంది. జనాభా నియంత్రణ పొటించవలసిన అవసరం ఉంది. మనం ఎన్ని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టినా, జనాభా నియంత్రణ అన్నది లేకపోతే అభివృద్ధి మన కళ ముందు కనపడదు అనే వాస్తవాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. ప్రపంచంలో ఏ దేశంలోచూసినా, అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో ప్రతి ఒక్క దేశం 90 శాతం అక్షరాస్యత సాధించడం వల్లనే అని ఈనాడు అభివృద్ధి పథంలోకి ముందుకు వెళ్లుతున్నాయానే విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను. అందుకే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కూడ ఈ రాష్ట్రంలో అనేక వేల ఉపాధ్యాయ పోస్టులను భర్తీ చేసే దానికి, కొత్తగా పాతశాల భవనాలు నిర్మించే విషయాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి ప్రభుత్వం పెద్ద ఎత్తున కార్యక్రమాలు చేపట్టి ఈనాడు దారాపు 64 శాతం అక్షరాస్యతను సాధించిన విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా నిరక్షరాస్యలైన ప్రజలను అక్షరాస్యలుగా చేసేందుకు ప్రభుత్వం అనేక కార్యక్రమాలను చేపట్టి అమలుచేస్తూ ముందుకు వెళ్లుతున్నది. అందులో భాగంగానే ఈనాడు మధ్యాహ్న భోజన కార్యక్రమాన్ని తీసుకొపుడం జరుగుతున్నది.

దేశంలోనే ఆదర్శవంతంగా ఈ మధ్యాహ్న భోజన పథకాన్ని తీసుకుని, దీనిని ప్రతి ఒక్కరూ నమర్థవంతంగా అమలు చేసే విధంగా గ్రామాలలో డ్యూక్ మహిళలకు అప్పజెప్పడం జరిగింది. ఆ విధంగా పారదర్శకతతో, ప్రతి ఒక్కరికీ దీని ఫలాలు అందించాలనే ఉన్నేశంతో వారికి అప్పజెప్పడం జరిగింది.

ఈ రాష్ట్రంలో పేదరికాన్ని నిర్మాలించడం కోసం ప్రభుత్వపరంగా ఎన్నో చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. వెలుగు కార్బూక్టమం కింద గ్రామీణ ప్రాంతాలలో, పట్టణ ప్రాంతాలలో కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలతో కార్బూక్టమాలు తీసుకుని, పేద, బలహీన వర్గాల వారిని దారిద్ర్యరేఖకు ఎగువకు తీసుకువచ్చే కార్బూక్టమాలు తీసుకుంటున్నారు. జాతీయస్థాయిలో 26 శాతం ఉంటే, రాష్ట్ర స్థాయిలో అది 15.77 శాతం మంది దారిద్ర్యరేఖకు దిగువున ఉన్నారు. ప్రభుత్వపరంగా సంక్షేమ కార్బూక్టమాలు, ఉపాధి కల్పనా కార్బూక్టమాలకు ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యత నిచ్చి, వారందరినీ కూడా ఆర్థికంగానూ, సామాజికంగానూ ముందుకు తీసుకురావాలని, ప్రభుత్వపరంగా కృషిచేస్తోంది.

ఈనాడు చూస్తున్నాం. మెరుగైన సేవలను ప్రజలందరికీ అందించాలని, వరిపాలనా సంపూరణలను తెచ్చాము. ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకుని, ఈ రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకు వెడుతూ, వివిధ విభాగాలను కంప్యూటర్జెక్షన్ చేసి, గ్రామాలలోని పౌరులకు సైతం వాటి సేవలను అందించడానికి ఇస్కోప్స్ టెక్నాలజీ కార్బూక్టమాలను తీసుకుంటున్నారు. పైదరాబాదులోనే కాకుండా రాష్ట్రంలోని అన్ని మునిసిపాలిటీలలో ఈ-సేవా కేంద్రాలను తెరిచి, పౌరులకు మెరుగైన సేవలను అందిస్తున్నారు. ఆ విధంగా ఈనాడు ప్రభుత్వం తీసుకున్న అనేక కార్బూక్టమాలు ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వంలో సమర్థవంతంగా అమలు చేయబడుతున్నాయి. అభివృద్ధి, సంక్షేమం అనేవి రెండు కళ్ళ లాగా, రెండు చత్రాలగా సమతుల్యమైన ప్రాధాన్యతను వాటికిచ్చి, అమలు చేయడం జరుగుతోంది. ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ఎప్రాప్రియేషన్ బిల్లును సమర్థిస్తూ, నాకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. గడ్డస్వామి మధ్యాహ్న (పుటోలీ):- అధ్యక్షా, నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ముందుగా ధన్యవాదాలు. బడ్డెటు అంటే నేను అర్థం చేసుకున్నంత మటుకు పేదరికాన్ని తోలిగించడం అని. పేదపర్మాలు చాలా ఉన్నాయి. పేదరికాన్ని తోలిగించడం అంటే, చీకటి సుంచి వెలుగులోకి తేవడం అని. అదే నిజమైన బడ్డెటు అని నేనుకుంటున్నాను.

గౌరవ రామకృష్ణాడు ఆర్థిక శాఖా మంత్రి గారు. వారి పేరులో పూర్తిగా రాముడూ లేదు, కృష్ణాడూ లేదు, రెండూ కలిసిన రామకృష్ణాడు. అటు త్రైతాయుగంలో రాముడు, ఇటు ద్వాపర యుగంలో కృష్ణాడు. రాముడు నీతి నిజాయితీలు కలిగి ప్రజలపైన భక్తి కలిగి పుండేవాడు. కృష్ణాడు దుష్ట సంహరం చేశాడు. అది కర్మయోగం. కర్మయోగమే మనకిప్పడు. రామకృష్ణాడు ఆర్థిక వ్యవహరాలలో మంచిగా ఆరితేరిన వ్యక్తి. వారికి ఎప్పటికీ శాశ్వతంగా మంచి పైనాన్ని మినిష్టరు గా పేరుండాలంటే పేదరికాన్ని నిర్మాలించే పనులు చేపట్టాలని నాకు ఆశ ఉండేది గానీ, నాకు ఇప్పటికీ కూడా పూర్తి నిరాశగా లేదు. పూర్తి నిరాశ కాలేదని అంటున్నాను. నాకేంకా ఆశ ఉంది. అయినపైన ఇంకా ఆశ ఉంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి పైన కూడా ఆశ ఉంది. ఆయనెప్పుడూ పేదలు, పేదలు అంటూ ఉంటారు మహిళలు, మహిళలు అంటూ పుంటారు. సంతోషం. కానీ బడ్డెటు చూసేక ఇప్పుడైనా మార్పుకునే అవకాశం మీ చేతులలో ఉండా లేదో గానీ, నిన్న మొన్న నేను చాలా బాధ వడ్డాను. బాధ ఎందుకు పడ్డానంటే, మైనారిటీస్, ఎస్సిలు, ఎస్సెటీలు, బీసిలు, మహిళలు, నికలాంగులు, శిశుపులు, బీడీ వర్గర్పు, డ్యూక్, హాసింగ్ వంటి చాలా అంచాల పైన నిన్న డీమాండ్సు జరిగిసప్పడు వాటికి జవాబు చెప్పే అవకాశం ఇప్పులేదు.

(ట్రేజరీ బెంచీల సుంచి అంతరాయం.)

మీ లీడరును పొగడటం వదిలేయండి. మీరు మీ లీడరును, మేము మా లీడరును పొగడటం వదలివేద్దాం. ఇదేమన్నా పట్టిక మీటింగ్‌? ఎలక్షన్సుకు పోయినపుడు ఎంత కావాలంటే అంత డప్పు కొట్టుకోవచ్చును. ఇప్పుడెందుకు? ప్రస్తుతం మీరు, మేము ప్రజల గురించి ఆలోచించాలి. ప్రజలు చూస్తున్నారు. 40 రోజుల పాటు బడ్జెటు సెపసు అయింది కదా, మనకు ఏమి బడ్జెటు తీసుకు వస్తైరని ప్రజలు చూస్తున్నారు. చీకట్టోంచి వెలుగులోకి ఎలా తెస్తైరని చూస్తున్నారు. నిస్సు, మొన్న జరిగిన చర్చలలో ఎన్సి, ఎన్సటి, బిసి, మహిళలు, రైతులు, మైనారిటీలు, పేదలు ఉన్నారు. మైనారిటీన్ అంటే పేదలు. వాళ్ల గురించి రెసిడెన్షనీయల్ స్కూల్సు పెట్టి, పిల్లలకు మంచి చదువు చెప్పిస్తే బాగుంటుందని నేను గౌరవ ఫరూఛ్ గారిని కోరుతున్నాను. ఒక విషయంలో వారిని పొగడక తప్పుట. నా పద్ధతియై మంది పిల్లలకు స్కూలరు పిష్పులిచ్చారు.

(ತ್ರೇಜರೀ ಬೆಂಚೀಲ ನುಂಚಿ ಹಾರ್ಡ್‌ಡ್ವಾನಾಲ್ಯ.)

ఉండండి. తెలుగుదేశం వారికి ఎక్కడ చెప్పాలో అక్కడ చెబుతాను. ఎక్కడ మంచి ఉంటే అక్కడ మంచి ఉందని చెబుతాను. ఎక్కడ చెడు ఉంటే అక్కడ చెడు ఉందని అని చెబుతాను. వెయ్యమంది పిల్లలకు స్వాలయపిష్టు లిచ్చినందుకు వారిని పొగుడుతున్నాను. వారికి రెసిడెన్షియల్ స్కూల్సు పెడితే బాగుంటుంది. పేదవాళ్లకు మంచిగా చదువిస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

నేను కొంతకాలం బి.సి. మినిష్టరుగా ఉన్నాను. రాష్ట్ర జనాభాలో సగం కంటే ఎక్కువ బి.సి. లున్నారు. గౌరవ రామకృష్ణుడు గారిని విసయపూర్వకంగా అడిగేది, సగం కంటే ఎక్కువ ఉన్న బి.సి.లకు బడ్డటులో ఏం పెట్టారు? రూ.250 కోట్లు అంటున్నారు. రూ.5 వేల కోట్లు పెట్టినా తక్కువే అంటాను. సగం కంటే ఎక్కువ ఉన్నారు బి.సి.లు. మనం బిసి ఓట్లతోను, మహిళల ఓట్లతోను, మైనారిటీల ఓట్లతోనూ, రైతుల ఓట్లతోనూ ఇక్కడకు వచ్చాం. రూ. 250 కోట్లు బి.సి. లకు ఏమి సరిపోతుంది?

ఒక గౌరవ సభ్యుడు (అధికాంపక్షం నుంచి) ‘మీరున్నపుడు ఎంత పెట్టారు?’

శ్రీ జి. గడ్డన్న : మేమున్నారుడా? మీరు జూదానికి దిగితే నేను రెడీ. నాగార్జున సాగరు మేము కట్టేం. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు మేము కట్టాం. శ్రీరాంసాగరు మేము కట్టేం. పోచంపాడు మేము కట్టేం.

మ . 2 . 40

నాగార్జునసాగర్ మేము కట్టము . కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కట్టింది . నేను మీరు కట్టారని అనడంలేదు . మేము కట్టిన హస్టల్లో మీరు చదువుకుని ఇప్పుడు మాటల్డుతున్నారు . రిజర్వ్ ఎంతి శ్రీహరి గారు అక్కడే మేము కట్టిన హస్టల్లో చదువుకున్నారు . నేను అందులోకి పోడలచలేదు . శ్రీహరి గారిని కూడా పొగుడుతున్నాను . ఎన్ టి రామారావుగారి కాలంలో ఆయన ఎక్కుడ పున్నారో పాపం ఎ పి **IV** కు కొన్ని ప్రత్యేక స్నేహములు కట్టారు . గౌరవ చంద్రబాబు నాయుడుగారు ఇప్పుడు నీరు మీరు అంటున్నారు . నేను 20 సంవత్సరాల కంటే ముందే నీరు మీరు అన్నాను . అది అమలు చేయలేదు . ఆ ప్రాజెక్టు శాంక్ష్మన్ చేసినపుడు రాజుగారు సెక్రటరీలుగా హరినారాయణ గారు, శర్మగారు, చాలా మంచి సెక్రటరీలు చక్కగా తెలుసుకుని చేశారు . మా గ్రామాలు ములిగిపోతుంటే కూడా తల్లిదండ్రుల, తాత ముత్తొతల గోరీల దగ్గరకు పోలేకపోతున్నాము . మీరు ఎంత చేసినా తక్కువే . మీరు మంచి చేసినదానికి మంచే అంటాము . ఆ పుణ్యం అయినా పంచుకోండి . ఇంకా ఒక సంవత్సరం ఉంది . చంద్రబాబు నాయుడుగారు ఆ సంవత్సరం కూడా ఉంచరు . ఒక సంవత్సరం లో ఎలక్షణ్ణ వస్తే మేము అటు, మీరు ఇటు అయేట్లుగా కనిపిస్తుంది . నేను మంచికి మంచి, చెడుకు చెడు చెబుతాను .

అయ్య అధ్యక్షులవారూ, మీకు ఉర్కు రాదు . ఒక ప్రాయరీ ఉర్కులో ఏమిటంటే, చెడు నడిచేది మనం, మంచి చేస్తే నేను చేశాను అని, చెడు చేస్తే నువ్వు చేశావు అనేది వింటున్నాము కదా ? చెడు చేయకూడదు, మంచి చేయాలి . ఇంతకూ నేను కోరేది మీ చేతులలో ఉంది . మైనారిటీస్, బిసి, ఎస్సి, ఎస్టి, మహిళలు, భీడీకార్బోక్యులుగా ఎంతోమంది ఉన్నారు . ఇప్పుడు సగం కూడా తంబాకు పత్త రావడం లేదు . రోజుకు 20, 30 రూపాయలు కూలి రావడంలేదంటే వారి గతి ఏమిటి ? భీడీ లేబర్స్ కొన్ని వేలమంది ఉన్నారు . వాళ్ల ఉపవాసం ఉండే గతికి పచ్చారు . డ్యూక్స్ స్క్రములు ఉన్నాయిగానీ రు 10 వేలు ఇస్తే సరిపోతుందా ? ది ఆర్ ది ఏ డిపార్ట్మెంట్ సుండి రు 10 వేలు ఇస్తున్నారు . వాళ్లకు ఒక లుక్ రూపాయలు ఇచ్చి కొద్దిగా ప్రెనింగ్ ఇప్పించితే, రోజుకు కనీసం రు . 60, 70 అయినా సంపాదించుకునే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని నేను తమరిని కోరుతున్నాను . ఇప్పుడు మనం తయారుగా లేము . యుధ్యం వచ్చింది . డబ్ల్యూ టి వోలోకి వచ్చాము . మనకు బంధువులు అక్కడ లేరు, తోటలు లేవు . పంటలు పండించే రైతుల మీద ఆధారపడ్డ దేశం మనది . రైతులు ఏమి పంట పడిస్తున్నారు, దానికి ధర ఎంత వస్తుంది? ఎంత ఖర్పు అప్పుతున్నది, ఎంత అప్పులలో పున్నారు పంట అమ్మటి మిగులుతుందా ? వారికి నిద్రపస్తుందా ? పుట్టినప్పుడు అప్పులలో పున్నాడు, చావడానికి కూడా అప్పులలో పున్నాడు, పిల్లల పెండ్లిచేసే పరిస్థితి లేదు . చదినించే పరిస్థితి లేదు . భీమారీ పస్తే నుండులు తెచ్చే పరిస్థితి లేదు . రైతుల గురించి, అన్నా, రామకృష్ణుడు గారూ, మీ పేరు ఉండేట్లు రైతులు విత్తనాలు, మందులు, పెస్టిష్ట్స్ కొనడానికి సబ్సిడీ ఇచ్చి ఎందుకంటే వాళ్ల అప్పులలో నిద్రపోవడంలేదు . కరంటు వలన చాలా చస్తున్నారు . అందుకే కరంటు, రైతు అడిగినప్పుడు రావాలి . డెవలప్ చేయాలి . నీరు మీరు తెచ్చినందుకు - చంద్రబాయినాయుడుగారిని చెడ్డవాడు అనడానికి మేము తయారుగా లేము . అప్పు లేనిదే డెవలప్ చేయలేము . అప్పు తేవడంలో ప్రపంచంలో అందరికంటే ముందు ప్రైజ్ ఎవరికి ఇవ్వాలంటే ఎట్లా బిప్పిస్తారో, ఎట్లా మెప్పిస్తారో, చీకట్లో ఏమంటారో, పెలుగులో ఏమంటారో అప్పు తెస్తాడు . రైతుల కోసం, పేదల కోసం ఫలితం వచ్చేవిధంగా ఖర్పుచేస్తే చాలా బాగుంటుంది . మనకు ఎడ్యుకేచెడ్ అనెంప్లాయాన్ యువకులు లక్షలాది మంది పున్నారు . ఒకపై నక్కలైట్లు, ఏ మనిషికి పనిలేదో, అప్పుడు జీబుఖర్పు రు 10 లేదో, పేదలు చదివించిన తల్లిదండ్రులను చాయ్ పాసీకి అడిగే గతి ఉంది . మైండ్ రికామీగా ఉన్నప్పుడు పని లేనప్పుడు ఏమి ఆలోచిస్తారు ? నక్కలైట్స్ గా పోతారు . దానికి పోకుండా ఆపాలి . వాళ్లకు అప్పు ఇచ్చి సబ్సిడీ ఇచ్చి వారికి ఉద్యోగాలు ఇస్తే, వాళ్ల కాళ్లమీద నిలబడతారు . ప్రపంచానికి ఉప్పుయోగపడతారు . తల్లిదండ్రులకు, దేశానికి, రాష్ట్రానికి సేవచేస్తారు . అందుకని గౌరవ రామకృష్ణుడు గారూ, తమరి కాలంలో ఎంతమంది ఎడ్యుకేచెడ్ అనెంప్లాయాన్సును వారి కాళ్ల మీద వారిని నిలబెట్టగలిగారు ? ఈ రోజు మినిష్ట్రీ ఉండపచ్చ, పోపచ్చ, పదవి ఎవరికి శాశ్వతం కాదు . మన కాలంలో ఎంతమంది పేదవారిని వారికాళ్లపై నిలబెట్టాము అన్నది కావాలి . ఎన్సి లకు ల్యాండ్ పర్సెప్ట్స్ స్క్రము ఇస్తామని అన్నారు . ఎంతమందికి ఇచ్చారు ? ఎన్ని రోజులు తిరగాలి ? ఎన్ని మాసాలు తిరిగినా ఎన్ని ప్రైల్ దొరకదు . ఆ స్క్రము రాదు . స్క్రము ఇచ్చి, బోర్డు వేస్తున్నామా ? అదీ లేదు . దయచేసి ఎన్సి, బిసి, ఎస్టి, నీకర్ సెక్షన్స్ వారికి స్టోవలంబన కలిగేస్తే బాగుంటుంది .

పంచాయతీ రాజ్ మంత్రిగారు ఎక్కుడా కనిపించడం లేదు . సార్ ఎక్కుడ పున్నారో ? ఆయన 100 కిలోలకు ఎక్కువ పున్నారు . హార్ట్ పోయింది, పంచాయతీరాజ్ వచ్చింది . ఏది పున్నా ఘరవాలేదు . ఇరిగేషన్ అన్నతు కూడా నా రిక్వెస్ట్ ఏమిటంటే రు 2 కోట్లు పెడితే అక్కడ బ్రిడ్జె కాదు . నిర్మల్, బాసర జాక్సన్ రోడ్ లోకేషన్రం వరకు మీరు రు 2 కోట్లు పెడితే పూర్తి కాదు . బ్రిడ్జె పడిపోతుంది . దీనికి కనీసం ఇంకా రు 15, 20 లక్షలు పెడితే దక్కుతుంది . ఇది ఇరిగేషన్ వారు తీసుకోవచ్చు, పంచాయతీ రాజ్ వాళ్ల తీసుకోవచ్చు . ఎవరయినా ఆ ప్రాజెక్టు మాత్రం దక్కితే....

(గౌరవ పంచాయతీ రాజ్ శాఖమంత్రి డా ఎన్ జనార్థన రెడ్డి సభలో ప్రవేశించారు)

సార్, సార్, మీవెనుక మిమ్ములను 100 కిలోలు అన్నాను . ఏమీ అనుకోవద్దు, క్షమించండి . వెయిట్ తగ్గితే మీకే మంచిది . నాకోసం చెప్పడంలేదు . మీకోసం చెబుతున్నాను . తిండి తగ్గించండి . ఎక్స్‌ప్రైజ్ చేయండి, ప్రొద్దున వాకీంగ్ చేయండి . 20 కిలోలు లీయండి . మీకోసం చెబుతున్నాను . మీరు మంచిగా పనిచేస్తారని, పంచాయతీ రాజ్ డిపార్ట్మెంట్ చాలా పెద్దది . వెయిట్ తగ్గితే చాలా పని చేయగలుగుతారు . అక్కడ పని రాత్రి, పగలు పనిచేసినా వొడవకుండా ఉంటుంది . గ్రేమతే చెబుతున్నాను, ద్వేషంతో చెప్పడంలేదు . మీరేమీ అనుకోవద్దు . బెల్ కొడుతున్నారు . నేను ఒక డిస్ట్రిక్ట్ పున్న మనిషి . చివరలో ఒక రిక్వెస్ట్ ఏమిటంటే, గారప ముఖ్యమంత్రిగారు వారు సెంటర్లో ఏది చెబితే అది జరుగుతుంది . అది దేశానికి తెలుసు . అందరికి తెలుసు . ఐ ఐ లి బాసరలో ఏర్పాటుచేయడం గురించి మాటల్లాడి యునానిమన్గా రిజల్యూప్షన్ పాస్ చేశారు . బిజపి, ఎం ఐ ఎం, కమ్యూనిస్ట్ వ్గైరా అందరూ చేశారు . దానికి ఇప్పటివరకు రిజల్టుల్లో కాబట్టి మొన్న ఎడ్యూకేషన్ మంత్రిగారు చాలా నిరాశగా మాటల్లాడారు . నిరాశ మనిషికి మంచిది కాదు . ఆశావాదంతో బ్రతకాలి .

మ.2.50

ఆశావాదంతో బ్రతకాలి, నిరాశ పుండకూడదు. ఎంత పెద్ద పణైనా కాని,

ہر سے بھگوانی کا نام لے کے کرنا مگر۔ میں اس تعلق سے ایک شعر کہنا چاہتا ہوں شعر صاحب آپ نوٹ لریں -
کچھ بھج لے کے نام خدا کا کچھ نہ کرنا خرابی ہے -
کام کرنا ہی کام ہی ہے - کام کرنا ہی تو کوئی چیز نہیں

అందుకని మనం పని ఎంత పెద్దహినా కాని,

بهاوری کے ساتھ تو بولنا اور کر کے رکھانا چاہئے - کتنا بھی یہ اکام ہو چندر بابو نایک وجا ہے تو ایک لاک్ష లక్ష రూపీ ہی لاسکتے ہیں - آپ بجتر کیئے

మీరు బి.సి. సంక్షేపునికి రు.250 కోట్లను కేటాయించడం అన్నాయం. దానికి కనీసం రు.2050 కోట్లకైనా పెంచండి. అట్లాగే బాసరలో ఐ.ఐ.బి. ని తీసుకురావాలని ముఖ్యమంత్రి గారిని కూడా అందరి తరఫున కోరుతూ, నాకు ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చిన తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ, ఏ విధంగాహినై సరే అత్యధిక నిధులను కేటాయించి, ఖర్చు చేసి బీద వారికి సహాయం చేయమని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డా. ఎన్.జనార్ఘన రెడ్డి : అధ్యాంక, గడ్డిస్తు గారు ఇచ్చిన సలహాకు నా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. నేను ఎక్స్‌ప్రైజ్ చేస్తునే వున్నాను. కాని వారు చెప్పినట్లుగా 100 కె.బి.లు లేను, 89 కిలోలే పున్నాను. నా ఆరోగ్యం కోసం అంత పెద్ద మనిషి సలహా ఇచ్చినపుడు, బరువు తగ్గేందుకు ప్రయత్నించి, వచ్చే అసెంబ్లీకి బాగా తగ్గి, మంచి ఆరోగ్యంతో - సేవలు చేసే అవకాశం చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇచ్చారు కాబట్టి - ఇచ్చితంగా ఈ డిపార్ట్మెంట్లో ఎవరపరికి అవసరం పున్న పనిచేయడానికి సిద్ధంగా పున్నాని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి.గడ్డెన్నా : సర్, వారికి నా ధన్యవాదాలు. చిన్న సుద్ధవాగు పనులను తొందరలో చేయించండి. గోదావరి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పనులను కూడా తొందరగా చేయించండి. మేము గోదావరికి చాలా దగ్గరలో పున్నాము, అయినా మాకు నీరు లేదు. గోదావరిలో నీరు లేక మట్టి పైకి తేలుతోంది. అందుకని మధ్యలో గోడ కట్టి నీరు నిలబడేటట్లు చేయాలని తమరి ద్వారా వారిని కోరుతున్నాను.

డా. ఆర్.రహిందనార్థ రెడ్డి (అలంపూర్) : అధ్యక్షా, ద్రవ్య వినిమయ బిల్ మీద చర్చ జరిగేటపుడు అక్కడ నమయ వినియోగం మీద చర్చ జరిగేటట్లు చూడకండి. ఎందుకంటే మీరు మాకు ఇచ్చిన 5 నిమిషాలలోనే పూర్తి చేయాలంటే అది చాలా అవసరం. అధ్యక్షా, ద్రవ్య వినియోగ బిల్ మీద చర్చించడం ఒక రిట్యూవర్గా, ఒక సాంప్రదాయంగా మారిపోయింది కానీ కాంక్షీల్ సలహాలు కానీ, సూచనలు కానీ వచ్చే పరిస్థితి లేదు.

మన పైనాన్స్ మినిస్టర్ గారు ఎక్స్పురిమెంట్ చేస్తూనే పున్నారు. 2020 నాటికి స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్‌ను తీసుకురాలనే ఉచ్చేశ్యంతో జీరోబేస్ట్ బడ్జెట్, పెర్ఫార్మాన్స్ బడ్జెట్, ఇప్పుడు ట్రాన్స్‌పరెంట్ బడ్జెట్ అందరి ముందు పెట్టడం చాలా సంతోషించదగ్గ విషయం. ఎందుకంటే, వారు కొత్తుకొత్తు ప్రయోగాలు చేస్తూ ముందుకు వెళుతుంటే ప్రజలకు అర్థమైపోయి, భవిష్యత్తులో వారి సంయోగం కూడా అందులో పుంటుందని ఆశిధ్దము.

1995వరకూ మన అప్పు రు.15000 కోట్లు. ఆ తరువాత ఈ 7 సంవత్సరాల కాలంలో మరో రు.40000 కోట్లు అప్పు తీసుకొచ్చాము. ప్రముఖం మన అప్పులు రు.55000 కోట్లకు పెరిగాయి. సంవత్సరానికి మనం దాని మీద కట్టే వడ్డి సుమారుగా రు.8000 కోట్లు పుంది. తలసరి ప్రతి వ్యక్తి మీద రు.6000 అప్పుతో జీవిసున్నాము. 10వ పంచవర్ష ప్రణాళిక అఖరు నాటికి, అంటే 2007 నాటికి రు.1.10 లక్షల రుణం మన మీద పడుతుందని చెబుతూనే పున్నారు. సుమారుగా 15,000 కోట్లు మనం వడ్డి రూపంలో చెల్లించాల్సి వస్తుంది. ఇక్కడ మనం బడ్జెట్ పాస్ చేస్తున్నాము. ఈ పవిత్రమైన శాసన సభలో బడ్జెట్ పాస్ చేసి, మనం పాస్ చేసిన పద్ధతిలో అది ఖర్చు జరుగుతోందని అనుకుంటున్నాము. కానీ ఇప్పన్నీ డైవర్స్ అయిపోతున్నాయి.

జన్మభూమి పేరుతో, మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక సలహా ఇచ్చారు. అవసరం అనుకుంటే ఈ బడ్జెట్‌ను అంతా కరుపుకు మళ్ళిస్తామని చెప్పారు. ఈ పవిత్రమైన శాసన సభలో పాస్ అయిన బడ్జెట్‌ను ఈవిధంగా డైవర్స్ చేయడం ఒక పొరపాటు కాదా, తప్పు కాదా అని మనవి చేస్తున్నాము. ఈనాడు ఎంతోమంది పక్కలు మాట్లాడారు. ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడినపుడు ఎప్పడూ చెబుతూ పుంచారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అభివృద్ధి దిశలో సాగుతోందని, అందులో తెలంగాణా జిల్లాలు ఇంకా చాలా స్పీడ్‌గా అభివృద్ధిపై పోతున్నాయని చెప్పారు. వారు స్టోటీస్ట్‌క్స్ కూడా ఇచ్చారు. నేను ఆ స్టోటీస్ట్‌క్స్ గురించి అడిగినపుడు వారు చెప్పడం జరిగింది.

మొట్టమొదటగా ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో తెలంగాణా జిల్లాలలో ఘస్ట్ ప్లేస్, నాకు గుర్తున్నంత వరకూ, వరంగల్ జిల్లా ప్రధమ స్థానంలోను, కరీంసగర్ జిల్లా 2వ స్థానంలోనూ, మహబూబ్‌నగర్ 8వ స్థానంలోనూ పున్నాయట. ఈ విధంగా తెలంగాణా జిల్లాలు ముందర పుంటే, తరువాత అంధ్ర జిల్లాలు అభివృద్ధిలో పున్నాయని చెప్పడం జరిగింది. అధ్యక్షా, ఏమైనా బలహీనతలను కవర్ చేసుకోవాలంటే, స్టోటీస్ట్‌క్స్ కోట్ చేయడం చాలా సులభం. స్టోటీస్ట్‌క్స్ చాటున బలహీనతలను కవర్ చేసుకోడానికి అవకాశం పుంది.

ఉదాహరణకి, 100 కె.జి.ల మనిపిక్ 10 కె.జి.లు యాడ్ చేస్తే, 10% పెయిట్ పెరిగినట్లు. అదే 10 కె.జి.ల మనిపిక్ 2 కె.జి.లు యాడ్ చేస్తే, 20% పెరిగినట్లు అవుతుంది. తెలంగాణా పరిస్థితి కూడా అంతే. ఈనాడు తెలంగాణా అభివృద్ధి జరుగుతోందని చెబుతున్నారు. ఇది ఒకసారి అలోచన చేయండి. స్టోటీస్ట్‌క్స్ ఏ విధంగా మోసపూరితంగా, కాస్కాటీక్‌గా మళ్ళించుకోవచ్చేనేది ఈ ఉదాహరణ ద్వారా చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. ఇంతకు ముందు దీనిపై చర్చ కూడా జరిగింది. గణాంక పరిజ్ఞానానికి ఇంగిత జ్ఞానం కూడా జోడించవలసిన అవసరం పుంది. గణాంకాలు చెప్పి బ్రహ్మండంగా అభివృద్ధి జరిగిపోతోంది, సిమెంట్ రోడ్స్ వేసేస్తున్నాము, బి.టి. రోడ్స్ వేసేస్తున్నాము అని చెబితే దానివల్ల ప్రయోజనం లేదు.

దేశమంతా కరువుతో వుంది. ఈనాడు భయంకరమైన పేదరికంలో వుండి, కుటుంబ పోషణకై రైతులు ఎంతోమంది తమ కిడ్డులు అమ్మకుంటున్నారు. అందుకు తగ్గ నిదర్శనాలు కూడా వున్నాయి, పేపర్లలో కూడా వచ్చింది. స్వయంగా కొంతమంది పెళ్లి చూసారు. లంబాడీ తల్లులు ఆకలికి తాళలేక తమ బిడ్డలను కూడా తెగసమ్మకుంటున్నారు. పురుగుల మందులు త్రాగి రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు. పీధుల్లో అనాధలు ఆకలి చావులకు గురవుతున్నారు. పల్లెల్లో పరిస్థితి చూస్తూ పుంటే, గ్రామాల నుంచి పట్టణాలకు, ముంబయ్, హైదరాబాదు వంటి ఇతర సగరాలకు, లక్ష్మాది మంది వలసలు పోతూ పుంటే, స్టోబిస్ట్స్ రూపంలో మీరు చెబుతూ పుంటే ప్రజలు ఎంతవరకూ నమ్మతారో ఆలోచించండి.

అందుకనే ఈ స్టోబిస్ట్స్ మరుగున తెలంగాణ అభివృద్ధి జరిగిందని చెప్పడం మానండి. ఇంతకు ముందు డాక్టర్ శివప్రసాద్గారు చెప్పారు. ఆంధ్రలోనే అభివృద్ధి పుంటుందని వారి మాటలలో ఒక భావన కనిపించింది. వాస్తవానికి తెలంగాణ "కోటి రతనాల వీణ". ఆ వీణాకు తీగలు తెగిపోయాయి. దానిని వాడడం మానేసారు. ఈ తీగలను సవరించే సమయం ఆసన్నమైంది. అందుకనే ఈ తెలంగాణ అనే వీణా తీగలను సవరించడం జరుగుతుందని తమతో మనవి చేస్తున్నాము.

మ. 3.00

అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ఎప్పుడూ ప్రతిపక్షాలను అడుగుతూ పుంటారు. అసెంబ్లీని పుట్టేశించి అడుగుతూ పుంటారు. 'మీరందరూ కోఆపరేట్ చేయండి. అభివృద్ధి కార్బూకమాల్లో మీరందరూ సహకరించండి' అని చెబుతూ పుంటారు. ముఖ్యమంత్రిగారికి సహకరించడానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ఈ రాష్ట్రాభివృద్ధి జరగాలని, ఈ రాష్ట్ర ప్రజలందరూ సుఖసంతోషాలతో బ్రతకాలనే ఆశ మాకు కూడా పుంటుంది. కానీ జరుగుతున్నది ఏమిటి? నీరు-మీరు, జస్టిష్యామి, టీఎస్ అండ్ గ్రీన్, ఎయిట్స్ ఎవేర్నెన్ ప్రోగ్రామ్, వీటిల్ ప్రతిపక్షాలకు ప్రాముఖ్యత యున్నారు. అనలు విషయానికి వచ్చేవరకు, అంటే యాణ్స్ విషయంలో మాకు ప్రాముఖ్యతే పుండదు. ప్రైమ్ మినిష్టర్ సడక్ యోజన విషయంలో కూడా ప్రధానమంత్రి బోమ్మ కనబడే పరిస్థితి పుండదు. ఎడ్వర్స్టైట్మెంట్ విషయానికి వచ్చినప్పుడు తాను మాత్రమే ఎక్స్పోజ్ కావాలనుకున్నప్పుడు ఒమిట్ చేయడం వారికి అలవాటయిది. దేర్ ఈజెం సేయంగ్ అధ్యక్షా. "Who will shake with clinched first". గుప్పెట ముడిచిన చేతికి ఎపరు చేతులు కలుపుతారు? ముఖ్యమంత్రిగారు కోఆపరేట్ చేయండి, కోఆపరేట్ చేయండని పదేపదే కోరితే ప్రతిపక్షాలు ఎలా కోఆపరేట్ చేస్తాయి? మిత్రపక్షాలు కూడా వున్నాయి. వారిని కూడా సహకరించవలసిందిగా కోరుతున్నారు. మిత్రపక్షాలకు ఎంతవరకు సహకరిస్తున్నారు ముఖ్యమంత్రి గారు? ప్రతిపక్షాల విషయం విడిచిపెట్టండి, అభివృద్ధి విషయాల్లో మిత్రపక్షాలకు అయినా సహకరిస్తున్నారా? యున్చార్ట్ పీరుతో ఎక్స్ప్రోకాన్స్పిట్యూషన్ల పవర్, అంటే రాజ్యాగేతర శక్తులు పరిపాలన సాగిస్తూ, నియోజకవర్గాల్లో పెత్తనం చలాయిస్తూ పుంటే, శాంక్షేపికాల వారే చేస్తూ పుంటే, ఎంఎల్పి ఏమీ చేయలేని అసమర్థుడుగా కొనసాగుతూ పుంటే ఏ విధంగా కోఆపరేషన్ యున్నారని అడుగుతున్నాను. ముడిచిన గుప్పెళ్లకు పేక్స్పోండ్ యివ్వడానికి సిద్ధంగా లేరని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రుల విషయంలో నాకు ఎవరి మీద చెడు భావన లేదు. వీరికి సంబంధించి ఒక పదం పుంది. దాని అర్థం టు బి ఆర్ నాట్ టు బి అని. అంటే మేము వున్నామా, లేపూ అని అర్థం. ఈనాడు మంత్రులు పున్నట్లూ, లేసట్లూ? వారి కార్బూకమాలు జరుగుతున్నాయా, లేదా? చిన్న పని అయినా శాంక్షేపికాల చేసే అధికారం వారికి పుందా, లేదా? శాంక్షేపికాల చేస్తే అమలు అపుతుందా, లేదా? కనీసం ఒక ప్రాదీభానా శాంక్షేపికాల చేసే కెపోసిటీ సంబంధిత మంత్రికి పుందా, లేదా? ఇటువంటి చిన్న చిన్న కార్బూకమాలు చేయడానికి మంత్రులకు పవర్ లేక టుబి ఆర్ నాట్ టుబి అనే డైలమాలో పున్నట్లుగా లేదా? మంత్రుల గురించి బయట అనుకునే మాటలు నేను చెబుతున్నాను. ఇంకా అసమర్థులని ఏవేవో అంటున్నారు. అవస్త్రీ నేను చెప్పడం లేదు. మేము పున్నట్లూ, లేసట్లూ అనే కన్ఫ్యూజ్ స్టేట్లో వారున్నారు. మంత్రులస్థాయి ఆ విధంగా పుందని మనవి చేస్తున్నాము. మంత్రులకు ఎకొంటబిలిటీ పుంటుంది. ప్రజలకు జవాబుదారీగా పుండవలసి పుంటుంది. ఈనాడు వారు శాసనభకు ఎకొంటబిలిటీ కారు, ప్రజలకు ఎకొంటబిలిటీ కారు. సర్వం తానే అయి తానే ఎకొంటబుల్ అని, సర్వాధికారాలు తనవే అనే పద్ధతిలో వారు కొనసాగుతూ పుంటే

మంతులు ఎలా జాయింట్ రెస్పొన్సిబిలిటీ ఫీల్ అయి ప్రజలకు సమాధానం యుష్టగలరు? అధ్యక్షా, ఈనాడు మనం ఎన్నో కార్యక్రమాలు చూస్తూ పున్నాము. 32వ జాతీయ క్రీడలు మనమే ఏర్పాటు చేసుకున్నట్లుగా ఎంతో గొప్పగా చెప్పుకున్నాము. బ్రహ్మండంగా యింటర్నేషనల్ స్టోండర్డ్స్‌లో చేసుకున్నాము. ఎక్కడా లోటు లేదు. అవసరమైతే ఒలింపిక్ గేమ్స్ కూడా పెడతామని చెప్పినందుకు సంతోషం . పథకాల సాధనలో మనం మొరటి స్థానంలో పున్నాము. 280 మంది క్రీడాకారులు పాల్గొన్నారు. 204 పతకాలను మనం సాధించాము. అందులో 138 మాత్రమే ఆంధ్రప్రదేశ్ క్రీడాకారులు సాధించినవి. మిగతా 105 పతకాలను బయటివారు సాధించారు. అరువు క్రీడాకారులతో పతకాలు సాధించడం కంటే డౌరుకోవడం మేలు కదా. లేనట్లయితే మనం మూడవ స్థానంలో పుంటాము.

శ్రీ తమిళేని సీతారాం: అధ్యక్షా, పాయింట్ అఫ్ క్లారిఫికేషన్. అధ్యక్షా ‘అరువు క్రీడాకారులు’ అనే పదం రహిందనాథ రెడ్డిగారే కాకుండా, గౌరవ ప్రతిష్ఠనాయకులు, ఇతర శాసనసభ్యులు కూడా వాడారు. క్రీడలకు సంబంధించి కొన్ని అసోసియేషన్స్ పున్నాయి. జాతీయ స్థాయి, రాష్ట్రస్థాయి, జిల్లా స్థాయి అసోసియేషన్స్ కూడా పున్నాయి. నేషనల్ గేమ్స్ జరిగేటప్పుడు క్రీడాకారులు ఏ రాష్ట్రం తరఫున ఏ డిసిప్లిన్లో పార్ట్రసిపేట్ చేయాలనేది సూర్యిగా క్రీడాకారుల యిష్టంపై ఆధారపడి పుంటుంది. అసోసియేషన్స్ నిర్రాయిస్టాయి. మొన్న 32వ జాతీయ క్రీడలు జరిగాయి. గతంలో 31 వ జాతీయ క్రీడలు పంజాబ్లో జరిగినప్పుడు , ఆ రాష్ట్రం తరఫున ఆడతామని యితర రాష్ట్రాల క్రీడాకారులు అన్నప్పుడు వారిని అడ్డపెట్టే అధికారం ఎవరికీ లేదు. దీనికి సంబంధించి యిండియన్ ఒలింపిక్ అసోసియేషన్ యొక్క స్పెషాలిటీను గైడ్ లైన్ పున్నాయి. దాని ప్రకారం వారు పార్ట్రసిపేట్ చేస్తున్నారు. మొన్న జరిగిన 32వ జాతీయ క్రీడలకు సంబంధించి ఉదాహరణ చెబుతాను. ఆ క్రీడల్లో మనం ప్రమేన్ వాలీబాల్ పైనల్స్కు చేరుకున్నాము. తమిళనాడు కూడా పైనల్స్కు చేరుకుంది. మన రాష్ట్రస్థికి చెందిన అమ్మాయి ఆ రాష్ట్రం తరఫున ఆడారు. ఆమె యొక్క ఎక్స్పోలింట్ పెర్ఫార్మాన్స్ వల్ల ఆ మ్యాచ్సన్ తమిళనాడు గెలవడం, మనం ఓడడం జరిగింది. మనం గేమ్సు చేజార్పుకోవలసి పచ్చింది. ఏ రాష్ట్రం తరఫున ఆడాలనేది స్టైల్ యొక్క ఆసక్తినిబట్టి పుంటుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్లో కూడా జాతి గిర్యాంచదగిన క్రీడాకారులను మనం తయారుచేసుకున్నాము. కేంద్ర క్రీడల శాఖా మంత్రి పార్లమెంట్లో మాట్లాడుతూ ‘మేము కూడా నేషనల్ స్పీర్ట్స్ పాల్సీ తయారుచేయబోతున్నాము. దానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ చేసిన స్పీర్ట్స్ పాల్సీని బెస్ డాక్యుమెంట్గా తీసుకుంటాము’ అని చెప్పడం జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ స్పీర్ట్స్ పాల్సీలో మనం చాలా ప్రోత్సాహకాలను యిచ్చాము. అందువల్లనే తమకు అంధ్రప్రదేశ్ తరఫున మంచిప్రోత్సాహకాలు, ఆఫర్స్ పున్నాయనే పుద్దేశంతో క్రీడాకారులు యిక్కడ అష్ట్ చేశారు. ఇండియన్ ఒలింపిక్ అసోసియేషన్, స్టేట్ ఒలింపిక్ అసోసియేషన్ , డిస్ట్రిక్ట్ ఒలింపిక్ అసోసియేషన్స్ పున్నాయి. గపర్చమెంట్ ఎవరిని రమ్మని ఆహ్వానించలేదు. మనం పిలిపించిదల్లా గతంలో ఈ రాష్ట్రంలో ప్రోత్సాహకాలు లేక , ఇతర రాష్ట్రాల్లో జాబ్ ఆఫర్కానివ్వండి, ఇతర ఆఫర్స్ పాంది , అక్కడ స్థిరపడి పుంటే వారిని పిలిపించాము. ‘ఈనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో పుండే క్రీడా పాల్సీ వల్ల మేము మీకు స్పెషాలిట్ ఎస్యూరెన్స్ యిష్టున్నాము. ఉద్యోగ భద్రత కల్పిస్తున్నాము. ఇస్సెంటివ్ అస్సీ యిష్టున్నాము. దయచేసి ఆంధ్ర క్రీడాకారులు యితర రాష్ట్రాల్లో పుంటే రాజీనామాలు చేసి ఆంధ్ర రాష్ట్రస్థికి రాండి. క్రీడాకారులను ప్రోత్సహిస్తున్నాము’ అని పిలిచాము తప్ప ఇతర రాష్ట్రాల సుండి క్రీడాకారులను మన రాష్ట్రం తరఫున పార్ట్రసిపేట్ చేయండని మనం చెప్పలేదు. క్రీడల్లో వున్న ప్రోత్సాహకాన్ని, స్పీరిట్ అఫ్ ది పాల్సీని రైట్ డైరెక్షన్లో గౌరవసభ్యులు అర్థం చేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

మ. 3.10

ఇప్పట్టీ ఉన్నాయి. Indian Cricket Coach John Right is from New Zealand. ఆ దేశం వారితో మన దేశం పైనల్ మ్యాచ్ కి వెళ్లే ముందు అడింది. క్రీడలకు స్పెషాలిట్ ఉన్నాయి. దానిని అర్థం చేసుకోవాలని మనని చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. రహింద్రనాథ్ రెడ్డి :- నాకు అర్థమై పోయింది. ‘అరువు ముఖ్యమంత్రి’ రాష్ట్రస్థికి ఎందుకు ఉండరాదు.

శ్రీ తమ్మునేని సీతారావ్ :- అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్ర ప్రజలు అందుకు ప్రిమేరైసప్పుడు, రాష్ట్రాధికారి నేను ఏమి చేయలేదు. ఇతర దేశాల నుండి వచ్చిన వారిని పార్టీ ప్రసిద్ధెంటగో పెట్టుకొన్నారు. ఇది అరువా లేక పరువా **That is what I am suggesting to the Hon'ble Members. Andhra Pradesh has won 138 medals.**

CHAIRMAN: Even 138 is a very respectful number.

శ్రీ పి. రాములు :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులకు విజ్ఞాప్తి చేసేదేమంటే, గతంలో ఏ ప్రభుత్వం క్రీడలను ప్రోత్సహించే విధంగా ఏర్పాట్లు చేయలేదు. ఈనాడు మన ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు గారి నాయకత్వంలో భారతదేశంలోనే ఏ రాష్ట్రంలో లేని విధంగా, 'క్రీడా పాలనీ', ని ఏర్పాటు చేసి గ్రాన్ రూట్ లెవల్ నుండి అభివృద్ధి చేయాలని చెప్పి, ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేశారు. పంజాబు రాష్ట్రంలో జాతీయ క్రీడలు జరిగినప్పుడు, రాష్ట్రం 12వ స్థానంలో ఉంది. ఆ రోజు కనీస ఈజెంట్లో పాల్గొనడానికి కూడా ఫ్లైస్ లేని పరిస్థితుల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన ప్రోత్సహాల వల్ల ఎంతో మంది క్రీడాకారులు ముందుకు వచ్చి 32వ జాతీయ క్రీడల్లో పార్టీసిపేట్ చేసి నభూతో నభవిష్యతి అన్నట్లు ఎవరూ ఎక్కుడా ఏర్పాటు చేయలేని విధంగా 32వ జాతీయ క్రీడలను రాష్ట్రంలో ఏర్పాటు చేసిన ఘనత ఈ ప్రభుత్వానికి దక్కిందని తెలియజేస్తున్నాను. ఆ క్రీడలను ఇక్కడున్న శాసనసభ్యుల్లో చాలా మంది తిలకించడం జరిగింది. ఈ రోజు 'అరువు ముఖ్యమంత్రి'ని కూడా చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారని అన్నారు. డా.రాష్ట్రాధికారి గారంటే నాకు గౌరవం ఉంది. అయిన నియోజకవర్గం ఎక్కుడ ఉంది, అయిన ఎక్కుడ నుండి ప్రాతినిధ్యం పోస్తున్నాడో ఒక్కసారి అర్థం చేసుకొంటే బాగుంటుందని విజ్ఞాప్తి చేస్తున్నాను. 'విశ్వమే క్రీడలకు వేదిక' ప్రాంతీయ తత్వం, కులాలు, మతాలు, భావులకు ఈ క్రీడల్లో ఎక్కుడా తావు కలేదు. అందుకోనం ఈనాడు ప్రాంతీయతత్వం, విభేదాలకు తావు లేకుండా క్రీడలను ప్రోత్సహించాలి. రాష్ట్రంలో క్రీడల నిమిత్తం మంచి ఇన్ఫోప్రోఫ్క్స్‌ని డెవలప్ చేశారు. భారతదేశంలోనే ఆప్రో ఏసియన్ క్రీడలు జరుగుతున్నాయి. దానికి గుర్తొంచాలి. క్రీడాకారులను ప్రోత్సహించాలని గౌరవ సభ్యులకు సందేశం ఇస్తున్నాను.

డా. ఆర్. రాష్ట్రాధికారి :- రాములుగారి ఆవేశం చూస్తే, నేను ఏదో బయటి ప్రాంతం నుండో, అంధ్ర నుండి వచ్చి ఆలంపూర్ నుండి కాంటెస్ట్ చేయలేదు.

CHAIRMAN: Please come to the subject.

డా. ఆర్. రాష్ట్రాధికారి :- నేను అన్నది, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏదైతే ప్రైజ్ మని ఇస్తామని చెప్పి ఇచ్చిందో, దాన్ని ముందుగానే క్రీడాకారులకు ట్రైయినింగ్ ఇవ్వడానికి ఖర్చు చేసి ఉంటే, వారు ట్రైయినింగ్ పొంది వథకాలు గెలుచుకొచ్చేట్లు చేయలేదన్నది నా ఉధోశ్యం. ఈనాడు అరువు క్రీడలు అడుతున్నప్పుడు, అరువు ముఖ్యమంత్రి గారు ఎందుకు ఉండరాదని బయట కొంత మంది నా ముందే కామెంట్ చేశారు. దీనికి ఆవేశపడాల్సిన అవసరం లేదు.

మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా నుమాయిష్ (exhibition) గా మారిపోయింది. మా పాలమూరు జిల్లాని, దేశ విదేశ ప్రముఖులు ఎవరు వచ్చినా వారిని తెచ్చి చూపిస్తారు. టోనీ బ్లైయర్, బిల్ క్లింటన్, విదేశి అంబాసిడర్స్, మరి ముఖ్యమైన వ్యక్తులు వచ్చినప్పుడు మా జిల్లాలో ఉన్న కరువు పరిస్థితులు, విద్యా విషయాలు చూపిస్తారు. ప్రభుత్వానికి ఏ విధంగా అవకాశం ఉంటే ఆ విధంగా చూపిస్తారు. దీని వల్ల ప్రభుత్వానికి ఏదైనా లాభం వచ్చేట్లు ఉంటే, ప్రభుత్వానికి లోన్స్ వచ్చే అవకాశం ఉంటే మాకు అభ్యర్థితరం లేదు. మేము సంతోషిస్తాము. కానీ మమ్మల్ని నుమాయిష్‌లో వస్తువుల్లా చూడవద్దు.

మొన్న ప్రపంచ కెట్ క్రికెట్ టోర్మోమెంట్ జరిగింది. ఇండియా వర్లోన్ ఆప్రోలియా మధ్య పైనల్ మ్యాచ్ జరిగింది. ఆ కెట్ని వారు గెలవడానికి కారణం వారి క్రీడా శైలీ, నైపుణ్యమే కాకుండా, వారికి ఇంకో కొత్త పద్ధతి కూడా తెలుసు. **That is called**

sledging. అవటల వారిని సైకాలజికల్గా భయపెట్టి, నానా బూతులు తిట్టడం, అవసరమైని వారి బాఫీలైన్ వరకు బాల్ని విసరడం పంటిని చేస్తారు.

ఛైర్స్ : - ఇది చాలా పొత టెక్నిక్. This is a very old technique. It is not a new one.

SRI K.R.SURESH REDDY: It has been revived.

డా. ఆర్. రఫీందునాథరెడ్డి : - బీల్ట్ టెక్నిక్ కానీ అది మన శాసనసభలో జరుగుతోందని చెపుతున్నాను. ఇక్కడ మన ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ 'స్లాషింగ్'ని ఉపయోగిస్తున్నారు. ప్రతిపక్షం వారు ఏమి అనకముందే, వారు చెయ్యి చూపించి, మీమ్చుల్ని, మీ పనితీరుని ప్రజలు చూస్తున్నారని, ఇతరతా చెపుతూ సైకలాజికల్గా టెరర్ క్రియెట్ చేసి ప్రతిపక్షాన్ని లొంగ తీసుకొనే పద్ధతి మన ముఖ్యమంత్రి గార్చి అలవాట్పోయింది. ఆప్టైలియన్స్ యూఎస్ చేసే పద్ధతినే ఈ హాణ్లో ముఖ్యమంత్రి ఉపయోగిస్తున్నారు.

ఈనాడు జిల్లాలో అధికారులు ఫోన్సై లభ్యం కావడం లేదు. ఎప్పుడు చూసిన టెలీ కాస్పరేన్స్ అనీ, వీడియో కాస్పరేన్స్ అని, సెట్ కాస్పరేన్స్ అని పెచుతున్నారు. ఒక అధికారిని కలిసి ప్రజా సమస్యలు చెప్పాలంటే కనీసం నెల రోజులు పడుతోంది. గతంలో వారికి ఫోన్ చేస్తే లభ్యమయ్యారు, వారికి ఏదైనా పని చెపితే వారం రోజుల్లో పనులు అయ్యాయి. ఎన్నో కార్బూక్మాల ప్రపోజుల్ని చెప్పినా వారు ఆయా కార్బూక్మాల్లో నిమగ్నమై చేసేవారు. నేడు ఆరు మాసాలైనా పనులు సాంక్షేపిక పరిస్థితి ఉంది. ఈ కాస్పరేన్స్ ల వల్ల ట్రైమ్ వృధా అపుతోంది, వారు పనిచేసే పరిస్థితుల్లో లేరని తెలియజేస్తున్నాను. వీరి క్రింద గ్రౌన్ లెవల్లో పనిచేసే వారికి పనిలేకుండా పోతోంది. మీరు చెప్పి కార్బూక్మాలు వారు వారి క్రింది వారికి తెలియజేయలేక పోవడం వల్ల కార్బూక్మాలు గ్రౌన్ కావడం లేదు. రెండు మూడు రోజులకు ఈ కాస్పరేన్స్ లు పెట్టడం వల్ల వారు మీకు కాకిలక్కులు ఇస్తే మీరు స్టోట్సై అపుతున్నారు. అన్నీ మీ కంప్యూటర్లో ఎక్కించి, ఇంత అభివృద్ధి సాధించామని చెప్పి ప్రింట్ తీసి ఆ కాపీలను పంచుతున్నారు. ఫీల్డ్ లెవల్లో పనులు కాకపోవడం వల్ల మీరు మోసపోతున్నారు. కాస్పరేన్స్ లు ఎక్కువ అపుతున్నాయి, జరిగే కార్బూక్మాలు తక్కువ అపుతున్నాయని తెలియజేస్తున్నాను.

సు. 3.20

అధ్యాత్మా, హాసింగ్ కార్బోరేషనుకు చెందిన ఫార్మాట్ ఉదయం 12 కాలముల్తో, మళ్లీ మధ్యాహ్నం 24 కాలముల్తో మళ్లీ రాత్రి 54 కాలముల్తో తయారు చేయాలని ఇన్స్ట్రుక్షన్సు వస్తాయి. ఈ పద్ధతిలో ఫార్మాట్ మారుస్తా మారుస్తా వుంటే ఎవరికైనా ఆ ఫార్మాట్ నింపడంలో టైం వేస్టపుతుంది. ఆ విధంగా కార్బూక్మాలు సక్రమంగా జరగడం లేదు. ఈ విధయంలో ఒక చిన్న స్టోరీ చెప్పి ముగిస్తామను. మీద నుంచి సెక్టరీకి సంబంధించిన ఇన్స్ట్రుక్షన్సు ఎమ్మోర్ఫోకి వచ్చాయి. మండలంలో ఉన్న ఎమ్మోర్ఫో అక్కడున్న గాడిదల సంఖ్య తీసుకుని లెక్క చెప్పమని, ఆర్.ప. కి ఇన్స్ట్రుక్షన్సుకి ఇచ్చాడు. అయితే ఆ ఆర్పి వెరీ సిన్నియర్ మరియు ఆనెస్ట్షి. అతను ఊరూరూ, హోమ్మెట్ తిరిగి అక్కడున్న గాడిదల నన్నింటినీ కూడగట్టుకు వచ్చి, గ్రామ సర్వంచి ఆఫీసులో నిలబెట్టి, లెక్క చేశాడు. ఆ లెక్కను ఎమ్మోర్ఫో ముందు పెట్టారు. 9,999 ఉన్నాయని లెక్క చెప్పాడు. ఎమ్మోర్ఫో ఇంకో రెండు కలుపుకోమన్నాడు. ఆ రెండూ ఎవరంటే ఒకటి సువ్వు, ఒకటి నేను అన్నాడు.

ఎందుకంటే, పొద్దున్న ఒకటి తయారు చేయమని చెప్పి, మళ్లీ మధ్యాహ్నానికి ఒకటి, రాత్రికి ఒకటి అంటున్నారు. ఈ విధంగా ఇన్స్ట్రుక్షన్సు ఇచ్చే వారికి పని లేదు. ఏమైనా గాడిద లనుకుంటున్నారా గాడిదల లెక్కలు తయారు చేయడానికి? అని ఆ ఇశ్వరూ గాడిదల లెక్క తయారు చేశారు. అందువల్ల ఈ గాడిదల లెక్కనుంచి మీరు తప్పించుకోండి. అనవసరంగా ఇవన్నీ బోగ్నిగా మారుతున్నాయని మనని చేస్తున్నాను.

శ్రీ తమిళైని సీతారాం :- అధ్యక్షా, రవీంద్రనాథ్ రెడ్డి గారు, ఆ పక్కన ధర్మాస్తాదరావు ఉన్నారు. కొంచెం వెరిషై చేయమని అంటున్నాను. కథలు చెప్పడం ప్రారంభించారు కదా!

డా.ఆర్. రవీంద్రనాథ్ రెడ్డి :- నిన్న 610 జీవో మీద డిస్కన్ చేశారు. హోం మినిస్టరు వద్ద కూలంకపూగా చర్చించడం జరిగింది. తెలంగాణాలో ఉన్న ప్రజలకు హోం మినిస్టరు పేరు తెలియదు కానీ, ఈనాడు ఆబాలగోపాలం అంటే 12 ఏళ్ళ పయసున్న బాలలందరికి కూడా 610 జీవో అంటే అర్థమైపోయింది. అందువల్ల దీనిని ఇంపైమెంటు చేయాల్సిన బాధ్యత మీ మీద ఉంది. చిత్తశుద్ధి ఉండాలి. ఏదైతే ఇన్జస్టైన్ జరిగిందో, దానిని సరిదిద్దుతాపుని చెప్పవలసిన బాధ్యత మీ మీద ఉంది. అధికారులు మిమ్మల్ని మోసపుచ్చి, ఏదో చెప్పి, ఈ విధంగా కాదు, నుఫీం కోర్సులో ఉంది, ఎస్ఎల్సై ఉంది, కాబట్టి మీరు చేయడానికి వీలు లేదు అంటే కుదరదు. ప్రై కోర్సు నుంచి క్లియర్స్గా మీకు ఇన్సెప్టిషన్సు వచ్చాయి. దానిని ఇంపైమెంటు చేయవలసిన బాధ్యత మీది. ప్రైకోర్సు అర్థర్సు ప్రకారం మీరు ఇంపైమెంటు చేయాలి. ఎవరైతే నాన్సోకర్ ఉన్నారో వారిని రీపోట్రియేట్ చేయాలి. ఆ విధంగా చేసి, మీ చిత్తశుద్ధి ని చూసించుకోండి. మీకు కూడా తెలంగాణ పట్ల శ్రద్ధ ఉందని చాటుకోండి. తెలంగాణాకు ఏ విధమైన అన్యాయం జరిగినా మేము నరి చేస్తామన్న ఉచ్ఛేశ్యం మీరు బయటకు వ్యక్త పరచండి. హోం మినిస్టరు చేస్తారుని మాకు పూర్తి విశ్వాసం ఉంది.

పెండింగ్ ప్రాజెక్టుల విషయంలో ఒక చిన్న విషయం చెబుతాను. మా జిల్లాలో పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు గత ఏడు సంవత్సరాల నుంచి నానుతున్నాయి. ఆ ప్రాజెక్టులు సంవత్సరం సంవత్సరం యాడ్ అనుతూ పెండింగ్ ప్రాజెక్టులోకి మారిపోయాయి. 3 ప్రాజెక్టులున్నాయి. గౌరవ మంత్రి గారు శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నారు. అయినా ఇది పెండింగ్ పడిపోయిందంటే, ప్రజలలో విశ్వాసం పోయింది. ఆ విధంగా తయారపుతున్నాయి. బడ్జెటులో కేబాయింపులు చూసిన వారు నిరాశ చెందుతున్నారు. మీ బడ్జెట్ కేబాయింపులు నరిగా చేసి, వారికి ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేస్తామని విశ్వాసం కల్పించవలసిన అవసరం ఉంది. మీరు ఏ వద్దతిలో పెడతారో ఆ విధంగా పెట్టండి. ఆ విధంగా చేసి, ఈ పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయండి. మహాబూబు నగరు జిల్లాను ఆదుకోండి. ముఖ్యమంత్రి గారు దత్తత తీసుకున్న జిల్లా ఇది. 7 సంవత్సరాల క్రితం 4 లక్షల మంది మాత్రమే పలన పోయేవారు. ఈనాడడి 14 లక్షలకు పెరిగిందంటే, దత్తత తీసుకున్న తండ్రి పట్టించుకోవడం లేదని అనుమానము, భయమూ ప్రజలలో వచ్చింది. ఇది గుర్తించండి. అందువల్ల పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు త్వరగా పూర్తి చేసి, మహాబూబు నగరు జిల్లాకు నీటిని ప్రసాదించండి అని మనవి చేస్తున్నాము.

చివరగా ఒక విషయం చెబుతాను. పదవులు శాశ్వతం కాదు. ఇది అందరికి తెలును. అని శాశ్వతంగా ఉండిపోవు. నమ్మకం ఒకటే ఉంటుంది. Still I believe in a maxim. Every dog may have its own day. కనక ఈనేళ ఇది మీది. భవిష్యత్తులో ఇంకోకరిది అవుతుంది. ఈ సైకిల్ జరుగుతూనే ఉంటుంది. దానిని గుర్తుంచుకుని ప్రవర్తించవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ సున్నం రాజయ్ :- అధ్యక్షా, ఈరోజు ద్రవ్యవినిమయ బిల్లు సందర్భంగా మాటల్డాడే అవకాశం కల్పించినందుకు ప్రత్యేకంగా మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. బడ్జెటు ప్రతిపాదించినపుడు ప్రభుత్వం దళిత, గిరిజన, బడుగు, బల్హాన వర్గాల సంక్లేషణానికి ప్రోత్సాహం ఉంటుందని నేను ఆశించాను. కానీ తెలుగు దేశం అధికారంలోకి వచ్చేక గిరిజన, దళిత, బల్హాన వర్గాల సంక్లేషణ రంగాలను విస్తరించిని ఈ సందర్భంగా నేను చెప్పుదలచుకున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ రాష్ట్రంలో గిరిజనుల జనాభా 6.30 శాతం ఉంటే, ఈనాటికి కూడా రహదారులు లేవు. కరెంటు, సాగునీటి వసరులు, విద్య, షైధ్యం లేవు. అన్ని రంగాలలో కూడా ఆ విధంగానే ఉంది. ఇది నేను చెప్పింది కాదు. ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదించిన మంత్రి గారు బడ్జెటు ఎలోకేషనులో

ఇంకా సమకూర్చలసిన ఆవశ్యకత ఉందని, మంత్రి గారు చెప్పినదాని లోని భాగాన్నే నేను చెబుతున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న 7 వేల గ్రామాలలో గిరిజన ప్రాంతాలలో ఉన్న 9 జిల్లాలలోను 6 వేల గ్రామాలున్నాయి. మిగతా వేయి గ్రామాలలో ఇంకా కరెంటు లేదని తెలియజేస్తున్నాను. ఇటీవల మా ట్రైబల్ ఎడ్వ్యూయిజర్ కౌన్సిల్ సమావేశంలో జిల్లాకు 150 గ్రామాలకు తగ్గకుండా కరెంటు లేదంటే ఎలా నమ్మాలి? ఎందుకంటే స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ఇన్నాళ్లయినా ఈ గిరిజన ప్రాంతాలు ఇంకా చీకటిలో మగే పరిస్థితి ఉంది. మీరు వచ్చి 20 ఏళ్లయింది. కనీసం ఛైతన్య మన్నారు. అది చెట్టెక్కిపోయింది. ఎన్నికలు వచ్చినపుడు మాత్రం పథకాలస్తే గుర్తుకు వస్తాయి. దళితులకు ‘ముందడుగు’, గిరిజనులకు ‘ఛైతన్యం’, బలహీన వర్గాలకు ‘అదరణ’. ఛైతన్యం చెట్టెక్కింది. ముందడుగు వెనకడుగైంది. అదరణ అడుసు లేకుండా పోయింది. కానీ ముఖ్యంగా ఈనాడు అక్షరాస్యత విషయంలో చూస్తే, రాష్ట్ర జనాభాలో 44 శాతం అని చెబుతోంది. గిరిజన ప్రాంతాలలో 17.6 శాతం ఉంది. ముఖ్యంగా మా గిరిజన ప్రాంతాలలో మహిళలలో 8.6 శాతం మాత్రమే అక్షరాస్యలున్నారు. అక్షరాస్యతలో, చదువుల సంచుగ, అక్షర సంక్రాంతి అంటున్నారు కాని, ప్రభుత్వానికి తగు త్రధ లేదు. ఆశ్రమ పారశాలలు చూస్తే, ఈ రోజు ఆడమీల్లలకు, హాస్టల్స్ లో రక్షణ లేదు. విద్యను నేర్చవలసిన ఉపాధ్యాయులు పిల్లలను గర్భవతులను చేస్తున్నారంటే ఈ రోజు సమాజం సిగ్గుతో తల దించుకోవాలో, ఎత్తుకోవాలో చెప్పాలేని పరిస్థితి ఉంది. విశాఖపట్టం డుట్టీ గూడంలో, మొన్న చింతురూలో సదవ తరగిత విద్యార్థి ఆత్మహత్య చేసుకోబోయింది. వాళ్లకు రక్షణ లేకుండా పోయే పరిస్థితి వచ్చింది. 45 సంవత్సరాలు దాటిని వయస్సుగల ఉపాధ్యాయులను పెట్టమంటే ఈ రోజు ఆ విధంగా నింపే పరిస్థితి ప్రభుత్వానికి లేదు. 25, 30 సంతప్పరాల వయసు కలిగిన టీచర్సును పెట్టడం వలన ఈ అనర్థకాలు, ఇట్టందులు వస్తున్నాయి. వాటిని సరిచేయవలసిన అవసరర ఎంతైనా ఉంది. హాస్టల్స్ ను చూస్తే కరెంటు లేదు, బట్టలు లేవు, పెట్టెలు లేవు. ప్రహరీ గోడలు లేవు. అడవి ప్రాంతాలలో విషసర్వాలు, వస్తు మృగాలు పిల్లలతో కలసి చరిస్తున్నాయి. అనేక చేట్ల పిల్లలు గాయపడే పరిస్థితి ఉంది. వాటన్నింటిని సరిచేయాలి.

విద్యార్థులకు ఇచ్చే ఉపకార వేతనం రూ. 270 నుంచి రూ. 330 చేశారు. అంటే ప్రస్తుతం పెరుగుతున్న ధరలతో పోల్చినట్లయితే అది చాలా తక్కువ. దానిని రూ. 600 చేయాలి. ఇంటర్, డిగ్రీ వారికి రూ. 350 ఇచ్చే ఉపకార వేతనం ఇప్పుడు రూ. 400 పెంచడం జరిగింది. నేటి ధరలను, పరిస్థితులను చూసినట్టే దానిని కూడా రూ. 800 లకు పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. అలాగే సెల్ఫ్ మేనేజ్‌మెంట్ హాస్టల్స్ ను పక్కా భవనాలు నిర్మించాలి. గిరిజన విద్యార్థులను ప్రోత్సహించవలసిన అవసరం ఉంది.

షైద్యం విషయం చూసినట్టే, ఈ రోజు గిరిజనులకు షైద్యం కొరకు హాస్టల్స్ అందుబాటులో లేవు. 30 లేక 40 గ్రామాలకు మండల హాస్టల్ క్వార్టర్ ఉంటే ఒక పిహాచెసి ఉంటుంది. గతంలో ఎన్.టి.రామారావు గారు ఉన్నపుడు హాస్టల్లుకు డాక్టరును ఇచ్చారు. షైద్యం నిమిత్తం రూ.8,000 లేక రూ. 6,000 బిడ్జెట్ ఎలకేట్ చేశారు. ఈ రోజు ప్రభుత్వం స్వర్ణాంధ ప్రదేశ్ అంటున్నది. కానీ ఈ రోజు గిరిజనులకు షైద్య సదుపాయాలు అందకపోవడమే కాదు, హాస్టల్లో షైద్యం నిమిత్తం మందులను కొనుక్కునే స్థితి వచ్చింది.

మ.3.30

ఇవాళ అనువత్తులలో ఒక ట్యూషిలెట్ కొవాలంటే డాక్టర్సు బయట మందుల షాపుకు రాస్తున్నారు. అక్కడకి పోతే 10,20 రూపాయలు అవుతున్నాయి. మండల, జిల్లా స్థాయిలో దెబ్బతగిలితే, సీరియస్ అయితే ప్రోద్రాబాదుకు తరలించేవారు. ఇవాళ ఆ పరిస్థితికి స్ఫుర్తి పలికారు. ఇవాళ పటిడిఎ నిద్రావస్తులో ఉన్నది డబ్బులు లేవు అంటున్నారు అధికారులు. ప్రపంచబ్యాంక్ నుంచి డబ్బులు తీసుకొచ్చి 7 సంవత్సరాలు రెవరెవ లాండించారు. గిరిజన ప్రాంతాలు సర్వోత్తమభాటివ్యాధి అవుతాయని నేను కూడా ఆశించాను. గిరిజన ప్రాంతాలు సమగ్రాబివ్యాధి చెందాలంటే ఇంకా ఐప్పాడ్ నుంచి ఘండ్సు తీసుకొచ్చి చెరువులు, కుంటలు, వ్యవసాయం అభివృద్ధి కొవాలంటే ఇంకా 7 సంవత్సరాలకు పెంచండి. మీరు రాసుకున్న విజన్ 2020 ప్రకారం ఇంకా మీరు 7

సంవత్సరాలు విద్య, నీటి సౌకర్యం కల్పించాల్సిన అవసరం పున్చుది. దానికి కూడా నిధులు కేటాయించవలసిన అవసరం పున్చుది. భద్రాచలం లాంటి ఐటిడిఎల్లో $1\frac{1}{2}$ సంవత్సరాల తరువాత పొలకప్ప సమావేశాలు జరిగాయి, మొన్న మంత్రిగారు కూడా హోజురైనారు. మారుమూల ప్రాంతాలలో మాడా ప్రాజెక్టులు 2,3 సంవత్సరాల నుంచి జరగడంలేదు. పర్యావేక్షణ లేదు, అజమాయిషీ లేదు, దీనివల్ల అవినీతి అక్కడక్కడ చోటు చేసుకున్నది వాటి అన్నిటికి అడ్డకట్ట వేయవలసిన అవసరం పున్చుది. కులాంతర విసోలు చేసుకొంటే 5, 10 వేల రూపాయలు ఇచ్చే వారు, 2,3 సంవత్సరాల నుంచి ఇవ్వడం లేదు. ఎన్నికల ముందు నుంచి హస్పిటుగా, జోరుగా చేశారు కాని ఎన్నికల తరువాత మర్చిహోయారు. కులాంతర వివాహంచేసుకున్న వాళ్ళకు ప్రోత్సహం కరువు అయింది. భద్రాచలం ఐటిడిఎ పరిధిలో 93 మంది నమోదు చేసుకొని అన్ని రకాలుగా అధికారులు దృ వీకరించిని ఉన్నాయి. వైద్యానికి సంబంధించి నిమ్మకు లక్ష్మాది రూపాయలు ఐటిడిఎ బకాయిలు ఉన్నాయని చెప్పి తిరస్కరిస్తున్నారు. గ్రామ, మండల స్థాయిలో జబ్బు వస్తే రాష్ట్ర రాజధానిలో ఉచిత వైద్యం అందించే బాధ్యతకు ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను. మహానీయుడు పుస్తుయ్యారు దళితులకు జరుగుతున్న బాధలు, వర్షపూష్ణసు, కుల వ్యవస్థను రూపుమాపడానికి రాష్ట్రం నలుమూలలు తరిగారు. ప్రతి ఆదివారం నోడల బృందాలు ప్రతి గ్రామానికి తిరిగి సర్వే చేయాలి అన్నారు. వారి అడుమలేను. నెలకు ఒకసారి పోరహక్కుల దినోత్సవం జరపాలని అన్నారు, పలకరించే వాడే లేదు. నెలకు ఒకసారి పోరహక్కుల దినోత్సవాలు జరపాలని మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినా అసలు దానికి ఉల్కి లేదు, పలకే లేదు. మొత్తం కోటి 6 లక్షల మంది దళితులు ఉన్నారు, వాళ్ళ సంకేమ పథకాలు అమలుజరపాలన్నా, ఎస్.సి., ఎస్.టి., కమీషన్ సిఫార్సులు అమలు జరపాలన్నా 75 లక్షల రూపాయలు నరిపోతాయా? స్టడీ సర్కీర్లో ఎస్.టి. విద్యార్థులకు గత సంవత్సరం 39 లక్షల రూపాయలు పుంటే ఈ సంవత్సరం 34 లక్షల రూపాయలు పుంది. దళిత విద్యార్థులను ప్రోత్సహించవలసిన అవసరం పుందని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సంకీనేని వెంకటేశ్వరరావు(తుంగతుర్ల): అధ్యక్షా, 2003-2004 సంవత్సరాలకు వాస్తవంగా ప్రకృతి పమరలను, మానవ మనురులను ఉపయోగించుకొని అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి సాంధించాలనే లక్ష్యంతో ఈ ప్రభుత్వం ముందుకుహోతున్నది. సూటికి 80 శాతం వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి ఉన్నారు, వ్యవసాయ రంగానికి ప్రాజెక్టుల విషయంలో నిధులు ఎక్కువగా కేటాయించడం, వాస్తవంగా ప్రకృతి సహకరించాకున్న అతివ్యప్తి, అనావ్యప్తి వచ్చినా కూడా శాసన సభ బడ్డిటు సమావేశాల్లో ప్రతిపక్ష పార్టీలు మంచి నలపోలు, సూచనలు ఇచ్చి ప్రభుత్వానికి కమునిపుకల్గించే విధంగా పాల్గొనవలసిన అవసరం పుంది. 40 రోజుల నుంచి బడ్డిటు సమావేశాలు జరుగుతాపుంటే డిమాండ్సు పూర్తిగా చర్చించుకుండా అడ్డుకోవడం . అదీ కాకుండా బలహినవర్గాలు, దళితుల, గిరిజనుల, మైనారిటీస్, మహిళల కోసం బడ్డిటులో నిధులను కేటాయించడం జరిగింది. ప్రతి విషయాన్ని ఈ సభలో ప్రజలను తప్పుదోవ పట్టించే విధంగా ప్రతిపక్షపార్టీలు మాటల్చడడం జరుగుతున్నది. విద్యుత్ రంగం విషయానికి వస్తే 1983 కన్నా ముందు ఈ రాష్ట్రంలో ఎప్పుడు కరెంటు వస్తుందో, ఎప్పుడు పోతుందో తెలియని పరిస్థితి ఉన్నది. అలాంటి పరిస్థితులలో 8 సంవత్సరాలలో చంద్రబాబునాయుడుగారు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత విద్యుత్ రంగంలో అనేక సంస్కరణలు తీసుకురావడం జరిగింది. ప్రభుత్వ, ప్రయుక్తీలు పరంగా విద్యుత్ ఉత్పత్తిని పెంచి లోట్లేజి సమస్యను పరిష్కరించడానికి పేల డిప్టిష్యూప్సన్ ట్రాన్స్పోర్ట్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ రోజు ఎక్కడ లోట్లేజి పుందో అక్కడ 33 కెవి సబ్సైపస్సును నిర్మాణం చేయడం జరిగింది. అదీ కాకుండా గత 30,40 సంవత్సరాల నుంచి విద్యుత్ డిట్లేజి సమస్య పున్నా ప్రజలు, రైతాంగాన్ని, పారిశ్రామికేత్తలు ఇఖ్యందులు వడుతున్న కూడా దానిని పట్టించుకోలేదు. అలాంటి పరిస్థితులలో 132, 220, 400 సబ్సైపస్సు ఏర్పాటు చేశారు. డిఎఫ్‌బడి క్రింద గత 20,30 సంవత్సరాల క్రితం వేసిన 11,33 కెవి లైసెన్సు పరిస్థితి ఎప్పుడు తెగిపోతాయో తెలియని పరిస్థితి పుస్తుది. అలాంటి లైసెన్సు కూడా డిఎఫ్‌బడి, ఎపిఆర్టిపి క్రింద వివిధ పద్ధతిల క్రింద రాష్ట్రంలో లోట్లేజి సమస్యను పరిష్కరించాలి. అంతేకాకుండా శాసనసభా సమావేశాల్లో కూడా కావాలని రాజకీయ లభీ కోసం కొన్ని రాజకీయ పార్టీలు మాటల్చడడం జరిగింది. లోట్లేజి సమస్యతో కరెంటు ఇఖ్యందులతో రైతాంగ పాలాలు ఎండిపోలేదు. రాబోయే వేసని కాలంలో కూడా పశుగ్రాసం కోసం విత్తనాలు వేసుకోవడం జరిగింది. ఏప్రియల్ తరువాత కూడా రైతాంగానికి రోజు

మినిమమ్ 8,9 గంటలు పశుగానం పండించుకోడానికి కరెంటు ఇవ్వాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. భారతదేశంలోనే తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కీర్తిశేషులు ఎన్.టి.రామారావు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత బలహీనవర్గాలకు, దళితులకు, గిరిజనులకు, మైనారిటీస్కు పక్క ఇళ్లా నిర్మాణం జరిగింది.

ప.3.40

ఈనాడు హాసింగ్‌గురించి చెప్పాలి. బలహీనవర్గాలవారికగాని, దళితులకుగాని, గిరిజనులకుగాని, మైనారిటీలకుగాని, వెనుకబడిన వర్గాలవారికగాని పక్క ఇళ్లు నిర్మించి ఇవ్వటం రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటిసారిగా మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారు కీర్తిశేషులు శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారి నాయకత్వంలోని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాతే జరిగింది. గత 50 సంవత్సరాలనుండి అధికారంలో ఉన్నవారు మాత్రం ఎన్నికలు వచ్చినప్పుడు రూ.500తో ఒక బియ్యం బస్తా ఇచ్చి ఎన్నికలు అయిపోయిన తరువాత దళితులుగురించిగాని, బలహీనవర్గాలగురించిగాని పట్టించుకోలేదు. వారు కట్టిన ఇళ్లు గాలి వస్తే కొట్టుకుపోయిన రోజులు ఉన్నాయి. వర్షం వస్తే గుడిసెలో ఉండలేని పరిస్థితులు ఆనాడు ఉన్నాయి. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో కూడా అమలుచేయనినిధింగా ఈనాడు బలహీనవర్గాల కొరకు ఇళ్లు నిర్మించి ఇవ్వటం జరుగుతోంది. 2002-03, 2003-04 సంవత్సరాల్లో 10 లక్షల ఇళ్ల స్థలాలు ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో బలహీనవర్గాల ఇళ్ల నిర్మాణానికి రూ.4,50,000 పెట్టటమేకాకుండా 2005 సంవత్సరం నాటికి 35,000 ఇళ్లు నిర్మాణం చేయటానికి నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను.

గతంలో ఆర్.పి.పౌచ్, ఐ.ఎ.వై.ల క్రింద కట్టిచ్చే ఇళ్ల విషయంలో యూనిట్ కాస్ట్ రూ.17,500గా ఉండేది. దానిని రూ.22,500కు పెంచటం జరిగింది. అయితే ఇంకా కొన్ని మార్పులు తీసుకురాపలసిన అవసరం ఉంది. బలహీనవర్గాలవారికి సొంత స్థలం ఉన్నప్పటికీ వారు ఇళ్ల నిర్మాణానికి వెల్లినప్పుడు రెవెన్యూ నుండి సర్దిఫికెట్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. రెవెన్యూ, గ్రామపంచాయాతీ, వర్క్-ఇన్స్పెక్టర్, ఎ.ఇ. మొదలగువారితో ఈ విధానం ముడివడి ఉన్నందున బిల్లులు రావబానికి 45 రోజులనుండి 60 రోజులు పడుతోంది. దారిధ్య రేఖకు దిగువన ఉన్నవారు, ఆర్డికస్టోపుత లేనివారు ఆర్.పి.పౌచ్. క్రింద మంజూరైన ఇళ్ల నిర్మాణం చేసుకునేదుకే 60 రోజులు పడుతోంది. బిల్లులు రాకపోవటంవల్ల వారు నానా ఇబ్బందులుపడుతున్నారు. ఎ.ఇ., డి.ఇ.లు చెక్ మెజర్ చేయటం, డి.ఎమ్.కు పోవటం, డి.ఎమ్.నుండి ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీకి పోవటం, ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీనుండి మరలా డి.ఎమ్.కు రావటం, డి.ఎమ్.నుండి డెప్యూటి ఇ.ఇ.కి రావటం, డెప్యూటి ఇ.ఇ.నుండి ఎ.ఇ.కి రావటం, ఎ.ఇ.నుండి వచ్చిన తరువాత బ్యాంకులో వేయటంనంటి లాంగ్ ప్రోసెంజర్సల్ల 60 నుండి 70 రోజులవరకు పడుతోంది. ఆవిధంగా కాకుండా ఒక నియోజకవర్గ బ్యాంకులో మంజూరైన ఇళ్ల ప్రోగ్రస్‌నుబట్టి అక్కడ ఉన్న డి.ఎమ్. లేక జిల్లా కలెక్టర్ ఆ నిధులను నేరుగా ఆ నియోజకవర్గ బ్యాంకులో వేసి డెప్యూటి ఇ.ఇ. మీద కాకుండా ఎ.ఇ. మీద బాధ్యతపెట్టి ఎ.ఇ. చేత అక్కడికక్కడే స్టోట్‌పేమెంట్ ఇచ్చేవిధంగా ఏర్పాటుచేయించాలని మీద్వారా హాసింగ్ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

మన దేశంలో, రాష్ట్రంలో జనాభాలో సగమంది మహిళలు ఉన్నారు. అటువంటి మహిళలను ఆర్డికంగా, రాజకీయంగా, సామాజికంగా అన్ని రంగాలలో ముందుకుతీసుకుపోవటానికి ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉన్నది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు 1997లో పి.వి. సరసింహరావుగారు ప్రధానమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు డ్యూక్సాసంఘాలను ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది. ఆర్డికస్టోపుత పెంచటం, కుటుంబ అవసరాలను తీర్చుకోవటం, పొదుపు కార్బూక్షమాన్ని ప్రోత్స్థించటం వంటి మంచి ఉద్దేశ్యాలతో ఈ డ్యూక్సాసంఘాలను ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది. అని కుంటుపడిన సందర్భంలో మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న మహిళలందరూ సమభావనసంఘాలలో చేరాలని, వారి ఆర్డికస్టోపుత పెరగాలని భావించి ఆ దిశలో కృషిచేసి గత ఆరు, ఏడు సంవత్సరాలలో ఎన్నో సమభావనసంఘాలను తీసుకురావటం జరిగింది. దేశవ్యాప్తంగా ఎన్ని సమభావనసంఘాలు ఉన్నాయో ఒక్క

ఆంధ్రాష్ట్రంలోనే అంతకు రెట్టింపు సంఖ్యలో ఈ సంఘాలను ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది. ఏర్పాటుచేయటంతోనే ఊరుకోకుండా వీటికి రివాల్యూగ్ ఫండ్ ఇష్టటం, బ్యాంకులద్వారా బుఱా సదుపాయం కల్పించడం జరిగింది. గ్యాస్ కనెక్షన్స్, డి.ఆర్.పి. క్రింద పనులు, ఎమ్.పి. గ్రాంట్ క్రింద పనులు, నామినేషన్ క్రింద పనులు కూడా ఈ సంఘాలకే అప్పచెప్పటం జరిగింది. అంతేకాకుండా మహిళల పేరుమీదే ఇళ్ళ స్థలాలు ఇష్టటం జరుగుతోంది. ఆర్.పి.పాచ్., ఐ.ఎ.వై.క్రింద మహిళలకు ఇళ్ళ ఇష్టటం జరుగుతోంది.

ఏ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పటికీ ఆ ప్రభుత్వం ఆ రాష్ట్రంలోని పేదరికాన్ని నిర్మాలించటంలో, వౌలిక సదుపాయాల కల్పనలో ప్రాధాన్యత ఇష్టపలసిన అవసర మున్సిపాలిటీల నిర్మాలించేందుకు డి.ఆర్.డి.ఎ., ఎస్.సి. కార్బోరైషన్ పంటి వివిధ కార్బోరైషన్స్ ద్వారా ఆర్థిక సహకారం అందించటం జరిగింది. దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలను ఆదుకోవటం కోసం, పేదరిక నిర్మాలన కోసం గత ప్రభుత్వాలు పనులు చేపట్టటం జరిగింది. వెనుకబడిన కుటుంబాలు, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలలోని వ్యవసాయ కార్బూకులు చాలామందికి 360 రోజుల్లో 100 రోజులు పని దొరకకుండా పోతున్నది. ఆంధ్రాష్ట్రంలో పేదరిక నిర్మాలన చేయాలనే ఒక సదుద్దేశ్యంతో ఈనాడు “వెలుగు” అనే ఒక ప్రాజెక్టును పట్టటం జరిగింది. 5 జిల్లాలో ఈ “వెలుగు” ప్రాజెక్టు రెండు సంపత్సరాల క్రితం ప్రారంభించటం జరిగింది. ఏ జిల్లాల్లో అయితే ఈ “వెలుగు” ప్రాజెక్టు ప్రారంభించారో అక్కడ సత్కరితాలు రావటం జరిగింది. 5 మండి 14 సంపత్సరాలలోపు ఉన్న బాలకార్బూకులను “వెలుగు” ప్రాజెక్టుద్వారా పోషల్ వెల్ఫేర్ పారశాలల్లో చేర్చించటం జరిగింది. ఈనాడు దాదాపు 176 ఎ.పి. రెసిడెన్షన్లు పారశాలలు “వెలుగు” ప్రాజెక్టుద్వారా ఏర్పాటుచేయటం జరిగింది.

తాత, తండ్రులనుండి వచ్చే చేతిపృత్తులు ఉన్నాయి. ఆయా గ్రామాల్లో పేదరికంలో ఉన్న కుటుంబాలను గుర్తించి వారికి పని కల్పించేవిధంగా, వారి ఆర్థికస్టోమత పెంచేవిధంగా ఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వం రూ.3000 కోట్లలో చేతిపృత్తుల మీద ఖర్చుపెడుతోంది. కులపృత్తులు, చేతిపృత్తులు చేసుకుని జీవించే మాదిగ, చాకలి, మంగలి, కమ్మరి మొదలగువారికి ఈనాడు మండల కేంద్రంలో “వెలుగు” ప్రాజెక్టుద్వారా వారికి శిక్షణ ఇష్టటమేకాకుండా చేతిపృత్తుల మీద అధారపడి జీవించేవారందరి ఆర్థికస్టోమత పెంచటానికి ఈనాడు ప్రభుత్వం కృషిచేస్తున్నది. వలసలుపోయేవారిని అవటం కోసం, కులపృత్తులు చేసుకునేవారి ఆర్థికస్టోమత పెంచటం కోసం, పేదరికంలో మగ్నిటున్న కుటుంబాలకు ఆర్థికసోయం చేయటం కోసం ఈనాడు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ “వెలుగు” కార్బూకుమం తీసుకోవటం జరిగింది. దీనికి కూడా కాంగ్రెస్ పార్టీ అడ్డుపడుతోంది. ఈ ఆంధ్రాష్ట్రంలో పేదరిక నిర్మాలనా కార్బూకుమమేకాకుండా ఏ మంచి కార్బూకుమం వచ్చినప్పటికీ దానికి అడ్డుతగిలేవిధంగా ఈనాడు ప్రతిపక్షపార్టీలు మాటల్డడటం జరుగుతోంది.

మ.3.50

ఈక విద్యా రంగం విషయానికి వచ్చినప్పుడు గా. చంద్రబాబు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చిన తరువాత ముఖ్యంగా గత ఆరు సంపత్సరాల కాలంలో మన రాష్ట్రంలో అక్షరాస్యత శాతం ఎంతగానో పెరిగింది. 2005 నాటికి రాష్ట్రంలో సంపూర్ణ అక్షరాస్యత సాధించే దిశగా ప్రయత్నాలు సాగిస్తూ అక్షర సంక్రాంతి తదితర కార్బూకుమాలతో పాటు స్వచ్ఛంద సంపూర్ణ తోడ్వాటుతో కూడా అనేక రకాలైన కార్బూకుమాలను చేపట్టడం జరిగింది. అందులో భాగంగా డైపెన్ ద్వారా మరియు బ్రిట్లీ సూక్ష్మ ద్వారా అక్షరాస్యతను పెంచడానికి చర్చలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఈనాడు ప్రతి గ్రామలో ప్రాధమిక పారశాలలు, ప్రతి 3 కిలోమీటర్లకు ఒక అప్పర్ ప్రయుక్తి సూక్ష్మ, ప్రతి సదు కిలోమీటర్లకోక ఉన్నత పారశాల, ప్రతి మండలానికోక జూనియర్ కాలేజీ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా గత ఐదు సంపత్సరాల్లో లక్ష్మి 60 వేల మంది ఉపాధ్యాయులను వివిధ డి ఎస్సీల ద్వారా నియమించడమే కాక విద్యార్థుల సంఖ్యకు అనుగుణంగా ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య ఉండాలన్న నిబంధన మేరకు లక్షలాది మంది ఉపాధ్యాయులకు డైపెన్ ద్వారా శిక్షణనిప్పడం జరిగింది. అంతే కాకుండా దాదాపు 35 వేల వరకు ప్రాధమిక పారశాల భవనాలను కూడా నిర్మించడం జరిగింది. అదేవిధంగా ఆ 50 మంది విద్యార్థులకుకి ఉపాధ్యాయుని చొప్పున ఎక్కుడెక్కడ

నియమించలేకపోయామో అక్కడ 50 వేల మంది విద్యా వాలంటీర్లను కూడా నియమించడం జరిగింది. ఈ విద్యా వాలంటీర్ల నియమకంలో కొంత మార్పు చేయవలసిపుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. మనకు జూన్ 12 నుండి సూజ్సు ప్రారంభమౌతూ జూలై మొదటి వారం వరకు కూడా అడ్డిషన్ ప్రక్రియ కొనసాగుతుంది కాబట్టి జూలై మొదటి వారం వరకు చూసి అడ్డిషన్ సంఖ్యను బట్టి ఈ విద్యా వాలంటీర్లను నియమించాలి. అదేవిధంగా ఉపాధ్యాయుల మరియు విద్యా వాలంటీర్ల జీతాల చెల్లింపులను కూడా సకాలంలో చెల్లించవలసిన అవసరముంది. ఇక వెనుకబడిన తెలంగాణా ప్రాంతంలో సేద్యపునీటి ప్రాజెక్టుల విషయానికి వచ్చివచ్చుడు గోదావరి జలాల ద్వారా ఈ ప్రాంతంలోని ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసి సాగునీరు, తాగునీరు అందించాలన్న పుద్దేశంతో గా.ముఖ్యమంత్రి గారు దేవాదుల ప్రాజెక్టుకు శంఖుస్థాపన చేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా శ్రీరంసాగర్ రెండవ దశ విషయంలో గతంలో కన్న రెట్టీంపు నిధులను కేటాయించి ఈ రోజు శ్రీరంసాగర్ రెండవ దశ 284వ కిలోమీటర్ నుండి 295వ కిలోమీటర్ వరకు టెండర్లు పిలవడంతో పాటు ఆ పసులు పూర్తయ్యే దశలో పున్నాయి. కాబట్టి ఇప్పుడు 295వ కిలోమీటర్ నుండి 346వ కిలోమీటర్ వరకు పసులు చేపట్టవలసిన అవసరముంది. ఇది 64 కిలోమీటర్ల ప్రధాన కాలువ కాబట్టి దానిని పూర్తి చేసినట్లయితే 4 లక్షల 40 వేల ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చే అవకాశముంది. దీనిని సారంగ మార్గం కాని, లిఫ్ట్ కాని అవసరం లేకుండా కేవలం గ్రావిటీ ద్వారా చేపట్టవచ్చును కాబట్టి ఈ ప్రధాన కాలువను త్రవ్యానట్లయితే ఈ రోజు సాగు నీరు అందించే అవకాశముంది. దీనికి గతంలో కూడా దీనిని పూర్తి చేయాలని కోరడం జరిగింది. దీనికి రు.43 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. కాబట్టి దీనికి ఇంకా ఎక్కువ నిధులు కేటాయించి 2004 నాటికి ప్రధాన కాలువను పూర్తి చేసేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ఇలాంటి ప్రాజెక్టులను తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, గా.ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత మాత్రమే చేపట్టబడుతున్నాయని తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ఈ రోజు విద్యారంగాన్ని అభివృద్ధి పరచడానికి వీలుగా గా.ముఖ్యమంత్రి గారు ఇంజనీరిగ్ కాలేజీలు కాని, మెడికల్ కాలేజీలు కాని, బి. ఎడ్ కాలేజీలు కాని ఎన్నో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా మండలానికొక జూనియర్ కాలేజీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

సా.4.00

SRI K.R.SURESH REDDY:Sir, the mood of the House does not appear to prolong the debate long. So, I will not go much deep into the aspect.

Before I begin, there is one issue which I would like to bring to the notice of this august House. When the House began sometime in the second week of February, on 17th February, 2003, the leader of Congress Legislature Party gave a letter to the Hon'ble Speaker, requesting to allow us to make a special mention. We wanted to make a special mention about the situation prevailing in middle-east then. We wanted to request the Government to move an official resolution asking the Government of India to prevail upon the United States to restrain from attacking Iraq. For the reasons best known to them it was not allowed and as we see today at what stage the war is going on. At this point the one thing we can express through this House is the United States' double standards. While on Iraq they have one policy, when it comes to Pakistan they have some other policy. We hope that the war ends soon and will give relief to the people of Iraq. From this House the only thing we can express is to pray to the God that the people there should be safe, less harm should be done to them, innocent people should not be harmed and to express international solidarity to tell the people of Iraq that we all will be with them at the time of crisis. As directed by my Leader, Dr. Y.S.Rajasekhara Reddy Garu, we in the Congress Legislature Party, have decided to give one money's salary for the reconstruction of Iraq.

Well, coming back to the subject, a lot of discussion has taken place. The Finance Minister, during the course of his reply to the debate on Budget, dwelt on most of the subjects in a marathon 3½ hours reply. But one of the most important factors we look to determine the condition of the State's economy is the parameters and the way we look at primary things,i.e. G.S.D.P. of the State, the N.S.D.P., the per capita income, sectoral growth-- basically in your primary, secondary and tertiary, what is the fiscal deficit, what is the revenue deficit, what is the public debt, which way it is going, what

is the capital expenditure, what is the revenue expenditure and what is the financial management amid your own ways and means, your own overdraft etc., These are probably the ten commandments to determine the financial state and the financial health of any State. While we look into all these, the other factor which the Government, over a period has been stressing and pointing out in this House and various seminars, is their guiding force. It is the Vision document, Vision-2020. The Vision-2020 is your Bible and the Vision-2020 will guide you into Swarnandhra Pradesh. When you assumed power in 1999 for the second time, in this august House you made an announcement of constituting twelve sub-committees which will look into various parameters of your Vision-20020, guide the Government and eventually make Andhra Praesh by 2020 a land of honey and milk. We want that Vision to continue. We want your vision to be fulfilled. We want Andhra Pradesh definitely to be a land of honey and milk. We wanted to suggest to the Cabinet Sub-Committees, if they are called. But unfortunately, without any reasons one fine morning we have read in the newspapers that Cabinet Sub-Committees are scrapped. Now I fail to understand why they were scrapped without giving any reasons. It is not that the Ministers did not work hard. I don't blame the Ministers. They contributed a lot. They have a right feed-back because మాలగే వారు కూడా గ్రామిణ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చారు కాబట్టి . So, you know the ground realities as to what is happening. Definitely your suggestions would have gone a long way in strengthening and making this vision more viable and practicable. Is that your comments and your recommendations were not in tune with your boss's thinking or bureaucracy's liking? We fail to understand. But with one stroke of order all your hopes just go. I request the Hon'ble Finance Minister, to kindly tell us in his reply what was the reason to scrap such beautiful committees which have created so much hope. In this Vision document which you have given, you set certain parameters. In these parameters primarily it is the G.S.D.P., the Gross State Domestic Product, which will determine the growth of the State. As far as the G.S.D.P. could achieve your Swarnandhra Pradesh, you said it should be 10.3% growth and you gave a projection also in that. From 1995 to 2000 you wanted 5.7%. But then you achieved only 5.5%. Then from 2000 to 2005 you wanted 8.6%. But what have you achieved? The figures are with us. When your target was 8.6% you achieved 5.6%. Now the reasons for not achieving this G.S.D.P. growth rate in my opinion are that the sectors which contribute to G.S.D.P. growth rate, i.e., primary and secondary sectors were not encouraged. So, the priorities were not correct. They are 33% plus 18%. 33% in the primary sector and 18% in the secondary sector were the target you set to achieve your G.S.D.P., which means 51% should come from these two prime sectors. They are agriculture and industry. Agriculture as per your estimate should contribute 33%. Now this is a clear indication how a very important sector is being neglected. Today you could not achieve your targeted G.S.D.P. because of neglect of one of the prime sectors. Agriculture is what 70% of our people thrive on and depend on. The agriculture needs to be developed to achieve your goals. To develop agriculture certain measures are to be taken like agriculture extension programme. Now you know how well they are doing in agriculture extension programme. Sir, the Government sent us to China. We were told that the agriculture extension officers and the research centres are not only given task but also the responsibility. If you set a target stating- ఫలానా చేట ఇన్ని క్షీంటాళ్ల పంట తీయాలని సీడ్స్ ఇచ్చినపుడు, ఆవిధంగా పంట రాకపోతే అది రీసెర్చ్ సెంటర్ బాధ్యత అవుతుంది. అనుకున్నంత పంట లేదా దిగుబడి రాకపోతే దానికి కారణాలేమిటి? ఆ కారణాలకు ఆ రీసెర్చ్ సెంటర్, సంబంధిత అధికారి బాధ్యత పోంచే పరిస్థితి వుంది. కానీ ఇక్కడ అన్ని కల్గి సీడ్స్, కల్గి మందులు. మీటి గురించి అడిగే వారే లేరు.

Second is that we are in a world of technical advancement. Agriculture also needs to be advanced. It needs to be developed. One of the areas where agriculture could be co-related or co-linked could be bio-technology. Now in bio-technology also we have been hearing of lot of advancement. Today everybody is talking about bio-technology. Andhra Pradesh is talking of bio-technology. Yesterday it was I.T. Today it is B.T. Fine. It is good. You adopt global trends. We don't deny. You go ahead. But it should be with commitment, not with mere words. It is amazing. Government intervention is very much needed as far as bio-technology is concerned for example coming back to your foreign tour, you sent us to Singapore. Now Singapore Government has set up second 1 million bio-tech fund. Earlier they gave 1 million. South Korea had set up a 100 billion by 2002 with the participation of private sector. Then we go to China. They say genetically improved rice is processed. A very good variety of rice which takes in less water has been developed there. These

are the factors where they have developed the bio-technology. Now you have announced your bio-technology mission. You have given land for technology park. What is the support you are giving to encourage this activity? This is what I would like the Hon'ble Finance Minister to answer. Today we talk about green revolution. How did the green revolution come up? The revolution was caused by Dr.Swaminathan. But where was Swaminathan? Swaminathan was spotted by a politician. He was there with a lot of zeal. But it was the then Minister, C.Subrahmanyam in 1964-65 who was looking out for talent. He went through agriculture research centres. There was a crisis. When the scientists said that India's population would be doubling and food scarcity would hit the country, instead of panicking or looking towards any country, he began his research tour. It was there he spotted Mr.Swaminathan. He gave full support, a support to import 10000 tons of wheat of Mexico and again by importing 10000 tons of wheat from Mexico it was got distributed. He went round the country and told the farmers how important it was to grow the seed and that is how he ushered the green revolution. It was a political decision which was there which marked the beginning of the green revolution and this is what we need. Mere seminars on bio-technology would not help farmers in Nizamabad or in Warangal. This is what is to be done. Next time when you tour, you take the Finance Minister with you or you take the Agriculture Minister with you and speak to the farmers. Don't go just for Raithu Sadassulu, sending buses and bringing them and giving them beautiful brochures. Technology has to percolate. It has to percolate to the ground level. The Government should carry it. When I say the Government, I mean Ministers and Chief Minister. You involve us there. We also carry the message to the people. We have seen that on the one hand we are talking about bio-technology development. We are looking at the Drip Irrigation because the process of saving water and the process of bringing in better seed-- this is all co-related. Now when it comes to drip irrigation, yes it is a very gracious plan, a plan involving Rs.1100 crores, I was told. Rs.1100 crores is something very big and the Chief Minister has been made the Chairman of the Drip Irrigation Panel at the Government of India level. Fine. It is good. He comes from one of the most backward and drought stricken districts and with the experience he has on irrigation, I hope it would definitely help in making drip irrigation a very successful mission. But then how to implement? The point here is now we have apprehensions.

స్టో. 4.10

Sir, the Government is giving subsidy for sprinklers to the extent of Rs.1500 to Rs.2000. But the samething is available in the market at a lower rate. రైతులకు సంబంధించిన ఈ రూ.1100 కోట్ల కార్బూక్షమాన్ని ఒక మేజర్ స్ట్రోమ్‌లు పూర్వుకండి. వచ్చే సంవత్సరం ఎన్నికలు ఉన్నాయి. ఎన్నికల్లో ఈ డబ్బు ఉపయోగించుకుంటారో ఏమో అనే భయం ఈరోజు ప్రజల్లో ఉంది. మీరు ఆవిధంగా వాడుకున్న ఫర్మలేదు, ప్రజలు మాత్రం ఏనిధంగా తీర్చు ఇష్టాలో ఆవిధంగా ఇస్తారు. ఆ విశ్వాసం మాకు ఉంది.

Sir, the Government is often talking about reducing agricultural activity. From 33% you want to bring it down to 12%. It is a dangerous situation, because 70% of our people are dependent on agricultural activity. Even though agriculture's contribution to GSDP is only 33%, it is still providing employment to 70% of our people. Now, the Government want to reduce it from 33% to mere 12%, which means that the exist that they are giving is ultimately a dangerous one. You want to keep agriculturist out of agricultural activity and wants to get him involved in some other activity. Therefore, the exist which they are showing him should be a carefully well guided one, very well monitored and to ensure that the farmer's future will be secured. Unfortunately ఈ సంవత్సరం పైనాన్ మినిష్టర్‌గారు ఇచ్చిన లెక్కలు చూస్తే జి.ఎస్.డి.పి.లో -6.1% ఉన్నారు. It is awfully frightening. Sir, along with China, we have seen Malaysia also. So, I have with me the Malaysian experience. ఈనాడు మలేషియాలో ప్రౌటెక్ సిటీకంటే పదింతల పెద్ద బిల్లింగ్స్ ఉన్నాయి. మన రోడ్లకంటే పదింతల రోడ్లు ఉన్నాయి. మన ప్లాటఫర్మ్‌కంటే పదింతల ప్లాటఫర్మ్ ఉన్నాయి. Again, their strength lies in palm oil , which is an agro-based industry. When the Asian crisis crippled even Thailand and Indonesia, Malaysia has survived. The question is, how did Malaysia survived? It is because of Palm Oil. They were selling Palm Oil in dollars and that is why, their economy has sustained. Through you, I would like to request the Hon'ble Finance Minister to take note of this point.

జి.ఎస్.డి.పి.లో 33% కంటిబ్యూట్ చేస్తున్న అగ్రికల్చర్ యొక్కివిటీని 2020 నాటికి 12%కు తీసుకువస్తామని మీరు చెబుతున్నారు. కానీ మీరు అగ్రికల్చర్కు చేస్తున్న కేంటింపులు, మార్కెటింగ్ ఫాసిలిటీలు మొదలైన పశులు చూస్తే 2020 నాటికి కాదు 2005 నాటికి, మీరు వెళ్లేపుటకే వ్యవసాయాన్ని పూర్తిగా నాజనం చేసే పరిస్థితి కన్నిస్టోంది. కనీసం చివరి కాలంలోనైనా రైతును ఏదో ఒక విధంగా ఆదుకోండని గౌరవ ఆర్థికశాఖామాత్యులకు మనవిచేస్తున్నాను. This is basically a very bad trend. While we talk of Agricultural Growth Rate అగ్రికల్చర్ గ్రోత్ రేటు తగ్గిపోయిన తరువాత అగ్రికల్చర్కు గ్రోత్ రేటు ఉంది, గ్రోత్ రేటు ఉండని మీరు చెప్పటం సరికాదు. Sir, if the Government wants to show growth rate without agriculture being developed, then in our opinion such a growth rate would be called ruthless, rootless, direction less, jobless and wise less.

(Claps from Congress Benches)

Sir, we have to utilize this opportunity to spell out our opinions. Moreover, it is also the responsibility of opposition to do so. Even though we are not in the Government, it is our bounden duty to see that the people who were running the Government should adopt a right track, which would really benefit the people.

Sir, we are inspired by the words of Professor Amartya Sen. We are really inspired by him. He said and I quote " During the process of globalisation from which India can not opt out, can either be a blessing or a threat, depending on how the changes of disparities are tackled. Given Democratic form of Indian Governance, it would depend on what issues are forced into political attention. This is an exercise in which the functioning of the opposition is almost as important as of the Government. " unquote. That is why, we are keeping on telling the Government and that is why we are talking about it. మేమెప్పుడూ ఇదే మాటల్లాడతామని, రాజకీయం చేస్తున్నామని మీరు అంటున్నారు. రాజకీయం కాదు, ఇది మా బాధ్యత అని నేను మీకు మనవిచేస్తున్నాను.

We have been telling you repeatedly that you have misplaced your priorities. They are wrong and will not deliver the goods. I can give few examples in this context.

Today, the seed prices would certainly go up. Why? The reason is so simple, it is because of VAT. The fertilizer prices are going up because of the approach adopted by the Government. Power Tariff is on the increasing trend, because of REC. Ultimately, the cultivation cost in Andhra Pradesh is going up leaps and bounds. Sir, I am shocked to read an article recently, the Hindu Newspaper. It revealed many startling facts. The caption was " Cultivation in Andhra Pradesh". It says " High cultivation cost is one of the reasons for impoverishment for farmers in Andhra Pradesh. The State farmers are spending large amount in the entire country on the cultivation of Paddy, Jawar, Maize, Cotton, Groundnut and SunFlower. On Paddy cultivation, for example, the News Paper says " the farmers have to incur an expenditure of Rs.20,937 per hectare while their counterparts in Punjab, another major Rice producing State spend only Rs.18,222/- per hectare."

Sir, We spend Rs.20,937 whereas a farmer from Punjab could only spend Rs.18,222 per hectare. The Haryana farmers spends Rs.18,622, Orissa farmer spends Rs.20,369, in Madhya Pradesh it is Rs.10,484, Uttar Pradesh 11,300 so on and so forth. I do not want to waste the valuable time of the House by quoting all the figures. But the fact is that the Paddy production cost in our State is certainly going up.

Sir, let us take the case of Jawar. In Andhra Pradesh the cost is Rs.6761, in Madhya Pradesh it is Rs.6000/-, in Tamilnadu it is Rs.6100. With regard to Maize cultivation it is Rs.12,523, Madhya Pradesh Rs.5,896, Uttar Pradesh Rs.7671.

Sir, farmers in Andhra Pradesh have to incur a heavy cost with regard to Cotton cultivation, which comes to Rs.23,776 per hectare and it is followed by Punjab by Rs.19,000 and again Rs.9,000 in Madhya Pradesh, Rs.13,000 in Gujarat and Rs. 12,000 in Maharashtra.

The farmers in Andhra Pradesh have to incur highest cost with regard Sunflower cultivation, which works out Rs.2,900 per hectare. All the other remaining States incur less cost.

SRI K. VIDYADHARA RAO : Mr. Suresh Reddy, you are not talking about the yield.
స్టే. 4.20

Do you mean to say that if you put more money, you would get more yield ? Sir, may be that was the thing raised by Sri Sivaprasad, may be that is what is meant by high tech farming.

Sir, for a moment, I would also agree with Mr. Vidyadhara Rao's point. But that also seems to be wrong. The productivity was not in correspondence to the amounts spent on cultivation, which means that the production has been less. Sir, this the state of affairs. This is the fate of agricultural in our State.

Sir, I want to say a few words about GSDP, because it is the major factor which determine the economic strength of a State. కాబట్టి ఈ రోజు అంధ్ర ప్రదేశ్‌ను పక్క రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తున్నాము. Every time, we talk about neighbouring States. So, it is more appropriate on my part to make a comparative study with regard to GSDP. I am taking up the figures for the years 1995 to 2002, with regard to cumulative growth rate. In Karnataka it is 8.8%, West Bengal 7.04%, Bihar 7.3%, Tamilnadu 6.3%, Haryana 5.8% and with regard to Swarannadhra Pradesh, it is only 5.71%. When we compare the same with All India Average, then also Andhra Pradesh seemed to be on the lower side, because All India Average is 7.34%. For the year 2001-2002, it is at 4.4% whereas Andhra Pradesh acquired a growth rate of 3.5%. Now, through you, I would like to ask the Hon'ble Minister for Finance that if this be the situation, how our State would achieve the targeted growth rate of 8.6% by the year 2005. The Finance Minister has to necessarily explain about the same at the time giving his reply. Sir, it is a known fact that the State's prime sector is the agricultural sector. The second major sector, which contributes to GSDP next to agriculture is industry. Let us for a while, look into the industrial development. Again, the Bible says.... Sir, the Bible got a vision. The vision says that by 1995, the contribution of industry to GSDP, which happens to be at 18% would increase to 21% by the year 2021. Sir, to achieve this objective, the growth rate should be at least 10.9%, as mentioned in the Vision. Sir, what is happening to industry? Industrial growth rate is so bad. The growth is certainly not at the anticipated level. We have 387 major industries which are lying with BIFR. What will be the fall out ? Due to this, 1,91,480 employees became jobless. The dependent families are undergoing lot of hardships. We have four lakh small scale industri in the State. Out of this, one lakh became sick. The expected fall out is. nearly 15 lakh employees will lose their jobs and 15 lakh families have to undergo lot of hardships.

Sir, it is a known fact that the State's prime sector is the agricultural sector. The second major sector, which contributes to GSDP next to agriculture is industry. Let us for a while, look into the industrial development. Again, the Bible says.... Sir, the Bible got a vision. The vision says that by 1995, the contribution of industry to GSDP, which happens to be at 18% would increase to 21% by the year 2021. Sir, to achieve this objective, the growth rate should be at least 10.9%, as mentioned in the Vision. Sir, what is happening to industry? Industrial growth rate is so bad. The growth is certainly not at the anticipated level. We have 387 major industries which are lying with BIFR. What will be the fall out ? Due to this, 1,91,480 employees became jobless. The dependent families are undergoing lot of hardships. We have four lakh small scale industri in the State. Out of this, one lakh became sick. The expected fall out is. nearly 15 lakh employees will lose their jobs and 15 lakh families have to undergo lot of hardships.

Sir, it is a known fact that the State's prime sector is the agricultural sector. The second major sector, which contributes to GSDP next to agriculture is industry. Let us for a while, look into the industrial development. Again, the Bible says.... Sir, the Bible got a vision. The vision says that by 1995, the contribution of industry to GSDP, which happens to be at 18% would increase to 21% by the year 2021. Sir, to achieve this objective, the growth rate should be at least 10.9%, as mentioned in the

Vision. Sir, what is happening to industry? Industrial growth rate is so bad. The growth is certainly not at the anticipated level. We have 387 major industries which are lying with BIFR. What will be the fall out? Due to this, 1,91,480 employees became jobless. The dependent families are undergoing lot of hardships. We have four lakh small scale industri in the State. Out of this, one lakh became sick. The expected fall out is. nearly 15 lakh employees will lose their jobs and 15 lakh families have to undergo lot of hardships.

Sir, let us look at the employment exchanges. There are lakhs of people awaiting for jobs. It is a big list, like the Government's debt list. Moreover, figures are growing. Sir, what does the Human Development Report of Planning Commission tells ? It is telling that " Andhra Pradesh is in 24th position for providing jobs, which stands at 0.34% for providing jobs, whereas the States like Bihar has 1.59%." Sir, the Congress Party is reiterating repeatedly that "Recruitment should happen". Sir, privatization does not mean that the Government should shut its doors. Recruitment should take place in areas and avenues where employment is needed. For example, why can not we take employment in areas such as para-medical, say in irrigation, in agriculture department. Sir, in all the review meetings conducted by various Committees, the concerned Secretaries, were telling that their Departments are under-staffed, so that they are unable to show the expected results". But contrary to that, the Government is telling that they were over-employed. అవసరానికంటే ఎక్కువ ఉద్యోగస్థులు పున్నారనే మాట చెప్పారు. అవసరానికంటే ఎక్కువ ఉద్యోగస్థులు పున్నారా, తక్కువ పున్నారా ? పక్క రాష్ట్రాలతో పోల్చి, లెక్కలు చూస్తే మీకు అర్థం అపుతుంది. లక్ష జనాభాసు ప్రాతిపదికగా తీసుకొని నింతనుంది ఉద్యోగులు పున్నారనేది చూస్తే ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో 54 మంది కాగా, కేరళలో 93 మంది, కర్నాటకలో 106 మంది, తమిళనాడులో 102 మంది పున్నారు. ఈ రకంగా ఆయా రాష్ట్రాలలో ఉద్యోగులను తీసుకొని, వారితో వని చేయిస్తా, ఆ వని ద్వారా ప్రజలకు న్యాయం చేసే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాయి. మీరేమా చేతులు ఎత్తేశారు. వీరి సంగతి ఈ విధంగా పుంటే, రిటైరయిన ఉద్యోగులకు డి.ఎని బంద చేశారు. రోజూ వాళ్లు గొడవ చేస్తున్నారు. వారికి డి.ఎ.గాని, పెష్టన్ గాని లేదు. వీరు శాసనసభ్యుల దగ్గర, ఎం .ఎల్.ఎల దగ్గర పి.ఎలుగా పున్నారు. ఎం .ఎల్.ఎ దగ్గర పి.ఎగా రిటైరయితే వారికి జీతం, డి.ఎ. లేని పరిస్థితి పున్సుది. గౌరవ ఆర్థిక శాఖా మంత్రిగారు స్పందించి తగు పరిష్కారాలు సూచించవలసిందిగా మీతో మనవి చేస్తున్నాము. They have been contributing to the development of Andhra Pradesh for the last 40 to 50 years. Therefore, through you, I would request the Finance Minister to kindly react to these realities and come up with suitable solutions.

Coming back to industry, investments, పెట్టుబడి కావాలి, పెట్టుబడి కావాలి. మేము తీసుకు వచ్చినంత పెట్టుబడి పున్నప్పుడే అవకాశం పుంటుంది. they have all drained. Let us look at the record. In the year 1989-94, when the Congress Regime was there, the investment in industrial sector was Rs.14,665 crores, whereas during 1994-2001, when the Telugu Desam Party was in power, the investment was to the tune of Rs.14,309 crores. Sir, the Government has a plan target, they have a plan well publicized. Apart from the plan, the opposition's co-operation was to the maximum extent. చట్టాల్లో మార్పు కావాలంలే మీరు తీసుకువచ్చారు. అనేకమైన సింగిల్ విండో క్లియరెన్స్ బిల్లులు తీసుకువస్తే, ప్రతి బిల్లులో మేము మాటల్లాడుతూ దయచేసి యాంబిషన్టో పోకండి అని మిమ్ములను ప్రకాశన చేశాము. There is certainly something wrong. Whenever, we (opposition) used to tell the Government the right things, they used bulldoze our opinion with sheer majority. But today their figures reveal the truth as to how our party was right. Sir, there always used to be partnership summits, partnership summits with lot of showmanship. Showmanship is really exhibited in full scale at Hyderabad. Sir, ultimately, what have we achieved ? Well, showmanship is certainly necessary to sell something, to invite investments, because, that is the trend of present day world. But there are certain limitations to it. 2001లో రూ.30 పేల కోట్ల MOUs మీరు సైన్ చేశారని చెప్పారు. చాలా బాగా చేస్తున్నారని మిమ్మల్ని అభినందించాము. But, how many of them got materialised ? అనే మాట మీతో మనవి చేస్తున్నాము. ఒకసారి మీరు కంపెర్ చేసుకోండి.

సా. 4.30

While you had your "Partnership Summit" going on here, the Kerala State had a Global Investment Meet, during which period the investments received by Kerala was something much, much more అనే మాట మనవిచేస్తున్నాను. Now, to attract not only the Indian investors but to attract foreign investors Chief Minister has been making efforts. ముఖ్యమంత్రి గారు స్వీజ్‌లాండ్ వెళ్లి వచ్చిన తరువాత -- What the Chief Minister has pointed out is మనం వెళ్తే సరిపోదు we have to keep telling those people అప్పుడే ఇన్‌వెస్ట్‌మెంట్ అనేవి వస్తాయి, వెళ్లి రాగానే డబ్బు రాదు, ఇన్‌వెస్ట్‌మెంట్ రాదు అన్నారు. అది నిజమే. We totally agree with what Chief Minister said. But if the Chief Minister had said this on his first trip to Dawos, Switzerland, we would have agreed and would have understood that the Government needs some more time. ముఖ్యమంత్రి గారు ఫీక్స్ ట్రైప్ వెళ్లివచ్చిన తరువాత నాకు ఇంకా నమయం కావాలని చెప్పారు.

After five trips to Switzerland, Chief Minister came back and said what the foreign press -- మీ గురించి వారు ఏమి చేశారు? The way foreign press has been talking about you, the way foreign press has been praising you. You have spoke about what the National Geographic says about you. As far as I know, the National Geographic talks of tigers and lions but now they got Chief Minister also. We are happy that o.k. Chief Minister is along with tigers and lions. We are happy about it. But let us see what our own magazine says about our Chief Minister. It is our own "India Today". It had done a very interesting analysis in their recent copy. " Flight of Fancy regarding Chief Minister's foreign trips". It says that "Naidu's frequent overseas visits to woo investors and his enduring zeal to hearts of his state fail to translate into foreign investments and projects ". It also says " the Chief Minister has made as many overseas trips and met as many Heads of Government and corporates onshore as possible. Fewer still have impressed them as Naidu with his file on the merits of choosing Andhra Pradesh as an investment destination. The Chief Minister has exhorted foreign investors with unmitigated enthusiasm to be part of the exciting transformation that his state is undergoing. But for all the hype and aggressive sales pitch, there is not much to show on the ground ". This is what the Indian magazines have written. Naidu has failed to enhance the credibility because of muddled investment policy that does not give the state a head start in any scheme. He has done precious little to develop infrastructure beyond cosmetic touches in Hyderabad. It talks of your promised inflow ఎదేశి పెట్టుబడి -- 1,11,320 crores of rupees is what you have promised or what you had anticipated that it would come in. అంత పెద్ద ఫిగర్ పెడితే చివరకు వచ్చేది 14 వేల కోట్లరూపాయలు మాత్రమే. This is not even 12% to 13% అనే మాట మీరు ఒకసారి గునించాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. This is what about the G.S.D.P.

Now, when we look at the N.S.D.P., which is a very important parameter to gauge your state economy. 1994-95 లో 5.63% growth rate ఉందని చెప్పారు. అట్లాగే 2000 లో -- 3.68% అని చెప్పారు. Whereas, the population growth during 1994-95 was 1.64% and in 2000-2001, it came down to 1.12%. Now, the per capita income ఒకసారి దాని గ్రోతెంటో పర్క్యూషిటా ఆదాయం చూస్తే -- Which is again a very important factor to determine the welfare of the people of the state. During 1994-95 the growth was 3.92% and when it came to 2000-2001 it fell to 2.52%. The per capita is coming down. అనే మాట అర్థం అవుతుంది. Of course 2001-2002 figures -- Economic Survey లో ఇవ్వడం లేదు. It is very unfortunate. This is a very important and serious issue. The Finance Minister needs to explain as to why he could not bring in those figures. Because all these relate to G.S.D.P., growth.

Again the sectoral priorities are wrong. Your non plan expenditure పెరిగింది కాబట్టి ఈ రోజు ఈ విధంగా ఉంది. Let us see the public debt. The public debt is shooting up like a rocket. 2003-2004 లో -- 57150 కోట్లు, ఇంతటితో ఆపకుండా, ఈ సంవత్సరమే కాదు, రాసున్న సంవత్సరాలలో ఏ విధంగా పెరుగుతుందనే ప్రాజెక్ట్సు

ఇచ్చారు. 2004-2005 -- 65000 crores పెరిగితే 2005-2006 -- 72000 crores వరకు ఆప్ను తీసుకెళ్లిపోతామని కైర్యంగా పైనాన్న మినిష్టరు గారు చెప్పారు. దీనికి భయపడవలసిన అవసరం లేదన్నారు.

{Interruptions}

Yes, if they survive.

Apart from the public debt, we have the guarantees. Now, the guarantees also are a very important factor. 2003-2004 -- 15709 crores worth guarantees ఈ ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. 2004-2005 కి 18,185 కోట్లకి మేము గ్యారంటీ ఇస్తామని అంటున్నారు. ఒక వైపున గ్యారంటీ పెరుగుతుంది. మరొక వైపు నుండి పబ్లిక్ ప్రాపరిటీన్ ఏవైతే ఉన్నాయో, పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజెస్ ఏవైతే ఉన్నాయో, అవన్నీ అమ్మేస్తున్నారు. అమ్మేస్తున్న తరువాత గ్యారెంటీన్ ఎందుకు పెరుగుతున్నాయని మాకు అనుమతం . మీరు ఈ రాష్ట్రాన్నే అమ్మేస్తున్నారు. అన్ని పెద్దపెద్ద కంపెనీలు మూత పడిపోతున్నాయి, ఆ తరువాత కూడా గ్యారంటీన్ పెరుగుతున్నాయి అంటే దానికి కారణాలు ఏమిటి? చివరకు ఈ గ్యారంటీన్ -- They will eventually turn into public debt. మాకు భయం అనేటువంటిది ఏమి లేదని మనవి చేస్తున్నాము. When the Finance Minister replies, I would like to know that as to where the money has gone. What is the money you have accumulated through disinvestment? ఈ గ్యారెంటీ ప్రతి సంవత్సరం ఎందుకు పెరుగుతుంది, దానికి కారణాలు కూడా మీ రిపైలో చెప్పాలని మనవి చేస్తున్నాము. ఈరోజు పబ్లిక్ డెట్లో 32 వేల కోట్లు ఉంది. అంధ్రుల కొరకు 7,559 రూపాయలు పర్క్యూపిటా డెట్ పెరిగేది. రామారావు గారు అంధ్రుల ఆత్మగౌరవం అనే మాట చెబుతారు, అది నేను ఈ సభలో విన్నాము. కానీ ఆంధ్రులకు అప్పులంటే ఎంత భయమో మీకు తెలుసు. అటువంటి పరిస్థితులలో ఈరోజు ప్రతి ఒక్కరికి ఏడు వేల పెగా అప్పుతో బ్రతుకుతున్నారు అనేటువంటిది ఈ బడ్జెట్ చదివితే వ్యక్తం అపుతుంది అనే మాట మనవి చేస్తున్నాము. ఈ రోజు అప్పు పెరిగినా తక్కువలో తక్కువ ఆదాయం పెరగడా? అప్పు ఉన్నా ఆదాయం పెరిగితే అప్పు కడతామనే ఛైర్యం మనకు పసుంది. పర్క్యూపిటా ఇన్కం , పక్క రాష్ట్రాల జాతీయ ఆదాయంతో కూడా లేదు. ఇది గట్టిగా చెబుతున్నాము. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ నేపసర్ యావరేజ్తో కుడా లేం అనేది నా భయం . మీరు ఒకసారి లెక్కలు చూస్తే, 1994-95లో జాతీయ యావరేజ్ 8,000 ఉంటే రాష్ట్ర యావరేజ్ 7,800 ఉంది. 2001-2002కు జాతీయ యావరేజ్ 10,300 ఉంటే రాష్ట్ర యావరేజ్ 10,300 లకు పైన మిగిలిపోయింది. పర్క్యూపిటా ఇన్కం మాత్రం పెరగడం లేదు, కాదు పర్క్యూపిటా వడ్డి మాత్రం పెరుగుతుంది. డెట్ మాత్రం ఇంకా భయంకరంగా పెరుగుతుంది. ఒకవైపున అప్పు పెరుగుతుంది, ఇటువంటి పరిస్థితులలో అప్పు పెరిగినప్పటికీ, తీసుకెళ్లిన డబ్బుతో మన ఆదాయం అయినా పెరగాలి. ఆదాయం పెరగక పోతే అటలీస్ట్ రాష్ట్ర అసెట్స్ అయినా పెరగాలి. ఈరోజు అసెట్స్ రేపియో మనం గమనించినట్లయితే, రాష్ట్రంలో లయబిలిబీన్ ఎక్కువ ఉన్నాయి, అసెట్స్ తక్కువ ఉన్నాయి. మీరు అప్పు తీసుకొచ్చారు, పర్క్యూపిటా ఇన్కం తగ్గిపోయింది.

సా. 4.40

ఇప్పన్నీ ఏ రకంగా జరుగుతున్నాయో ఒకసారి ఆలోచించవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాము. రాబోయే ఒక్క సంవత్సరంలో అయినా ఈ రాష్ట్ర ప్రజల పర్క్యూపిటా యిన్కం పెంచుతామని ఈ సభ ద్వారా ఎస్యూరెన్స్ ఇప్పగలరా అని అడుగుతున్నాము. విజన్ సంగతి తీసుకుందాము అధ్యక్షా. మేము మొదటి నుండి చెబుతూ వచ్చాము. విజన్ రిలీస్ చేశారు. ఈ విజన్కు సంబంధించి కొన్ని అనుమానాలు వున్నాయి. ఏ ప్రకారం సడవాలో It is not going in that direction. We have been requesting for the last 4-5 years to kindly hold a discussion on Vision 2020. The congress party has been demanding for holding a discussion on Vision 2020 but till date there is no discussion on Vision 2020. ఇప్పటికేనా, Hon'ble Minister Garu, atleast now, will you hold discussion on Vision 2020? Of course, I have a final doubt about the Vision 2020. Is this Vision document is a final document or a draft document? ఈ విజన్ డాక్యుమెంట్ అనేది పైనాన్ డాక్యుమెంట్ లేక డ్రాఫ్ డాక్యుమెంట్? ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడుతూ చెప్పారు We will finalize Andhra Pradesh Vision 2020 based on comments and feed backs received.

Thereafter, let us all work together cutting across political and ideological barriers and embark on the exciting, albeit challenging task of implementing the Vision 2020 అని చెబుతూ మమ్మల్ని ఆస్టోనించారు, స్వర్ణాంధ్రపదేశ్‌లో పాలుపంచుకోండని చెప్పారు. We want to participate in the process of growth. ఈ డాక్యుమెంట్ పైనల్ డాక్యుమెంట్ లేక యింకా మార్పులు చేర్చులు వున్నాయా? ఈ డాక్యుమెంట్కు సంబంధించిన క్యాబినెట్ సబ్కనీటీని రద్దు చేసినట్లుగా ఈ డాక్యుమెంట్ను కూడా తీసివేస్తారా అనేది జవాబులో చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. Today, the situation is very alarming in the state. The drought has been a very severe problem. How is the Government handling the drought situation? Let us see as to how the Government is handling the drought situation. ఒకసారి చూసినట్లుయైతే కరువు పైన వీరు చేసే కార్బూక్మాలు వోస్తి వీడియో కాస్టరెన్స్‌లో జాయింట్ కలెక్టర్, కలెక్టర్, ఆర్డిఎస్ రెస్పోన్సిబుల్ అనే మాట చెప్పారు. They will be responsible, provided you give them reasonable amount of drought assistance. వారి చేతికి డబ్బు యిచ్చి సహాయ చర్యలు చేయమంటే వారు అక్కడ ఏవఱునా కార్బూక్మాలు చేస్తారు. మీ అర్థిక పరిస్థితి బాగాలేకపోతే సెంట్రల్ అస్టోన్స్కు ఎందుకు పోలేదు? మొన్సునే యల్నిక్కుతు సమాధానంగా రెవిన్యూ మంత్రిగారు చెప్పారు. The Minister for Revenue is not present here. He was very clear in the L.A.Q. The State Government sought Rs.2200 crores drought assistance. రూ. 2200 కోట్లు అడుగుతే రు. 220 కోట్లకు వారు ఎగ్గి అయిట్లుగా చెప్పారు. Well, this is subject to correction. ఇంత తక్కువ ఎమపుంట్ మీకు వచ్చినప్పుడు మీరేమి చేశారు? As against the demanded amount the State Government received a meagre amount. It is 10% to 12%. In this respect, did the State Government take up any thing with the Government of India? In this House, the Government keeps on asking about adopting resolutions. జనరల్గా మేము చూస్తూ వుంటాము. తీర్మానం ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడుగుదాము అని అంటూ వుంటారు. ఈసారి మనం తీర్మానం మూవ్ చేసి కేంద్రానికి పంపించిన తరువాత What is the assistance we have got? Chief Minister Garu, why don't you threaten the Government of India? ముఖ్యమంత్రిగారు మొదట గట్టిగా మాటల్డాడే వారు కాని గుజరాత్ ఎన్నికల తరువాత మాత్రం Chief Minister seems to be 'Modi' fied. వారి స్టోండ్ మోడిపై అయింది. We are suspecting that for political gains you are compromising on the state's benefits అనే మాట వీతో మనవి చేస్తున్నాను. We have to set an example. There is some thing called political ethics, which is very important. Of course, it is a different story. Political ethics అనే మాటను ఒకసారి కంపీర్ చేస్తే It is a most unfortunate situation that Telugudesam Party has compromised on its political ethics. Totally, they are swinging "Left" to "Right". ఎయిష్టపై చర్చ జరిగినప్పుడు వారు ఒక మాట చెప్పారు. ఆంధ్రపదేశ్‌లో ఎయిష్ట పెరగడానికి ఒక కారణం ఈ రాష్ట్రంలో పొర్చున్నసు ఫెంజ్ చేయడం అనే మాట రిస్టయ్లో చెప్పారు. ఈరోజు మీరు పొలిటికల్ పొర్చున్నసు ఫెంజ్ చేస్తున్నారు. జాగ్రత్తగా వుండండి. మామూలు ఎయిష్ట వస్తే ఒకే వ్యక్తి చనిపోతాడు కానీ మీరు పొలిటికల్ ఎయిష్టను డ్రైడ్ చేస్తే, రాబోయే పొలిటికల్ యెంగ్స్ప్రెస్స్, అవ్ కమింగ్ పొలిటీషియన్స్ దెబ్బ తింటారు. దీనివల్ల ప్రజాస్టామ్యమే దెబ్బతింటుందనే మాట మనవి చేస్తున్నాను. Even if you lose power, may be you will lose power but history will remember you as a person for political ethics అనే మాట మనవి చేస్తున్నాను. అనుభవం వున్న పార్టీ, 100 సంవత్సరాల చరిత్ర వున్న పార్టీ సభ్యుడిగా మనవి చేస్తున్నాను. On so many occasions, we gave up power.

SRI P. CHANDRASEKHAR: What do you say about Kashmir?

SRI K. R. SURESH REDDY: On Kashmir also, we have been very clear. ఇప్పుడే నేను కండెం చేశాను అధ్యక్ష. అమెరికా డబ్బుల్ స్టోండ్ర్స్ ఇరాక్ విషయంలో, ప్రాకిస్థాన్ విషయంలో ఏ విధంగా వుందనేది మేము కండెం చేయడం జరిగింది. మా లీడర్ అధేశాల మేరకు మా నెల జీతాలను యురాక్కు పంపించాము. లా మినిషన్ గారు టెక్కికల్గా మాటల్డుతున్నారు. We have been very clear. Law Minister Garu; you are also an upcoming politician. Be careful about what I have told you.

جواب پر چندر شیخ - ہم جس کو مکارے ہیں
 جواب احمد علی اویسی - کون کس کو مکارے ہیں ہم کو معلوم ہے -
 جواب پر چندر شیخ - سریش ریڈی صاحب سے یہ جاننا چاہتا ہوں کہ ان کو پکڑے ان کو چھوڑ دیئے پھر ان کو پکڑے ان کو چھوڑ دیئے -
 آنحضرت اپر لیں میں جس کو ہم مکارے ہیں آپ ان کو انہالیئے ہیں آپ تو رکب بر لے جیسا بدلے ہیں آپ جس کسی کو بھی رکھتے ہیں پھر اس کو
 لاتمار کر جائیں گے لیتے ہیں -
 جواب کے آر سریش ریڈی - آپ کی پاکیسی کیا ہے ہم کو معلوم ہے - ہم جو بھی محنت میں رہتا ہے اس کا سامانہ دیتے ہیں -

SRI K.R. SURESH REDDY: Coming back to drought सुमारु 31.5 لاکھ لٹرن्स लौही या यर्ड चूं राष्ट्रीयीक वच्चींदि. मुन यीन्छार्ट्स मुझमूलि दत्तात्रेय गारु प्रयत्नम् चेसि तीसुकुवचारने माट चेप्पारु. राष्ट्रीयों यीन्छार्ट्स एंवलीन, यीन्छार्ट्स मूलि, चूं रकंगा पेट्टारु काबट्टी फ़िली वारु यीन्छार्ट्स मुझमूलि नि पेट्टारु. अंदुलो तप्पु एमुलि? इन्छार्ट्स मुझमूलि गट्टी पट्टुदलत्ते तेचारने माट वारु चेप्पारु. It is a very big quantum of assistance, which the state has ever received. My only concern and what pains us is that इंत चियूं वच्चीं एमि पर्स्सा टेक्स चेशारु? चूंडु एग्रामानीक वेल्लीना सिमेंट रोड, कायटील पेट्टा अदुगुत्तुनारु. 31.5 lakh tonnes of rice, if they could have been utilized for permanent assets building, ग्रामाल्लो एंप्लायमेंट ट्रियेट कावडमै काकुंदा पर्सेंट एसेट्स ट्रियेट अय्यैनी. राष्ट्रीयीवृद्धिकि उपयोगपद्धेदने विषयमूं मुनवी चेसुनारु. गत नालूनैदु संवत्सरालुगा कालेज प्लांट्स नु, स्कूल प्लांट्स नु जन्मभूमी संदर्भंगा ग्रामालकु पंपींचारु. ग्राम अवनरालु एमि पुन्नायनेदि प्लैट्टो प्लानिंग चेयंडनी अनारु. विद्यारूलु ग्रामाल्लो एंडल्लो तिरुगुत्ता ग्रामाल अवनरालु, प्रयारिटीस एमिटनेदि परुनगा अंडेलु वेसि कागिताल मीद व्राशारु. इंत पेट्टा एत्तुन करुपु निधुलु वच्चीं चूं कार्यक्रमालनु एंदुकु टेक्स चेयरु अनि अदुगुत्तुनारु. It was a beautiful opportunity. Unfortunately, you have lost a golden chance.

पा. 4.50

पार्टी वर्गरुनु येगा चेयुंचारु . ڈिस्ट्रीन चेसुनारु . It is very good. चाला मूंदिकि मेंडिकर्ल टेस्टु चेयुंची, वारि अर्गे परिस्थिति ए विधंगा वुंदनी माट कुदा चेप्पारु . मेंडिकर्ल टेस्टुलो तेलुगु देशं संझ्य बागा पेरिगि प्लैयूंदि . चाला मूंदि जायन अय्यारु . इन्सुरेन्स चेसि अवकाशं वुंदि . अदि कुदा ऒक प्रयोजनं वुंदि . पुट्ट फर्न परुगुलो मिंगेसि, कंफ्लिट्स चेदगोल्लुकुनारु . इप्पुदु गడ्ढेन्नुगारु चेप्पारु . छी जन्मार्दनर्द्दिगारु लेरु इकुद . अदि कुदा ओवर्स्ट्रेट अय्यारु . प्लैजु पेरिगिना पर्वालेदु . मी अर्गे अं मी इफ्फूं कानी, अध्यक्ष, एकनमिक नर्वेलो वुंदि . कठिनमेन करवुलो कुदा मीरु प्लैकिलु मीद तिरुगुत्तारु . मेंडारु प्लैकिलु कोन्सेशारु . इंत करुपु परिस्थितिलु एकनमिक नर्वेलो वुंदि . मेंडारु प्लैकिलु करवु पेरिगिप्लैयूंदि . राष्ट्रं अंता करुपुलो वुंदि, मीरु एमो प्लैकिलु सुंचि मेंडारु प्लैकिलुकु प्लैयारु . The sale of motor cycles has increased in Andhra Pradesh. एट्टा इन्ट्रीज अय्यांदि चेव्वांदि? मी पार्टी सिंबलनु कुदा प्लैकिल नुंचि मेंडारु प्लैकिलगा मार्गित्ते बागुंचुंदि . करुपु इंका नालूगु, अय्यादु नेललु वुंदि . इंका भयंकरंगा वुंदुंचुंदि . नीटि कोरत वुंदि . फाडर कोरत वुंदि . - Neeru Meelu programme was a very ambitious programme. 1500 कोल्लुलो चेशामनारु . इंत پेट्टा प्राग्राम टेक्स चेसिनप्पुदु, Neeru Meelu programme wheras it percolated ऒक्सारि मास्ट्री, निजंगा बाध अनिप्पुनुदि . मुनुडु संवत्सराल फ्रिं 200 फ्लूकु बोरुलो नीरु

వచ్చేది . ఇప్పుడు 400 ఫీట్లు వేసినా నీరు రావడం లేదు . Today they have fallen down. What is the reason for it? If Neeru Meelu 280-300-- TMC of ground water impound అయిందని చెప్పారు . ఈరోజు బోర్డోల్వ్ - why are they drying up? అనే మాట మనవి చేస్తున్నాను . Anna Hazare had come here while launching Neeru Meelu programme. I had an occasion to meet him on two occasions. I met Anna Hazare at Hague in Second World Water Conference in 2000. ఆయనను ఇన్వైట్ చేశారు . He was very highly praising our Chief Minister. Even I felt proud. Once we cross National borders, we are all one. We will try to give a very good image of Andhra Pradesh even though politically and ideologically we may differ. But our final goal is to the benefit of the State. Even we were happy when Anna Hazare went on saying 'Your Chief Minister has got a vision. He is trying to implement Neeru Meelu programme in a very ambitious way. The same Anna Hazare again I have met him the other day in Japan. In three years his opinion has totally changed. He now says 'I was much more happy in my town and never in Hyderabad.' Hyderabad is a land of exhibition. There is nothing permanent. It is only a land of seminars. But nothing comes up అని చెప్పారు . Now these are the people who matters. These are the people who are working in the rural development sector. People like Anna Hazare, Rajendra Singh, Medha Patkar, Mr. Bunker are questioning in these areas and that is the opinion they have exchanged. These are the people whom we have met. We had very high expectations on the Government , more so from the Chief Minister. But for the last three years their opinion has changed. This is a matter of serious concern that whatever programme we are taking up is not sustainable. It is not delivering the desired results, the reason being, implementation level లో మిస్యుజ్ అపుతోంది . దుర్బినియాగం అపుతుందని అన్నా హజారే అన్నారు . DFID major funding agency పుండో దానికి సంబంధించి వారు చెప్పారు . పెద్ద పెద్ద ఎన్జివ్ చెప్పారు . KRG మేజర్ ఏజన్సీ, ట్రూయిన్లో కలిసారు . మా దైలు ప్రయాణాలో మాటల్లాడుతూ, మన రాష్ట్రం గురించి చెప్పితే చాలా బాధ కలిగింది . Today KRG was a very famous NGO dealing with water conservation in Andhra Pradesh. వారు చెప్పారు . ఏదో ప్రయత్నం చేశాము . ఇప్పుడు ఎన్జివ్గా రావాలంటే, We have to greese so many palms. It is really painful. ఇటువంటి సిచ్చుయేషన్సు ఫేంబ్ చేయండి? అడబ్బు ఏది అయితే మీకు పస్తుందో, మీరు ఇచ్చిన ప్రాజెక్టునో కాదు . రాబోయే పరిస్థితుల్లో డబ్బు ఇస్తున్నారు . దుర్బినియాగం చేయకుండా, ఆ డబ్బు - it is not free money. We have to re-pay it with interest. ఇంటరెస్టు పెరుగుతుంది . ఇప్పుడే మీకు చెప్పాను .

One of the major factors is Irrigation. చాలా exhaustive గా డిమాండ్సులో డిబేట్ జరిగింది . I will not dwindle too much on irrigation. But if we look at water crisis, what we noticed is that it is not a water crisis but a governance crisis. That is what has been really put in the break on the development of irrigation in our State. It is basically the indecisiveness of the department. It is a lack of political will which eventually leads to indecisiveness అనే మాట మిత్తే మనవి చేస్తున్నాను . While the Minister in his reply had said that in irrigation source areas 1.30 lakh acres అనే మాట చెప్పారు . ఎడిషనల్గా 80 లక్షలు ఎకరాకలు తీసుకుని రావాలంటున్నారు . Government wants to achieve 100 - 117 lakh acres ఇంత ఎంతుఱియాజమ్ముతో కడియం శ్రీహరిగారు వస్తే 80 లక్షల ఎకరాలు క్రియేట్ చేయడానికి ప్రాజెక్టును ఇచ్చిన డబుబ ఒకసారి కూస్తే, ఏ విధంగా సాధ్యం అపుతుందో మీరు మాకు చెప్పాలి . Yes. You please do it. We will encourage you. But you are not going to do it. ఎన్సార్సెన్సిలో స్టేజ్ . 2 కు 800 అడుగుతే, ముఖ్యమంత్రిగారు ఇస్తారు 47 కోట్లు . షట్ షట్ కెనాల్కు 3 వేలు కోట్లు అడుగుతే వారు ఇస్తారు 65 కోట్లు . భీమా లిష్టు ఇరిగేషన్కు 15 కోట్లు 49 లక్షలు అడిగితే వారు 2 . 5 కోట్లు ఇస్తారు . ఇది మహబూబ్ నగర్కు సంబంధించింది . అది కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు అడాప్పు చేసుకున్న జిల్లా అది . ఆ స్టేజ్ మదర్లి ట్రీబ్మెంటు ఎందుకో ? పోలవరం గురించి 10 వేల కోట్లు అడిగారు . మీరు 2 లక్షలు ఇచ్చారు . I would like to see whether that Rs. 2.00 lakhs has gone అ రెండు లక్షలతో ఎక్కుడ ప్రాజెక్టు

కడతారు . పులిచింతలకు 500 కోట్లు అడిగితే 10 కోట్లు ఇస్తారు . మరా నిజాంసాగర్కు -అలిసాగర్కు 43 కోట్లు అడిగితే, 12 కోట్లు ఇచ్చారు . జంటనగరాలకు సింగూర్ జలాలు డెవర్టు చేశారు . నిజామబాదు అన్నపూర్ణలాంటి జిల్లా . ఈరోజు డ్రాట్ ప్రోవ్ జిల్లాగా చేశారు . జిడిపి అభివృద్ధి పొరామిటర్ 18 – 16కు పడిపోయింది . దేవాదులకు ఎస్టిమేషన్ పంపించలేదు . వారి ఆలోచన ఏమిటో ? మీ ఆలోచన ఏమిటో? These are the just few examples. But investment on irrigation yields definitely very good results. This is not only our opinion. We have been stressing a lot of time. But at least let me read out something - The World Bank Report. మీరు చెప్పేది వింటారు కదా? ఒక ఇన్విస్టిగేషన్స్ లో ఇరిగేషన్ బినిఫిట్ పొందుతుంది . ఆ విధంగా వేరే డిపార్ట్మెంటుకు చేయాలంటున్నారు . అపుతుందా? I will just read out. It is a world Bank Document. It is a public document. "Major Water Development projects in Brazil , India, Malaysia, United States show much direct benefits from irrigation and hydro power , but with indirect benefits typically twice as large. In many cases, core benefit enormously from this economic activity. In Petroleum ie., an office in Brazil. For Example - Water infrastructure has been the basis for development in dynamic rural economy. This is meant a creation of large number of high quality permanent agriculture jobs.

సా.5.00

ఆ ఉన్న జాబ్స్ లో 40 శాతం are meant for women. One job in agriculture will create two jobs in supporting, promotional and industrial sectors. These opportunities were meant or reversal in the historic pattern of migration which is very important for us with the benefitting districts growing at twice the State average. Similarly in India, water infrastructure is weaned out the seasonal demand for labour resulting in major gains for the poor. The recent analysis in India shows that irrigation infrastructure has major impact on the returns on investment in education. This is surprising. Even in education it has employment benefits - the return of 15 years of primary schooling vs. no schooling in Indian districts where agriculture conditions were conducive to the adoption of green revolution disparities were high 32 per cent whereas in districts where the conditions are not conducive the estimated returns showed negative. This is multitude of direct and indirect impact on poverty in un-irrigated districts. 69 per cent of people are poor while in irrigated districts, only 26 per cent are poor. This is what we talk about these factors. Investment on irrigation would benefit not only Mr. Srihari, but also Mr. Venkateswara Rao. Of course Mr. Vidhyadhara Rao also. సో ఆ విధంగా how it correlates అన్నది వారు చేసిన చిన్న సాంపుర్స్ఫ్ట్డీ మీకు చదివి వినిపించాను. సో దాని వల్ల regional imbalance - regional imbalance has been a major cause of concern. That could also be accomplished. For example, this year Godavari is full. While the whole country was under severe drought. There was seasonal water in Godavari. If we had completed at least a few projects, 3/4th districts could have been benefited in the present difficult situation. మీరు హైదరాబాదుకు నీళ్లు కాని, 3, 4 జిల్లాల్లో కాని it could have been very good. At least now ఈ సారి పుష్టురాలు రాబోతున్నాయి. ఆర్థిక మంత్రి గారు దయచేసి శ్రీరామసాగర్, పోచంపాడు లో ఒకసారి మునిగి బయటకు వస్తే అంటే మీరు పాపాలు చేశారు అని కాదు కాని తమకు న్న్యా ఐడియాస్ వస్తాయి. కొత్త విజన్ వస్తుంది. కొత్త ఆలోచన వస్తుంది అనే మాట మనని చేస్తున్నాను.

శ్రీ ప్రె. రామకృష్ణడు:- అధ్యక్షా, సురేష్ రెడ్డి గారి స్పీచ్ గంట నుంచి వింటున్నాను. ముందు అయిన మునిగితే వారికి కొత్త ఆలోచనలు వస్తాయి. ఆ పాత వాసనలు పోతాయి. అయిన ముందు మునిగి ఇక్కడకు వస్తే అయిన ఎక్స్పీరియెంట్స్ చెప్పినట్లయితే మిగతా వారు ఎక్స్పీరియెంట్ చేస్తారు. గంట నుంచి వింటున్నాను. పాత చింతకాయపచ్చడి లాగా మాట్లాడుతున్నారు. కాబట్టి అయిన ఐడియాస్, ఈ ఆలోచనలు మారాలంటే ముందు వారు మునిగి వస్తే బాగుంటుంది.

SRI K.R. SURESH REDDY: Sir, I was talking of regional imbalance. రీజియనల్ ఇంబ్యులెసన్ కౌరకు మీకు అవగాహన వస్తుంది. మీరు ఒకసారి మునిగి తేలితే అక్కడ పరిస్థితి అర్థం అపుతుంది అన్న మాటకు చెప్పాను. మీరు నన్ను

మునగమన్నారు. నాకు తెలుసు. సమ్మ మీరు ఏదో అంటారు. సవరేటిష్ట్ అంటారు. ఆపర్ప్యునిష్ట్ అంటారు. You may call me by whatever name. But the fact / the ground reality మీరు ఒకసారి దయచేసి అర్థం చేసుకోండి అన్న మాట మనవి చేస్తున్నాను. If you look at the genesis of Telangana moment. ఒకసారి మీరు చదవండి. ఒకసారి మేము చూశాము. We are travelling in the rural areas of Telangana. How the struggle continues - the struggle of un-employment. The struggle of un-employment is so painful. మేము ఆదిలాబాదులో తిరిగాము. అక్కడ పోలీసు కానిస్టేబుల్గో ఉద్యోగ అవకాశాలు వస్తే ఎన్.టి.ఎ లకు వారు సెల్క్ కాలేజీపోయారు. ఎందుకు సెల్క్ కాలేజు అంటే వారికి ఫిల్మ్సెన్ లేదు. ఛెస్ట్ 42 ఉండాలి. అండర్ నరిష్ట్, ట్రైబల్స్ కాబట్టి చేయలేకపోయారు. ఉద్యోగాలలోకి రాలేకపోయారు. వారి ఇంటికి పోతే ఎంత బాధ అంటే వారు తల్లులను నిందిస్తున్నారు. ప్రభుత్వాన్ని నిందించడం లేదు. అమాయకులు పాపం. కన్న తల్లి ఇచ్చిన పాలల్లో శక్తి లేదు కాబట్టి అంత పెరగలేకపోయారు. నాకు ఉద్యోగం ఎందుకు రాలేదు అని తల్లిని దూషిస్తున్నారు అని ఆ తల్లి మా ముందు అటువంటి సంఘటనలు చెబుతుంటే అక్కడ ఏనీ సమాఖ్యానం చెప్పాలి? అటువంటి ప్రాంతాలలో మీరు రూల్స్ రిలాఫ్ చేయండి. అక్కడున్న ట్రైబల్స్ కు ఉద్యోగావకాశాలు వచ్చే విధంగా చేయండి. హోమ్ మినిస్టర్ గారు ఉన్నారు. ఇప్పుడు అనదుధీన్ గారు చెప్పారు. వారి పర్మాలిటీ చూడండి. నా పర్మాలిటీ చూడండి. పోలీసు కానిస్టేబుల్ జాబ్ కూడా రాదు. మీకు ఆ పరిస్థితులు తెలుసు కాబట్టి మీరు దయచేసి అక్కడి రూల్స్ రిలాఫ్ చేయండి. అటువంటి ప్రాంతాలలో ఎంకరేజ్ చేయండి అన్న మాట మనవి చేస్తున్నాను. అందుకే ఇటువంటి ప్రగుల్ కంటిమ్యా అవుతోంది. The struggle still continues - struggle of migration. ఇప్పుడే చెప్పాను - how the struggle of migration goes on. పాలమూరు గురించి రఫీంద్రనాథ్ రెడ్డి గారు చెప్పారు. ఎక్కిబిప్స్ గా చేశారు. ఎవరు వచ్చినా అక్కడకు తీసుకు పోయి వారి పేదరికం చూపిస్తున్నారు. How the labour is migrating. మేము మైగ్రేషన్ ఆఫ్ లేబర్ చూడలేదు. కానీ మైగ్రేషన్ ఆఫ్ యానిమల్స్ నేపశల్ జియోగ్రాఫికల్ ఫాసల్లో చూస్తున్నాము. అప్రికా సెరెంగేటి టు మైసైమారై వేల జంతువులు ఒక ఏరియా నుంచి ఇంకో ఏరియా పోతుంటే మధ్యలో పులులు వాలిని చంపుతుంటే ఎంతో బాధ కలుగుతుంది. జంతువుల మైగ్రేషన్ చూస్తుంటేనే బాధపడుతున్నాము. అటువంటిది తెలంగాణా ప్రాంతంలో లేబర్ జాబ్స్ లేక మైగ్రేషన్ అవుతుంటే దానిని ప్రగుల్ అనరా? ఏమంటారు? మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

ప్రగుల్ ఫర్ హాయ్దర్ ఎడ్యుకేషన్. హాయ్దర్ ఎడ్యుకేషన్ కొరకు చదువుకున్న పిల్లలు పట్టణాలకు వచ్చి హాయ్దర్ ఎడ్యుకేషన్ పర్మమ్యా చేయలేకపోతున్నారు. It is because they cannot afford the expenditure. వారి పేరంట్స్ ఎఫ్స్ చేయలేదు. హాయ్దర్ ఎడ్యుకేషన్ ట్రైవేలైట్ అయి ఉంది. In stead of coming to the cities, they are going back to jungles. జరిగల్ పోయి వస్తే చూస్తున్నాము. 4, 5 సంవత్సరాల తరువాత వారు తిరిగి వస్తే ఎన్.టి.ఎ బూత్స్ వద్ద అక్కడక్కడా చూస్తున్నాము. కాళ్ల ఉండవు. చేతులు ఉండవు. మాట్లాడడానికి నోరు ఉండదు. ఆ విధంగా కొందరు ఉంటికు పోతే తిరిగి రాలేక ఉన్నారు అన్న మాట మీతో మనవి చేస్తున్నాను. They say that they are shedding a few drops in those jungles. The few drops you see there. కొన్ని ప్రాంతాలలో it is not a natural process. But it is the forest which is weeping silently for this youth - అన్న మాట చెబుతుంటారు. That is how the struggle for un-employment is continuing. Their struggle for higher education and better opportunities is going on - అన్న మాట నేను మీతో మనవి చేస్తున్నాను. The struggle for better wages is still going on. ఈ రోజు తెలంగాణా ప్రాంతంలో 10, 12 లక్షల బీడీ కార్బూకులు ఉన్నారు. మీరు మొన్సునే చెప్పారు. బీడీ కార్బూకుల వేతనాలు పెంచుతామని మినిస్టర్ ఫర్ లేబర్ ఈ హాసెలో ప్రామిన్ చేశారు. ఏప్రిల్ మొదటి నీక్లో సంబంధించిన శాసన సభ్యులతో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తాము అని అన్నారు. ఏర్పాటు చేసి నేను అక్కడ ఒక కార్బూకుమం చేస్తాను అన్నారు. మరి ఇంతవరకూ చేయలేదు. ఈ బీడీ కార్బూకుల వేతన విషయంలో ఏమయింది? 12 లక్షల కార్బూకులలో 90 శాతం మహిళలు ఉన్నారు. వారు టి.బి.టో అనారోగ్యాలతో

బాధవడుతన్నారు. వారిని మార్చేవారు లేని పరిస్థితి ఉంది అంటే ఎంతో బాధగా ఉంటుంది. ఈ ప్రభుత్వ అన్నది మీతో మనవి చేస్తున్నాను.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రామిన్ చేశారు. నేను మినీ సిగరెట్స్ బ్యాస్ చేస్తాను అన్నారు. బీడీ కార్బూకులను అదుకోవడానికి నిర్మాల్ లో, ఆదిలాబాద్ లో నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం he had made an announcement, but it is a matter of agony. The promise made by the Chief Minister could not be pursued. ఈ రోజు ప్రభుత్వ కంటిన్యూయిస్‌గా ఉంది. సూయిసైట్ డెట్స్ జరుగుతున్నది ఏ ప్రాంతంలో అన్నది మీరు గమనించండి. వీవర్స్ డెట్స్ ఏ ప్రాంతంలో జరుగుతున్నాయి గమనించండి. చిన్న పిల్లలు డయీరియాలో ఏ ప్రాంతంలో ట్రైబల్ పిల్లలు చనిపోతున్నారో మీరు ఒకసారి గమనించండి. ఈ రోజు struggle continues - the struggle to survive continues.

సొ. 5.10

The struggle for water has already taken place in different parts of the country. అనే మాట మీతో మనవి చేస్తున్నాను. To-day, most parts of the state are fully depending upon the pumps and bores. పున్న పరిస్థితుల్లో ఒక వైపు గోదావరి జలాలు 50 శాతం వరకు సముద్రంలో కలుస్తున్న పరిస్థితుల్లో, ముఖ్యమంత్రిగారు గంగా-కావేరి లింక్ గురించి చెప్పడం వల్ల మాకు బాధ కలిగిందని తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మా భావం వ్యక్తం చేస్తున్నాను. Therefore, Godavari should be treated as irrigation project. అనే మాట గతంలో కూడా చెప్పాము. The Secretary General had also stated that the river Godavari is the second largest river in India. అనేమాట గమనించవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. గోదావరి జలాలను గురించి మా పంతు బాధ్యతగా సెకండ్ వరల్డ్ వాటర్ కాస్పరేన్స్ లో తీసుకువెళ్లాము. గోదావరి నది జలాలను గురించి గ్రోండ్ ప్రాబ్లమ్స్ చెబితే షైర్క్స్ బాధపడ్డారు, ఆశ్వర్యపడ్డారు ఇంత పెద్ద నది ఉపయోగంలో లేనందుకు. మరొక జాతీయ సదస్యుకు టోక్సోకు వెడితే అక్కడ కూడా వారి సెక్రటరీ జనరల్ ఆశ్వర్యం వ్యక్తం చేశారు. గోదావరి సెకండ్ లార్జెస్ట్ రివర్ యున్ ఇండియా అనే మాట చాలామందికి తెలియదని మీతో మనవి చేస్తున్నాను. సెకండ్ లార్జెస్ట్ రివర్ యున్ది కంటే మాత్రమే కాకుండా 50% of the Godavari waters is going into the sea. అనేది మీతో మనవి చేస్తున్నాను. మొదటి కాస్పరేన్సుకు ఒక్కడినే శాసనసభ్యుడిని పోయినాను. రెండవ కాస్పరేన్స్ కు ఆరుమందిమి పోయినాము. మూడవ కాస్పరేన్స్ కు పెద్ద టీమ్గా వెళ్లాలనే ఆశతో పున్నాను.

(బెలీ)

అధ్యక్షా, 15 నిముషాల్లో ముగిస్తాను.

కాస్పరేన్స్ కు మా లీడర్ రాజశేఖర రెడ్డిగారు పంపుతే కాంగ్రెస్ లెజిస్లుచర్ పార్టీ ఖర్షితో పోయి వచ్చాము. మా బాధ్యతగా అంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రధానమైన నదిని ఉపయోగించుకునే విషయంలో ప్రపంచ సదస్యు దృష్టిని ఆక్రమించడానికి ప్రయత్నం చేశాము. మంత్రిగారు కూడా ఈ సదస్యుకు వచ్చారు కానీ అయిన గవర్నమెంట్ కాస్పరేన్సులకే పరిమితమైనారు. ఈనాడు తెలంగాణా గురించి ఎన్నో విషయాలు మాట్లాడడానికి సిద్ధంగా పున్నాము. తెలంగాణా విషయంలో పొరబాటు చేస్తే పోచంపాడులో పుష్పరాల్లో తప్పకుండా మునిగి తేలతాసని, షైనాన్స్ మినిషన్ గారితో మనవి చేస్తున్నాను. ఇది నిర్లక్ష్యానికి గురియైన ప్రాంతంగా గుర్తించాలి. నిర్లక్ష్యానికి గురి కావడమే కాకుండా అమాయకత్వానికి కూడా గురియైందని దయచేసి గుర్తుంచుకోండి. పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూ నిజమాబాద్ లో ఆంధ్రప్రదేశ్ మెర్జర్ గురించి ప్రకటించినపుడు ఒక మాట చెప్పారు. ‘తెలంగాణా పెళ్లి పిల్ల లాంటిది. మిగతా ప్రాంతం పెళ్లి పిల్లవాడు. వీరు కలిసి చక్కటి సంసారం జరుపుతారనే విశ్వాసం నాకుంది’ అనే మాట వారు చెప్పారు. మేము చాలాసంతో పశ్చాము. ఒహుశా అరోజు నెహ్రూ ఒక విషయం మరిచిపోయి వుంటారు. చక్కటి సంసారంలో అత్తగారు ఎలా పున్నారో కూడా గమనించాలి. తెలంగాణా అత్తగారు

చంద్రబాబు నాయుడు. అత్తగారుగా మీరు ఎలా ప్రవర్తిస్తారనేది మీ చేతుల్లో వుంది. కుటుంబం చక్కగా నడవాలంటే కోడలికి చాటి అంటే బాధ్యతలు యిస్తారా? చాటి అంటే తెలంగాణా డెవలప్మెంట్ బోర్డ్ ఏర్పాటుకు మీరు చర్యలు తీసుకుంటారా? ఆ రకమైన చర్యలు తీసుకుంటే, - దుల్లూ, దుల్లున్ అచ్చే పై, అచ్చా సాన్ - అనే మాట చెప్పుకుంటారు. లేకపోతే పరిస్థితి విషమించే ప్రమాదం వుంది. నెప్పురు చెప్పారు ‘ఈ సంసారం సరిగ్గా నడవక పోతే నిడుపు కాగితం వ్రాసుకునే పరిస్థితి వుంటుంది’ అని. ముఖ్యమంత్రిగారూ, అత్తగా మీపై బాధ్యత వుంది. మీరు చక్కగా ఈ సంసారం నడిచే విధంగా మాడాలి. ఈ సంసారానికి మామగా రాజశేఖర రెడ్డి ఆలర్డ్ వ్యవహారం చేశారు. వారు కాంగ్రెస్ పార్టీ తరఫున చెప్పారు ‘కాంగ్రెస్ అధికారంలోకి వస్తే నేను డెవలప్మెంట్ బోర్డు యిస్తాను’ అని. అది పీపుల్కు మా ఎస్యారెన్స్. కానీ యిప్పుడు అత్తగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఎలా వ్యవహరిస్తారో అనేది ప్రజలు చూస్తున్నారనే మాట మనవి చేస్తున్నాము. ఈరోజు మీరు ఈ సభలో ఎస్యారెన్స్ యిచ్చారు. సిక్క పాయింట్ ఫార్ములా .....

(అధికార పార్టీ సభ్యుల నుండి యింటర్వెన్షన్)

శ్రీ కడియం శ్రీహరి: అధ్యక్ష, సురేష్ రెడ్డిగారు ప్రతిసారి ఏ సబ్జెక్ట్ మీద మాట్లాడినా కొంత సబ్సైన్స్, కొంత కంటెంట్ వుంటుంది. ఈ రోజు మాత్రం సబ్జెక్ట్, కంటెంట్ కంటే ఎక్కువగా కథలు వున్నాయి. 1956లో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలు ఏర్పడినప్పుడు సెప్పుగారు చెప్పి వుంటారు. నాకు తెలియదు. నాకంటే సురేష్ చిన్నవాడు. ఎవరో చెబితే ఏని వుంటాడు. 1956లో, వారి భాషలో చెప్పాలంటే వధూ వరులు కలిస్తే, 1956లో పెళ్ళి జరుగుతే అప్పుడును అత్త ఎవరు అధ్యక్ష? ఇప్పుడు 2003 సంవత్సరంలో వున్నాము. దాదాపు 47 సంవత్సరాలు జరిగిపోయింది. వాళ్ళే కదా అధ్యక్ష అత్తలు. 1956లో సవదంపతులైన వారందరికి పిల్లలు వుట్టారు. మనవలువుట్టారు. ఇప్పుడు సమయాలు, విడాకులు అని వారు అంటున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ పాలసీ ఏమిటి అధ్యక్ష. ఆ దంపతులకు యిప్పుడు విడాకులు యిప్పిస్తారా? ముసలివారికి విడాకులు యిప్పిస్తారా? ఆ ముసలి వారికి రాజశేఖర రెడ్డి మామగా వుంటారా? ఇది ఏమిటి అధ్యక్ష? తెలంగాణా నిర్ణయానికి గురి అయింది. తెలంగాణా వెనుకబడినతనానికి కారణం ఎవరస్తు వారు ఆత్మవిమర్శ చేసుకోవాలి. 47 సంవత్సరాల కాలంలో 32 సంవత్సరాల కాలం వారే అధికారంలో వున్నారు. ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమం తీసుకువచ్చి, ఆ ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహించి, అధికారంలోకి రాగానే తెలంగాణా ప్రజలకు వెనుపోయి పోడిచారు. తెలంగాణా అభివృద్ధిగురించి మరిచిపోయి, ఈవాడు ఈసరకంగా మాట్లాడడానికి మీకు సిగ్గనిపించడం లేదా? నిన్నటికి నిన్న పిసియల్యఎఫ్ అని మాట్లాడారు. ఒక రోజు రాయలీమ అంటారు. ఒకరోజు తెలంగాణా అంటారు. ఒక రోజు ఆంధ్ర అంటారు. మన అవకాశాల కోసం ప్రాంతీయ తత్వాలను రెచ్చగొట్టి, అధికారం వచ్చిన తరువాత ఆయాప్రాంతాల అభివృద్ధిని గురించి వట్టించుకోని మీరు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే వారా? ఈ ఎనిమిది సంవత్సరాల కాలంలో, చంద్రబాబు నాయుడు గారి హాయాంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ పరిపాలనలో తెలంగాణాకు కానిప్పండి, తెలంగాణా జిల్లాలకు కానిప్పండి అభివృద్ధిలో యితర జిల్లాలతో పోలిస్టే అన్యాయం ఏమాత్రం జరగలేదు. ఏ రంగంలో పోల్చుదాము? ఇరిగేప్పన్ తీసుకుందామా, పవర్ తీసుకుందామా, స్యాల్ ఎడ్యూకేషన్ తీసుకుందామా, హాల్ తీసుకుందామా లేక రోడ్స్ తీసుకుందామా? తెలంగాణాలో ఏ రంగంలో అభివృద్ధి జరగలేదో, ఏ రంగంలో అన్యాయం జరిగిందో చర్చించడానికి మేము సిద్ధంగా వున్నాము. ఆరోజు వారే చర్చ కావాలని పట్టుపట్టారు. మరి ఏమి జరిగిందో తెలియదు గాని స్కూల్స్ ఛాంబర్స్లో చర్చ వద్దని అన్నారు. ఎవరు చర్చకు పారిపోయారు అధ్యక్ష? ఈ ఎనిమిది సంవత్సరాల కాలంలో తెలంగాణాలోని ఏయే జిల్లాలలో ఏ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేయవలసిన అవసరం వున్నది. గత 32 సంవత్సరాలుగా మీరు నిర్ణయిం చేసినందువల్ల, మేము సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. మీరు చేసిన తప్పులను సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. తెలంగాణాలై నిజమైన చిత్తశుద్ధి మీకు వుంటే ప్రాంతీయ నిబేధాలను రెచ్చగొట్టే పద్ధతి మానుకోండి. పిసియల్యఎఫ్, రాయలీమ, ఆంధ్ర

అంటూ పుంటారు. మరలా పై నుండి ఆదేశాలు వస్తే సర్దుబాటు చేసుకుంటారు. మీకున్న కవిటీమెంట్ ఏమిటి? ఎందుకు ఈ రకంగా ప్రజలను రెచ్చగొట్టే ప్రయత్నం చేస్తారు? ఇది సరి కాదు. అందరం కలిసి రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి. వెనుకబడిన ప్రాంతాల పైన ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టపలసిన అవసరం పుంది. తెలంగాణాకు ఎక్కువ నిధులు కేటాయించి ముందుకు పోతున్నాము. ఇప్పీన్ని గమనించి మాట్లాడితే బాగుంటుందని సురేష్ రెడ్డిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

సా.5.20

శ్రీ కె.ఆర్.సురేష్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, నా ఉద్దేశ్యం వారు గపర్చమెంట్లో ఉన్నారు, దానిని వారు అర్థవంతంగా ఉపయోగించమని . I was trying to explain the need for the development of this backward region. తెలంగాణ ప్రాంతం నిర్లక్ష్యానికి గురవుతున్నది, దానిని అభివృద్ధి చేయడానికి గాను అత్తులగా పెండ్లి పిల్లలను క్షుపెట్టకుండా మంచిగా వ్యవహరించండి, కీన్ అన్ని మీ దగ్గరే ఉంచుకోకుండా, ఒక కీ ని కోడలి చేతికి కూడ ఇప్పండి అనే మాట చెప్పితే, మీరేమో శకుని మామ అయ్యారు .....

శ్రీ కడియం శ్రీహరి : అధ్యక్షా .....

SRI K.R.SURESH REDDY: No, Sir, I am not yielding ఒకసారి నేను అంటే దానికి వారు అరగంట చెప్పారు. That is the crux of the problem. ఈ సభలో ముఖ్యమంత్రిగారు అస్వారేస్ ఇచ్చారు. The C.M. has very categorically announced in this House that the Government would constitute a Committee to look into the implementation of the SPF. To-day, our party is ready to discuss on the issue of backwardness of Telangana Region. It is not the question of what we have done, but what we have to do hereinafter. That is what we are trying to explain. You are in power for the last so many years. When we have constructed so many projects, at least you maintain their canals.

(శ్రీ కడియం శ్రీహరి తిరిగి మాట్లాడటానికి ప్రయత్నిస్తుండగా)

What is this Sir ? I am not yielding.

డా. వై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి : ఇదిక్కడి న్యాయమండీ?

శ్రీ కడియం శ్రీహరి : అధ్యక్షా, ఇంత కాలం కాంగ్రెస్ పార్టీ శకుని పాత్ర పోషించి, తెలంగాణాకు అన్యాయం చేసింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ వారు తెలంగాణా ప్రజలకు అన్యాయం చేసి, శకుని పాత్ర పోషించి, తెలంగాణా అభివృద్ధిని నిర్లక్ష్యం చేసి, తెలంగాణ ప్రజల అమాయకత్వాన్ని సొమ్యు చేసుకొని అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత శకుని పాత్ర పోషించి, మమ్మలను శకుని పాత్ర పోషించారని అంటారా? ఇది సరైనది కాదు....

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుండి తీవ్ర అంతరాయం)

శ్రీ కె.ఆర్. సురేష్ రెడ్డి : నేను ఈ కాలేదని చెప్పినా వారికి మైక్ ఎట్లా ఇచ్చారు అధ్యక్షా ....

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : మీరు సబ్జెక్టు చెప్పుకుండా, కథలు చెప్పితే ఎట్లా?

శ్రీ కె.ఆర్ .సురేష్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, వారు పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖాని చేస్తున్నారు. When I was telling the facts, the Government should accept them in a right spirit. ఇదేమి పద్ధతి అధ్యక్షా? మీరు కూడ అట్లా పర్మిట్ చేయకూడదు. The rules do not permit to interrupt the speaker. ఎన్ఱెర్ ఎన్సి మేముచేస్తే, కాలుపలు మీరు త్రవ్యామని చెప్పుకున్నారు. శైలిలం మేము కడితే, you dug canals. తెలంగాణా అనగానే ఏదో పొరపాటు మాట్లాడినట్లుగా చెప్పుతున్నారు. I am very sorry. Is Telangana unpaliamentary ? మీరు దీనిపైన రూలింగ్ ఇవ్వాలి. Every time and whenever we talk about Telangana, you are telling that we are opportunistic. Yes, we are opportunistic. Therefore, we requesting you to kindly be ready for a thorough discussion on this very important point. Sir, Telangana Region has got a numerous natural resources. If Mr. K. Srihari stands-up and says "that we have done a lot for the five years", yes, you have done a lot, but still a lot more is yet to be done for the development of this backward region. The resources which are available in this region are to be tapped. You have increased the irrigated area in Karimnagar. Yes we do agree with you. But, there is a scope for more. మీరు ఈ విధంగా లెక్కలు చెప్పుతూ ఉంటే, 50 సంవత్సరాల క్రితం మీరే కనుక ఉండి ఉంటే దేశానికి స్వాతంత్యం ఇప్పించి ఉండే వారు కాదు. బ్రిటీష్ వాళ్లు బాగా చేశారు, కాబట్టే వాళ్లనే కంటిస్వాయి చేయండనే మాట చేప్పివాళ్లు. That is not the way to say. It is a challenge for you, you please accept. If you are not in favour of separate Telangana, it may be your party's policy, but at the same time, it is your responsibility to development this region. Isn't it. You cannot run away from it. It is our duty to put you on the right path.

Mr.Deputy Speaker : Please conclude.

SRI K.R. SURESH REDDY: Before I conclude, I will not go into any other details. Just I will confine to what is said in this august House. ఈ హాజరీలో ఎలక్షన్ మ్యానిఫస్టో గురించి చర్చించడం జరిగింది. అయితే ఎలక్షన్ మ్యానిఫస్టో విషయం ప్రక్కన పెట్టాం, అది మీ పార్టీ మ్యానిఫస్టో కాబట్టి, but the commitment made by the Hon'ble Chief Minister has to be fulfilled. You have live up to that level. 1999 లో మీరు గవర్నమెంట్లోకి వచ్చిన తరువాత మొదటి గవర్నర్ ప్రసంగంలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ, వారు చెప్పారు మా ప్రభుత్వం కమిట్మెంట్, for the next five years, what is your commitment? అని ఈ హాజరిను కాన్ఫిడెన్స్ లోకి తీసుకొన్నారు. నేను ఒకసారి చదిని వినిపిస్తాను. దయచేసి ఓపికగా వినాలని మీ ద్వారా వారిని రిక్వెస్చ్యూ చేస్తున్నాను. You have stated that you have committed for the SMART Government (Simple, moral, accountable, responsible and transparent) అని చెప్పుతూ you have said that for the next five years, eradication of poverty is the criteria and if it is done, at least forty lakhs families would be benefitted అనే మాట, 1999 సపెంబర్లో చెప్పారు. I request the Hon'ble Finance Minister to kindly enlighten us that you are always talking about "Velugu" programme. What has been done about this programme except buying of vehicles, establishment of offices and identification of needy people? Only one and half a year is left for you. 2005 కల్గా టోటల్ లిటరేషన్ లో అనే మాట చెప్పారు. Today, what is your position? Your literacy rate is just 69.11% దీంట్లో, women are about 51%. You have stated that you want to achieve total literacy by 2005. How are you going to achieve this target. You are aiming for an ambitious plan. But, it should be a realistic. They initially said that they would achieve the total literacy target by 2005, not they are saying it by 2010 in stead of by 2005. 75 శాతం మందిని అక్షరాస్యలుగా చేస్తామని చెప్పారు. ఆ ఫోరమిలో బండి నడుస్తున్నది. But here, the Chief Minister has announced that by 2005, it will be done. ఎట్లా మీరు చేయగల్లతారు? దయచేసి చెప్పండి. అట్లాగే మీరు చెప్పారు అధ్యక్షా, దీంట్లో టోటల్ లిటరేషన్ లో అని అంటూ, one residential school for each constituency by 2005

and for each mandal by 2010 and that 20 lakh anganwadi children would be covered by 2005. అంగన్వాడీలగురించి , the less said, the better it would be. అంగన్వాడీలో పిల్లలేమా కాని, అంగన్వాడీ టీచర్లను మాత్రం 2001లోనో, 2002 లోనే మీరు గుర్తాలతో తొక్కించి చేశారు. But you have promised.that by 2002, 29 lakh school children would be covered bv 2002. You have also said about women empowerment. బాగా చెప్పారు. 1/3 reservations for women in the Legislatures would be provided అని చెప్పారు. పార్లమెంట్లో మీరు ఏమి చేశారు, ఇంతవరకు ఏమి చేశారు. ఈ హాస్టల్ ఏమి చేశారు, మరి మీ క్యాబినెట్లో మహిళలు ఎందరు ఉన్నారు, ఎందరిని తీసేశారు ? This is what you have done. You have also stated that income generation activities for the benefit of the women through self-help groups. అది ఎంతవరకు సాధించారో చెప్పండి. హాజర్ పైట్ గురించి చెప్పారు. 25 లక్షల హాజర్ పైట్ అన్నారు. అధ్యక్షా, they have stated that 35 lakhs of houses for the poor families by 2005 will be constructed. బ్యాలన్ హాజర్ పైట్సు మీరు ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేస్తారు అనే విషయాన్ని దయచేసి మీరు చెప్పండి. ఎందుకంటే ఇది చాల భయంకరమైన పరిస్థితిలో ఉంది. మొన్నె మీరు చెప్పారు బెనిఫిషరీస్ నుండి రికవరీ లేకపోవడం వల్ల కొత్తగా హాజర్ పైట్ కాని ఇళ్ల కాని ఇచ్చే పరిస్థితి లేదని.

సా.5.30

మళ్ళీ ప్రజలను రోషులుగా చెప్పుతారు. పొపులేషన్ గ్రోట్ 0.83కి పరిమితం చేస్తామని, Health for all. అన్నారు. పొపులేషన్ గ్రోట్ దానంతట అదే తగ్గిపోతుంది. ఎవరూ పిల్లల్ని కనరు. ఎందుకంటే ప్రతి పిల్లవాడి మీద రూ. 8 వేలు అప్పు పడుతుందని కనడం లేదు. హార్ట్ ఫ్యాట్కర్ చూస్తే, they said that they will provide health to all. హార్ట్ పైన ఒక చిన్న రిపోర్టు ఔమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా నుంచి కోట్ చేస్తాము. ముఖ్యమంత్రి గారు 1999లో చెప్పారు. ఇప్పుడు 2003. Andhra Pradesh performs poorly in the health sector. A citizen of Andhra Pradesh loses more than three months of healthy life span to irrational use of manpower, poor utilisation of available infrastructure and non delegation of financial powers to lower levels in the health department. Andhra Pradesh loses 266 healthy life years for 1000 of the population the highest in South India and also higher than Maharashtra and Punjab. In Karnataka it is 251, while Punjab and Maharashtra account for 242. This is according to a six year study conducted by the Administrative Staff College for India. ఎడ్స్‌నిప్పేటివ్ స్టోఫ్ కాలేజీ అంటే మీకు బాగా తెలుసు. ఎందుకంటే మీరు దెండు మూడు రోజులకోసారి అక్కడకు వెడుతూ పుంటారు. మరి వారు వారి రిపోర్టు మీకు ఇచ్చారో లేదో తెలియదు గానీ. Moreover, what is alarming is that Tuberculosis accounts for loss of 19% of the healthy life years in males and 10% of healthy life years in females. I was talking about the beedi workers. Lack and sanitation and hygiene. Today, sanitation has been the major concern. 89% of the people in Andhra Pradesh have no access to proper sanitation.

ప్రైస్‌నిక్ విషయాలు చెబుతూ సబ్బి గురించి చెప్పారు. కాబట్టి సబ్బిను కంపల్సరీ చేయండి. ప్రతి మధ్యాహ్న భోజనం చేసే పిల్లవాడూ భోజనానికి ముందు సబ్బితో కడుక్కునే పద్ధతిని అలవాటు చేయండి. ఆ విధంగా ఇన్కల్కేట్ చేయగలిగితే బెటర్ లైఫ్కి దారి తీస్తుంది. దయచేసి గమనించండి.

హార్ట్ సెక్షానులో చూస్తే శానిటేషన్ బాగా లేదు. It is contributing to 13% loss to the healthy life years in males and 12% in women. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. Health for all. ఇప్పుడు మనం 2003లో ఉన్నామా.

ఇక బి.టి. రోడ్సు గురించి. B.T. roads to all habitations with 2000 population and above by 2005 అని చెప్పారు. ఈ బిటి రోడ్సు విషయంలో ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలుసు. మైసూరారెడ్డి గారు చెప్పారు. All roads lead to C.Ms. Office అని. మీరు సంతకం చేస్తే గాని రోడ్సు రాదు. మీము రోజూ మీ వద్దకు రాలేము. Let it be a policy. If every hamlet or a village with 2000 and above, let it come through your on-line system. దాని ద్వారా రండి. మీరు టేక్స్ చేయండి. ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో, ఈ మండలంలో ఫలనా రోడ్సు వేస్తామని ముందుగా చెప్పండి. ప్రెరఖీల అవసరం లేకుండా ఆ విధంగా చేయండి. కార్యాలయాల చుట్టూ తిరగసవసరం లేదు. ఆ విధంగా చేసే థైర్యం మీకుందా? దయచేసి షైనాస్సు మినిష్టరు గారు చెప్పండి.

Safe Drinking Water to all habitations with 200 population and above by 2005. 200 జనాభా కలిగిన ప్రతి ఒక్క గ్రామానికి, హోమ్మెట్కు మంచినీరు 2005లో ఇస్తామని అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం సుమారు వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు దానిపైన ఖర్చు చేయాలి. ఈ హాసులో ప్రకటించండి 2005కి కంస్టిట్ చేస్తామని. నల్గొండలో పరిస్థితి చూశారు. నెంకటరెడ్డి గారు 8-10 రోజులు నిరాహార దీక్ష చేశారు. 200 జనాభా ఉన్న గ్రామాలకు నీళ్ల ఇస్తామని హాసులో అంటే, 3 సంవత్సరాల తర్వాత ఒక శాసన సభ్యుడు నిరాహారదీక్ష చేసే పరిస్థితి వచ్చిందంటే దీనిని ఎట్లా సాధ్యం చేస్తారు? It is your responsibility.

ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. To utilise 775 TMC of balance water in Godavari river by 2012 and to provide irrigation for about 28 lakh acres of land మీరు నీరిస్తామని చెప్పారు. మీరు ఒక్క చుక్క కూడా గోదావరి జలాల నుంచి అడిషనల్గా తెచ్చి, ఒక్క కొత్త ప్రాజెక్టును చేసింది లేదని మనవి చేస్తున్నాము. To achieve self sufficiency in power generation by 2005. ప్రింట ల సంగతి ఏమో గాని, 2005 నాటికి ఎక్సెన్ పవర్ ఇస్తామని అన్నారు. గ్రామాలలో పవర్ సస్యాలని 7 గంటలకు తగ్గించారు. గ్రామాలలో పరిస్థితి బాగా దిగజారిపోయింది.

మీరే ఐదియాన్స్తో , ఏ కాలిక్యులేప్టో చెప్పారో గాని, creation of employment opportunities గురించి, ముఖ్యమంత్రి గారు గఫర్వరు గారి ప్రసంగంలో చెప్పారు. Creation of employment opportunities of two crores. మరి పిట్టల దౌర అంటే మీకు కోపం వస్తుంది. “ ఖలీల్ఫాన్ ఫాకే ఉడాతే ” అంటే మీకు బాధ. You have given assurance. షైనాస్సు మినిష్టరు గారు దయచేసి, you have to enlighten us and to the people of the State through this House.

మీరు మళ్లీ చెప్పారు. ఇండిష్ట్రియల్ గ్రోత్ రేటు గురించి బాగా చెప్పారు. Industrial growth rate will grow on 10% అని చెప్పారు. అగ్రికల్చరల్ గ్రోత్ రేట్ 6 శాతం అని చెప్పారు. Growth in agriculture to be raised to 6% per annum. At present, it is 3.7%. Four fold increase in production.

నాకు అప్పుడప్పుడు అనిపిస్తుంది. ముఖ్యమంత్రి గారి ఆటోబయాగ్రఫీ చదివినిపుడు. వారు ఎం.ఎ. ఎకనామిక్స్ చేశారు. ఆ తర్వాత వారు పిహాచ్ డి చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. I wish he had done his Ph.D. నా బాధ ఏమిటంటే, ముఖ్యమంత్రి గారు రాజకీయాలలోకి జర్ర ముందు వచ్చేశారని. I wish he had done his Ph.D. వారు పిహాచ్ డి చేస్తే, the selected subject by him, was the Economic Policies of N.G.Ranga. Parliamentarians do not necessarily have economic convictions that we have been writing about. Allow me doing Ph.D. N.G.Ranga was a Parliamentarian and an unusual politician who has been to Oxford and who has been influenced by the peasant movements in Europe. Ranga's Thrust was on rural economy. ముఖ్యమంత్రి గారు పిహాచ్ డి చేస్తే ఈ రాష్ట్రంలో ఇంకా బాగా జరిగేదేవే*. From Mr.Naidu, he would have become Dr.Babu and

Dr.Babu would have really undersod the rural economy అనే మాట మనవి చేస్తున్నాను. It is never too late. పిహాచ్డి ఎప్పుడైనా చేయవచ్చు. ఈ హాసులో ఒక తీర్మానం మూవ్ చేస్తున్నాను. The House unanimously resolves that the Chief Minister should complete his Ph.D. and it will be a blessing for the State.

Hyderabad has been the first in so many things. చాలా గర్వంగా చెప్పారు. ఇప్పుడు వైట్ కాలర్ అఫ్సెన్స్‌లో we are getting closer to being first. చట్టాలలో మార్పులు తేకపోతే, ఘన్స్ పొజిషన్‌లో చాలా సంవత్సరాలుండే పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. Criminal breach of trust, counterfeit currency, ఈ కేసులు చూస్తే, 2000లో మేము స్కౌర్ గవర్న్‌మెంట్ ఇస్తామని ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ హాసులో ఎప్పుడైన్నప్పు ఇచ్చారు. 2002 లో 897 కేసులైతే 2001లో 4,932 మరి 2002లో 6,584.

Yë 5 . 40

ఆ విధంగా the figures are rising so rapidly. These are only the cases. But the number of people who have been convicted is very low. The reason for this is that in Hyderabad city, land sharks and land grabbers alongwith some political bosses are indulging in all these activities. సామాన్యప్రజలకు బయట వున్న వాళ్ళకు సేఫ్టీనెట్ లేదు . హోంమినిస్టరుగారు మాటల్లాడుతూ చెప్పారు ప్రజలు డిపాజిట్ చేసేప్పుడు జాగ్రత్తగా అలోచించి చేయాలి అని అన్నారు . People are definitely cautious. At the same time, they are little ambitious. ఏదో సేవింగ్స్ ఉంటుంది 1, 2 రూపాయలు ఎక్కువ రావాలని వారు ఆశిస్తారు . దానిని క్రీమేట్ చేసే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వంపై ఉంటుంది . దానిని చేయడానికి మా లీడర్ స్పెషాలంగా చట్టంలో మార్పులు కావాలి, ఒక హాస్ కమిటీ ఏర్పాటుచేయండి . We will give our opinion on that. అంటే, హాస్ కమిటీ ఏమిచేస్తుంది ? ఎంతోమంది సి ఐ డి లు పనిచేస్తున్నారు అన్నారు . వాళ్ళ ఏమి చేస్తున్నారు ? It has become a major concern for the people now. మీరు మమ్ములను విశ్వాసంలోకి, ప్రతిపక్షంవారిని విశ్వాసంలోకి తీసుకుని మీకు చిత్తశుద్ధి ఉంటే ఆ రోజు హాస్ కమిటీకి ఒప్పుకుంటే చాలా డిస్టోర్గా వున్నారు అనే మాట చెప్పారు . But the fact is that it would have exhibited as to what you have been saying. People outside would have appreciated because they are very desperate. There is a Chinese saying, "you slaughter a chicken to teach a monkey a lesson". While this is a saying in China, what is going on in China is more astonishing. In China, even for an economic offence, the penalty is bullet. They shoot you down and the cost of the bullet is recovered from the family members of the convicted person/deceased person. ట్రైంబెంట్గా వున్న పరిస్థితిలో మనం చట్టంలో కొన్ని మార్పులు తేవడానికి, మేము సలహాలు ఇప్పుడానికి హాస్ కమిటీ ఏర్పాటుచేయాలని అడిగితే దానికి కూడా చేయలేక పోయారు అనే మాట మనవి చేస్తున్నాను . ఈ రోజు కాను బ్రహ్మానంద రెడ్డి పార్క్ - విషయానికి వస్తే జాబిలీ హిల్స్‌లో Kasu Brahmananda Reddy Park is a National Park.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : నబ్బుక్కు రాకుండా గంట నుండి ఏమి మాటల్లాడుతున్నారు ?

శ్రీ కె అర్ణ సురేష్ రెడ్డి : ఐపోయింది సర్, కన్కన్లాడ్ చేస్తున్నాను . ఆ నేపణల్ పార్క్‌కు సంబంధించి ఈ రోజు పేపర్లో చూశాలు . 6 ఎకరాల ప్రైం ల్యాండ్. Each acre of land is worth almost Rs.20-25 crores. More than Rs.100 crores worth of valuable Government land in the heart of the city, which is close to Cyberabad, the Government wants to give it away. దానిని ఎంతో ప్లాన్‌గా జాబిలీహిల్స్ స్టోర్స్ లో వారి దగ్గర నుండి తీసుకుని ఆర్టటిసి కి ఇచ్చి, ఆర్టటిసి నుండి టూరిజం డిప్టొమెంట్కు ఇచ్చి తరువాత దానిపై ఒబెరాయ్ హోటల్ వారితో మీరు మాటల్లాడిన విషయం పత్రికలలో చదివాను . ట్రైం క్యాపిటల్గా మారుతుంది, హైదరాబాద్ లో వైట్ కాలర్ ట్రైమ్స్ పెరిగిపోతున్నాయి అనేదానిపై విశ్వాసం వచ్చింది . ఇటువంటి సంఘటనలు జరిగినప్పుడు ఈ సభకు జవాబు చెప్పాల్సిన అవసరం ఉంది . ఫారెస్ట్ ల్యాండ్గా ఉన్నదానిని మార్చి, భారతప్రభుత్వం క్రింద నేపణల్ పార్క్‌గా ఉంది కాబట్టి సంట్రల్ గవర్న్‌మెంట్ పర్మిషన్ □ తీసుకున్నారా లేదా

చెప్పండి . ఒకవేళ ఒబెరాయ్ హోటల్కు ఇస్తే టూరిజం వారు గ్లోబల్ టెండర్లు పిలిచారా ? Why this special favour should be given□ to Oberoi అనే విషయం ఈ రోజు ప్రజలలో అందోళన ఉందనే విషయం మనవిచేస్తున్నాను . ప్రాదరాబాద్ సిటీ గురిం_ there has been lot of sweet talk. స్వీట్ టాక్ ఎట్లా అయింది అంటే ప్రాదరాబాద్ సిటీ దయాబెట్క్ వ్యాధిగ్రస్తులకు నెం . 1 సిటీగా మారింది . ఈరోజు సిని ఇంటర్వెషనల్ స్టోండర్డ్స్ కు పెంచే ప్రయత్నంలో ఉన్నప్పుడు ఈ సిటీ పరిస్థితిలో more than F1 rising. But the city needs LRTS. What happened to LRTS. లైట్ రైల్ ట్రాన్స్పోర్ట్ సిష్టం అన్నారు . దానిని ఎం ఆర్ టి ఎస్‌గా మార్చారు . తరువాత బోగీలు బాగాలేవు అన్నారు . But it has not seen the light of the day అనే విషయం మీతో మనవిచేస్తున్నాను . This is the major transportation facility which the people of Hyderabad need. It would ease the traffic congestion. మీ మేయరుగారు వారు చేస్తున్న వాగ్గానాలు చూస్తుంటే ఆకాశమే హద్దగా పోతున్నారు . ఎక్కడకు టూర్ వెళ్లినా మేయర్గారు చేపే మాటలు, ఒకవైపు ప్రాంగమర్కు ల్యాండ్ అంట్ అన్నారు . ఎక్కడకు వెళ్లినా ముఖ్యమంత్రిగారు ట్రాన్స్పరేన్సీ గురించి మాట్లాడుతారు . మేము చేసిన రాండమ్ సర్వే ప్రకారం 2002-2003 మొదటి 6 మాసాలలో 97,866 పైల్ ఇనీపియెట్ అయితే అందులో కేవలం 10,770 మాత్రమే క్లియర్ అయినాయి . 11 శాతం మాత్రమే క్లియర్ అయింది అంటే స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్‌ను ఏ విధంగా సాధిస్తారో పైల్ మూవ్మెంట్‌ను బట్టి అర్థం అపుతున్నది . 2,268 files have been sent to various departments from the CMO. 470 files have been cleared. అంతకంటే భయం ఏమిటంటే, ముఖ్యమంత్రిగారి కార్యాలయం చూస్తే 22,068 పైల్కు 2,268 క్లియర్ అయితే కేవలం సుమారు 11 శాతం వస్తే, సెక్రెటేరియట్లో 11 శాతం వస్తే, కలక్కరుగారి దగ్గర 20 శాతం వస్తే క్రిందకు పోయి ఎంత పర్మాంట్ పస్తుందో, జన్మభూమిలో వచ్చిన పిటీప్స్ పరిస్థితి ఏమిటి ఒకసారి మీరు గమనించండి . దీనిని ట్రైంలైన్ చేయాలని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను . కొన్ని విషయాలు మీరు చెప్పారు . మైసూరు రెడ్డిగారు ప్రైవేటు మెంబర్ సమాజేంటో మూవ్ చేస్తే టెక్స్ చేస్తామని అన్నారు . Right to Information Bill. That is with the Government of India. ఆ సమాచారం రావడానికి గపర్ముమెంట్ అఫ్ ఇండియాలో ఏ మేరకు మీరు పర్స్యూ చేస్తున్నారు తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను . పెర్ఫామెన్స్ ఇండికేటర్స్ గురించి చెప్పారు . ఇది గతంలో కూడా ఉంది . 20 పాయింట్ ప్రోగ్రాం. This Programme was initiated by Madam Gandhi. That was a very good Bench Mark for the Collectors to see as to how best the benefits given by the Government are reaching the poor people. అప్పీ తీసివేసి పెర్ఫామెన్స్ ఇండికేటర్స్ అని పెడితే దానిపై దానికంటే ఎక్కువ . You go in for this 20 Point Programme. This will be much more better, more specific, more measurable and more time లిమిట్స్‌లో ఉంటుంది కాబట్టి ఇటువంటి ప్రాక్ట్‌క్రెచ్ చేయండి . Finally, while coming to the functioning of the Assembly, అసెంబ్లీ ఫంక్షనింగ్‌లో కూడా మనం చూశాము . నేను రెండు గంటలపైన మాట్లాడాను అంటే దానికి కారణం , 40 డిమాండ్లు ఉంటే గతంలో 56 డిమాండ్లు నుండి 40 కి తెచ్చారు . 8 డిమాండ్లు చర్చించాము . 32 డిమాండ్లు గిలెట్ అయింది కాబట్టి కొంచెం సమయం ఏ మాత్రం తీసుకున్న ఒక్కక్రూ డిపోర్ట్‌మెంట్‌పై మాట్లాడే పరిస్థితి ఉండేది . ఇది ప్రతిసారి సాధ్యం కాదు కాబట్టి బడ్జెట్ సరిగా ప్రూచిసి చేసుకోడానికి, శాసనసభ్యులు తెలుసుకోడానికి, మొదటినుండి చెబుతున్నాము . కన్స్ట్రీట్ కమిటీలు పార్లమెంట్‌లో ఉన్నమాదిరిగా ఏర్పాటుచేస్తే శాసనసభ సమయం చాలా ఆదా అపుతుంది . అలాగే ప్రభుత్వం యాక్షన్ టేక్నెస్ రిపోర్టులు మన గపర్ముమెంట్ నుండి ఇక్కడ ఇస్తున్నారు . తమరు కూడా పిటీప్స్ కమిటీ షైర్స్‌గా మీరు కూడా ఇష్టడం జరిగింది . మనకు యాక్షన్ టేక్నెస్ రిపోర్టులు ఎన్ని వచ్చాయో గమనించారా ? వారికి ఆదేశాలు ఇవ్వాలి . టైం బౌండ్ ప్రకారం పూర్తి కావాలనే విషయాన్ని మీతో మనవిచేస్తూ, ఈ రోజు శాసనసభ ఐపోతే రేపటినుండి మేము గ్రామాలకు వెళతాము . శాసనసభలో ప్రత్యేకించి పైనాస్ మినిస్టరు చెప్పారు. ఇది పెర్ఫామెన్స్ బడ్జెట్, ఓపెన్ బడ్జెట్ We have taken lot of inputs. ప్రజల నుండి నలహాలు తీసుకుని ఇన్కార్పోరేట్ చేశామని చెప్పారు . గ్రామాలకు వెళితే బడ్జెట్ మీద అది పుండా, ఇది పుండా అని అడుగుతారు .

కాబట్టి ప్రజలు ఇచ్చిన ఇన్ఫుట్స్ ఎంతపరకూ తీసుకున్నారో చూస్తే తెలుస్తుంది. ఎందుకు తీసుకోలేదు. ఎప్పుడు తీసుకుంటారు. ఈ విషయం మీద, ఓపెన్ బడ్జెట్ మీద చర్చ పెట్టారు. ఈ బడ్జెట్ సమావేశంలో తరువాత మళ్ళీ ఒకచర్చ పెట్టాలని కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున మేము డిమాండ్ చేస్తున్నాము. రేపు ఇది అయిన తరువాత వారు ఎక్కడో ఉంటారు. కాబట్టి దయచేసి టేక్స్ చేయాలని కోరుతున్నాను. I want to thank you for giving me this opportunity and finally with regrets I have to tell that we do not approve of the Appropriation Bill. We oppose the Appropriation Bill. చివరగా ఈ అప్రాప్రియేషన్ అనే మాట మననిచేస్తూ, thank you for bearing with me over this period of time. Thank you.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఇ. దయాకర్ రావు(వరదన్నపేట): అధ్యక్షా, మిత్రులు సురేష్ రెడ్డిగారు మాటల్చారు. వైట్ కాలర్స్ నేరాల విషయంలో ప్రాడెన్షియల్ బ్యాంక్ సంబంధించి కాంగ్రెస్ పార్టీకి ఒకటే విజ్ఞాప్తి తమద్వారా చేయడలచాను. ఎందుకంటే, అందులో రాజీవ్ రెడ్డి అండ్ గ్రూవ్ కలిసి రు.40 కోట్లు తీసుకున్నారు. రాజశేఖరరెడ్డిగారికి వారితో సన్నిహిత సంబంధాలు ఉన్నాయి. వారి బంధువులు. కృష్ణరెడ్డి అండ్ బ్రిట్స్ తీసుకున్నది ఘనమారు రు.16 కోట్లు ఉంది. ఏ.ఆర్. చౌదరి, ఎస్. యం.పి., వారు తీసుకున్నది ఘనమారు.10 కోట్లు ఉంది. కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధించిన వ్యక్తులని మొత్తం కట్టేస్తే, డిపాజిట్‌దార్లందరికి డబ్బు ఇచ్చే అవకాశం ఉంది. దయచేసి కాంగ్రెస్ పార్టీ వారందరికి తమ ద్వారా విజ్ఞాప్తి చేసేదేమంటే, ఆ డబ్బుని అంతా కట్టించే ఏర్పాటు చేయనునండి, అప్పుడు ఆ డిపాజిట్‌దార్లందరూ క్లేమంగా ఉంటారు. ముఖ్యంగా రాజీవ్ రెడ్డిగారు రాజశేఖరరెడ్డిగారికి అతి సన్నిహితుడు. అది అందరికి తెలిసిన విషయమే. స్వయంగా వారి బంధువు. వారి అన్న కొడుకనీ, దగ్గర బంధువులని తెలిసింది. వారి ఇంట్లోనే ఉంటారు. ఉదయం లేస్తే వారి ఇంట్లోనే ఉంటారు. కృష్ణరెడ్డిగారు కాంగ్రెస్ పార్టీకి అతి సన్నిహితమయిన వారు. ఇక ఎస్. యం.పి. ఏ.ఆర్. చౌదరిగారు ఈ ముగ్గురూ కట్టేస్తే, డిపాజిట్‌దార్లు చాలా క్లేమంగా ఉంటారు. ఘనమారు రు.70 కోట్లను కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధించిన వారు దీంగ డాక్యుమెంట్లు పెట్టి తెచ్చుకున్న డబ్బుసు దయచేసి కట్టించే ఏర్పాటు చేయాలని తమద్వారా డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

(అంతరాయం)

డా.యం.పి. మైసూరారెడ్డి: అధ్యక్షా, మాకు ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు. రాజీవ్ రెడ్డిగారు, కృష్ణరెడ్డిగారు, చౌదరిగారు, అశోక్ గౌడ్సిగారు మొదలయిన వారు అందరికి చెందింది. మాకు అభ్యంతరం లేదు. హౌజ్ కమిటీని బంగారంగా వేయమనండి. వేయమనండి.

(కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన గౌడ శాసనసభ్యులందరూ తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి హౌజ్ కమిటీ అడిగాము, వేయమనండి అనసాగారు.)

(ఈ సంఘర్షంలో ముఖ్యమంత్రిగారి వెనక ఉన్న శ్రీ కాగిత వెంకటరావు, శ్రీ ఇ. దయాకరరావు, శ్రీ పల్లె రఘునాథరెడ్డి, శ్రీ గద్ది బాబురావు తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి మాటల్చడసాగారు)

(ఈ సంఘర్షంలో ముఖ్యమంత్రిగారి వెనక ఉన్న శ్రీ కాగిత వెంకటరావు, శ్రీ ఇ. దయాకరరావు, శ్రీ పల్లె రఘునాథరెడ్డి, శ్రీ గద్ది బాబురావు తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి మాటల్చడసాగారు)

డా. ప్రె.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డిః అధ్యక్షు, తమ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేసేది ఏమిటంటే, ఒక్కసారి ముఖ్యమంత్రిగారిని వెనుకకు తిరిగి చూడమనండి, వారి వెసకాల సలుగురూ ఎలా నిలబడి ఉన్నారో తెలుస్తుంది. వెనుకకు తిరిగి చూస్తే, సలుగురు వివేలూ ఎలా ఉన్నారో కనబడుతుంది.

(శ్రీ ఇ. దయాకరరావు తమ స్థానంలోనే నిలబడి మాట్లాడసాగారు.)

అబ్బా, ఆ గొంతూ, ఆ గొంతు ఎక్కుప్రెస్ చాలా అన్నాయంగా ఉంటోది. కొంచెం చూసుకోమనండిదయాకరరావుగారిని. ఇంతకుముందు ఒకటి, రెండు సార్లు చెప్పాను. బట్ట కానీ, కర్మిఫ్ కానీ కాల్చేసి ఇలా (చూపిస్తూ) మొహం మీద నేయడం, ఇక తుడుచుకునే బాధ్యత మీదే అనడం, అంటే ఎంత కష్టమో అలోచన చేయమనండి. మొన్న ఈ వైట్కాలర్ సేరాలకు సంబంధించి క్షుణ్ణంగా చర్చ జరిగింది. ఈ విషయాలన్నీ పూర్తిగా బయటకు తీసుకురావడానికి హాజ్ కమిటీ అడిగాము. ఆ హాజ్ కమిటీని ఎందుకు నేయలేదు. మేముంతా చాలా క్లియర్గా అడగడం జరిగింది. హాజ్ కమిటీ నేస్తే, అవినీతిని పెంచే కార్యక్రమం జరుగుతుందా, లేక హాజ్ కమిటీని వేయకపోవడం వల్ల అవినీతిని పెంచే కార్యక్రమం జరుగుతుందా అనేది ఒక్కసారి ఆలోచించాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయంగా ఏమన్నారంటే, మా పార్టీ వారు మెజారిటి అందులో ఉంటారు కాబట్టి హాజ్ కమిటీ వల్ల ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదని అన్నారు. ఆయనగారు అనుకుంటే వారి పార్టీ వారిని ఏ విధంగా వారు మ్యానుపులేట్ చేస్తారనేది చెప్పకే చెప్పారు. ఏది ఏమయినా ఆ రోజు మేము అడిగాము. ఈ రోజు కూడా హాజ్ కమిటీ అడగుతున్నాము.

(శ్రీ ఇ. దయాకర్ రావుగారు తమ స్థానంలో నిలబడి మాట్లాడసాగారు)

దయాకర్ రావు నాకన్నా చిస్సువారు. అయినా సువ్వులని వారిని నేను అనకూడదు, ఆ వివ్గారిని నేను శైటింగ్ విషాధని అంటాను. రాజీవ్‌రెడ్డిగారు నాకు అత్యంత సన్నిహితుడని వారు అన్నారు. స్వయంగా అన్న కొడుకులని అన్నారు. నాకు రాజీవ్ రెడ్డి వేలు విడిచిన మేసమామ మేసల్లుడి కొడుకు. బాగుంది. నాకోక 1,000 మంది బంధువులు ఉంటారు, 2,000 మంది బంధువులు ఉంటారు, 10,000 మంది బంధువులు ఉంటారు. నాకు ఉన్న బంధువులు వెనకబడిన కులాల వారు, దళితులు, అన్ని కులాలవారు, మతాల వారు ఉన్నారు. నేను తమద్వారా అడిగేదేమంటే, రాజీవ్‌రెడ్డి నాకు బంధువు అయినంత మాత్రాన, ఆయన ఆ తప్పు చేస్తే, ఆ తప్పు గురించి తగు విధమయిన చర్చ తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఉంది కదా. అటువంటి తప్పులు బయట పెట్టడానికి హాజ్ కమిటీ కావాలని అడుగుతున్నాము. ఎ. ఆర్. చౌదరిగారికి సంబంధించిన అప్పులు ఉంటే వసూలు చేయమనండి. కృష్ణ రెడ్డిగారి అప్పులు వసూలు చేయమనండి. అప్పులు చేశారో, తప్పులు చేశారో అనేది తేల్పమనండి. అదే విధంగా, దేవేందర్గాంగారి తమ్ముడికి సంబంధించి లావాదేవీలు ఉన్నాయా, తప్పులు ఉన్నాయా అదీ తేల్పమనండి. ఇవన్నీ తేల్పాడానికి మేము హాజ్ కమిటీ అడిగాము. కృష్ణ బ్యాంక్కి సంబంధించిన వెంకటేశ్వరరావు ఎక్కడికి పోయాడు, ఎలా పోయాడుతనే విషయాన్ని కూడా తేల్పమనండి. ఈ రోజు పేపర్లో వచ్చింది. జన్మభూమికి సంబంధించి ముఖ్యమంత్రిగారికి చాలా దగ్గర సంబంధం ఉన్నవారని వచ్చింది. జన్మభూమి హాజింగ్ నార్సె అనే మరో రియల్ ఎస్టేట్ సంస్థ ఉంది.

(అంతరాయం)

నేను పూర్తిగా మాట్లాడకుండానే వారంతా ఇష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడవచ్చునా, మా పేరు వారు చెప్పవచ్చు, మేము మాట్లాడేటప్పుడు ఇలా చేయడం ఇదెక్కడి న్యాయం అధ్యక్ష? ఇది తప్పు.

(ఈ సంఘర్షణలో ముఖ్యమంత్రిగారి వెనక ఉన్న శ్రీ కాగిత పెంకటరావు, శ్రీ ఇ. దయాకరరావు, శ్రీ పల్లె రఘువాథరెడ్డి, శ్రీ గడ్డి బాబూరావు తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి మాట్లాడసాగారు)

ముఖ్యమంత్రిగారిని ఇప్పుడు వారి వెనక నిలబడి ఉన్న విషయమనండి. నలుగురూ లేచారు.

(అంతరాయం)

ఆ నలుగురిలో కాగిత పెంకటరావుగారు కొంచెం నయం. వారిని కూర్చోమనండి.

(అంతరాయం)

మిస్టర్ డెస్ట్రాటీ స్పీకర్ : పెంకటరావుగారూ మీరు కూర్చోండి. సమయం ప్యాథా చేయకండి, రిప్లయి ఉంది.

డా.వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డిః ఇప్పటికయినా కూడా తప్పులు ఎవరు చేశారు, ఏ పార్టీకి చెందిన వారు చేశారు, ఏ పార్టీకి సన్నిహితులు అన్ని కూడా మాట్లాడుదాము. అందుకే మేము 304 ఇచ్చాము. ఇప్పటి బయటకు రావాలనే ఇచ్చాము. ఇప్పటికయినా కూడా హాజ్ కమిటీని వేయమనండి. పేపర్లలో చూశాము. వారునిదో చెప్పి పంపించారట, తమరి దగ్గర నుండి డైరెక్షన్ వచ్చేసరికి మేము వాకోల్ చేశామట. వారు చెప్పి పంపిస్తారని మాకు తెలియదు. వారి తలలో మేము పరకాయ ప్రవేశం చేయలేదు. కనీసం ఇప్పటికయినా ఒప్పుకోమనండి. తప్పుకుండా విషయాలన్నీ బయటకు రావాలి. హాజ్ కమిటీ వేయాలని మరొక్కసారి సనిసయంగా తమ ద్వారా వారిని కోరుతున్నాము.

సా.6.00

(అంతరాయం)

శ్రీ కాగిత పెంకటరావుః నాగేందర్గారూ, నాకే సర్టిఫికేటు ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. మాకు ఉన్న సర్టిఫికేట్లు మాకు ఉన్నాయి. మా దయాకరరావుగారు అడిగేది ఒక్కటే. ఈ ముగ్గురు కూడా అంటే ఏ.వి.ఎస్ చౌదరిగారు, రాజీవ్ రెడ్డిగారు, కృ ష్ణరెడ్డిగారు ఉన్న బాకీలు కడితే అందరికి సరిపోతుంది. అప్పుడు హాజ్ కమిటీ అవసరం లేదు. ఆ డబ్బులు వారిచేత కట్టిస్తారాఅని అడిగారు. అది చెప్పుకుండా హాజ్ కమిటీలని అంటారు. అసలా ఆ డబ్బులు కట్టిస్తే అంతా క్లియర్ అపుతుంది. వారు లీడర్గా మాట్లాడారా, లెజిస్ట్రిచర్గా మాట్లాడారా అర్థం కావడం లేదు. ఒకసారి అలోచించుకొని చెప్పమనండి. హాజ్ కమిటీ అవసరం లేదు. డబ్బులు కట్టేస్తే మొత్తం క్లియర్ అపుతుంది. దానికి సమాధానం చెప్పమనండి.నాకు ఇంకేమీ అవసరం లేదు. డబ్బులు కట్టించే ఏర్పాటు చేయమనండి.

మిస్టర్ డెస్ట్రాటీ స్పీకర్ : వారు ఏమి చెబుతారండి.

SRI P. GOVERDHAN REDDY; No. He cannot say like that.

(అంతరాయం)

దమ్ముంటే వసూలు చేసుకోమనండి.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : సభ్యులు కోఆఫరేట్ చేయాలి. జవాబు అయిన తరువాత క్లారిఫికేషన్ ఉన్నాయి. సమయాభావం అయ్యింది. కామెంట్ చేయవద్దని చెబుతున్నాను. అందరికి చెబుతున్నాను.

శ్రీ ప్రై. రామకృష్ణడు : గోవర్ధనరెడ్డిగారు చెప్పింది బాగా ఉంది. మాకు దమ్ము ఉంది కాబట్టి మేము తినేసాము. వారికి దమ్ముంటే కలెక్షన్ చేసుకోమని అంటున్నారు.

(అంతరాయం)

గోవర్ధనరెడ్డిగారు అన్నారు. మాకు వినిపించింది.

(అంతరాయం)

శ్రీ ప్రై. గోవర్ధనరెడ్డి : స్పీకర్ గారు, ప్రభుత్వం మీ చేతుల్లో ఉంది. వారు వ్యాపారవేత్తలు. డబ్బు తీసుకున్నారు. వారి దగ్గరి నుండి వసూలు చేసుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిదే. వారికి డబ్బులు ఇష్టమని మేము ఏమీ చెప్పలేదు. కాబట్టి మేము వసూలు చేసి ఇష్టమేము. కాపున వారిని చెపులు సిండి వసూలు చేసుకోమని చెప్పండి. అందుకుగాను మేము హొజ్ కనీటి కోరాము. వారికి చిత్తశుద్ధి ఉంటే హొజ్ కనీటికి ముందుకు రమ్మనండి. ఎందుకు వారు ఫాల్ట్రా మాటలు చెబుతారు.

శ్రీ ప్రై. రామకృష్ణడు : ఇక్కడ ఎవరూ ఫాల్ట్రా మాటలు మాట్లాడడం లేదు. మనందరం కూడా ఆలోచించుకోవలసినది ఒక్కటే. ఈహొజ్ కనీటికన్న అక్కడ డిపాజిట్ దార్లు అందరూ బాధ పడుతున్నారు. హొజ్ కనీటి వేసి టైమ్ డ్రాగాన్ చేయడం ఎందుకు? డిపాజిట్ దార్లకు వెంటనే డబ్బు కావాలి. తీసుకున్నవారందరూ డిపాజిట్ చేయాలి. ఏది ఏమయినా ఇందులో రెండు ఉంటాయి. (1) ఎవరయితే డ్రా చేశారో వారు వెంటనే పే చేయాలి. (2) క్రిమిసర్ యాక్షన్. హొజ్ కనీటి వల్ల కలిసి వచ్చేది ఏమీ లేదు. డిపాజిట్ దార్లంతా రోడ్సున పడిఉన్నారు. వారికి వెంటనే పేమెంట్ కావాలంటే, డ్రా చేసిన వారంతా వెంటనే చెల్లిస్తే సరిపోతుంది. ఆ విధంగా చేసే ప్రయత్నం చేస్తే, హొజ్ కనీటి అవసరం ఉండదుని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : సభ్యులు కోఆఫరేట్ చేయాలి. జవాబు అయిన తరువాత క్లారిఫికేషన్ ఉన్నాయి.

డా. వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి : నేను పైనాన్ మినిస్టర్ గారిని అడిగేదేమంటే, Will the House Committee stop collection of your dues? ఏరు అపాయింట్ చేస్తే, The House Committee will not come in any way of your seizing their property or recovering any of the monies in any way anywhere. కాదే. ఏరు ద్వాన్ కలెక్షన్ చేసుకోవడం వల్ల ఏమయినా అడ్డం అపుతుందా? మేము అడిగేదేమంట్, హొజ్ కనీటి విషయంలో అన్ని తేలుస్తాయి. అందులో ఉన్న వారి బండారాలు పూర్తిగా బయటకు తెద్దమని చెప్పాము. ఇటువంటివి మల్లీ కాకుండా ఉంటే మంచిది. బెటర్గా అడ్డినిప్రైషన్ జరగడానికి మెపర్ తీసుకుండామని చెప్పాము. ఒకవేళ రాజీవెరెడ్డిగారు, చౌదరి గారు మరొకరు ఎవరయినా కూడా కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధించిన వారు ఏ ఒక్కరయినా అక్కడ లోన్ తీసుకొని కట్టకుండా ఉంటే దానికి బాధ్యత మాదా? మేము ఏమయినా రికమెండ్ చేశామా? వారికి లోన్ ఇష్టమని అడిగామా? మేము వారికి ఏమయినా ఘ్యారిటి ఇచ్చామా? వారి అస్థలను జప్పు చేసుకోమనండి. దానికి వద్ద అన్నామా? అనలేదే. ఆ అస్థలను జప్పు చేసుకోమనండి. అమ్ముకోమనండి. చాలకపోతే రివెన్యూ రికవరి అక్క క్రింద మరొక ప్రాపటీ మీద జప్పు చేసుకోమనండి, మేము ఏమయినా వద్ద అన్నామా? ఇష్టటికి కూడా ఆ రోజు అడిగింది గుర్తు తెచ్చుకోమనండి. ఆ రోజు హొజ్ కనీటి అడిగితే వారు ఒప్పుకోపోతే వాకోట్ చేశాము. ఇష్టటికయినా హొజ్ కనీటికి ఒప్పుకోమనండి. విచారణలో అంతా బయటకు వస్తుంది. The House Committee will not come in any way of your seizing their property or recovering any of the monies in any way anywhere.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ : ఈ నబ్బుక్ కోజ్ చేయండి, దయచేసి రిస్టయి కానిష్వండి

(అంతరాయం)

శ్రీ వై. రామకృష్ణదుః అధ్యక్షా, వారు ఏ ఉధీశ్యంతోనూ అనలేదు. రాజశేఖరరెడ్డిగారు చాలాగ్రహంగా నా వేలువిడిచిన, నా వేలు విడిచినలని ఏదో చెప్పుకుపచ్చారు. బహుశా వారు ఆయనకు దగ్గర అవుతారేమో, ఒక్కమాట చెబితే కట్టేప్పారని ఆ ఉధీశ్యంతో చెప్పాము. వేరే విధంగా కాదు.

ఈ అప్రాప్తియేషన్ బిల్లు మీద దాదాపు 9 మంది గౌరవ శాసనసభ్యులందరూ మాటల్లాడడం జరిగింది. ఇప్పటికే అలస్యం అయింది. మాటల్లాడిన సభ్యులందరూ చెప్పిన విషయాలు చూసినట్లయితే, ఇంచుమించు ఈ 30 రోజులు, వివిధ సంఘర్థాలలో డిమాండ్లో మూవ్ చేసిన సంఘర్థాలు ఉన్నాయి.

సా.6.10

ఆ విధంగా గవర్నర్ ద్రసంగంలో, బడ్జెటుపై చర్చ జరిగినప్పుడు, పలు ఇతర సంఘర్థాల్లో చెప్పిన విషయాలనే మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పడం జరిగింది. క్రొత్తగా చెప్పాలిన విషయాలే మీ కనిపించడం లేదు. సభ్యులు శ్రీ బుద్ధ ప్రసాద్గారు, డా.లక్ష్మి గారు, శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ గారు, ఓప్పేసీ గారు, శివప్రసాద్గారు, రవీంద్రనాథ్రెడ్డి గారు, వెంకటేశ్వరరావు గారు, సురేష్ రెడ్డి గారు మాటల్లాడడం జరిగింది. ఇంచుమించు వారు చెప్పిన విషయాలన్నింటిపైన బడ్జెటులో రిస్లీయి చెప్పినప్పుడే సమాధానం చాలా విపులంగా చెప్పాము.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : - 'కాగ్' రిపోర్టు సభలో ఇంకా పెట్టలేదు.

SRI Y.RAMAKRISHNUDU: The Members' duty is to see whatever we place on the Table of the House. Still one day is there. Definitely we will place it whenever the process is completed.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : - అధ్యక్షా, ఎంత తెలివిగా తప్పించుకొంటున్నారో చూడండి.

శ్రీ వై. రామకృష్ణదు : - సమాధానాలు చెప్పి ఎక్కువ సమయం తీసుకోను. చెప్పిన విషయాలే మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పడం సంఘర్థంగా ఉండదు. ఇప్పటికే చాలా అలస్యం జరిగింది. గవర్నర్మెంట్ కొన్ని ప్రతీకమైన నిర్దయాలు తీసుకోవడం వల్ల ఫిస్కుల్ ప్రుడెస్టీ ఎఫీవ్ చేయాలి. అదే విధంగా ఫిస్కుల్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ తీసుకురావాలని, ముఖ్యంగా కొన్ని మార్పులు బడ్జెటులో తీసుకురావడం జరిగింది. దాని వల్ల ఈ రోజు కొంత వరకు ఫలితాలు వస్తున్నాయి. ఈ విషయాన్ని గౌరవసభ్యులు కగమనిస్తూనే ఉన్నారు. నా బడ్జెటు స్పీచ్ ని క్లాప్పంగా పరిశీలించినట్టే, చాలా డీటేల్స్ ఇప్పడం జరిగింది. మూడు టేబుల్స్ ని నా బడ్జెటు స్పీచ్లో ఇప్పడం జరిగింది. ఫిస్కుల్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ ఎట్లా మెయింట్స్ చేస్తున్నామనే దానిపైన, రాష్ట్ర సూటిల ఆదాయం ఏ విధంగా పెరుగుతోంది, ఏ విధంగా ఉంది అనే విషయంపై స్పుష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. రాబోయే సంవత్సరానికి ఏ విధంగా, ఏ డిపోర్ట్మెంట్కి ఎంత అలకేట్ చేసింది, వారు ఎంత ఖర్చు చేసింది అనే విషయాలు చెప్పడం జరిగింది. ఆ ఒక్క మూడు టేబుల్స్ ని చూస్తే గౌరవ సభ్యులకు సుస్పష్టంగా అర్థమాతుంది. వ దానిని వక్రీకరించాల్సిన అవసరం లేదని గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నామను. ఈ రెండు, మూడు సంవత్సరాల నుండి చేపట్టిన రిపోర్టు వల్ల ఒకే విధమైన ప్రైక్ డిసిప్లిన్యూన్స్‌ప్రైయర్ల్ సెక్టర్లో పెట్టడం వల్ల కొన్ని రిజల్ట్స్ స్పుష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఎవరెన్ని చెప్పినా ఛాక్స్ ని దాయిలేదు. ఇచ్చిన సమాచారాన్ని బట్టే సురేష్ రెడ్డి గారు, అమిగతా వారు కూడా వారి వారికి అనుకూలంగా చెపుతారే తప్ప దాంట్లో యదార్థం ఏమీ లేదు. మనం చేసిన వాటికే నేరే లెక్కలు వేసుకు వచ్చి

వారి లెక్కల ప్రకారంగా వారు చెపుతారు. రియల్గో చూస్తే ఏదంగా విజన్ 2020 గానీ, గవర్న్మెంట్ పాలసీగానీ, గవర్న్మెంట్ కమిటీమెంట్ గానీ, ఏ విధంగా యింప్లిమెంట్ చేస్తున్నామో సుష్టుంగా చెప్పాము. ఉదాహరణకు క్యాపిటల్ ఎక్స్పెండీచర్ పెరుగుతోంది. రెవెన్యూ ఎక్స్పెండీచర్ తగ్గుతోంది. నాన్ పాన్ ఎక్స్పెండీచర్ తగ్గుతోంది, బారోయింగ్స్ కొంతవరకు పెరుగుతున్న కంట్రోల్లో పెట్టుకోవడం జరుగుతోంది. మళ్ళీ అప్పుల విషయం ప్రస్తావించారు. ఎందుకు అప్పుచేయాల్సి వచ్చిందన్న మాట ఆ రోజే సుష్టుంగా చెప్పడం జరిగింది. భవిష్యత్తులో కుడా బారోయింగ్స్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. అభివృద్ధి కార్బూక్షమాలు పెద్ద ఎత్తున చేపడుతున్నాము. వస్తున్న రెవెన్యూ సరిపోవడం లేదు. సెంట్రల్ సుండి వస్తున్న రెవెన్యూ, గ్రోతీటీటు పడిపోతున్నాయి. అటువంటి సందర్భంలో సెంట్రని కూడా మనకు డివోల్యూషన్ కావాలని అడుగుతున్నాము. మరోపైపు మన రెవెన్యూ పెంచుకొంటున్నాము. అయినపుటికి, చేస్తున్న ఫౌస్ట్ డెవలప్మెంట్కి, ఫౌస్టర్ గ్రోతీకి, డెవలప్మెంట్కి కావాల్సిన, డెవలప్మెంట్ చేయాలన్న ఉధ్యోగంతో మిగిలిన రెవెన్యూ సరిపోక కొంత వరకు అప్పు తెచ్చుకోనే పరిస్థితి ఉంది. ఈనాడు అప్పు తెచ్చుకోవడమే కాదా అని గౌరవ సభ్యులు అడిగారు. మీకు రీ పేమెంట్ కెపోసిటీ ఉండా అని అడిగారు. బడ్జెటులో ఎప్పటికప్పుడు పెడుతున్నాము. Government has got every capacity to repay the total amount of debt. గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. దీంట్లో ఏ విధమైన ప్రాభ్లం లేదు. ప్రజలను తప్పు దోష పట్టించాలనే ఉధ్యోగంతోనే పదే పదే అప్పుల గురించి చెపితే ప్రజలు నప్పుతారనే ఆలోచనతో చెపుతున్నారు. ఈ ప్రభుత్వమే కాదు, ప్రపంచంలో ఏ ప్రభుత్వం చూసినా ప్రాడక్ట్స్ ఎక్స్పెండీచర్ కావాల్సిన అభివృద్ధి చేయడానికి, కావాల్సినటువంటి అప్పులు తెచ్చుకోనే సందర్భాలు ఉన్నాయి.. ఆ విధంగానే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కట్టుబాటుతో నిర్దిష్టమైన ఆలోచనతో విజన్ 2020 గోల్స్ సాధించాలి. 2020 సంవత్సరం వచ్చే సరికి రాష్ట్రాన్ని ‘స్వర్ధాంధ ప్రదేశ్’, గా తీర్పిదిద్దాలనే ఆలోచనతో కావాల్సిన నిధులను వివిధ కోణాల సుండి కేటాయించడం జరుగుతోంది. ప్రాడక్ట్స్ ఎక్స్పెండీచర్ చేస్తున్నామని గౌరవ సభ్యులకు తలియజేస్తున్నాను.

రెవెన్యూ డెఫిసిట్ వివరాలు టీబుల్లో చూపించడం జరిగింది. రెవెన్యూ డెఫిసిట్, ఫిస్కుల్ డెఫిసిట్ తగ్గముఖం పట్టాయని గౌరవ సభ్యులు గమనించాలి. సిస్టమ్స్యూల్టిక్స్ గా నడుస్తున్నది. ఈనాడు పర్క్ క్యాపిటా ఇన్కం గురించి చెప్పారు. డీటీల్స్ గా చెప్పడం జరుగుతుంది. పర్క్ క్యాపిటా ఆన్కం పెరుగుతోంది. పర్క్ క్యాపిటా ఇన్కం బ్రోడ్ రేటు ఇతర రాష్ట్రాలలో పోల్చినా, అల్ ఇండియా ట్రైండ్ రేటు తో చూసినా మన రాష్ట్రంది ఎక్కువగా ఉందని అర్.బి.స. (రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా) తెలియజేసింది.

జనాభా గురించి చెప్పారు. జనాభా పెరుగుదల రేటు తగ్గుతోంది. దీనితో మీరూ కన్వెన్స్ కావడం జరుగుతోంది. పర్క్ క్యాపిటా ఇన్కం పెరుగుతోంది. సేవింగ్స్ కెపోసిటీ పెరుగుతోందని గమనించాల్సి ఉంది. సేవింగ్స్ కెపోసిటీ పెరిగితే ఇన్వెస్ట్మెంట్ ఉండే పరిస్థితి ఉంది. ఈ సంవత్సరం కరువు రావడం వల్ల ఇభ్యంది ఎదురోతోందే తప్ప ఓవర్ఆల్గో చూస్తే సేవింగ్స్ కెపోసిటీ పెరుగుతోంది. ఇది పర్క్ క్యాపిటా ఇన్కం పెరగడం వల్లే అని తెలియజేస్తున్నాను.

రెవెన్యూ ఎక్స్పెండీచర్ బాగా పెరుగుతోందని గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. రెవెన్యూ ఎక్స్పెండీచర్ చూస్తే, రూ.31,427 కోట్లు బడ్జెటులో చూపించడం జరిగింది. రెవెన్యూ ఎక్స్పెండీచర్లో డెవలప్మెంట్, నాన్ డెవలప్మెంట్ ఎక్స్పెండీచర్ ఉంటాయి. దీంట్లో డెవలప్మెంట్ ఎక్స్పెండీచర్ చూస్తే, రూ.18,610 కోట్లు ఉంది. నాన్ డెవలప్మెంట్ ఎక్స్పెండీచర్ రూ.12,817 అని తెలియజేస్తున్నాను. రెవెన్యూఎక్స్పెండీచర్ టోల్లగో అన్ ప్రాడక్ట్స్ ఎక్స్పెండీచర్గా గౌరవ సభ్యులు చిత్రీకరిస్తున్నారు. అది అంత సబబు కాదని మనవి చేస్తున్నాము. నాన్ డెవలప్మెంట్ ఎక్స్పెండీచర్, కాంపోసింట్స్లో అడ్సైనిస్ట్రీటీవ్ సర్వీసెస్ కి, ట్యూన్స్ కలెక్షన్కి ఖర్చు చేస్తున్నాము. Net non-development expenditure in total revenue expenditure చూస్తే 10,629.17 కోట్లు అని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. అందుచేత రెవెన్యూ

ఎక్స్‌పెండిచర్ని గ్రామ్యవర్గా తగ్గించుకొంటున్నాము. ఈనాడు స్టోర్లని రేపనలైజ్ చేస్తున్నాము. వీలైనంత వరకు ఎక్కుడైతే అవసరం ఉంటుందో అక్కడే రిక్రూట్‌అమెంట్ చేస్తున్నాము. అడ్డినిప్రైవ్‌ఎస్ దెబ్బలినకుండా రిక్రూట్‌మెంట్ జరుగుతోంది.

సా. 6.20

అదే విధంగా ఉన్నటువంటి స్టోర్లను ప్రాపర్‌గా మనం యుటైలైజ్ చేసుకోవడానికి రేపనలైజేషన్ కూడా చేసి ఎక్కుడ ఎవరిని పోస్టింగు చేస్తే ఎక్కుడ డిస్టోయి చేస్తే వాళ్ల వల్ల మనకు ఎక్కువగా రిటర్యూ వస్తాయన్నదాని మీద కూడా మన ప్రభుత్వం వర్షోట్ చేసిందని ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. అచ్చన్నాయిడు (హారిశ్చంద్రాపురం):- అధ్యక్షా, ఈ 30 రోజుల సమావేశం అయిన ఈ రోజు అతి ప్రధానం అయినటువంటి ఈ బిల్లును మనం జరుపుతున్నాము. ప్రతిపక్షాలు, అధికార పక్షం వారు అందరూ చాలా మంది మాట్లాడారు. ఈ రోజు ప్రభుత్వ విధానం చాలా స్వప్తంగా ఆర్థిక శాఖా మంత్రిగారు చెబుతున్నటువంటి సమయంలో కాంగ్రెసు పార్టీ వారు, వారికి రాష్ట్రం పైన, రాష్ట్ర ప్రజాసీకం పైనా ఈ రోజు ప్రభుత్వం చెబుతున్న విధానంపై ఎంత ఇంట్రిష్టు ఉందో ఈ రోజు, ఈ సమయంలో భాశీగా ఉన్న వారి సీట్లను చూస్తే తెలుస్తున్నది.

(అంతరాయం)

శ్రీ పై. రామకృష్ణుడు :- అధ్యక్షా, అలాగే అడ్డినిప్రైవ్‌బిల్ సర్వీసెస్ చూసినట్లయితే ఆ సర్వీసుల యొక్క వ్యయాన్ని కూడా రెపెన్యూ వ్యయాన్ని కూడా ఈ రోజు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కంటోల్లో పెట్టుకోవడం జరిగింది. ఆ విధంగా రెపెన్యూ ఎక్స్‌పెండిచర్ను కంటోలు చేస్తున్నాము. చాలా మంది జీరోబేస్ బడ్జెటు పెట్టిన తర్వాత, నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్లో ఏమి రిజిస్ట్రేషన్ వచ్చింది? ఏమి తగ్గించింది అనే విషయాలపై చాలా మంది ఇంతకు ముందు మాట్లాడటం జరిగింది. ఇప్పుడు చాలా మంది గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడటం జరిగింది. ఒకసారి చూసినట్లయితే నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్, అదే విధంగా రెడ్యూస్ అయిన దాని మీద 2001-02 లో నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ రూ. 33,672.43 కోట్లు ఉంటే, ఈ రోజు 2003-04 సంవత్సరం వరకు చూస్తే మైనస్ 10 శాతం నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ అదే విధంగా అన్ ప్రాడక్టీవ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ తగ్గించడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. మిగిలా డెవలప్‌మెంట్ యాక్షిపిటీస్‌నే కాకుండా వివిధ రకాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలోనే కాదు ఈ నాడు ప్రభుత్వం యొక్క చిత్తశుద్ధి కూడా ఫిజికల్ డిసిప్లాయిన్‌లోకి తీసుకు రావాలనే ఉద్దేశ్యంతో వీలైన చోట్ల ఈ నాడు డబ్బును ప్రాపర్‌గా ఖర్చు పెట్టి సేవ చేసిన అవోంటును ప్రాపర్‌గా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు, సంక్లేషిత కార్యక్రమాలకు ఖర్చు పెట్టాలన్న ఉద్దేశ్యంతో ఒక ఎక్స్‌రిప్సైజ్ చేసిన తర్వాత మనకు వచ్చిన రిజిస్ట్రేషన్ అని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

ఆ విధంగా నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ గత రెండు సంవత్సరాలు మైనస్ 10 శాతం తక్కువ. ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ ఇంచుమించు 2001-02 లో ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ రూ. 9,075.2 కోట్లు ఉంటే అది 2003-04 బడ్జెటు ఎస్టిమేట్ రూ. 13,175.56 కోట్లకు ఈనాడు పెంచుకోవడం జరిగింది. అందుచేత 45.18 శాతం ఈ నాడు ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ రెండు సంవత్సరాలలో పెరిగిందని తెలియజేస్తున్నాము. ఆ విధంగా కేవలం 1.17 శాతం మాత్రమే ఈ నాడు టోటల్ ఎక్స్‌పెండిచర్ గ్రోట్ రేటు ఉంది. ముఖ్యంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుని ఎక్స్‌పెండిచర్ మీద కాన్సెంట్రేట్ చేసి ఎక్కుడ అయితే

అన్నసెనరీ ఎక్స్‌పెండిచర్ ఉందో దానిని తగ్గించుకోవడటానికి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నాలు చేయడమే కాకుండా ఎటువంటి దిశగా వెళుతున్నది, ఆ విధంగా మనకు ఉన్నటువంటి దానిని మనం చాలా ఎఫ్ఫెక్టివ్‌గా ఖర్చు పెట్టుకోవడానికి, స్క్రోమ్స్ అన్ని కాస్ట్ ఎఫ్ఫెక్టివ్‌గా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు వెళుతున్నదని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంటరెస్టు పేమెంట్ పెరుగుతున్నాయి అన్నారు. కరెస్టు, ఇంటరెస్టు పేమెంట్ ఇంతవరకూ పెరిగాయి. ఇంటరెస్టు పేమెంటులో వైపు మనకు డెట్ స్టోర్ పెరుగుతూ ఉంది. అదే విధంగా ఇంతకు ముందు తీసుకున్న రుణాలు అన్ని కూడా ప్రొకస్ట్ డెట్ రుణాలుగా ఉండటంతో మనకు ఇంటరెస్టు పేమెంటు టు రెపెన్యూ రిసెప్ట్సు చూస్తే 2002-03 అర్జు 25.13 శాతం అది 2003-04 కి 23.64 శాతం తగ్గిందనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. డెట్ సర్వీసులలో కూడా మనం చూసినట్లయితే పర్సించ్ అఫ్ డెట్ సర్వీసీంగ్ టు రెపెన్యూ రెసెప్ట్సు 53.65 శాతం ఉండిది. ఈ సంవత్సరం రాబోయే సంవత్సరానికి 44.38 శాతం తగ్గుతున్నది. అందుచేత ఈ రెండూ ప్రథానమైనవే. పైనాస్టియల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లో కానీ, పైనాస్టి సెక్టారులో గానీ ఈ రోజు చూస్తే మిగతావన్నీ తగ్గుముఖం చాలా సుస్పంగా కనిపిస్తున్నది. ఈ డెట్ స్టోర్ పెరుగుతున్నది. అదే విధంగా ఇంటరెస్టు పేమెంట్ కూడా అబ్బల్యాట్ టర్మ్సు పెరుగుతున్నాయి. అయితే ఒక విధంగా మనం నేపశల్, ఇంటర్వెపశల్ స్టోండర్సు ప్రకారం పర్సించ్ లెక్క చుట్టే, ఆ విధంగా పే మెంట్ అఫ్ గ్రోత్ రేట్ తక్కువ ఉన్నదని, పే మెంట్ తగ్గుతూ, తగ్గుతూ ఉందని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. గపర్చుమెంటు సినియారిటీ ఇంతకు ముందు సంవత్సరాలలో మనం కంట్రోలు చేసుకోవాలన్న ఆలోచన ఉన్నప్పటికీ కూడా అప్పుడు ఉండే కమిట్‌మెంటులో, ఎక్కువగా ఎక్స్‌పెండిచర్ అవడం మూలంగా కొన్ని కొన్ని ఇబ్బందులు రావడం వలన , తర్వాత బడ్జెటు రిఫార్మ్ , అదే విధంగా ఫిజికల్ రిఫార్మ్ తీసుకు రావడం వల్ల మనకు వచ్చిన రిజల్ట్సును గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. దీనితో కాకుండా భవిష్యత్తులో ఇంకా దీనిని ప్రిక్సుగా అజ్ఞర్పు చేస్తున్నాము. ఆ విధంగా పైవ్ ఇయర్ స్టోర్ తయారు చేసుకోవడం జరిగింది. దాని ప్రకారం దీనిని ఎక్కుడ ఎంతవరకు కంట్రోలు చేయాలన్న దానిని ఈ నాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు వెళుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ఆ విధంగా చూసినట్లయితే ఈ నాడు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి డివల్యూప్షన్ కూడా పర్సించ్ ఈ రోజు 29.5 శాతం ఉంది. అది సరిపోదు 50 శాతం కూడా ఇచ్చినట్లయితే బాగుంటుందనే విషయాన్ని ఈ రోజు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాము. అదే విధంగా డెట్ స్టోర్ కొంత వచ్చిన విషయాన్ని ఈ నాడు చూడవలసిన అవసరం ఉంది. అలాగే ఇంటరెస్టు రేట్లు తగ్గాయి. భవిష్యత్తులో ఇంటరెస్టు పేమెంట్ కొంత వరకూ తగ్గే అవకాశం బాగా ఉందని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. అందువల్ల ఇంటరెస్టు పేమెంటులో సేవిగ్స్ కొంతవరకు ఏర్పడుతున్నాయో వాటిని ప్రథానమైనటువంటి రంగాలకు, ఇరిగేషన్, అగ్రికల్చరలకు ఖర్చు పెట్టడానికి అవకాశం ఉంది. ఇంతకు ముందే చెప్పాను బడ్జెటు రిప్లయలో ఈ విషయాలను చెప్పడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, మన రాష్ట్రానికి ఉన్నటువంటి, పైనాస్టియల్ రిలేషన్స్ ఏపయితే ఉన్నాయో , పైనాస్టి ఇష్ట్యాలు ఇవన్నీ కూడా టేక్ప్ చేస్తున్నామని దీని వల్ల కొంత రిలీఫ్ వస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

అదే విధంగా చాలా మంది సభ్యులు ఇప్పుడే కాకుండా గత సభలో, గత బడ్జెటులో, గత సెప్టెంబర్ మాట్లాడటం జరిగింది. టాక్స్ జిడిపి రేపియో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చాలా ఎక్కువగా ఉందని ప్రస్తుతించడం జరిగింది. అటువంటి విషయాలను మనం టాక్స్ జిడిపి రేపియో చూస్తే 1990-91 లో 7.94 శాతం ఉంది. 2002-03 ఆర్జు చూస్తే 7.79 శాతం ఉంది. అందుచేత కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు ఈ నాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రెండూ కంపెర్ చేసినట్లయితే ఏ విధంగా ఉండే చూడాల్సి ఉన్నటువంటి, వైపులా ఇష్ట్యాలు ఇవన్నీ కూడా టేక్ప్ చేస్తున్నామని దీని వల్ల కొంత రిలీఫ్ వస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు సందర్భం యావరేచ్ 1990-91-94-95 టాక్స్ జివ్స్‌డిపి రేపియో చూస్తే 7.17 శాతం ఉంది. ఆ విధంగా ఈ నాడు

తెలుగు దేశం 8 సంవత్సరాలు సరాసరి చూస్తే 1995-96 నుంచి 2002-03 చూస్తే 8 సంవత్సరాలు 6.9 శాతం ఉంది. ఈ రెండింటికి ఎంత డిఫరెన్చు ఉందో గౌరవ సభ్యులు అలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. వాళ్ల టైములో టాక్సు సరయిన విధంగా కలెక్షు చేయలేకపోయారు. టాక్సు వేస్తున్నపుటికీ కూడా ఈ టాక్సు సరిగా కలెక్షు చేయకపోవడం వల్ల సరైనటువంటి అభ్యుల్యాట్ టైమ్సులో సరైన కలెక్షన్ రాలేదు. ఈ నాడు టాక్సు జిడిపి రేపియో మన కంటే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కంటే తెలుగు దేశం ప్రభుత్వంలో తక్కువ ఉన్నపుటికీ అభ్యుల్యాట్ టర్నులో మనకు కలెక్షన్ ఎఫ్టెక్టివ్గా స్ట్రీమ్ లైనింగ్ చేయడం వల్ల, దానికి వచ్చేది తప్ప వేరే విధంగా కాదు. ఎక్కడా ఈ 4 సంవత్సరాల నుంచి టాక్సు వేయలేదని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. ఇప్పటి వరకు యువా అర్ యూనీఫార్మ్స్, ఫ్లో రేట్స్ పెట్టాము. అదే విధంగా రాబోయే రోజులలో వ్యాట్ వస్తుంది. దాని వలన మనకు బయింగ్ పెరుగుతుంది తప్ప ప్రజల మీద భారం మోపి టాక్సు కలెక్షన్ చేయలేదని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. ఆ విధంగా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం 7.17 శాతం ఉంటే తెలుగు దేశం 8 సంవత్సరాలలో 6.9 శాతం ఉంటే గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా 8.68 శాతం యావరేష్ మీద ఉంది.

సా.6.30

అందుచేత టాక్సు జిడిపి రేపియో చాలా క్లియర్కల్గా మనకు ఇండిటర్సు ఉన్నాయి. గౌరవ సభ్యులు అరోపణ చేస్తున్నారు టాక్సు జిడిపి రేపియో పెరగపోవడంవల్ల ప్రజల మీద భార వేస్తున్నారు అంటున్నారు. ఈ యొక్క డిటేల్సును బట్టి ఎవరు భారం వేశారు, ఎవరు ఎక్కువగా కలెక్షుచేశారు. ఇనీ అన్ని కూడా నేను మొదటి నుంచి ఒకటి చెబుతున్నాను, టాక్సు కలెక్షన్లో స్ట్రీమ్లైన్ చేయడంవల్ల మాకు అడిషనల్గా బయస్సి వచ్చిందని చెబుతున్నాను. టాక్సు రిఫోర్మ్స్ కొంతవరకు చేపట్టడంవల్ల అడిషనల్ బయస్సి వచ్చిందని చెబుతున్నాను తప్ప ఈఫిగర్సు చూసినట్లయితే మనకు ఏ విధంగా సరైన విధానం పుంది మీకుల్చిం అవుతుంది అనేది ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. ఎక్కుపెండించర్ సైడ్ చూసినప్పుడు గవర్నమెంటుకు కొన్ని ప్రయారిటీస్ ఉన్నాయి, అగ్రికల్చర్కు ప్రయారిటీ ఇస్తున్నామని మొదటి నుంచి చెబుతున్నాము. ఇరీగెస్సుకు, పవర్కు ప్రయారిటీ ఇస్తున్నాము. బల్హోనవర్గాల సంక్లేషమానికి ప్రయారిటీ ఇస్తున్నాము అనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులు గమనించాల్సిన అవసరం పుంది. డెవలమెంటు ఎక్కుపెండించర్ గురించి బయట, గౌరవ సభ్యులు, అస్తమానం కూడా డెవలమెంటు జరగడం లేదు పొత డెవలమెంటు తప్ప కొత్తగా డెవలమెంటు జరగడంలేదు అనే వాదన చేస్తున్నారు. ఈ వాదన కరిక్క కాదని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాము. ఈ నాడు సురేష్ దెడ్డిగారి గ్రామంలో సిమెంటురోడ్డు వేసి వుంటారు, వేయకపోతే ఆయన తప్పు కానీ మా తప్పుకాదు. ఎక్కుడ చూసిన కూడా గ్రామాల్లో మంచినీటి సమస్యను పరిష్కరించడం, సిమెంటు రోడ్సు వీలైసంతవరకు వేశాము, స్టోనికంగా ఉన్న సమస్యలు కూడా పరిష్కరించడం జరిగింది. డెవలమెంటు ప్రధానమైన లక్ష్యంగా పెట్టుకొని ముందుకు వెళ్లడం జరిగిందనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హాయాంలో డెవలమెంటు, ఎక్కుపెండించర్ చూసినట్లయితే 1994-95లో 8,940 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే మా ప్రభుత్వం 2002-03లో 20,234 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. 8 సంవత్సరాలలో డెవలమెంటు, ఎక్కుపెండించర్, ఒకసారి ఈ ఫిగర్సు చూస్తే తెలుస్తుంది. అందుచేత దీనిని ఎవరు కూడా పక్కిరించాల్సిన అవసరం లేదు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం 1994-95 సంవత్సరం చివరికి వచ్చేటప్పటికి 8,941 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే ఈ సంవత్సరం ఈ ప్రభుత్వం 20,235 కోట్ల రూపాయలు దగ్గర, దగ్గర ఖర్చు పెట్టిన సంఘటన పుంది. ఇది డెవలమెంటు కాదా, అది డెవలమెంటుకు ఖర్చు పెట్టిన విధానం కాదా గౌరవ సభ్యులు తెలుసుకోవలసిన అవసరం పుంది. వారి ప్రభుత్వం యొక్క హాయాంలో యావరేష్ చూసినట్లయితే 6684కోట్ల 64 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 8 సంవత్సరాలు యావరేష్ 15,088 కోట్ల 51 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. పేదరికాన్ని నిర్మాణించడం ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకొపడం జరిగింది. పొప్పెన్ని ఎంతవరకు తగ్గించగలం చాలా సుస్పంగా మేము ఇచ్చిన డాక్యుమెంటులోనే పుందని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాము. ఈ నాడు చంద్రబాబునాయుడుగారు

ప్రభుత్వం ఆ విధంగా కృషిచేసినందుకే పేదరిక నిర్మాలన లక్ష్యంగా పెట్టుకొని అభివృద్ధి లక్ష్యంగా పెట్టుకొని ఈ రెండు కూడా పరిశ్రాణంగా సాధించిన రోజునే ఈ అంధ్రప్రదేశ్ స్వర్ణంద్రప్రదేశ్ పస్తుంది విశ్వాసంతోటి ముందు వెళుతుంది కాబట్టి కావలసినటువంటి నిధులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేటాయిస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాము. సోపల్ సర్వీస్ చూసినట్లయితే 5 సంవత్సరాలు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో 2,988 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 8 సంవత్సరాల యావరేజ్ చూసినట్లయితే 7,391 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఎకనమిక్ సర్వీస్ పవర్, ఇరిగేసన్, ట్రాన్స్పోర్ట్ 5 సంవత్సరాల యావరేజ్ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం 3,807 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 8 సంవత్సరాల యావరేజి చూసినట్లయితే 7,809 ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. చాలా మంది కామెంటు చేశారు. ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నాన్స్టోన్కు ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. నాన్స్టోన్కు ఎక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నారు అసలు ప్లాన్కు రిసోర్సెస్ లేదు, ప్లాన్ రిసోర్సెస్కు ఏ సంవత్సరం ఆ సంవత్సరానికి కట్ చేస్తున్నారు, ప్లాన్ పెట్టిన దానిని ఆ సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టలేకపోతున్నారు అనే విషయం చెబుతున్నారు. ఎన్, మాకు ఇబ్బంది పుంది, ఈ సంవత్సరం కూడా కొంతవరకు ఇబ్బంది పుంది. ఆ ఇబ్బంది కొంత పూడ్చుకోవలసిన అవసరం పుంది. గౌరవ సభ్యులు కొంతమంది మాటల్లాడుతున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గర నుంచి డబ్బులు వస్తున్నాయి ఖర్చు పెట్టలేదు, కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గర నుంచి డిల్యూషన్సు రావలసిన పొర్చు శాల్సు పుంది. పొర్చుఫాల్ వచ్చేటప్పుడు మల్లి మార్కెటింగ్ బారోయింగ్ దానికి వెళ్లపలసి వస్తుంది. మార్కెటింగ్ బారోయింగ్ పెళ్తి డెల్ పెరిగే స్క్రేవ్ కనపడుతుంది. మనం ఖర్చు పెట్టిన ఎమోంట్సు ప్లాన్లో రిసోర్సెస్ చూసినట్లయితే, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం 5 సంవత్సరాల ప్లాన్ యావరేజ్ 2,256 కోట్ల 74 లక్షల రూపాయలు అయితే తెలుగుదేశం 8 సంవత్సరాల యావరేజి పిరియడ్ చూసినట్లయితే 5689 కోట్ల 42 లక్షల రూపాయలు అని ఈ సందర్భంగా గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాము. ఈ ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి పుంది, ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టాలనే ఆలోచనతోనే ప్లాన్కి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాము. ప్రతి సంవత్సరం కొంతవరకు ఇబ్బంది వచ్చినప్పటికి ఒక వైపు నుంచి కొన్ని ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి, స్థానికంగా ఉండేటటువంటి రెవెన్యూ కలక్షమ్ములో కొంత ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి, అయినప్పటికి కూడా ఎక్కుడ ప్లాన్ ఎక్స్పెండింగ్ కు దెబ్బతగల కుండా వీలైనంతవరకు ఎక్కువగా ఖర్చు పెడుతున్నాము, ఈశ్శిగర్చు చెబుతున్నాయని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా చెబుతున్నాము. లోకల్ బాడీస్కు అసలు గ్రాంట్సు ఇప్పడం లేదు, గ్రాంట్సు వస్తే మీరే అంతా ఉంచువేసుకుంటున్నారు అనే విధానంలో మాటల్లాడుతున్నారు. అసలు లోకల్ బాడీస్కు సరైనటువంటి ప్రాముఖ్యత ఇప్పడంలేదు అనే వాదను కూడా చేస్తున్నారు, అది మాత్రం సబబు కాదని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం హాయంలో ఏ విధంగా ఖర్చు చేశారో కంపారిజన్ చెప్పవలసిన అవసరం పుంది. తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత 8 సంవత్సరాలలో ఎంతవరకు డబ్బులు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది, ఎంతవరకు డెవలప్ చేశాము, ఎంతవరకు సంక్షేమానికి తీసుకొనివచ్చాము, లిట్రుసీ రేటు లెవల్సు పెంచడానికి, పొప్పు లైన్ తగ్గించడం ఇటువంటి ప్రధానమైన అంశాల మీద కేంద్రీకరించి దానిని మనకు ఇక్కడ రిఫైక్చు అవుతుంది. గ్రాంట్సు బైస్ట్టు గపర్చమెంటు, లోకల్ బాడీస్కు ప్లాన్, నాన్స్టోన్ చూసినట్లయితే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం హాయంలో 5 సంవత్సరాల యావరేజ్ చూసినట్లయితే 1403 కోట్ల రూపాయలు లోకల్ బాడీస్కు ఇప్పడం జరిగింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం 8 సంవత్సరాల యావరేజ్ తీసుకొన్నట్లయితే 2,353 కోట్ల 95 లక్షల రూపాయలని ఖర్చు పెట్టిన విషయాన్ని గమనించవలసిన అవసరం పున్చుది. స్థానిక సంస్థలను ఘ్రంథన్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో గ్రామ కార్యాదర్శులను, గ్రామ సెక్రెటేరియట్సు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ప్రతి జన్మభూమి సందర్భంలో కూడా గ్రామ సభలు కండక్షు చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతోటి అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రజలను, ప్రజాప్రతినిధులను, సెల్వోల్స్ గ్రాము ఇనీ అన్ని మీట్ అవ్వాలని వాళ్లయెక్కు- విషయాలను చర్చించుకోవాలిని కంపన్సరీ చేసిన ప్రభుత్వం మొట్టమొదట తెలుగుదేశం అనేది కూడా గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాము. ప్రతి విషయాన్ని కూడా ట్రాన్స్పోర్ట్ రెంటుగా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతోటి ఒక్క పైసా ఖర్చు పెట్టిన కూడా గ్రామ స్థాయిలోనే ఇస్తున్నామని పెప్పన్న, హాస్ పైట్టు, ఇళ్ల, గ్రామ సభలోనే ఇప్పడం జరుగుతోంది. అసలైన లబ్బిదారులకు వెళ్లపలసిన ఉద్దేశ్యంతోటి గ్రామ సభలు కండక్షు చేయడం, ఆ విధంగా ప్రభుత్వం కాని లోకల్ బాడీస్కు ప్రజలకు ఆకొంటబ్బి అయిన విషయాన్ని ఈ నాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయడం జరిగింది. మన శాసన సభ హాస్ కమిటీ వేసినప్పుడు రిపోర్టు తయారు చేస్తాము, దానిని ప్రభుత్వానికి పంపిస్తే

ప్రభుత్వం ఎటిఆర్ఎస్కు పంపుతుంది. ఈ నాడు మన శాసన సభలో ఉండేటటువంటి శిష్టాన్ని ఈ నాడు గ్రామ సభలో కూడా ఎటిఆర్ఎస్ ప్రవేశపెట్టిన ఫునత చంద్రబాబునాయడు ప్రభుత్వానికి దక్కుతుందా లేదా అనే విషయాన్ని గమనించవలసిన అవసరం పుండని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

సా.6.40

మనందరం స్వయంగా గ్రామసభలకు పెళుతున్నాము. అంతకుముందు సభల్లో ఏమి జరిగిందనేది తెలుసుకోవటానికి ఎ.టి.ఐర్స్. చదవమని ఆఫీసర్స్కు చాలా సుస్పష్టంగా ఛైర్‌మెంట్ ఇచ్చిన ప్రభుత్వం ఈ ప్రభుత్వమేనని మీకు తెలియచేస్తున్నాను. ఎకొంటటులిటి పెట్టాము. ప్రజలకు, స్థానికసంస్థలకు అదేవిధంగా ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి మధ్య సక్ష్య క్రియోచేశాము. ఎకొంటటులిటి ఎస్టోలీష్మెంట్ చేసి ట్రైన్స్‌పరెన్స్ పెట్టటం జరిగింది. ప్రతి గ్రామసభలో ఎ.టి.ఐర్స్. చదవమని చెప్పాము. ఏ సమస్యలు వచ్చాయో, ఏ సమస్యలు పరిష్కరించాలో, పరిష్కరించలేకపోయిన సమస్యలు ఉన్నట్లయితే అందుకు కారణం ఏమిటో తెలియచేయమని చెప్పాము. ఇఫన్సీ చేసిన ప్రభుత్వం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కాదా అనేది గౌరవసభ్యులు అలోచించుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

ఇరిగేషన్సురించి చెప్పారు. ఇరిగేషన్ శాఖకు ఎలోకేషన్ సరిగా చేయటంలేదని చెప్పారు. ఇరిగేషన్కు, పవర్కు ఎంతవరకు ఖర్చుపెట్టాము, డెవలమెంట్ యాక్ట్‌నిటీస్కు ఎంతవరకు ఖర్చుపెట్టాము, ఎకనమిక్ సర్వీసెస్కు ఎంతవరకు ఖర్చుపెట్టామనేది ఇంద్రాకే చెప్పటం జరిగింది. అదేకాకుండా ఎకనమిక్ టైమ్స్‌లో 16-8-02 నాడు "Share of states spending on water management declining shortly" అని రాపటం జరిగింది. వాటర్ మేనేజ్‌మెంట్‌స్టేషన్ ఏ రాష్ట్రం ఎట్లా ఖర్చుపెడుతుందనే విషయంలో ఒక ఆర్డికిల్ రాపటం జరిగింది. ఇది మేము రిలీజ్ చేసింది కాదు, మీరు రిలీజ్ చేసింది కాదు, ఇంకోకరు రిలీజ్ చేసింది కాదు. ఎకనమిక్ టైమ్స్‌వారు రిస్రైచేసి రిలీజేశారు. వాటర్ మేనేజ్‌మెంట్కు, ఇరిగేషన్కు, ఘ్రాం కంట్రోల్కు, సాయిల్ కష్టరేషన్కు ఏ స్టేట్ ఏవిధంగా ఖర్చుపెడుతుందనే దానిపై ఒక చార్ట్ పట్లీష్ చేశారు. కావాలంటే I will send a copy of it to the Honourable Members. భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలకంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటర్ మేనేజ్‌మెంట్కు, ఇరిగేషన్కు, ఘ్రాం కంట్రోల్కు, సాయిల్ కష్టరేషన్కు ఖర్చుపెట్టిందని దాంట్లో చెప్పటం జరిగింది. 2000-01లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రూ.3,243.79 ఖర్చుపెట్టగా అన్ని రాష్ట్రాలు, ఇన్కొడింగ్ సదరన్ స్టేట్ అంతకంటే తక్కువే ఖర్చుపెట్టాయని గౌరవసభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను. ఇందాక నీరు-మీరుగురించి మాటల్చారు. ప్రజలకు ఉపయోగపడే ఏ కార్యక్రమం ప్రభుత్వం చేపట్టినా, జన్మభూమిగాని, కీన్ అండ్ గ్రీన్గాని, నీరు-మీరుగాని, ఇంకోక కార్యక్రమంగాని ఏ కార్యక్రమం చేపట్టినా విషయించే తత్వాన్ని మానుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ సభలోనే మనం చూశాము. డోట్సై ఆఫీసర్స్ టీమ్సుపెట్టి వర్స్‌ని చేయమని రూ.10 కోట్లు మనం రిలీజేస్ట్రేషన్ ఆ డబ్బు ఆఫీసర్స్కు ఎట్లా ఇస్టోర్నే వాదన చేసిన సందర్భాలు మన హాస్ట్‌లో కనపడుతున్నాయి. మంచి పని ఏది చేసినా సహాయటంలేదు. Expenditure on water management as percentage of state's total budgetary expenditure చూస్తే మన ఆంధ్రప్రదేశ్లో 9.88% ఉంది. గుజరాత్‌లో 7.97%, హర్యానాలో 7.9%, కర్ణాటకలో 7.57%, మహారాష్ట్రలో 5.87%, పంజాబ్‌లో 4.06%, తమిళనాడులో 3.72%, ఉత్తరప్రదేశ్‌లో 5.34%, వెస్ట్‌బెంగాల్‌లో 4.03%, ఈవిధంగా all states put together చూస్తే 5.7% ఉంది. మనది 9.88% ఉందంటే మనం ఎంత బాగా ఖర్చుపెట్టాయో, దానిపట్ల ఏవిధమైన ఫలితాలు వచ్చాయా ఒక్కసారి సురేవరెడ్డిగారు అర్థంచేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. It is not our report. It is the report published by the Economic Times అని గౌరవసభ్యులకు మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. States share in expenditure on water management by all states లో ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్ పెట్టింది 14.17%. 2000-01లో మన దేశంలోని మిగిలిన అన్ని స్టేట్లు ఇంతకంటే తక్కువ పర్యంతేజ్‌లో ఉన్నాయి. వాటర్ మేనేజ్‌మెంట్ విషయంలో ఈ ప్రభుత్వానికి కమిట్‌మెంట్ ఉంది. ఇందాక సురేవరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు మనం గ్రౌండ్ వాటర్‌ను సరిగా రక్షించుకోవటంలపట్ల అనేక రకాలుగా ఇన్డ్రియోల్డ్ బెనిఫిట్స్ ఉన్నాయి. రైతాంగానికి ఎంతో మేలు జరుగుతుంది. మొదటనుండి రాష్ట్రప్రభుత్వం దీనిపై కన్స్టప్టివ్‌గా కార్యక్రమాలు

తీసుకోవటంవల్ల, మిగిలిన రాష్ట్రాలకంటే మనం వాటర్ మేనేజ్మెంట్ ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుపెట్టటంవల్ల పొజిటివ్ రిటర్న్ వస్తున్నాయనే నిపయస్సి తమరిద్వారా గౌరవసభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను.

ఇరిగేషన్కు ఇంకా ఎక్కువ ఇవ్వాలనే ఆలోచన ప్రతిబ్రత్తిరికీ ఉంది. అదే ఆలోచనతో రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా ఉంది. ఈనాడు ఉండే కన్స్టింట్స్ వల్ల ఇరిగేషన్కు, అగ్రికల్చర్ రంగాలకు ఎంతవరకు చేయగలమో మాగ్గిమమ్ అంతవరకు చేయటం జరిగింది. అంతకుముందు ఎప్పుడూ లేసట్లుగా రూ.511 కోట్లు రాబోయే సంవత్సరంలో అగ్రికల్చర్కు మనం ఖర్చుపెట్టుకోబోతున్నాము. అన్ని స్టేట్స్ చాలావరకు బడ్జెట్లు ప్రవేశపెట్టారు. మీరు కావాలనుకుంటే మిగిలిన రాష్ట్రాల వివరాలు కూడా తెప్పించండి. ఈ రంగానికి ఎప్పు, ఏనిధంగా ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారో తెలిసిపోతోంది. వాటర్ రిసోర్స్స్, వాటర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇంప్రెంట్ అనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ బడ్జెట్లో ఇరిగేషన్కు టాప్ ప్రయారిటి ఇచ్చి ఎలోకేషన్స్ చేయటం జరిగింది. ఇంకా ఎక్కువగా చేపట్టాలనేది ముఖ్యమంత్రిగారి ఆలోచన. ఇంకా కొన్ని ప్రాజెక్ట్లు ఉన్నాయి. ఈ రెండు సంవత్సరాల్లో త్వరితగతిన వాటిని పూర్తిచేయాలనే ఆలోచన చేస్తున్నాము. ఒకపైపు మేము ఎక్స్‌ప్రైజ్ చేస్తున్నాము. ఎంతవరకు మేము చేయగలమో అంతవరకు చేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చన్ ఇస్తం జరిగింది. పట్టిక అండర్ టేకింగ్ తీసుకున్న లోన్స్ అన్ని డెండ్ స్టోక్ క్రిందకు తీసుకువచ్చినట్లయితే కొంతవరకు మనకు సేవింగ్ ఉంటాయనే ఆలోచన ముఖ్యమంత్రిగారు చేయటం జరిగింది. దానిపై మా డిపార్ట్మెంట్ అంతా ఎక్స్‌ప్రైజ్ చేస్తున్నాము. మనకు ఉన్న డెట్సు రిపెండ్యూల్ చేసుకోగలిగితే దానిపట్ల కూడా కొంత ఎపోంట్ సేవింగ్ రావటానికి అవకాశం ఉన్నది. ఈనిధంగా పచ్చిన సేవింగ్ అన్ని ఇరిగేషన్కు ఖర్చుపెట్టాలనేది రాష్ట్రప్రభుత్వంయొక్క, ముఖ్యమంత్రిగారియొక్క ఆలోచన. ఎక్కుడ మనకు సేవింగ్ ఉంటే ఆ సేవింగ్సు ఇరిగేషన్స్‌పై ఖర్చుపెట్టాలనికి ఈ ప్రభుత్వం సముఖంగా ఉంది. ఆవిధంగా ప్లాన్ చేసుకుంటున్నాము. ఇచ్చిన ఎలోకేషన్స్ సరిగా ఖర్చుపెట్టటంలేదని కొంతమంది చెబుతున్నారు. కొన్నికొన్ని ఏరియాస్లో కొన్నికొన్ని చోట్ల ఖర్చుపెట్టలేకపోవచ్చగాని ఇరిగేషన్కు అగ్రికల్చర్కు వచ్చేసరికి ఈ సంవత్సరం తప్పకుండా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన చర్యలు తీసుకుని బడ్జెట్లో కేలాయించుకున్న మొత్తం ఖర్చుచేయటానికి అన్ని చర్యలు తీసుకుంటాము. ఇరిగేషన్ డిమాండ్ డిస్ట్రీబ్యూట్ అయ్యాయి. మంత్రిగారు చాలా విపులంగా చెప్పారు. బ్యాక్‌వర్డ్ ఏరియాస్లో చాలా స్క్యూమ్స్ పెడుతున్నాము. ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం బ్యాక్‌వర్డ్ ఏరియాస్సు గుర్తించటం జరిగింది. వాటి క్రెటీరియాసు కూడా చాలావరకు గుర్తించాము. బ్యాక్‌వర్డ్ ఏరియాస్సు అభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచనతో ఈనాడు ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం ఉన్నది. దానిని రాజకీయం చేయవలసిన అవసరం లేదు. రాజకీయాలవల్ల రాష్ట్రానికి, నెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ఏమి లభ్యి చేకూరుతుంది? మికీదైనా ఆలోచన ఉంటే, మిరీదైనా సూచన చేయదలచుకుంటే చేయండి. మంచి సూచనలైతే తప్పకుండా వాటిని కూడా పరిగణసలోకి తీసుకుని చేస్తాము. ఇందుకొరకు కొన్ని కార్బూక్మాలను చేస్తున్నాము.

ముఖ్యమంత్రిగారు గత శాసనసభలో కూడా ఒక విషయం చెప్పటం జరిగింది. ఎలోకేషన్స్ చేయడంతోపాటు ఫిస్కల్ డిసిప్లాయిన్ తీసుకురావాలనే మాట ఇందాక సురేష్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. పెరార్సైన్ ఇండికేటర్స్ ఏర్పాటుచేస్తున్నాము. పెరార్సైన్సు ఎప్పటికప్పుడు మానిటర్ చేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతి ఒన్ వీక్కు ఒకసారి ప్రతి డిపార్ట్మెంట్సు మానిటర్ చేస్తున్నారు. కన్సర్వ్ మినిషన్ కూడా మానిటర్ చేయటమే కాకుండా ప్రతి క్వార్టర్కు ఒకసారి రెవ్యూ చేయమని, ఇచ్చిన టార్గెట్ పూర్తిచేయాలని చెబుతున్నాము. అందుకే పెరార్సైన్ బడ్జెట్ అని ఈ సంవత్సరం తీసుకురావటం జరిగింది. ఈ పెరార్సైన్ బడ్జెట్లో టార్గెట్, ఎలోకేషన్స్ కోశన్సైడ్ అవ్వాలి. ఇచ్చిన టార్గెట్ కంపారిగా ఎఫ్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో డిపార్ట్మెంట్ మీద ఒకవిధమైన కండిషన్ పెట్టుకున్నాము. అప్పీ అమలుచేయటానికి సరైన విధానం కూడా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో పీలైతే ఒక చట్టం తీసుకుపాశ్మాని నేను బడ్జెట్ రిప్లేట్సే చెప్పాను. ఆ చట్టంయొక్క డ్రౌష్ బిల్లు మాత్రం రెండ్గా ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు, అదేవిధంగా కేబినెట్ సబ్కమిటి ముందు ఎగ్గామిన్ చేయమని చెప్పటం జరిగింది. కేబినెట్ సబ్కమిటి ఎగ్గామిన్ చేసిన తరువాత తీసుకురావటం జరుగుతుంది. ఈ సెప్టెంబర్లోనే తీసుకురావాలన్నది ప్రభుత్వంయొక్క ఆలోచన. అయితే డిలే అయినది కాబట్టి

మీకు చెప్పవలసిన అవసరం ఉన్నది. "Government Performance Accountability Bill" అనే ఈ బిల్లును కేబినెట్ సబ్కమిటీ చూసిన తరువాత రాబోయే సెఫర్లో తీసుకురావటానికి ప్రయత్నిస్తాము.

సా.6.50

అధ్యక్షా, సురేష్ రెడ్డి గారు GSDP లో రాష్ట్రం సాధించిన అభివృద్ధి గురించి వాస్తవాలను అంగీకరించకుండా వక్రీకరించి మాట్లాడారు. మరి కొంతమంది గొసభ్యులు మాట్లాడుతూ ఎకనామిక్ సర్వేలో 2002-03 సంవత్సరానికి సంబంధించిన GSDP వివరాలు ఇస్తేదన్నారు. ఆ వివరాలు నా బడ్జెట్ స్పీచ్ లో టేబుల్ వన్, టేబుల్ టులో వివరంగా ఇస్తాయి. కావాలంటే వారు వాటిని calculate కూడా చేసుకొని తమ అనుమాలను తీర్చుకోవచ్చు. పాత సంవత్సరాలకు సంబంధించినంత వరకు ఆ వివరాలు ఎకనామిక్ సర్వేలో పున్నాయి. అగ్రికల్చర్ కు సంబంధించి 2002-03కు సంబంధించి మైనస్ సిక్స్ లో పున్నామని విమర్శించారు. **Yes. We mentioned it in our report.** ఈ సంవత్సరంలో పున్న సినియారిటీ పల్ల ఆవిధమైన పరిస్థితి వచ్చింది. అది డిసెంబర్ వరకు పున్న పరిస్థితి తప్ప పూర్తి క్వార్టర్ వరకు ఏవిధంగా పుంటుందో చెప్పాలేము. ఎందుకంటే ఈసినియారిటీ అనేది రోజురోజుకూ సినియర్ గా మారిపోతున్నది. ఖరీఫ్ పోయింది. రభీ పోయింది. ఆ విధంగా సోన్ ఏరియా పూర్తిగా తగ్గడం పల్ల మొత్తం ఈల్ఫ్ కూడా తగ్గిపోయింది. అందుకే వాస్తవ విషయాలను మా రిపోర్టులో పెట్టాము. అందులో దాపరికం ఏదీ లేదు. ఆ విధంగా చూసినట్లయితే కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలో పున్నప్పుడు ఏవిధంగా పుంది, మా పార్టీ అధికారంలో పున్నప్పుడు ఏవిధంగా పుంది అన్న విషయాలకు సంబంధించి ఇక్కడ చిన్న కంపారిజన్ చేసి చూసినట్లయితే వాస్తవ విషయాలు తెలుస్తాయి. ఆ విధంగా వాస్తవాలు ప్రజలకు తెలియవలసిన అవసరముంది కాబట్టి ఈ కంపారిజన్ చేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఎందుకంటే సురేష్ రెడ్డి గారు చెప్పారు. మీ కాలంలో GSDP పూర్తిగా తగ్గిపోయిందని. అందుకే వారి కాలంలో తగ్గిపోయిందా, మా పీరియడ్లో తగ్గిపోయిందా ఎవరి టైమ్లో ఏవిధంగా పుంది అనేటటువంటి విషయాలు కంపారిజన్ చేసి చెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ కె.ఆర్.సురేష్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడేడప్పుడు ఏమన్నాసంటే... మీరు ఈ రాష్ట్రాన్ని స్వర్ణాంధ్రపదేశ్ చేస్తామంటున్నారు. అందుకోసం నిజన్-2020 డాక్యుమెంటును పెట్టుకున్నారు. ఆ డాక్యుమెంటులో మీరు నీర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలు నెరవేరాయా లేదా? ఒకవేళ నెరవేరలేకపోతే వాటిని ఏవిధంగా సరిదిద్దుకుంటారని అడిగాను. దానికి సమాధానం చెప్పమనండి చాలు.

శ్రీ వై.రామకృష్ణాదు: అధ్యక్షా, సురేష్ రెడ్డి గారికి పేఫర్ పుంటే వారు అడిగిన విషయాలతో పాటు అన్ని వివరాలు కూడా చెబుతాను. ఆ డీటెయిల్స్ అన్ని నాదగ్గరున్నాయి. ఎందుచేతంటే ఇక్కడ కంపారిజన్ కూడా అవసరం. వారి ప్రభుత్వం రూలింగ్లో పున్నప్పుడు ఏం చేసింది? మా ప్రభుత్వం రూలింగ్లో పున్నప్పుడు ఏం చేసింది అన్న వివరాలు వారితో పాటు ప్రజలు కూడా తెలుసుకోవలసిన అవసరముంది. అందుకే ఈ కంపారిజన్ మీద నేను కాన్సంబేట్ చేసి వారికి చెప్పి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఎందుచేతంటే ఈ విషయాలు తెలుసుకుంటేన్నా కనీసం వారు భవిష్యత్తులో ఇలాంటి విమర్శలు మళ్ళీ రిపీట్ చేయకుండా పుండాలనే నా ప్రయత్నం. వారి యొక్క పరిపాలనా కాలంలో అంటే 1990-91 నుండి 1994-95 వరకు యావరేజ్గా ఈ ఐదేళ్ళ కాలానికి, అదేవిధంగా మేము అధికారంలో పున్న 1995-96 నుండి 2001-02 వరకు గల ఏడేళ్ళ కాలానికి యావరేజ్గా చూసినట్లయితే వాస్తవాలు తెలుస్తాయి. అగ్రికల్చర్ సెక్టార్ కు సంబంధించి వారి ఐదేళ్ళ కాలానికి యావరేజ్ 1.4 శాతం పుంది. అదే

మా పీరియడ్లో ఏడేళ్ల కాలానికి యావరేజ్ చూసినట్లయితే 4.27 శాతం పుంది. వారి పీరియడ్లో 1.4 శాతం పుండగా మా పీరియడ్లో అది 4.27 శాతం పుందంటే వారి పీరియడ్లో ఎక్కువ ఇంపార్టెన్స్ ఇచ్చామా అన్న విషయం తేటతెల్లమనుతున్నది. ఆ విధంగా మేము అగ్రికల్చర్ సెక్టర్కు సంబంధించి సరియైన ఇంపార్టెన్స్ ఇష్టవేదని మీరు చెప్పడం తప్పు అని చెప్పడానికి ఈ ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఇక 2002-03కు సంబంధించిన నివరాలు ఆ పుస్తకంలోనే పున్నాయి. కాబట్టి నేను వాటిని వివరించడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. ఆవిధంగా చూసినట్లయితే వారి పీరియడ్లో ప్రయిమరీ సెక్టర్కు సంబంధించి ఐడేళ్ల యావరేజ్ 1.8 శాతం పుంటే మా పీరియడ్లో ఏడేళ్ల కాలానికి యావరేజ్గా 4.66 శాతం పుందంటే దాదాపు 73 శాతం పున్న రూరల్ ఎకానమీకి సంబంధించి రైతాంగానికి కాని, రైతు కూలీలకు కాని ఈ ప్రభుత్వం కల్పించిన ప్రమోపసర్ యాక్షిటిటీ ఏవిధంగా పుండో తెలుస్తుంది. అందుకే ప్రయిమరీ సెక్టర్కు మేము మరింత ప్రమోపసర్ యాక్షిటిటీ కల్పించడానికిరు.511 కోట్లు బడ్జెట్లో పెట్టడం జరిగింది. అంతే కాకుండా అగ్రికల్చరల్ ఎక్స్పెస్సన్ ఆఫీసర్ల పోస్టులను ఫిలవ్ చేసి రైతాంగానికి ప్రాపర్గా గైడన్స్ ఇష్టడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. అదేవిధంగా హోర్టికల్చర్ సెక్టర్కు కూడా అత్యంత ప్రాముఖ్యత ఇష్టడానికి ఈ ప్రభుత్వం సంకల్పించి దాన్ని డ్రైప్ ఇరిగేషన్ ద్వారా చేపట్టడానికి వీలుగా రు.1200 కోట్లు సబ్సిడీగా ఇవ్వాలని నిర్లియంచి మొదటి దఫాగా రు.100 కోట్లు ఇష్టడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. దీన్ని అప్పల్చాండ్ ప్రాంతాల్లో కూడా విస్తృతంగా చేపట్టడానికిచర్యలు తీసుకుంటున్నాము. ఈ విధంగా ఈ కార్బూకమం కింద సర్వేన్, గ్రాండ్ వాటర్ను ఇరిగేషన్లోకి తీసుకురావడం కూడా జరుగుతున్నది. రేపు రాబోయే విజన్-2020 నాటికి GSDP ని మేము అనుకున్న విధంగా 10.5 శాతానికి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. మాకు ఆ విధమైన కమిట్మెంట్ పుంది. where there is a will there is a way అన్నట్లు where there is a vision, there is a way అన్నది మా సిద్ధాంతం. we are ambitious to reach our goal. We are ambitious to develop the state. Our goal is to develop the entire state. కాబట్టి ప్రయిమరీ సెక్టర్కు సంబంధించి కాంగ్రెస్ పీరియడ్లో ఐడేళ్ల కాలానికి యావరేజ్గా 9.67 శాతం పుంటే మా కాలంలో ఏడేళ్లకుయావరేజ్గా 4.78 శాతం పుంది. కాబట్టి ఏవిధంగా ఈ ఫిగర్స్ చూసినట్లయితేమా విజన్-2020 దాక్కుమెంటులో స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఇక సెకండరీ సెక్టర్కు సంబంధించి కొంత ఇఖ్యాందికరమైన పరిస్థితి ఏర్పడిందని తెలియజేస్తున్నాము. కాబట్టి ఈ సెకండరీ సెక్టర్కు సంబంధించి కాంగ్రెస్ పీరియడ్లో ఐడేళ్ల కాలానికి యావరేజ్గా 9.67 శాతం పుంటే మా కాలంలో ఏడేళ్లకుయావరేజ్గా 4.78 శాతం పుంది. ఆవిధంగా చూసినట్లయితే మాన్యఫోక్సరింగ్ సెక్టర్ గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలలో బాగా పడిపోయింది. ఇది మన దగ్గరే కాదు. దాదాపు అన్ని చోట్లా అంతే. మొత్తం ప్రపంచంలో కూడా అదే పరిస్థితి పుంది. అమెరికాలో కూడా దెబ్బ తినింది. అయితే ఆ సెక్టర్కు సంబంధించినంతవరకు మనం దానిని బాగా ఫ్రైమ్లైన్ చేయడం, ఎప్పటికప్పుడు రెప్యూ చేయడం వల్లనూ మరియు కొత్త యూనిట్స్ పెట్టడం వల్ల ఈ సంవత్సరం లాస్ట్ ఎండ్ నుండి కొంతవరకు ఈ మాన్యఫోక్సరింగ్ సెక్టర్ పిక్చెలయ్యాంది. ఆవిధంగా రాబోయే రోజుల్లో కూడా ఈ సెకండరీ సెక్టర్ మరింత **sustainable**గా **sustainable**గా పెరిగే అవకాశముంది. ఇక టెరిపెరి సెక్టర్ చూసినట్లయితే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో 6.87 పుంటే కాంగ్రెస్ హాయాంలో 5.36 పుందంటే ఆ రంగానికి సంబంధించి ఇండికేటర్స్ పెరిగినట్లు కనపడుతున్నది. ఈ టెరిపెరి రంగం తెలుగుదేశం హాయాంలో బాగా పెరిగింది. దీనికి ప్రధాన కారణం సెల్వ్ ఎంప్లాయ్మెంట్ బాగా పెరగడమే అని చెప్పవచ్చు. ముఖ్యంగా డ్యూక్రూపులు, సెల్వ్ పోల్ గ్రాపుల ద్వారా స్వయం ఉపాధి అవకాశాలు విస్తృతం కావడం తేపాటు చిన్న చిన్న ఇండట్రీస్ కూడా రావడం, ఆవిధంగా మిడిల్ క్లాస్ ఫ్యామిలీస్ కూడా ఈ రంగంలో కొంతవరకు నిలదొక్కుపడం జరిగిందని చెప్పవచ్చు. ఇక ఈ డ్యూక్రూ సంఘాలకు సంబంధించినంతవరకు ఆ గ్రాపులు ప్రభుత్వం కల్పించిన అర్థిక సహాయంతో వారంతట వారే స్వయం ఉపాధికల్పించుకొని ఇన్వెస్ట్ మెంట్ చేసుకోవడం ద్వారా వచ్చిన సేవింగ్స్ ను తిరిగి ఇన్వెస్ట్ చేసుకోవడం వల్ల ఇది సాధ్యమైందని చెప్పవచ్చు. ఆవిధంగా టోటల్గా కాంగ్రెస్ పార్టీలో GSDP 5.03% పుంటే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో 5.54% పుందంటే ఆ డిఫరెన్స్ బాగా కనపడుతున్నది.

రా.7.00

ఆవిధంగా టెర్రో సెక్యూరిటీ ఎంప్లాయిమెంట్ పెరుగుతోంది . ఒకైపు రిక్రూట్‌మెంటు చేస్తున్నాం, రిక్రూట్‌మెంటు చేయడం లేదని ఇంతకు ముందు నుర్చేరెడ్డి గారు వాదించారు. ఈరోజు డాక్టర్సు రిక్రూట్ చేస్తున్నాం . టీచర్సు రిక్రూట్ చేశాం, పర్ఫెనెంట్ టీచర్సు గాకుండా వాలంటరీ టీచర్సు ఇష్వడం జరుగుతోంది. వ్యవసాయానికి సంబంధించి అగ్రికల్చర్ ఎక్సిటెన్చన్ ఆఫీసర్సు ను ఇస్తున్నాం . వెటర్సు డాక్టర్సు కాంట్రాక్ట్ బేసిన్ మీద ఎపాయింట్ చేయబోతున్నాం . రాబోయీ రోజుల్లో ఎగ్గికూటీవ్ పోస్టుల్లో న్యా భడ్డను తీసుకరావాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఈరోజు దాని మీద కేబినెట్ సబ్కమిటీ పర్మిట్ చేస్తోందనే విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులు గమనించవలసిన అవసరం పుంది. రిక్రూట్‌మెంటు ఎప్పుడూ ఆపలేదు. ఎక్కడైతే అవసరమో అక్కడ రిక్రూట్ చేసుకుని ఎఫ్స్‌క్రీవ్ అడ్మినిస్ట్రిప్పున్ ఇచ్చి దాని వల్ల కాస్ట్ ఎఫ్స్‌క్రీవ్ రిజల్స్ తీసుకరావాలన్నది ఈనాడు ప్రభుత్వ ఆలోచన. 2002-2003 లో సెకండరీ సెక్యూరిటీ నేపథ్య యావరేజ్ కంట మనదే ఎక్కువగా పుంది. 7.39 శాతం మనది పుంటే నేపథ్య యావరేజ్ 6.2 శాతం పుంది. సెకండరీ సెక్యూరిటీ సంవత్సరం పిక్చు అవుతున్నట్లు చాలా సుస్పషంగా కనబడుతోంది. నుర్చేరెడ్డిగారు ఇంతకు ముందు ఇతర రాష్ట్రాలతో కంపేర్ చేశారు. 96-97 సుంచి 2000-2001 వరకు చూసినట్లయితే మనకు ఎపైలబుల్గా పుస్త ఫిగర్స్ ప్రకారం జివ్స్‌డిపి లో మన రాష్ట్రం ఐదవ స్థానంలో పుంది. పర్ కేపిటా ఇన్కమ్‌లో కూడా మనం ఐదవ స్థానంలో పుస్తాం . అదే మీ టైములో చూసినట్లయితే అది చాలా లో గ్రోత్ లో పుంది. In absolute terms, the growth rate was very less. అప్పుడు సైమల్‌బేనియస్‌గా పాప్యూలేప్స్ విపరితంగా పెరిగేది. సదైన విధానంలో పర్కేపిటా ఇన్కమ్ పెరిగేది కాదు. ఆవిధంగా ఆరోజు రెండు disadvantages పుండేవి. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత పాప్యూలేప్స్‌కు సంబంధించి ఒక నిర్మిషప్పైన పాలసీ పెట్టడం జరిగింది. మనం పెట్టిన ఈ పాలసీని ఒక ఆదర్శవంతమైన పాలసీగా భారతదేశంలో ఇతర రాష్ట్రాలు, అదే విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకోవడం జరిగింది. పాప్యూలేప్స్ గ్రోత్‌ను బాగా తగ్గించాం . జివ్స్‌డిపి ఈ సంవత్సరాలలో పెరగడం వల్ల మనకు ఆటోమేటిక్‌గా పర్ కేపిటా ఇన్కమ్ పెరిగింది. Per Capita Income trend growth గురించి రిజర్వ్ బ్యాంక్ అఫ్ ఇండియా వాళ్లు తమ రిపోర్టలో చాలా సుస్పషంగా చెప్పారు. ఒరిస్సా తర్వాత హైయిస్ట్ సెకండ్ ట్రైండ్ గ్రోత్ ఎ.పి. లో పుంది. In the coming days, we will overcome all states and national average in this matter. దీని మీద కాన్సంట్రేట్ చేయడం జరుగుతుంది. మిగతా రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూసినపుడు మన రాష్ట్రం పర్ కేపిటా ఇన్కమ్‌లో ఐదవ స్థానంలో పుస్తాం . In absolute terms పర్ కేపిటా ఇన్కమ్ constant prices ప్రకారంగా ఎ.పి.లో 94-95 వ సంవత్సరంలో రూ. 7739 పుంటే, 2001-2002 పచ్చేసరికి అది రూ. 10313 అయింది. ఆల్ ఇండియా చూస్తే constant prices ప్రకారంగా 94-95లో రూ. 8070 పుంటే 2001-2002 పచ్చేసరికి అది రూ. 10754 అయింది. ఈ రెండింటికి మధ్య పుస్త గ్యాప్‌ను ఏనిధంగా తగ్గించామో, ఎంత పెరిగిందో చాలా క్లియర్‌గా అర్థం అపుతోంది, absolute terms లో పర్ కేపిటా ఇన్కమ్ 94-95 వ సంవత్సరంలో అంటే మీ టైములో ఎంత పుంది, ఇప్పుడు ఎంత పెరిగిందో తెలుగుకోవాలని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

Per Capita Income in State Domestic Product at current prices ను మొన్న కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ఎకానామిక్ సర్వేలో చాలా క్లియర్‌గా ఇష్వడం జరిగింది. కరెంట్ ప్రైసెన్ ప్రకారం, న్యా సిరీస్ ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్ కేపిటా ఇన్కమ్ రూ. 16373 పుందని వారే పట్టిష్ట చేయడం జరిగింది. వెస్ట్ బెంగాల్ లో రూ. 16072, మహరాష్ట్ర లో రూ. 23726, కర్ణాటకలో రూ. 17041 పుంది. ఈ విధంగా వేరియేషన్ పుస్తాం. ఎందుకంటే కర్ణాటక, వెస్ట్ బెంగాల్, మహరాష్ట్ర రాష్ట్రాలు ఒర్సినల్గా ఎస్టోబ్లిష్ చేసుకోవడం జరిగింది. ఒర్సినల్గా వారి పర్ కేపిటా ఇన్కమ్ పెరగడం మొదలుపెట్టింది. మనం గత ఐదారు సంవత్సరాల నుంచి దీని మీద దృష్టిని సారించడం జరిగింది, అందువల్ల గ్రోత్ రేటు అబ్సోర్బ్‌గా రాష్ట్రంలో ఇంచుమించు దగ్గరదగ్గరకు వస్తున్నాం, రాబోయీ రోజుల్లో we will overcome all States.

అధ్యక్షా, ఈరోజు ఇస్పెష్స్‌మెంటు చేయాలంలే ప్రజల దగ్గర సేవింగ్స్ ఉండవలసిన అవసరం పుంది. ఇది చాలా ముఖ్యమైన అంశం . జివ్స్‌డిపి కు సేవింగ్స్ నుంచి కేవలం 23 శాతం మాత్రమే కంట్రెబ్యూషన్ పుంది. దీన్ని పెంచుకునే అవకాశం పుంది.

సేవింగ్స్ పెరిగితే ఇన్వైషన్మెంటు రూపంలో అది మన రాష్ట్ర అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది. అందుచేత ఈ సేవింగ్స్ మీద దృజ్యిలి సారిస్తున్నాము.

ఇంతకు ముందు సురేష్ రెడ్డిగారు మాటల్లాడుతూ, అగ్రికల్చర్ అండ్ లైవ్స్ట్రోక్ గురించి చెప్పారు. మిగతా స్టోర్స్ తో కంపెర్ చేసుకుంటే మన రాష్ట్రం సబ్సిక్షారులో మూడవ స్థానంలో పుంది. సబ్సిక్షారులో ఫారెస్ట్ అండ్ లాగింగ్కు సంబంధించి ఏడవ స్థానంలో, ఫిషింగ్ లో రెండవ స్థానం, మైనింగ్ అండ్ క్వారీయింగ్ లో ఐదవ స్థానంలో పున్నాం . ఆయన మాటల్లాడుతూ, ఈ ప్రభుత్వం వ్యవసాయాన్ని చిన్నచూపు చూసిందని అన్నారు, అది వాస్తవం కాదు. 1994 -95 నుంచి 2001 వరకు దేశంలో పున్న 15 మేజర్ రాష్ట్రాలలో పోల్యుకుస్సుపుడు ప్రైమర్ సెక్షారులో అంధ్రప్రదేశ్ రెండవ స్థానంలో పుంది. ఫస్ట్ కర్రాటక తర్వాత సెకండ్ ఫ్లేస్ లో మన రాష్ట్రం పుంది. ఈపిథంగా ప్రైమర్ సెక్షారులో ప్రాముఖ్యతను కలిగి పున్నాము. మ్యాస్యూఫ్యూక్చరింగ్(రిజిస్టర్డ్)లో 12వ స్థానంలో, అన్రిజిస్టర్డ్ లో పదవ స్థానం కలిగి పున్నాం . గత ఐదు సంవత్సరాల నుంచి ఎలక్సిసీటీ, గ్యాస్ అండ్ వాటర్ సస్క్రైట్ కు సంబంధించి 8వ ర్యాంకు, కన్ఫ్రాక్షన్స్ -7 వ ర్యాంకులో పున్నాం . గత ఐదు సంవత్సరాల నుంచి అంటే 1996 నుంచి 2000 వరకు సెకండరీ సెక్షారుకు సంబంధించి మన రాష్ట్రం 11 వ ర్యాంకులో పుంది. సేను ఇంతకు ముందే చెప్పాను, సెకండరీ సెక్షారులో మ్యాస్యూఫ్యూక్చరింగ్ ఇండస్ట్రీ కొంతవరకు ఇబ్బందుల్లో పడడం జరిగింది. మన దగ్గర సిమెంటు ఇండస్ట్రీ గత ఒకటి, రెండు సంవత్సరాలలో ఇబ్బందుల్లో పుంది, దాని వల్ల సరైన ఫలితాలు రాలేదు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వాటి మీర ప్రత్యేకంగా దృజ్యిపెట్టి, స్పెషల్ టీమ్సును ఏర్పాటు చేసి, సిక్ యూనిట్సును వీలైనంతవరకు రివైవ్ చేయాలనే ఆలోచన చేస్తోంది. ఈనాడు అంధ్రప్రదేశ్ మంచి ఇన్వైషన్మెంటుకు ఎల్రాఫ్ట్ ఫ్లేస్ కావడం వల్ల రాబోయే రోజుల్లో మంచి ఇండస్ట్రీస్ రావడానికి అవకాశం పుంది. ఎప్పుడైతే సెకండరీ సెక్షారు అభివృద్ధి చెందిందో, ఏదైతే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రైమర్ సెక్షారుకు ప్రాధాన్యతను ఇస్తుందో, ఈ రెండు కూడా బాగా పుంజుకోవడం వల్ల రాబోయే రోజుల్లో సర్వీసు సెక్షారు చాలా ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం పుంది. దాని వల్ల సెల్వ్ ఎంప్లాయిమెంటు క్రియేట్ అవుతుంది.

ఈనాడు అగ్రికల్చర్ ను చాలా చిన్న చూపు చూస్తున్నారు, దాని గ్రోత్ 12 శాతానికి పడిపోయిందని అన్నారు. 12 శాతం కాద్య జిబీల జిబీల్స్ ఎట్టుజూ ట్యూజూ జిబీజిబ్బు. ఎప్పుడైతే యావరేజ్ మాన్సున్స్ రావడం, డ్రోట్ రావడం వల్ల అగ్రికల్చర్ దెబ్బతిని, అగ్రికల్చర్ గ్రోత్ పడిపోతుంది. అగ్రికల్చర్ కంట్రిబ్యూషన్ పడిపోతుంది. ఈరోజు 73 శాతం మంది అగ్రికల్చర్ మీద ఆధారపడి పున్నారు. ఈరోజు జిఎస్‌డిపి గ్రోత్ కూడా ఇప్పటికీ అగ్రికల్చర్ మీదే ఆధారపడి పుంది. ఈనాడు వ్యవసాయ రంగం, దానికి కావలసిన ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్, వాటర్ తదితర వాటిని సరైన విధానంలో ఉపయోగించుకోవాలన్నదే ప్రభుత్వ లక్ష్యం అని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాము.

రా.7.10

అధ్యక్షు, అగ్రికల్చర్కు ఇంపెట్స్ ఇస్తున్నట్లుగా పుడ్ గ్రేయిన్ ప్రొడక్షన్సు ఒకసారి చూస్తే, దానికి సంబంధించిన టేబుల్సు ఒకసారి సురేష్ రెడ్డిగారు చూసినట్లుయితే.....

శ్రీకె.ఆర్.సురేష్ రెడ్డి : వాళ్లు చేసిన కష్టం కూడ మీ త్రణిటేనా?

శ్రీపై. రామకృష్ణాదు : అంటే వాళ్ల టైమ్లో వాళ్లే పొలం దున్ని, వాళ్లే వర్షాలు కురిపించి, వాళ్లే విత్తనాలు వేసి, వాళ్లే పంటలు పండించారమన్న మాట.

అధ్యక్షా, ఈనాడు గవర్న్మెంట్ ప్రైమరీ యాక్టివిటీ చేస్తున్నది. కావలసిన ఫెసిలిటీస్ ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రియెట్ చేస్తున్నది కాబట్టి ఈనాడు రిజల్యూ వస్తున్నాయి. మీరు ఉన్న అయిదు సంవత్సరాల్లో మూడు సంవత్సరాలు నార్క్స్ కంటె మైన్స్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ . అదే తెలుగుదేశం పార్టీ పరిపాలిస్తున్న ఈ 7 సంవత్సరాల్లో రెండు సంవత్సరాలు మాత్రం నార్క్స్ ప్రొడక్షన్ కంటె యాక్స్పువర్ ప్రొడక్షన్ తగ్గింది. మిగతా అన్ని సంవత్సరాల్లోనూ నార్క్స్ కంటె ఎక్కువుగా ప్రొడక్షన్ ఉంది.

అధ్యక్షా, మేజర్ ఇండస్ట్రీస్ మినిస్టర్ గారు చెపుతున్నారు హాయ్స్ట్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ తెలుగుదేశం హాయ్స్ట్ లోనే జరిగిందని. ఇది తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఎంచేతంటే, హాయ్స్ట్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ 2000-01 నుండి ఇప్పటి వరకు చూస్తే గత సంవత్సరాల్లో అంటే అంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినపుటి నుండి ఇప్పటి వరకు చూస్తే, పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్లో మన స్టోటిస్టిక్స్ చూసినట్లయితే హాయ్స్ట్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ 160.28 లక్షల టన్నులు. ఇది 2000-01 సంవత్సరంలో. సెకండ్ హాయ్స్ట్ 1998-99 లో 149.05 లక్షల టన్నులు, థర్డ్ హాయ్స్ట్ 2001-02 లో 148.30 లక్షల టన్నులు, ఫోర్ట్ హాయ్స్ట్ 1999-2000 అంటే 1999-2000 డ్రాట్ ఇయర్, అయినప్పటికీ, 136.70 లక్షల టన్నులు, ఫిఫ్ట్ హాయ్స్ట్ , 1996-97 లో 136.81 లక్షల టన్నులు అంటే ఫాస్ట్ సెకండ్, థర్డ్, ఫోర్ట్, ఫిఫ్ట్ రికార్డులన్నీ కూడ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం హాయ్స్ట్ లోనే హాయ్స్ట్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ This is what we have given the importance to agriculture అనే విషయం శాసనసభకు తెలియజేస్తున్నాను.

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యుల నుండి చప్పట్లు)

దీనికి రెండు కారణాలు అయి ఉంటాయి. ఎంచేత అంటే రెండు కారణాలకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం జరిగింది. మీరు ప్రొడక్టివిటీ గురించి చెప్పారు. ప్రొడక్టివిటీ పెరిగింది, రెండవది, ఈల్ పెరిగింది, అంతేకాకుండా కొన్ని వేల ఎకరాలను ఇరిగేషన్ క్రిందకు తీసుకొని రావడం జరిగింది. ఈ రెండింటి వల్లనే ఈ హాయ్స్ట్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ ఫిగర్స్ చాలు మీకు తెలుసుకోవడానికి ఈనాడు ఈల్ పెరిగిందా లేదా, ఎక్కువ యకరీఎక్స్ ఇరిగేషన్ క్రిందకు వచ్చిందా లేదా అనే దానికి ఈ ఫిగర్స్ ఉండాలారా. ఈ 2002-03కు we are expecting around 130 lakh tons అన్న దానిని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. ఆ విధంగా ర్యాంక్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ సు కసుక 2000-01 లో చూస్తే టోటల్ పుడ్ గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్ లో, రైన్ థర్డ్ ప్లేస్ లోనూ, మేజ్ ఫోర్ట్ ప్లేస్, ఆయల్ సీడ్స్ లో సెకండ్ ఫ్లైస్, గ్రోండ్ నటలో సెకండ్, కాటన్లో సెకండ్, సన్ఫ్లవర్లో థర్డ్, ఆనియన్లో థర్డ్ ప్లేస్, టొబాకోలో థర్డ్, మగర్కెన్లో ఫిక్స్ ప్లేస్ , ప్రొడక్టివిటీ ఈల్ రైన్ థర్డ్ ప్లేస్, మేజ్ థర్డ్ ప్లేస్, కాటన్ ఫిక్స్ ప్లేస్ ఈ విధంగా ప్రొడక్టివిటీలో కూడ ఉన్నాం . ఈ మధ్యనే గవర్న్మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఎకనామిక్ సర్వే పట్టిష్ట చేసింది. అందులో ఎన్-19 టేబులర్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ పుడ్

గ్రేయిన్స్ ప్రొడక్షన్లోనూ, అయిల్ సీడ్స్ లోనూ, ఇతర క్యాష్ క్రాప్స్ లోనూ ఏ విధంగా మన ప్లేస్ ఉందో చాల సుస్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. అంచేత ఆ విధంగా ఏ విధమైన రిపోర్టు తీసుకున్నపుటికీ ఈనాడు అగ్రికల్చర్కు టాప్ ప్రయూస్ ఇవ్వడం వల్ల, టాప్ కస్టర్ ఇవ్వడం వల్ల కొంతవరకు రిజల్యూ వస్తున్నాయి. దాని వల్ల ప్రైమరీ సెక్టర్ పెరుగుతున్నది. అయితే గత అయిదు సంవత్సరాలు చూస్తే, రెండు మూడు సంవత్సరాలు కరపు బారిన పడినపుటికీ , ఈ సంవత్సరం మరింత తీవ్ర కరపు వచ్చినపుటికీ, జివెడిపిలో దాదాపు 7 శాతం వరకు మనం సాధించడం జరిగింది. దానిని మనం అప్రిష్టిమీట్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అయితే రాబోయే రోజులో ఒక సిస్టమ్యాలీక్స్ గా ఈనాడు ఉన్న డ్రాట్సు ఎదుర్కొవాలనే ఉండేశయంతో ఒక ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షన్ పెట్టుకుని ముందుకు వెళ్లుతున్నా కాబట్టి కొంతవరకు ఇఖ్యాందులు లేకుండా ఉంటుంది అనేది గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. ఆ విధంగా ప్రైమరీ సెక్టర్ ఒక సప్పేనియబుల్ గ్రోత్ సెక్టర్గా తీర్చిదిద్దడమే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క లక్ష్యం అన్నది గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. Season wise productivity of selected crops చూసినట్లయితే, 1994-95 లో భర్తీ సీజన్లో 2438 కేబీలు పర్ పొక్కార్ ఉంది. అదే విధంగా 2001-02

వచ్చేసరికి 2679 కిలోలు, రబీలో 2994 కేజీస్ పర్ హెక్టార్ ఉంది. అదే విధంగా 2001-02 వచ్చేటప్పటికీ 3496 కిలోలు పర్ హెక్టార్కు పెరిగింది. టోటల్ చూస్తే 2609 కేజీలు పర్ హెక్టార్ ఉంది. అదే 2001-02 వచ్చేటప్పటికీ 2978 కేజీస్ పర్ హెక్టార్ పెరిగింది అని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడేని 159 పేజీలో ఈ ఛార్ట్ ఉంది. కావాలంటే గౌరవ సభ్యులు చూసుకొనే అవకాశం ఉంది. ఈ విధంగా ప్రతి ఒక్క దాని ఈళ్లో గురించి చాల సుస్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. ఎంచేతంటే మనం ఘడ్ గ్రేయిస్ ప్రోడక్షన్లో ఎప్పుడూ ఎక్కువుగానే ఉంది. అంటే దానిని బట్టే అర్థమవుతున్నది ఈ ప్రభుత్వం వ్యవసాయ రంగానికి ఇస్తున్న ప్రాధాన్యత. దానిని ఈ సందర్భంగా తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

అదే విధంగా గ్రాన్ ఏరియా ఇరిగేటడ్ చూసినట్లయితే ఈ టాపిక్ గురించి పెద్దగా ఎవరూ మాట్లాడలేదు, లాస్ట్ టైమ్ కొన్ని సందర్భాల్లో మినిస్టర్ గారు సమాధానం చెప్పి ఉంటారు. గ్రాన్ యారియా ఇరిగేటడ్ మీ యొక్క ప్రభుత్వ హాయాంలో అయిదు సంవత్సరాల యాపరేజ్ తీసుకున్నట్లయితే, 52.08 ల్యాక్ హెక్టార్స్, అదే ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం యొక్క ఏడు సంవత్సరాలు చూసినట్లయితే 56.5 ల్యాక్ హెక్టార్స్ అని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. 94 లక్షల హెక్టార్లు ఇరిగేటడ్ ఏరియా పెరిగింది. 2001-02, 2002-03, 2003-04 ఫిగర్లు కూడ ఉన్నాయి. నెట్ ఏరియా ఇరిగేటడ్ మీ అయిదు సంవత్సరాల యాపరేజ్ తీసుకున్నట్లయితే 41.02 శాతం ఉంటే, ఈ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హాయాంలో 2001-02 పరకు 43.07 శాతం ఉంది. ఈ విధంగా నెట్ ఏరియా ఇరిగేటడ్ కానిష్వండి, గ్రాన్ ఏరియా ఇరిగేటడ్ కానిష్వండి పెరిగిందనేది చాల సుస్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. అంటే ఈ ప్రభుత్వం ఇరిగేషన్కు ఎంత ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నదో మీకు అర్థమవుతుంది. డెవలమెంట్ ఆఫ్ ఇరిగేషన్ పొట్టానియాలీ అండ్ ఇట్ యుట్లైజేషన్ గురించి చెప్పవలసి వస్తే అధ్యక్ష, ఇరిగేషన్ పొట్టానియాలీలీ క్రియేషన్సు మనం చూసినట్లయితే ఏయిట్ పైవ్ ఇయర్ ప్లాన్ అంటే 1992-97, అదే విధంగా అంతకు ముందు సమేస్త్ పైవ్ ఇయర్ ప్లాన్ అంటే 1985-90 సంవత్సరాలపు ఫిగర్లు మనం చూసినట్లయితే, సమేస్త్ పైవ్ ఇయర్ ప్లాన్ అంటే 1985-90 అంటే వాళ్ల పీరియడ్లో 1.56 ల్యాక్ హెక్టార్స్ ఉంటే, అదే ఏయిట్ పైవ్ ఇయర్ ప్లాన్లో అంటే 1992-97 లో 0.766, అదే సైన్స్ పైవ్ ఇయర్ ప్లాన్ అంటే ఈనాడు చంద్రబాబునాయుడుగారు ప్రభుత్వం వచ్చిన సంవత్సరాల్లో అంటే 1997-02 లో 2.376 ల్యాక్ హెక్టార్స్ నెట్ పొట్టానియాలీలీని క్రియేట్ చేయడం జరిగింది. దీని గురించి కూడ లాస్ట్ టైమ్ చాల సందర్భాల్లో చర్కు వచ్చినపుడు మీరు ఎంత ఇరిగేషన్ క్రియేట్ చేశారు, అడిషనల్గా ఎంత ఎకరేజ్ తీసుకొని వచ్చారు అనే విధానంలో, ధోరణిలో వాదించడం జరిగింది. దాని గురించి ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా మనం అగ్రికల్చర్ కు గాని, ఇరిగేషన్కు గాని టాప్ ప్రయోగ్ ఇష్టడం వల్లనే ఈ వచ్చినటువంటి రిజల్యూ అని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను.

రా. 7.20

అంతకంటే ఇంపోర్టెంట్ ఫ్యాక్టరీ మరొకటి పుంది. ఎందుచేతంటే ప్రభుత్వం ఏ విధంగా ఇస్టేషన్మెంటు చేస్తూ పుంది, దానికి వచ్చినటువంటి రిజల్యూ ఏవిధంగా పున్నాయి అనేది ఇస్టుటిపరకు జి.యస్.డి.పి. గురించి, పర్ కాపిబా గురించి చెప్పాము.

గ్రాన్ ఫిక్స్ క్యాపిటల్ ఫార్మేషన్ గురించి కూడా లాస్ట్ టైమ్ కొంతపరకు చెప్పడం జరిగింది. క్యాపిటల్ ఫార్మేషన్ చాలా ముఖ్యం . మనం ఎంత ఫార్ములైట్ చేయగలిగితే, దానిని ఎంత ఇస్టేషన్ చేయగలిగితే, దానికి అంత రిటర్న్ మనకు రావడానికి అవకాశం పుంటుందనేది చాలా సుస్పష్టం, మనకు తెలిసినటువంటి యదార్థం . ఈ పీరియడ్ కూడా మనం చూస్తే, గ్రాన్ ఫిక్స్ క్యాపిటల్ ఫార్ములైషన్ పర్సైంటేజ్ ఫేంజ్ చూస్తే 1995-96 లో 1.85 శాతం, 2000-01లో 9.13 శాతం . అందుచేత ఎంత వేరియేషన్ వచ్చినదో మనకు అర్థం అపుతుంది. ఆ ముందు సంవత్సరం కూడా పైయస్ పర్సైంటేజ్ ఫేంజ్ 22.82 శాతం పుంది. ఆల్ ఇండియాలో కంపెర్ చేస్తే కూడా క్యాపిటల్ ఫార్ములైషన్లో మనకు పైయస్ గ్రోత్ రేటు పుంది. దీని వలన మనకు కావలసినటువంటి ఇస్టేషన్మెంట్ వస్తుస్తుట్లుగా అర్థం అపుతుంది. ఎప్పుడయితే మనకు ఎక్కువ ఇస్టేషన్మెంట్ వచ్చేవో, దాని వలన మనకు రిటర్న్ రావడానికి అవకాశం పుంది. This is one of the important indicators to measure production.

అదే విధంగా మనం చూసినట్లయితే, ఈవెన్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా జి.ఎపి.టో కంపీర్ చేసుకున్నా, పర్సింటేజ్ ఆఫ్ జి.ఎఫ్.సి.ఎఫ్ ఇన్ జి.ఎస్.డి.పి/జి.డి.పి. చూస్తే, నేపణల్ యావరేజ్ కంటే మనం గత రెండు సంవత్సరాలలో కూడా బాగా పున్నాము అనే విషయం కూడా గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా తెలియజేసున్నా ను.

అదే విధంగా *in absolute terms* పట్టిక ఇన్వొష్ట్మెంట్ గాని, ప్రైవేటు ఇన్వొష్ట్మెంటు గాని చూసినట్లయితే ప్రైమరీ సెక్షారులో గాని, సెకండరీ సెక్షారులో గాని 1994–95 సంవత్సరంతో కంపీర్ చేసుకున్నట్లయితే అబ్నార్సుల్గా ఇన్వొష్ట్మెంటు మన రాష్ట్రంలో వచ్చింది. ఉదాహరణకు టోటల్ జి.ఎఫ్.సి.ఎఫ్. గ్రాస్ ఫిక్స్డ్ ఫార్మేషన్ 1994–95లో రూ.13,726 పుంటే, 2000–01లో రూ. 28,672 కోట్లు మనకు వచ్చింది అనేది చాలా సుస్పష్టంగా ఈ జి.ఎఫ్.సి.ఎఫ్. తెలియజరుస్తుంది. దీని వలన మనకు వచ్చేటటువంటిది, మనకు ఎప్పుడయితే ఇన్వొష్ట్మెంట్ పెరుగుతుందో, ఒకవైపు క్యాపిటల్ ఇన్వొష్ట్మెంటు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి క్యాపిటల్ ఎన్సెపండీచర్ పెరుగుతుంది. అదే విధంగా ప్రైవేటు ఇన్వొష్ట్మెంటు కూడా పెరుగుతుంది. శ్రీ కె.ఆర్. సురేష్ రెడ్డి గారు మాటల్డాడుతూ విజన్ 2020 నుంచి ఈనాడు మీరు యింత ఇన్వొష్ట్మెంటు ఎక్కుడ చేస్తారు, ఏ విధంగా వస్తుంది అనేటటువంటిది కూడా ఈనాడు చెప్పారు. ఈనాడు ప్రత్యేకంగా డెవలప్ మెంటు ఎన్సెపండీచర్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర నుంచి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించినటువంటిది ఒకసారి చూసినట్లయితే రూ.30 లక్షల రూపాయలు మొత్తం ఇన్వొష్ట్మెంట్ చేయాలి. 2020 సంవత్సరం వచ్చేసరికి ఈ రూ.30 లక్షల రూపాయలలో రూ.16 లక్షల రూపాయలు ప్రత్యేకంగా ఈనాడు ప్రైవేటు ఇన్వొష్ట్మెంటు జరగాలి. అదే విధంగా రూ.14 లక్షల రూపాయలు గవర్నమెంటు పీర్ చేయాలి. ఆ విధంగా మనం చూసినట్లయితే రూ.14 లక్షల రూపాయల కావాలి. డెవలప్ మెంట్ ఎన్సెపండీచర్ చూసినట్లయితే, రెనిస్యూ, క్యాపిటల్ రెండూ కలిపి చూసినట్లయితే, ఇప్పటికే ఈ 2020 డాక్యుమెంటు దగ్గర నుంచి చూసినట్లయితే 2002–03 చూసినట్లయితే 14.6 శాతం గ్రోత్ రేటు పుంది. ఎందుచేతనంటే ఇప్పుడు పెదుతున్న ఇన్వొష్ట్మెంట్, పట్టిక ఇన్వొష్ట్మెంటు యొక్క గ్రోత్ రేటు యావరేజ్ చూస్తే 14.6 శాతం పుంది. ఈ యావరేజ్ గ్రోత్ రేటుకు ట్రైండ్ చూసుకొని, లెక్కలు వేసినట్లయితే మనం 2020 వచ్చేసరికి దాదాపు రూ.17,72,635 కోట్ల వరకు కూడా ఇన్వొష్ట్మెంటు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అవకాశం పుంది. ఇప్పటివరకు పెట్టిసెనటువంటి యావరేజ్ గ్రోత్ రేటు చూసాము. ఆ యావరేజ్ గ్రోత్ రేటు బ్రోండ్సు బేస్ చేసుకొని, శ్వాచర్లో ఎంత ఇన్వొష్ట్మెంటు చేయగలము. అంటే రూ.14 లక్షల కంటే యించుమించు 2,3 లక్షల రూపాయలు ఎక్కువగా ఖర్చు చేయడానికి అవకాశం పుంటుంది. ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక పద్ధతి ప్రకారం 2020 డాక్యుమెంటు తయారు చేసుకొని, దానిలో ఏ సెక్షారులో ఏవిధంగా ఖర్చు పెట్టాలి, ఏ విధంగా ఇన్వొష్ట్మెంటు పుండాలి, ప్రైవేటు ఇన్వొష్ట్మెంటు ఎట్లా పుండాలని అనుకున్నప్పుడు, రూ.30 వేల కోట్లను ఇన్వొష్ట్మెంట్ క్రింద చేస్తే దానిలో అడ్వ్యూన్గా ఇన్వొష్ట్మెంటు జరుగుతుంది. జి.ఎఫ్.సి.ఎఫ్. గురించి చెప్పాము. దానిలో ప్రైవేటు ఇన్వొష్ట్మెంటు కూడా చాలా సుస్పష్టంగా పుంది. 1995–96 నుంచి 2001 వరకు ప్రైవేటు ఇన్వొష్ట్మెంటు అంతా ఇప్పటి వరకు రూ.86,859 కోట్లు, మిగతా సెక్షార్లు తప్ప. అంటే ఈనాడు టూరిజం లేదు, ఐ.ఎ. లేదు. ఇండస్ట్రీస్ కొన్ని దీనిలో కవర్ కాలేదు. ఇన్ని 2 సంవత్సరముల నుంచి కవర్ కాలేదు. అందుచేత ఇప్పస్తి కూడా కాటగోరికల్గా మనకు వచ్చే ఇన్వొష్ట్మెంటును.

అదే విధంగా పాపులేషన్. శ్రీ కె.ఆర్. సురేష్ రెడ్డి గారు మాటల్డాడుతూ, తాము ఏమీ చేయలేకపోయామని ఒప్పుకున్నారు. ఆఫ్ మాటిక్గా తగ్గుతుందనే విధానంలో సర్కార్స్‌కింగ్ చెప్పారు. ఈనాడు పాలసీ ఒకవి పెట్టడం జరిగింది. బయటనుంచి వచ్చిన రాష్ట్రాలు, కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా అంధ ప్రదేశ్ పాపులేషన్ పాలసీ స్థడీ చేసి, మిగతా రాష్ట్రాలు కూడా ఈ పాలసీని ఇంపిమెంట్ చేయాలని ఈనాడు కేంద్ర సర్కారు కూడా మిగతా సెక్షార్లు తప్ప. అంటే ఈనాడు టూరిజం లేదు, ఐ.ఎ. లేదు. ఇండస్ట్రీస్ కొన్ని దీనిలో కవర్ కాలేదు. ఇన్ని 2 సంవత్సరముల నుంచి కవర్ కాలేదు. అందుచేత ఇప్పస్తి కూడా కాటగోరికల్గా మనకు వచ్చే ఇన్వొష్ట్మెంటును.

తరువాత పాలనీని ట్రిక్స్‌గా ఇంప్లిమెంట్ చేయడం వల్ల ఈనాడు పాజిటివ్ రిజిస్ట్ర్ ఎంతో చక్కగా సంవత్సరానికి 1.3 శాతం చొప్పున గ్రోట్ రేటు తగ్గడం జరిగింది. దీనిని 0.9 శాతానికి తీసుకువెళ్లాలనేది రాష్ట్రప్రభుత్వం యొక్క అలోచన.

అదే విధంగా బిలో పావర్డ్ లైన్. ఇప్పుడు కూడా మేజర్ ఏరియాన్. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం concentrate చేస్తుంది కాబట్టి ఈ మేజర్ ఏరియాన్ అన్నింటిలో రిజిస్ట్ర్ పస్తున్నాయి. ప్రభుత్వం ఏమీ పట్టించుకోవడం లేదు. అనలు డెవలమెంటు మీద ఎక్స్‌పెండీచర్ లేదు. డెమాడ్‌కోటిక్ అని, ఇండికెటర్స్ బగాలేదు, అవి బగా లేవు, ఇవి బగా లేవు అంటున్నారు. లిటరసీ చూసినా, పావర్డ్ చూసినా, పాపులేషన్ కంటోలు చూసినా పీటియొక్క ఇండికెషన్ ఎల్లా పున్యాయంటే కర్రెక్ట్‌గా ఈనాడు ప్రభుత్వం రైట్ లైనులో, రైట్ డైరెక్షన్లో వెళుతుంది కాబట్టి మనం అనుకున్న మేరకు రైట్ రిజిస్ట్ర్ పస్తున్నాయి. 2020 డాక్యుమెంటులో ఏపై ఇండికెషన్ పెట్టుకోవడం జరిగిందో, అన్ని పారామీటర్లో వాటి ప్రకారమే ఎఫీవ్ అపుతున్నామని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నామని. పాపులేషన్, బిలో పావర్డ్ లైన్ చూసినా ఈనాడు అంధ ప్రదేశ్ రూరల్ ఏరియాలలో 11.05 శాతం, అర్థాన్ ఏరియాలలో 26.63 శాతం, కంబ్లెషన్‌గా చూస్తే 15.77 శాతం పుంది. 1,2 స్టేట్స్ తప్ప రూరల్ ఏరియాలలో మనకంటి హర్యానా, కేరళ, సంజాబ్ ఎక్కువగా పున్యారు. ఆల్ ఇండియా కంటె మన పావర్డ్ తక్కువగా పుందని ప్లానింగ్ కమీషన్ నారు చేసినటువంటి విషయం . ఇక్కడ అర్థాన్ పావర్డ్ విషయంలో మాత్రం రూరల్ పావర్డ్ కంటె ఎక్కువగా పున్యాము. దానిమీద కూడా ముఖ్యముంత్రిగారు ఎప్పటికప్పుడు కాన్సింట్రేట్ చేస్తూ, డి.యఫ్.ఐ.డి. క్రింద రూ.750 కోట్ల పరకు కూడా ఈనాడు మున్సిపాలిటీలో, అర్థాన్ ఏరియాలలో పేదరికం నిర్మాలించాలనే ఉధీశ్యముతో ఆ కార్బ్రూక్షమమును చేపట్టడం జరిగింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వెలుగు కార్బ్రూక్షమం క్రింద దాదాపు 2,500 కోట్ల రూపాయలు ఫేజ్ 1, ఫేజ్ 2 క్రింద తీసుకువచ్చి మన రాష్ట్రంలో పున్న పేదరికాన్ని 2020 సంవత్సరం పచ్చేసరికి as per the Vision 2020 document లేకుండా చేయాలనేటటువంటి తపసతో వెళుతున్నాం . ఇప్పుడు పున్న ట్రైండ్ ప్రకారం చూస్తే తప్పకుండా పేదరికాన్ని నిర్మాలించడం జిరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నామని. పాపులేషన్ గురించి కూడా 2020లో చెప్పడం జరిగింది. అక్కడ కూడా టార్గెట్ పెట్టుకోవడం జరిగింది. దానిని కూడా ఎఫీవ్ చేస్తామని కూడా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నామని. వెలుగు పథకం క్రింద 820 మండలాలను కపర్ చేసి, దాదాపు 830 లక్షల పేద కుటుంబాలకు అన్ని స్కార్యాలను సమకూర్చి, దాని ద్వారా పేదరికం సుంచి బయటకు తీసుకురావాలనే అలోచనతో ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పనిచేస్తుంది. దీనిని కూడా ఇంటిగ్రేట్ చేసి, వివిధ రకాలైన పథకాలన్నీ కూడా కస్టర్జెన్స్ క్రింద ముఖ్యంగా ఎవరైతే అసలైన పేదవాళ్లు పుంటారో, వాళ్లందరినీ గ్రామ సభల్లో గాని, మరొక విధంగా గాని గుర్తించి పేదరికం సుంచి బయటకు తీసుకురావాలనేటటువంటిది గపర్ముంటు యొక్క అలోచన. ఈ విధంగా చేసినట్లయితే రాబోయే రోజుల్లో వెలుగు క్రింద 2,450 కోట్ల రూపాయలు, అర్థాన్ పావర్డ్ డి.యఫ్.ఐ.డి. క్రింద 750 కోట్ల రూపాయలే కాకుండా, మళ్లీ మనం బడ్జెట్లో దాదాపు దగ్గర, దగ్గర రూ.4,000 కోట్లు వెల్ఫెర్ క్రింద పెట్టుకోవడం జరిగింది.

రా. 7.30

అధ్యక్షు, న్యూట్రిషన్‌కి కూడా మనము పెట్టాము. అంతేకాకుండా ఉమెన్ వెల్వేర్ గురించి కూడా పెట్టడం జరిగింది. ఇది ప్రభుత్వం దగ్గర నుండి ఖర్చు పెడుతున్నటువంటి డబ్బు. ఇవే కాకుండా ద్వారా పథకాలు, సి.యం.ఇ.పై. పథకాలు అన్ని కూడా సెల్వ్ ఎంప్లాయిమెంట్సు క్రియేట్ చేయడానికి కావలసిన నిధులు వాళ్లకు రివాల్వింగ్ ఫండ్ ఇస్కూడానికి అవకాం ఉంది. అది ఈనాడు బడ్జెట్లో పెట్టడం జరిగింది. వాళ్లకు ఉన్నటువంటి సీవింగ్ తోటి వాళ్ల వ్యాపారాలు చేసుకొని వాళ్ల కూడా మని స్క్రూమ్స్ లోకి రావడానికి ద్వారా గ్రూప్ అవకాశం కల్పించడం జరిగింది. మనకు ఉన్నటువంటి పాపులేషన్లో 50 శాతం మహిళలే ఉన్నారు. వాళ్లకు కావలసిన ఎకనామిక్ యూక్సీవిటీ క ల్యించడానికి వాళ్లకు ఉన్నటువంటి సంఘాలకు కావలసినటువంటి ప్రోత్సాహకరమైన విధానాలను ఈనాడు ప్రభుత్వం అవలంభించడమే కాకుండా దాదాపు 45 కోట్ల రూపాయలు రివాల్వింగ్ ఫండ్ ఇస్కూడానికి అవకాశం కల్పిస్తున్నామని. దీనితోబాటు వాళ్ల సీవింగ్ చేసుకునేది కలిపి చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు కూడా చేసుకొని అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం కల్పిస్తున్నామని. ఆ విధంగా ఎకనామిక్ యూక్సీవిటీలో ప్రధానమైనటువంటి పొత్రను భారతదేశంలోనే మొత్తమొదటిసారిగా

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మహాళలకు కల్పించినటువంటి ప్రభుత్వం ఈనాడు తెలుగు దేశం ప్రభుత్వమని గౌరవనభ్యాలకు ఈ సంఘర్షంగా మనవి చేస్తున్నాము. అదే విధంగా ఆదరణ గురించి చెప్పారు. 2002-03లో రు. 45 కోల్టు పెట్టడం జరిగింది. నేను కొన్ని జిల్లాలను కాంటక్ట చేశాను. కొన్ని జిల్లాలలో ఇచ్చారు, కొన్ని జిల్లాలలో పైసలైజ్ చేయడం లేట్ అయింది. ఈఐఎస్ ఈఐఎస్ గోదావరిలో నిన్నే మొన్నే పైసలైజ్ చేసి ఉంటారు. అందుచేత, ఈ సంవత్సరం ఇచ్చినటువంటి 45 కోల్టు రూపాయలు కూడా ఆదరణ గురించి కొన్ని గైడ్ లైన్స్ ఇష్టడంలో లేట్ అయింది. అవి ఇచ్చిన తరువాత సెలక్షన్ ఆఫ్ బినిఫిషరీస్, సెలక్షన్ ఆఫ్ టూర్స్ లో కొంత ఆలస్యం అయినది. అవన్నీ కూడా చేయమని జిల్లా కలెక్టర్లు అందరికీ ఆదేశాలు ఇచ్చాము. మొన్నునే బి.సి వెల్ఫేర్ మినిషరు గారు కూడా టెలి కాస్టరెన్స్ లో కూడా వాళ్ల ఆఫీసర్లు అందరితో సంప్రదించడం జరిగింది. వాళ్ల ఏదైతే కొనుక్కోవాలో వాళ్లకే ఛాయిస్ ఇష్టడం జరిగింది. ఆ విధంగా ఆదరణ ఆగిపోయిందనే వాదన కరెక్టు కాదు. ఈ సంవత్సరం ఇచ్చాము. 2003-04 మళ్ళీ బడ్జెట్ పెట్టుకోవడం జరిగింది. ఎక్కడైతే వెలుగు మండలాలు కాసటువంటిని ఉన్నాయో, ఆ నాన్ వెలుగు మండలాలలో ఆదరణ కార్బూక్షమాలు కొన్ని వెల్ఫేర్ స్ట్రీమ్స్ చేపట్టడం జరుగుతుందని గౌరవనభ్యాలకు ఈ సంఘర్షంగా మనవి చేస్తున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ హృదామన్ డెవలపమెంట్ ఇండెక్స్ కూడా ఎకనామిక్ సర్వేలో పట్టిస్తే చేశారు. అంధ్రప్రదేశ్ ఇంతకు ముందు 81 సెప్టెంబర్లో 23 న స్థానంలో ఉంది. 91 సెప్టెంబర్లో కూడా 23న స్థానంలో ఉంది. ఈసారి పట్టిస్తే చేసిన ప్రకారం చూస్తే పదవ స్థానంలో ఉంది. అదే విధంగా లిటర్సీ గురించి కూడా గౌరవనభ్యాలు చెప్పారు. సెప్టెంబర్ 91లో 44.08 శాతం ఉంటే ఇప్పుడు 61.11 శాతం ఉంది. లిటర్సీకి టాప్ ప్రయారిటీ ఇష్టడం జరిగింది. **Human Capital is very important** అందుచేత ఈ లిటర్సీకి టాప్ ప్రయారిటీ ఇష్టడం జరిగింది. చదువుల పండుగ అనే కార్బూక్షమం ద్వారా పిల్లలు బాగా చదువుకోవడానికి అవకాశం ఉండడానికి గాను ఇది పెట్టడం జరిగింది. ఈనాడు 260 కోల్టు రూపాయలతో మిడ్ దే మీల్స్ పథకాన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వం చేపట్టడడం జరిగింది. దాని పల్ల డ్రాపోట్స్ రేటు తగ్గింది. అదే విధంగా రాబోయే రోజులలో ప్రైవేట్ ఎడ్యూకేషన్కి టాప్ ప్రయారిటీ ఇస్తున్నాము. మనము ఏదైతే జనరల్ ఎడ్యూకేషన్కి కేటాయించడం జరిగిందో బడ్జెట్లో కేటాయించిన దానిలో ఇంచుమించు 75 శాతం వరకు ఈనాడు స్కూల్ ఎడ్యూకేషన్కి వెళ్లుందనే విషయాన్ని గౌరవనభ్యాలకు మనవి చేస్తున్నాము. అందుచేత స్కూల్ ఎడ్యూకేషన్లో కావలసినంత మంది టీచర్స్ ని రిక్రూట్ చూము. ఒక వేళ ఎక్కడై ఏదైనా జిల్లాలలో **on an average 40:1** అంటే ప్రతి 40 స్కూల్సెంట్లుకి ఒక టీచర్ లేనట్లయితే కలెక్టర్సు ఎంపవర్ చేయడం జరిగింది. రేపసలైజ్ చేసి ఎక్కడైనా ప్రోటోసాల్ వచ్చినట్లయితే ఇమ్మిడియెట్గా టీచర్సు రిక్రూట్ చేసి, **40:1** రేపీయెను ఇంటర్నేషనల్ స్టోండర్డ్లో మెయిన్స్టేట్స్ చేయమని కలెక్టర్కు చెప్పడం జరిగింది. ఆ విధంగా స్కూల్ ఎడ్యూకేషన్కు కావలసిన ఇన్ఫోర్మేషన్ డెవలప్ చేశాము, కావలసిన టీచర్సు పెట్టాము. రాబోయే రోజులలో పిల్లలు బాగా చదువుకోవాలనే ఉధేశ్యంతో రాష్ట్రప్రభుత్వం ప్రమోషన్లు యాక్షిపటీ క్రింద ఈనాడు చదువుల పండుగ అనే ఒక కార్బూక్షమాన్ని పెట్టి అది గ్రామ సభల ద్వారా ప్రమోట్ చేయమని చెప్పి ఆ విధంగా సపోర్ట్ చేయడం జరిగింది. మిడ్ దే మీల్స్ స్ట్రీమ్ మొట్టమొదటి సారిగా ఇంతకు ముందు మొదలు పెట్టినపుటికీ ఇప్పుడు చాలా పక్కాగా ఇంప్లిమెంట్ చేయాలనే ఉధేశ్యంతో ఆ విధంగా చేస్తున్నాము. ప్రోఫెషనల్ కాలేజెన్ చూసినప్పుడు, ఒకస్తు మన రాష్ట్రంలో చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. మిగతా అన్ని రాష్ట్రాల కంటే ఎక్కువగా ప్రోఫెషనల్ కాలేజెన్ గాని, మెడికల్ కాలేజెన్ గాని, హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్ గాని టెక్నికల్ ఎడ్యూకేషన్ గాని ప్రయివేట్ సెక్టార్లో పెట్టాలని అనుకోవడం జరిగింది. రిమోట్ ప్లేసెంబర్లో కాలేజెన్ లేకపోతే ఆ కాలేజెన్ ఎవరైనా పెట్టుకోవాలని ముందుకు వస్తే వాళ్లకు ఇన్సెంటీస్ ఇచ్చి రూరల్ ప్లేసెంబర్లో కావలసిన చేట్ల ప్రయివేట్ కాలేజెన్ వచ్చే విధంగా అనోన్స్ చేశాము. ఒక్కుక్కరికీ వెయ్యి రూపాయల చేపున ఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వం ఇష్టబీకీ కొన్ని చేట్ల ఇస్తున్నాము. అంతా యూనిఫర్మగా ఉండాలని, **even development** ఉండాలనే ఉధేశ్యంతో కాలేజెన్ విషయంలో టెక్నికల్ ఎడ్యూకేషన్ అదే విధంగా మెడికల్ ఎడ్యూకేషన్లో ఈనాడు దాదాపు ఇరవై మెడికల్ కాలేజెన్ వరకు రాబోతున్నాయి. ఒక్కుక్క కాలేజ్ అరవై కోట్ల రూపాయలతో రాబోతుంది. ఈనాడు తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఒక కాలేజ్ వచ్చింది. మిగతా చేట్ల కూడా వచ్చాయి. ఇంకా రాబోయేటువంటి పరిస్థితి ఉంది. అదే విధంగా ఇంజనీరింగ్ కాలేజెన్ కూడా ఒకప్పుడు మన దగ్గర చాలా తక్కువ ఉన్నాయి. ఈనాడు తమిళ నాడు కంటే మనకు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, మిగతా రాష్ట్రాలన్నింటికంటే కూడా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. రాబోయే రోజులలో 220 ప్రోఫెషనల్ కాలేజెన్

రాబోతున్నాయి. కర్నూలుకలో 304 ఉన్నాయి, మహారాష్ట్ర లో 535 ఉన్నాయి. మిగతా అన్ని స్టేట్స్‌లో కంటే మన రాష్ట్రంలో ఎక్కువ ఉన్నాయి. ఎంప్లాయిమెంట్ గురించి మళ్ళీ చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. I don't want to repeat about the employment because Government is very clear. We have not stopped any recruitment. We want to recruit wherever necessary is there, wherever urgency is there, wherever need is there. ఆ పోస్టులను బట్టి మేము హర్జులపుట్ చేసుకొని రిక్రూట్మెంట్ చేస్తున్నాము తప్ప దానికి బ్రేక్ లేదని ఈ సంఘర్షంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా చాలా మందిని రిక్రూట్ చేశాము.

అధ్యాం, టూరిజంలో ఇన్వెస్ట్మెంట్ 1995-96 లో చూస్తే కేవలం 30 కోట్ల రూపాయలు టూరిజం సెక్టర్లో ప్రయుచేయ ఇన్వెస్ట్మెంట్ జరిగింది. పబ్లిక్ గా పెద్ద టూరిజం యూక్సివిటీస్ చేయ లేదు. అందుచేత టూరిజంకి ప్రాముఖ్యత ఇష్టుడమే కాకుండా దీనిపల్ల సెల్ఫ్ ఎంప్లాయిమెంట్ క్రియేట్ అయ్యి అవకాశం ఉంది. అదే విధంగా డౌన్స్ట్రిక్ టూరిస్ట్ కాని ఫారెన్ టూరిస్ట్ కాని మనకు ఎక్కువ రావడానికి అవకాశం ఉంది. ఇప్పటికీ ప్రాజెక్ట్స్ క్రింద 13.62 కోట్ల రూపాయలు ఈనాడు క్లియర్ చేయడం జరిగింది. దానిలో ఇంచుమించు 700 కోట్ల రూపాయలు ఇన్వెస్ట్మెంట్ జరిగింది. మిగతా అన్ని ప్రైవేటైన్స్ లో ఉన్నాయి, మన ఇన్వెస్ట్మెంట్ టూరిజం సెక్టర్లో లేదు. ప్రాదరూబాద్ కాని వైజాగ్ కాని అదేవిధంగా రిమోట్ ప్లేసెన్ట్ లో ఈ టూరిజం ప్రాజెక్ట్ డెవలప్ చేయాలి. ఆ విధంగా పిలిగ్రమ్ సెంటర్ కూడా డెవలప్ చేయాలి. దానిపల్ల మనకు పచ్చినటువంటి లాభాలు ఉన్నాయి. ఇక్కడ స్థానికంగా ఉన్నటువంటి వాళ్ళకు ఏదో ఒక విధంగా ఎంప్లాయిమెంట్క్రియేట్ చేయడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా మనకు ఉన్నటువంటి ప్లేసెన్ ఐడెంప్లై చేసి మంచి యట్రాక్షివ్ ప్లేసెన్గా తయారుచేయాలని ఆలోచనిఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వానికి ఉందని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. IT is also importannt factor in the peripheral sector. ఇప్పటికీ దేశ వ్యాప్తంగా చూసినట్లయితే ప్రాదరూబాద్కు ఒక స్పెషల్ ఐడెంప్లై ఈ ఇంఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ ద్వారా పచ్చింది. మొదట్లో దీని గురించి విమర్శించినప్పటికీ కూడా దీని పల్ల మనము టెక్నాలజీని అడాప్ట్ చేసుకోవడం వల్ల ధనవంతులకే ఉపయోగపడుతుందనే ఆలోచన కరెక్టు కాదు. దీనిని అనేక విషయాలుగా మనం ఉపయోగించుకునేటువంటి అవకాశం ఉంది. ఈనాడు ప్రైస్ట్రీట్ ఏర్పాటు చేశాము, ప్రభుత్వం చేస్తున్నటువంటి కార్బ్రక్టమాలు కూడా ప్రజలకు పెళ్ళడానికి అవకాశం ఉంది. అదే విధంగా ప్రజలకు ఉన్నటువంటి నమస్కలకు తిరిగి ఫీడ్బైట్ చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ విధంగా పబ్లిక్, ప్రభుత్వానికి కనెక్టీవిటీ ఏర్పాటుచేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంది. అంతే కాకుండా ఎంప్లాయిమెంట్ క్రియేషన్ దీని పల్ల వస్తుంది అనే విషయాన్ని కూడా I.T enabled services ద్వారా దాదాపు ఎంప్లాయిమెంట్ క్రియేట్ అవుతుంది. దాని పల్ల మనకు ఉపయోగం ఉంటుంది. ఆ విధంగా సాఫ్ట్‌వేర్ ఎక్స్పోర్ట్ చూసినట్లయితే 95-97, అరై కోట్ల ఉంటే 2001-2002 కి 2907 కోట్ల వరకు కూడా పెరిగింది. IT enables services 2000 - 2001 నుండి 2001-2002 చూసినట్లయితే 1637 కోట్ల రూపాయల నుండి 690 కోట్ల రూపాయలు రావడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాము.

రా.7.40

గ్రోత్ రేటు 323 పరైసటు ఐటి . సర్విసెన్స్లో పుంది . ఎంప్లాయిమెంటు క్రియేషన్ ఎంతో జరుగుతుందనే నమ్మకం పుంది . ఐటి . ఎనెబుల్ సర్విసెన్సలో ప్రాదరూబాదు ఫస్ట్ ర్యాంక్లో పుంది . కొచ్చిన్ రెండవ స్థానం, చచ్చె మూడవ స్థానం, కలకత్తా 4వ స్థానం, అస్సామ్ 5వ స్థానం, బోంబాయి 6వ స్థానం, థిల్లీ 7వ స్థానం, పూనె 8వ స్థానం ఈ విధంగా పుంది . ఐటి ఎనెబుల్ సర్విసెన్స్లో మన ప్రాదరూబాదుకు పుండే ప్రాముఖ్యతను గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము . ఐటిని ఉపయోగించడమే కాకుండా , ఇ . గపరైన్స్ స్టోర్స్ మను ఎడాప్లు చేసుకున్నాము . ఇ . గపరైన్ భారతదేశంలోనే మొట్టమొదటగా డివల్ప్ చేయడం జరిగింది . దీని పల్ల కాకున్ మాన్కు ఎంతో బెనిఫిట్ పుంటుంది . దీనిపల్ల గపరైన్ మనమెంటు నుంచి వచ్చే సర్విసె ఎఫ్టెషివ్గా పుండడం కాకుండా, స్పీడ్గా, ఎకోంటెబిలిటి పుండేవిధంగా చేయడం జరిగింది . ఇ . నేవా కేంద్రాలను

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికే 42 సర్విసెలను అందించడం జరిగింది . 26 సంటర్సును హైదరాబాదులో మొట్టమొదటగా ఏర్పాటు చేశాము . రాబోయె రోజుల్లో మనసిపాలిటిల్లో 117 సంటర్సు, మిగతా రూరల్ ఏరియల్ కూడా ఈ సర్విసెలను ఎక్కుటెండయ చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది . ఇ. గవర్నెసు వల్ల అనేకరకాలుగా బెనిఫిట్స్ పున్నాయి . మనం స్టోఫ్సును రేషనలైజ్ చేస్తున్నాము . ఇ. నేవ వల్ల ప్రజలతో ప్రభుత్వానికి, ప్రభుత్వంతో ప్రజలకు సర్విసెన్ ఈజీగా అందుతుంది . ఈనాడు ఆన్వైను సర్విసెన్ స్టోనింగు చేస్తున్నాము . అన్వైన్ మీద ఇంకా చాలా నిపయాలున్నాయి . ఎపి ఆన్వైన్ విషయం మీద శ్రీ సురేష్ రెడ్డిగారికి ఇంటరెస్టు పున్నట్లుపుంది . అన్ని డీటేల్సుకు పోవడం లేదు . ప్రతీది కూడా ప్రపంచవ్యాప్తంగా పున్న టెక్నాలజిని ఎడాప్ప చేసుకుని ప్రజలకు అందించడం జరుగుతున్నది . ఆ ప్రయత్నం చేస్తున్నందుకు ఇతర ఇంస్టిట్యూషన్సు మనకు గుర్తింపు ఇష్టం జరిగింది . పట్టిక ఎంటర్ ప్రైజెస్కు సంబంధించి ఇప్పటికే దాదాపు చాలా యూనిట్సును ప్రైవేట్జెస్ట్ చేయడం జరిగింది . కొన్ని క్లోజ్ చేయడం జరిగింది . సెకండు ఫేజలో 21 ఇంస్టిట్యూషన్సును సెలెక్టు చేసుకోవడం జరిగింది . 2020 డాక్యుమెంటుగురించి చెప్పారు . నేను డీటేల్సులోకి పోసు . చాలా నిపరణ ఇచ్చాను . పాప్యులేప్స్ ఇండికేప్స్ చేశాము . అది ఎచివీ చేయడం జరిగింది . హాయ్డర్ రేటు జిఎఫ్ట్డిపిలో ఫస్టు 5 ఇయర్లో కొంతవరకు మొయిన్టెయిన్ చేయడం జరిగింది . లిటరెసిలో టార్డెట్ ఎచివీ చేస్తున్నాము . ఇండప్లైలో కొంతవరకు ఇఖ్యంధులున్నాయి . ఇప్పుడు పిక్చ అపుతుందని గౌరవనభ్యలకు మనవి చేస్తున్నాము . సురేష్ రెడ్డిగారుమాట్లాడుతూ, 2020 డాక్యుమెంటులో టార్డెట్ పెట్టారు గాని ఏవిధంగా ఎచివీ చేయడం లేదిని చెప్పారు . 1995 – 2002 చూస్తే, ఏ విధంగా ఎచివీ చేశామనేది, పర్ క్యాపిటాగాని, పాప్యులేప్స్గాని, ఎగ్రికల్చరు, ఇండప్లై సర్విసెన్, జిఎస్డిపి చాలా క్లీయర్గా పుంది . ఎగ్రికల్చరులో 2020లో టార్డెట్ 3.7 పరెంటు అయితే ఎచివీమొంటు 3.61 పరెంటు పుంది . పొర్టుఫాల్ .69 పుంది . అంటే, దగ్గరదగ్గర టార్డెట్ ఎచివీ చేయడం జరిగింది . ఇండప్లైలో కూడా 5.31 జరిగితే ఎచివీమొంటు 5.6 పరెంటు ఎక్కువగా ఇండప్లైలో, సెకండరిసెక్టారులో ఎచివీ చేయడం జరిగింది . సర్విసెసలో 7 పరెంటు టార్డెటు పుంటె, 7.12 పరెంటు ఎచివీ చేశాము . This is also what we have prescribed in Vision 2020. జిఎస్డిపి 5.7 పరెంటు పుంటె, 5.5 పరెంటు ఎచివీ చేశాము మైనస్ .19 పొర్టుఫాల్ పుంది . ఈ పొర్టుఫాల్ కూడా రావడానికి 1997-98 డ్రోట్ ఇయర్ . 1999-2000 కూడా డ్రోట్ ఇయర్ . ఈ రెండు సంవత్సరాలలో కూడా డ్రోట్ పచ్చిసప్పబికి దగ్గర దగ్గర టార్డెట్ ఎచివీ చేయడం జరిగింది . ఇండప్లైయల్ సర్విసెసలో మౌర్ దాన్ టార్డెట్ ఎచివీ చేశాము . పర్క్యాపిటా కూడా చూస్తే, 4.4 ఎచివీ చేయాలి . నిజన్ 2020 ప్రకారం 4.17 ఎచివీ చేశాము . పొర్టుఫాల్ 2 పరెంటు పుంది . పాప్యులేప్స్ కూడా చూస్తే, 1.3 పరెంటు ఎచివీ చేయాల్సి పుంటె, అద కూడా ఎచివీ చేశాము . 2002 వచ్చేసరికి గ్రామాల్లో పొర్టుఫాల్ 775 ప్లస్ ఎచివీ చేశాము . ఇండప్లైయల్లో పొర్టుఫాల్ పచ్చింది . సర్విసెసలో 2.25 పరెంటు పచ్చింది . దాదాపు జిఎస్డిపి చూస్తే, 2000-2002లో మైనస్ .17 పరెంటు పుంది . ఇది పెద్ద గ్యాప్ కాదు . పర్క్యాపిటా చూస్తే, .04 పరెంటు పర్ట్టుఫాల్ పుంది . పాప్యులేప్స్ నిపయంలో పూర్తిగా ఎచివీ చేశాము . There is no much difference between the targets and the achievements as far as the period from 1995-2001 is concerned. 2001-2002, కరెంటు ఇయర్ కూడా సివియర్ డ్రోటు పుంది . అయినప్పటికి కూడా కొంతవరకు ఎచివీ చేసుకున్నాము . పొర్టుఫాల్ పస్తున్నది . రాబోయె రోజుల్లో దీన్ని మేనేజ్ చేయడానికి అన్నిరకాలుగా, డ్రోటు పున్న సందర్భంలో కూడా విలైనంతవరకు సాధించడం జరుగుతేంది . ఎక్కువ ఎమోంటును మనం ఇరిగేప్పేరు ఇస్తున్నాము . దాని వల్ల జిఎస్డిపి ప్రోపర్గా పెరిగే అవకాశం పుంటుంది . స్టోనుకు సంబంధించి 1995 నుంచి 2001 వరకు కూడా పెద్దగా తేడా ఏ మీ లేదు అనేది గౌరవనభ్యలకు మనవి చేస్తున్నాము . 10th five year plan adopt చేశాము . 9వ స్టోనులో ఎచివీ చేసింది ఇప్పటివరకు చెప్పాము . టోటల్ బోర్డోలో డ్రాప్స్, 25వేల 150 కోట్లు అయితే, టోటల్ ఎక్కుపెండిచరు 31 వేల కోట్లు చేశాము . ఇంచుమించు 121 పరెంటు ఒట్లో కంటే ఎక్కువగా 9వ పంచవర్షప్రణాళికలో ఎక్కుపెండిచరు చేయడం జరిగింది . 309 కోట్లు 20 లక్షలు ఇరిగేప్పేరు 1.5 కోట్లు రోడ్ముకు, సోపల్వెలోర్కు 1/5 ఎక్కుపెండిచరు చేశాము . ప్రైమరి సెక్టారుకు ప్రాముఖ్యతనివ్వడం జరిగింది . జిఎస్డిపి 5.3 పరెంటు వరకు కూడా పెరిగింది . 9వ ప్రణాళికలో పర్క్యాపిట ఇన్కర్కం కూడా పెరిగింది . పాపర్టీ తగ్గింది . లిటరెసి

పెరిగింది . పాపులేషన్ కంటోలు అయింది . దీనిని బేన్ చేసుకుని, 9వ ప్లానులో ఫ్లాష్ పాయింట్సు వచ్చాయి . కొన్ని కొన్ని వీక్సాయింట్సు ఉన్నాయో వాటిని స్టడి చేసి 10వ ప్రణాళికలో ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది . ఆ విధంగా విజన్ 2020 గోల్ఫును 10వ ప్లానులో వీలైనంతపరకు ఎచ్చి చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి .

రా.7.50

10 ప్లానులో టోటల్ డ్రాష్టు 46614 కోట్లు ప్లానింగు కమిషన్ ఎప్రావ్ చేయడం జరిగింది . ఎగ్రికల్చరలుకు , ఇరిగేషన్కు , ఎన్బ్రికి , భూస్సపోర్టుకు , కమ్యూనికేషన్కు , వెల్ఫైర్కు ప్రాధాన్యతనిచ్చాము . 10వ ప్లానులో ఎకసమిక్ సర్విసెస్లో 32,500 కోట్లు - 69.7 పర్సెంటు టోటల్ ప్లానులో ఖర్చు చేయాలి . సోపల్ సర్విసెస్లో 1363.04 కోట్లు ఖర్చు చేయాలి . ఇది దాదాపు 29.25 పర్సెంటు టోటల్ ప్లాను ఎక్స్పెండిచరు వుంది . జనరల్ సర్విసెస్కు 1.03 పర్సెంటు వుంది . ఈ విధంగా 10వ ప్లానులో 46614 కోట్లు రాష్ట్రప్రభుత్వం ప్లానింగు కమిషన్ ఎప్రావ్ చేయడం జరిగింది . 9వ ప్లానులో 1201 కోట్లు ఎక్స్పుట్రా ఖర్చు చేశాము . ఏవిధంగాను షార్ట్సాల్ లేకుండా మొత్తం ఖర్చు చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరిగాయి . 10వ ప్లానులో 2002-2003 మొదటి సంవత్సరం అయినప్పటికీ ప్లాను ఎక్స్పెండిచరు త గ్రిసప్పటికీ ఏవరేజ్గా 5 సంవత్సరాలలో ఇంచుమించు అదే ఎప్పంటుగాని , ఎక్కువ గాని ఖర్చు చేసే ప్రయత్నం వుందని గారపసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము . 10వ ప్లాను పీరియడ్లో ఎప్రావ్ అయింది చూస్తే , సెకండు ప్లానులో పునాదము . 85.34 పర్సెంటు ఎప్పి . వుంది . 10 ప్లానులో కర్నూలుక ఘన్సు ప్లేసు , మహారాష్ట్ర 3వ ప్లేసు , సెకండు హాయెస్ట్సు మన 10వ ప్లాను అని గారపసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము . విజన్ 2020లో అన్ని ఎంబిపయ్స్ ఫిగర్సు పెట్టారని శ్రీ సురేష్ రెడ్డిగారు చెప్పారు . ఎంబిపయ్స్ ఫిగర్సు కావు . ఎచ్చి చేయాలని చిత్రపుద్దితో పెట్టిన ఫిగర్సు అవి . దానిని ఎచ్చి చేయడానికి చిత్రపుద్దితో ఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా పని చేస్తున్నది . 2001-2002 వరకు వీలైనంతపరకు ఎచ్చి చేయడం జరిగింది . ఒకసారి కంపారిజన్ చేయాలి . అంతకు ముందు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ప్లాను చేస్తే , 2-3-4-5-6-7-8- ప్లాన్లు చూస్తే , 8వ ప్లానులో 1992-97 వరకు 13627 కోట్లు వుంది . 9వ ప్లాను పూర్తిగా చంద్రబాబునాయుడుగారిప్రభుత్వంలో 31వేల కోట్లు వరకు కూడా ఖర్చు చేశారు . 10వ ప్లానులో 56615 కోట్లు పైగా ఎప్రావ్ చేయడం జరిగింది . ఈ 5 సంవత్సరాల ప్లానులో మనం ఏవిధంగా రేజ్ అపుతుందో గారపసభ్యులు గమనించవలసిన అవసరం వుంది . సప్లైమెంటరి గ్రాంట్సు గురించి కూడా కొంతమంది గారపసభ్యులు చెప్పారు . నోముల నర్సింహాయ్గారు నిన్న మూవ్ చేసినప్పుడు మాట్లాడలేదు . కామ్గా కూర్చున్నారు . పాను అయిపోయింది . నిన్న రేజ్ చేస్తే చెప్పడానికి అవకాశం వుండేది . సప్లైమెంటరి గ్రాంట్సు చూస్తే , 1994-95లో టోటల్ బడ్జెట్లో 21.61 పర్సెంటు పెట్టారు . ఈరోజు 2001-2002లో 24.09 పర్సెంటు పెరిగింది . సప్లైమెంటరి గ్రాంట్సు కేటాయించడం జరిగింది . రాబోయే రోజుల్లో కూడా though the Constitution permits us to have additional expenditure or to have expenditure for new schemes, మనం కొంత ట్రిక్టుగా రాజ్యంగం ప్రకారం , పరిమితులు వున్నప్పటికీ శాసనసభ అంగీకరించాలని అనే ఉద్దేశంతో కొంతవరకు తగ్గించుకున్నాము . దీంట్లో ఎక్కుడా లిమిటేషన్ లేదు . శాసనసభ అల్లీమేట్గా దానికి ఎప్పువల్ ఇస్తున్నది . డిస్ట్రిక్టు చేయడానికి అవకాశం వుంది . శ్రీ సురేష్ రెడ్డిగారు లెజిస్ట్రిచరు గురించి కూడా మాట్లాడారు . గత సంవత్సరం రిప్రైట్ ఎస్ట్మేట్సు చూస్తే లెజిస్ట్రిచరుకు 29కోట్లు 33లక్షలు.94 వేలు వుంది . ఈ సంవత్సరం 31కోట్ల లక్షల లక్షల 73 వేలు ఎస్ట్మేషన్ వుంది . This is a public money. మీరు చెప్పినదానికి స్పంధిస్తున్నాము . ప్రాసీడింగ్సు అన్ని చూశాము . ఎవరు ఏ విధంగా ఉపయోగించుకున్నది..... Opposition is very important. There is no doubt about it. Opposition is very important in a Democracy. It should act as an original Opposition.

SRI K.R.SURESH REDDY: Can you define as to what is meant by 'original Opposition'. బాధ్యతగల అప్పాజిపట్టగా విమర్శిస్తున్నాము . మా సూచనలు తీసుకోండని చెప్పాము . లెజిస్ట్రిచన్ వాదన ప్రెంథెన్ చేయాలంటే

కన్సల్టెటివ్ కమిటీను ఏర్పాటు చేయండి? సబ్జెక్టు కమిటీన్ ఏర్పాటు చేయండి చర్చకు రానిని అన్ని కూడా గిలెటిన్ కాకుండా మనం సబ్జెక్టు కమిటీలోగాని, కన్సల్టెటివ్ కమిటీనోగాని చర్చిస్తే ప్రభుత్వానికి చాలా సలహాలు వస్తాయి . ఎఫిషియల్ పెరగడానికి అవకాశం ఉటుందని చెప్పడం జరిగింది . We are talking about the role of the Opposition. మినిషన్సరుగారు ఒర్జిసల్ అపొజిషన్ వారు, ఎందుకంటే, మేము అధికారంలో పున్సపుడు వారు వచ్చారు . మేము ఏమో ఒర్జిసల్ అపొజిషన్ ..... This is what we call a responsible Opposition.

శ్రీశై. రామకృష్ణుడు :- అది బాగానే పుంది - ఇంపొర్టెంటు ఇష్టాస్ డిస్కప్పెన్కు వచ్చినపుడుబయటకు పోతుంటారు . అంతకంటే, ఏమి లేదు . మీరు చెప్పినటువగా నేను చెప్పుకపోవచ్చు . ప్రజలకు నచ్చేవిధంగా చెప్పుతాము .

You have to do your duty as Opposition. చెప్పాలంటే చాలా పుంది . టైమ్ లేదు . చాలా మంది అలసి పోయారు . సురేషరెడ్డిగారు అడిగినట్లు కన్సల్టెటివ్ కమిటీన్ , స్టోండింగు కమిస్ ఇష్టాస్ కూడా మీ పరిధిలో పున్సాయి . చాలా కమిటీలు పెట్టుకుంటున్నాము . ఏ కమిటి కూడా ఎఫ్ట్స్కెప్ట్ గా వనిచేయడం లేదు . కమిటీలు పుండడం లో తప్పులేదు . ఇష్టాస్ మీర డిబేట్ చేయాలి . ఇంతకు ముందు పిఎసికి సురేషరెడ్డి గారు షైర్స్కెప్ట్ గా పున్సారు .

రా 8.00

మిగతా అడిగిన విషయాలు చూస్తే ఇంకా ఏ విధంగా చెప్పాలో అర్థం కావడం లేదు. మనం చూసినట్లయితే ఈ శాసన సభ ప్రోసీడింగ్ అధ్యక్షా, మొదటి నుంచి కూడా ఎప్పుడైనా లీడర్ అన్ ది హాస్ ముఖ్యమంత్రి గారి సందర్భం ఉంటుంది. గపర్స్ అడ్స్ మీద రిప్పయ్ ఇస్టుంటే, రిప్పయ్ ఇష్టవుండా అడ్డుకున్న సందర్భం బహుళ ఈ శాసన సభ సందర్భంలో ఎక్కుడా లేదని గమనించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అదే విధంగా అనేక సందర్భాలలో వెల్లలోకి రావడం ముఖ్యంగా వాకోట్ అన్ వ్యాట్. వ్యాట్ అన్నది యూనిఫామ్ పాలసీ. నీళ్ళ ఒకసారి వాళ్ళ గపర్స్ మొంట్లును అడిగి తెలుసుకుంటే తెలుసుంది. మహారాష్ట్రలో మొన్నె పాస్ చేశారు. కర్నూలుక, కేరళ, వెస్ట్ బెంగాల్ అన్ని రాష్ట్రాల్లో ఈ బిల్ పాస్ చేశారు. ఆల్మోస్ట్ ఆ బిల్ యూనిఫామ్ బిల్. దానిలో పెద్ద డిఫరెన్స్ లేదు. ప్రాచెష్ట చేయడం, వాకోట్ చేయడం అపొజిషన్ పార్టీగా వారి ఇష్టం. బట్ కొన్ని కొన్ని నేపసల్ పాలసిన్లో మంచి జరిగినపుడు, రాష్ట్రానికి వెనులుబాటు కలుగుతుంది. అది కూడా రాష్ట్ర ప్రజలకు మంచి జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. అటువంటి సందర్భాలలో కొంతవరకు వ్యతిరేకటను ప్రదర్శించడం అన్నది మంచిది కాదు. అల్ట్రమేట్గా మనం చూసినట్లయితే రాజశేఖర రెడ్డి గారు మాటల్లడుతూ అగ్రికల్చర్ ప్రాడక్టీవిటీ గురించి చెప్పారు. నేను దానికి చెప్పాను. అగ్రికల్చర్ ప్రాడక్టీవిటీ గురించి అట్లా ఉంచండి. 30 రోజులు కూర్చున్న మన డిబేట్ వల్ వచ్చిన ప్రాడక్టీవిటీ ఏమిటి? ప్రజలు ఏ విధంగా అనుకుంటారు? ఏ విధంగా ఆలోచిస్తారు? భవిష్యత్తులో ఎప్పుడైనా కూడా మనకు ఉండే రూల్స్, సిస్టమ్స్, ప్రోసీజర్స్ బాగా ఫాలో కాగలిగినట్లయితే మీరు తప్పకుండా అపొజిషన్ గానే య్యాట్ చేయాలి. **Opposition is required in a Democracy and it should act in a proper way to highlight the issues.** అంతే కాని గపర్స్ మేము ఏది కావాలంటే అది ఇవ్వాలి. మాకు కావలసిదే ఇవ్వాలి. మేము చెప్పిందే వినాలి అంటే ఈ సందర్భంగా ఒక కొటీప్పు చెబుతాను. Ward Ripman, a U.S. Journalist stated that the Opposition is indispensable. A good Statesman, like any other sensible human being, always learn more from his opponents than from his servant supporters. ఇక్కడ బాగుంటుంది కొటీప్పు. వినడానికి, చూడడానికి అంతా బాగుంది. కానీ ఇక్కడ ఈ అసెంబ్లీలో ఉన్న అపొజిషన్ వారిని చూసి ఏమి నేర్చుకోవాలో అర్థం కావడం లేదు. మైకులు విరగొట్టడం నేర్చుకోవాలా? ఇన్డిసెంట్ మాటలు నేర్చుకోవాలా? పేపర్లు విసిరేయడం నేర్చుకోవాలా? బెంచీలు విరగొట్టడం నేర్చుకోవాలా? ఛాంబర్స్ ఎటాక్ చేయడం నేర్చుకోవాలా? ఇటువంటి సందర్భాలలో మనం అందరమూ కూడా సీనియర్ పాలిటిష్చియన్స్ గా మనవి చేస్తున్నాము. మనం ఒక సిస్టమ్ అడ్డు చేసుకున్నాము. రూల్స్ అండ రెగ్యులేషన్స్ ఉన్నాయి. బిజినెస్ ఉంది. ప్రోసీజర్ ఉంది. రాజ్యాంగం ఉంది. దానిని ఫాలో అయి ముందుకు వెళ్లపంసిన అవసరం ఉంది. వీటిని తప్పకుండా పాటించగలిగితే మీరు చెప్పిన కమిటీన్ కూడా ఒకసారి ఆలోచించడానికి అవకాశం ఉంటుంది తప్ప మేము మా ఇష్టం

వచ్చినట్లు చేస్తాము ఆ కమిటీలు వేయండి, ఈ కమిటీలు వేయండి ఆ కమిటీలలో కూడా ఇష్టం వచ్చినట్లు చేస్తాము అంటే Government may not consider. It is left to the Speaker అని గౌరవ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇప్పటికే చాలా సమయం అయింది. ఈ సందర్భంగా నాకు మంచి అవకాశం ఇచ్చారు. ఇంకా చెప్పాలనుకున్నపుటికీ కూడా సమయం లేదు. ఒక కథ చెప్పి మాత్రం ముగిస్తాను.

(అంతరాయం)

మేము అనలేదు. ఆంధ్రభాషామిలో వచ్చింది. చూడండి. “ రాష్ట్రంలో అనాధగా మారిన కాంగ్రెస్”. ఇక్కడ శాసన సభ సమావేశం జరుగుతుంటే మీ ఐక్యతారాగం బయట పెట్టుకుంటే ప్రజలు ఏమనుకుంటారు? ప్రధానమైన అపోజిషన్ పార్టీ గురించి *that may be their internal affair*. కాదనను. ఒక ప్రధానమైనవ ఇస్కూ - అగ్రికల్చర్ డిమాండ్ మీద డిస్ట్రిబ్యూషన్ అనుతోంది. వారు ఆ ఇస్కూ మీద డిమాండ్ చేయడం జరిగింది. సూయిసైట్స్ గురించి. అగ్రికల్చర్ డిమాండ్, కోఆర్పేషన్ డిమాండ్ పైన మాట్లాడుకుంటున్నాము. గవర్నమెంట్ అప్పుడు సమాధానం చెబుతారు. కానీ ఆ రోజున అప్పటి పరిస్థితి చూస్తే ఈ హాస్టలో లేదు. ఒకరో, ఇద్దరో వచ్చారు. ఏమిటీ అంటే బయట ఐక్యత గురించి మీటింగ్ పెట్టుకుంటారు. ఇక్కడ శాసన సభ జరుగుతుంటే బయట ఐక్యత గురించి అంటే ప్రజలు ఏమి అనుకుంటారు అన్నది అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఇక్కడ శాసన సభలో ఉండి ఇస్కూన్ పైన పైట్ చేసి మీకు తెడిబిలిటీ తప్ప మీకు మీరు దెబ్బలాడుకుని నిడిపోవడం మళ్ళీ ఐక్యత కావాలనుకోవడం మళ్ళీ నిడిపోవడం ఇదుంతా సందర్భచితంగా లేదు. చాలా ఓపికగా ఇంత సమయం ఇచ్చినందుకు చాలా సంతోషం. చివరగా ధన్యవాదాలు చెప్పి ముందు -----

డా.ఎమ్.వి. మైసూరా రెడ్డి:- అధ్యక్షా, చిన్న సూచన. నేను పైనాన్న మినిస్టర్ గారిని మా దగ్గరకు వచ్చి మాకు నాయకత్వం పహాచి ఐక్యత క్రియేట్ చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ టి. సీతారామ్:- అధ్యక్షా, ఇక్కడ ఏదో ఆయన శుభ్రంగా ఉన్నారు. అక్కడకు వెళ్లిన తరువాత మళ్ళీ వారికి ఎందుకు ఆ లేనిపోని ఇబ్బందులు అవస్థలు. అందుకని పైనాన్న మినిస్టర్ గారిని ఒకసారి ఆలోచించుకుని సమాధానం చెప్పమని నా కోరిక.

శ్రీ వై. రామకృష్ణాదు:- మా సీతారామ్ చెప్పినట్లు పొం మైసూరా రెడ్డి గారు తాపత్రయపడుతున్నారు. ఎవరైనా వచ్చి ఇద్దరి గొడవలు సెటీల్ చేస్తారా అని అనుకుంటున్నారు. అందరూ భయపడాలి. మధ్యలో వెళ్లిన వారు శాండ్విచ్ ల్ నలిగిపోతారు. అందుచేత అటువంటి ప్రయత్నాలు మేము చేయము. వారు ఇంచుమించు అట్లాగే ఉండాలి. ఐక్యత ఉన్నట్లు కనిపించాలి. అనైక్యంగా ఉంటూ ఉండాలి. మా గవర్నమెంట్ ఉంటుంది. ప్రజలు, వారు ఆశించిన విధంగా తెలుగు దేశం పార్టీ 2020 వరకు ఉంటుంది. వారు ఏదో ఆశపడుతున్నారు. కలలు కంటూ ఉంటే ఇంకోరు అంటారు ఆయన ఎవరు కలలు కనడానికి అని? పొం ఒకరు ముఖ్యమంత్రి కావాలి అని పగటి కలలు కంటారు. అనలు కలలో కూడా ముఖ్యమంత్రి కావడానికి నీలు లేదంటారు ఇంకోరు. ఇదెక్కడి ఫోరణి? బయట ఎలాగూ *it is highly impossible*. ఎలక్షన్లో ఎలాగూ కాలేదు. రాబోయే 20 సంవత్సరాలలో చంద్రబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వం తప్ప ఇంకో ప్రభుత్వం ఉండదు అన్నది అందరికి తెలుసు. కానీ కలలు కూడా కను కూడదు అని ఇంకోరు అడ్డు పడుతున్నారు. కలకూడా కనకపోతే ఎట్లా? మేము అక్కడికి రాము. అటువంటి ప్రయత్నం వద్దు. మీరే ఏదైనా సెటీల్ చేసుకోండి.

డా.ఎమ్.వి. మైనురా రెడ్డి:- నేను చేపేది. రామకృష్ణుడు గారు అక్కడ ఎటూ కాలేరు. కాబట్టి ఇక్కడికైనా వచ్చి కండి అని కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీ పై. రామకృష్ణుడు:- నాకు ముఖ్యమంత్రి కావాలి అని ఆశా లేదు. కలా లేదు. మీరు ఒక కల కంటారు. ఆయన ఒక కల కంటారు. వారెవరు కలలు కనడానికి అని మరో పది మంది అంటారు. ఎందుకండి ఇదంతా? మన రాజకీయ ప్రతిపక్షపార్టీ హందాగా ఉండాలి. సరే ఇప్పటికే చాలా ఆలస్యం అయింది. నాకు కూడా ఓపిక తగ్గిపోయింది. మేమంతా మంగర్ పేపంట్స్ ము. ఇంకా ఎక్కువ టప్పు చేస్తే కష్టం.

మేడమ్ స్పీకర్:- మీ వెనుకా, ముందూ కూడా డాక్టర్లు ఉన్నారు.

శ్రీ పై. రామకృష్ణుడు:- ఒక చిన్న కథ చెప్పి ముగిస్తాను. ఒక గ్రామంలో ఇద్దరు ప్రింట్స్ ఉండేవారు. వారు చాలా క్లోజ్ ప్రింట్స్. ఇంచునుంచి ఒకే వయసు. బాగా క్లోజ్ ప్రింట్స్ అయినప్పటికీ కూడా అఫిలియేసన్స్ నేరు. ఒకరు తెలుగు దేశం పార్టీ. ఒకరు కాంగ్రెస్ పార్టీ. ఎందుకంటే ప్రింట్స్ అయినా కూడా రాజకీయ ఐడియాలజీ డిఫరెన్స్ ఉండవచ్చు కదా. సరే. ఒక రోజు సాయంత్రం ఇద్దరూ వెళ్లి చెరువులో దిగి స్నానం చేస్తూ ఇద్దరూ పార్టీల గురించి మాట్లాడుకుంటూ ఇద్దరూ కూడా ఒడ్డు నుంచి లోపలికి వెళ్లిపోతారు. లోనికి వెళ్లి వారు మునిగిపోతున్న సంఘర్థంలో తెలుగు దేశం అభిమానికి పెంటనే చంద్రబాబు నాయుడు గారు గుర్తుకు వస్తారు. చంద్రబాబు నాయుడు గారూ రక్షించండి అంటారు. ఈయన వెళ్లి ఆ అబ్బాయిని రక్షించి కాపాడతారు. వీళ్ల లీడర్ చంద్రబాబు నాయుడు గారు అడిగిన పెంటనే వెళ్లి రక్షించారు బాగానే ఉంది నేను ఎందుకు రక్షింపబడకూడదు అని కాంగ్రెస్ అభిమాని ఆలోచిస్తారు.

రా.8.10

ఇలా ఆలోచించి ముందు ఫిల్మీ హైకమాండ్ని పిలుద్దామని ఆలోచిస్తాడు. మళ్లీ మధ్యలో హైదరాబాదులో వారు ఏమనుకుంటారేమానని రెండవ ఆలోచన చేస్తాడు. హైదరాబాదు వారిని పిలుద్దామని పి.సి.సి ప్రెసిడెంట్ గారిని పిలుద్దామని అనుకుంటాడు. ఇలా అనుకునే లోపల మళ్లీ సి.ఎల్.పి లీడర్కి కోపం వస్తుందేవో, బాగుండదని రాజశేఖరరెడ్డిగారిని పిలుద్దామని అనుకుంటాడు. రాజశేఖర రెడ్డిగారిని పిలుద్దామని అనుకునే లోపల మళ్లీ అక్కడి శివశంకర్గారు గుర్తుకు వస్తారు. ఆ బ్యాచ్ అంతా గుర్తుకు వచ్చేసరికి ఈ విధంగా 10 నిమిషాలు తర్వాన భర్తన పడుతూ ఉంటే ఈ లోపల మునిగిపోయి ప్రాణాలు కోల్పోతాడు. ఈ సంఘర్థంగా రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి మనని చేసేదేమంటే, తెలుగుదేశం పార్టీని నమ్ముకున్నారు కాబట్టి ఈ అభిప్రాయి, సంక్షేపం జరుగుతోంది. భవిష్యత్తులో నమ్ముతారనే విశ్వాసం ఉంది. నేను ఎవరిని ఉధేశించి చెడుగా మాటల లేదు. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకుగాను చాలా సంతోషం. అప్రాప్తియేషన్ బిల్లుని పాస్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

డా. పై.ఎన్. రాజశేఖరరెడ్డిః పాపం, రామకృష్ణుడుగారు మా అసైక్యతను గురించి చాలా ఆశ పెట్టుకున్నారు. ప్రస్తుతం ఎలా ఉండంటే, మాలో ఒక వేళ నాయకులు అసైక్యంగా ఉన్నా, కార్యకర్తలు అసైక్యంగా ఉండడానికి సిద్ధంగా లేదు. మేము పద్మ అనుకున్న కాంగ్రెస్ పార్టీనే గెలిపిస్తారు, వారి పార్టీని మట్టిగల్చిస్తారు. అందులో తేడా ఏమీ లేదు. ఏదో ఒక విధంగా ప్రజలకు కథలు చెప్పి పట్టం గడుపుకునే పరిస్థితికి వారు వచ్చారు. కోతులు విస్మంతవరకూ విన్నారు. ఇక కథలు వినడానికి సిద్ధంగా లేదు. కాబట్టి వారు ఆలోచించుకుని వ్యపహారిస్తే కనీసం ఆపోజిషన్లో అయినా 10 లేక 20 మంది ఉంటారు, లేకపోతే అది కూడా గతి ఉండదు.

నేను రెండు గంటలూ వారి ప్రసంగాన్ని విన్నాను. స్పెసిఫిక్‌గా నాలుగు క్లారిఫికేషన్స్ తమ ద్వారా వారిని అడగదలచాను.

1) ఈ డ్రైష్ ఇరిగేషన్‌కి సంబంధించి సబ్జిటీల గురించి మా సభ్యులు కూడా చాలా క్లియర్‌గా చెప్పడం జరిగింది. రఘువీరారెడ్డిగారు మొన్సు చెప్పారు. ఈ రోజు నుర్మే రెడ్డిగారు చెప్పారు. రు.1,200 కోట్లు ఖర్చు పెట్టి ఈ కార్యక్రమాలు ఎక్కుడెక్కడి నుండి అప్పులు తీసుకువచ్చి ఖర్చు పెట్టి చేస్తున్నారనేది మనందరికి తెలుసు. ఇక్కడ రైతులు చాలా మంది ఉంటారు. తెలుగుదేశం, కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధించిన వారు ఉన్నారు. ఈ డ్రైష్ ఇరిగేషన్స్ సిస్టమ్‌లో రేట్లు చాలా బాగా ఉంటాయి. స్టోండర్డ్ కంపెనీలకు సంబంధించినవి వాడుకోవడం లేదు కాబట్టి మేమే నాలుగు స్టోండర్డ్ కంపెనీలను ఫిక్స్ చేస్తాము, ఆ నాలుగు స్టోండర్డ్ కంపెనీలు ఐదు సంవత్సరాలు గాయింటి ఇచ్చే కార్యక్రమం చేస్తాము. వారి దగ్గరే కొనే కార్యక్రమం చేస్తామని ప్రభుత్వం అంటున్నది. కానీ ఇందులో చాలా మత్తలబలు ఉన్నాయి. అదేదో ఇచ్చేది రైతుకి సేరుగా మేలు చేకూర్చి ఏధంగా చెక్ రూపంలోకానీ, క్యాష్ రూపంలోకానీ ఇస్తే బాగుంటుంది. కావాలంటే, ఒక డజను కంపెనీలు, ఇంటర్వెషన్‌ల కంపెనీల ద్వారానే స్పెసిపై చేయమనండి. ఆ కంపెనీల ద్వారానే కొంటారు. అందుచేత డబ్బు స్థానిక రైతుకు సబ్జిట్ రూపంలో ఇస్తే ప్రయోజనం ఉంటుంది. లేకపోతే ఈ నాలుగు కంపెనీల ద్వారా వారు డీల్ చేసుకోవడానికి ఉంటుంది తప్ప మరొకటి కాదు. దీనిని చాలా గట్టిగా క్లారిఫికేషన్‌లో అడుగుతున్నాము. ఇచ్చే సబ్జిట్ రైతుకు వచ్చేటట్లు చెక్ రూపంలో ఇస్తారా, లేదా?

రెండవది హోమ్ మినిస్టర్‌గారికి సంబంధించింది. ప్రిజనర్స్‌కి సంబంధించిన సమావేశం మొన్సు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ నెలాఖరు లోపల బడ్డట్ సవేశం లోపల వారు ఆ బిల్లుని తీసుకువస్తామని అన్నారు. ఏడు సంవత్సరాలు పూర్తి అయిన ప్రిజనర్స్‌ని ప్రాబేపసరీస్‌గా మరో ఏడు సంవత్సరాలు పెట్టి ఎటువంటి కండీషన్ లేకుండా రిలీజ్ చేస్తామని, బిల్లు తెస్తామని అన్నారు. నిన్న మా విష గారు మంత్రిగారిని అడిగితే లా డిపార్ట్మెంట్‌లో ఆలస్యం అయింది, వచ్చే ఒకటి, రెండు వారాల్లో ఆర్డర్నెన్స్‌ని తీసుకువస్తామని అన్నారు. అదయనా చేస్తారా, లేదా అడుగుతున్నాము.

మూడవది, గ్రీన్‌ల్యాండ్, అనంద నిలయం గెస్ట్‌హాస్టలను టూరిజం డిపార్ట్మెంట్‌కి అప్పజేప్పు కార్యక్రమాన్ని చేస్తున్నట్లు వినిపిస్తోంది. ఇది ఎంతవరకూ నిజం. ఇక నాలుగుపడి, ఈ రోజు ఉదయమే అడ్డార్స్‌మెంట్ మోషన్ ఇచ్చాము. కాను బ్రిప్షోపందరెడ్డి పార్ట్‌కి సంబంధించింది. 6 ఎకరాల భూమి ఉంది. అది రు.100 కోట్లకు పైగా విలువ కలిగిన భూమి. తరువాత 8 ఎకరాలు నిజం భూమి ఇక్కడ తీసుకువచ్చి కలిపి పూర్తిగా సింటుల్ గప్పుమెంట్ గైడ్‌లైన్స్‌కి వ్యతిరేకంగా ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ అన్నాకాంతం చేస్తే, దాదాపు 14 ఎకరాల భూమి. ఈ 14 ఎకరాల భూమిని ఓబెరాయ్ హోపెల్స్‌కి అప్పజేప్పు ప్రయత్నం టూరిజం డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా చేస్తున్నారని వారితో డీల్ ఏర్పాటు చేసుకునే కార్యక్రమం జరుగుతోందని అంటున్నారు. దీనికి సంబంధించి ఈ రోజు క్లారిఫికేషన్ ఇస్తామన్నారు. రెండుసుర గంటలపాటు దాని కొరకు వేచి ఉన్నాము. కాబట్టి ఇప్పటికయినా క్లారిపై చేయపలసిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్: మంత్రిగారు అడ్డకేట్ కమ్యూనిలికి చెందిన వారు. 5వ పేరిని కమిటీకి సంబంధించి జ్యోతీషియల్ ఆఫీసర్స్ వేతనాల విషయంలో వారు ఒక్క మాట కూడా చెప్ప లేదు. కనీసం ఇప్పుడయినా వారు చెప్పగలరని అనుకుంటే చెప్పలేదు. అనలు ఎప్పటి నుండి అమలు చేస్తారో చెప్పమనండి. జ్యోతీషియల్ ఆఫీసర్స్‌కి మెజిస్ట్రేట్ నుండి జిల్లా కోర్ట్ జిడ్డీల వరకూ ప్రైకోర్ట్ గైడ్ లైన్స్ ఇచ్చారు. పేరిని కమిటీకి సంబంధించి పేమెంట్ అన్ని కూడా గపర్చుమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా కాకుండా మనమే ఇవ్వాలని చెప్పారు. అది అమలు చేయకపోవడం వల్ల మెజిస్ట్రేట్ కోర్ట్‌లో పని చేసే సూపరింటెండెంట్ కన్నా మెజిస్ట్రేట్‌కి తక్కువ జీతం ఉన్న పరిస్థితి ఉంది. జిల్లా కోర్ట్ వరకూ ఇదే పరిస్థితి ఉంది.

రెండవ విషయం ఇంతకుముందు చెప్పిన బి.పి.ఎల్ నర్వేకి సంబంధించి అందరి పేర్ల లిస్ట్‌ను తయారు చేశారు. దానిని అధారంగా చేసుకుంటే కార్డ్లు తగ్గిపోతున్నాయని అన్నారు. ఆ సర్వే చేసిన పేర్లు పట్టికగా పట్టివ్వేందులకు బయలు పెడతారా లేదా, దాని వల్ల కార్డులు తగ్గిపోతున్నాయి. ఇక మూడవ విషయం స్టోఫిక్‌గా చెప్పాను. మానవ అభివృద్ధికి సంబంధించి 1991లో మనం 9వ స్థానంలో, 2001లో 10వ స్థానంలో ఉన్నాము. దక్షిణాది రాష్ట్రాల్లో అనుకుంటే తక్కువేఅని, అక్షరాస్యత విషయంలో చూస్తే, 1991లో 26వ స్థానంలో, 2001లో 27వ స్థానం. యు.పి., బీపార్ కన్నా కొంచెం ఎక్కువ. ఇక వ్యవసాయ సంస్కరణలకు సంబంధించి 1980లో 6 శాతం వ్యవసాయ పెట్టుబడులరేటు ఉంటే, 1990కి 1.5 శాతం, వార్షికాభివృద్ధి రేటు 1980లో 2.3 శాతం, ఇది దక్షిణాది బీపార్ గా సెంట్రల్ ఫర్ ఎక్సామిన్ అండ్ స్టోల్స్‌న్స్‌వారు చెప్పింది. ఇది వాస్తవం కాదా.

ఎస్.సి, ఎస్.టి అత్యాచారాల కేసులు తగ్గిస్తామని హోమ్ మినిస్టర్ గారు అన్నారు. హోమ్ మినిస్టర్‌గారు ఒప్పుకున్నప్పుడు 5,000 పైచిలుకు కేసులు ఉన్నాయని అన్నారు. ఇప్పుడు లోకలోడ్స్‌కి కొన్ని అధికారాలు ఇచ్చామని అంటున్నారు. 29 అధికారాలు బదలాయిస్తామని అన్నారు. వాటిని ఎప్పటిలోగా బదలాయిస్తారు. ఇక ఇప్పుడును పరిస్థితిలో మంత్రిగారు ఖర్చు తగ్గిస్తామని అన్నారు. 2001లో రు.26,781 కోట్లు, 2002లో రు.28,568 కోట్లు, 2002-03లో రు.37,630 కోట్లు, ఇప్పటికి రు.42,082 కోట్లకు పెరిగింది. ఈ ఖర్చును వారు ఎలా తగ్గిస్తారు. వీటిని ఒక్కసారి దయచేసి చెప్పమనండి. నేను ఏమయినా అంటే మంత్రిగారు బాధ పడతారు. ఇది బడ్జట్ స్పీచ్‌లో చెప్పింది, 29వ పేజీలో రు.43,480.44 కోట్లు అప్పుఅని అన్నారు. ఇది అప్రాప్తియేషన్ బిల్లు. ముఖ్యమయినది. ఇప్పటికి వచ్చేసరికి రు.43,736.31 కోట్లు అంటే రు.256 కోట్లు 20 రోజులలో పెరుగుతుందా, ఇది కరెక్టు, చెప్పమనండి. అప్రాప్తియేషన్‌లో ఇచ్చింది కరెక్టు, ఈ బడ్జట్‌లో ఇచ్చింది కరెక్టు? ఇంతకు ముందు కాకి లెక్కలు అంటే కాదన్నారు.

(అంతరాయం)

రా.8.20

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : ఒక్క నిమిషం ఇప్పండి మేడమ్.....

మేడమ్ స్పీకర్ : ఏమిటండీ, how much time do you want to take . క్లారిఫికేషన్ అడగాలి. స్పీచెన్ ఇస్తే ఎట్లా? ఇట్లుకు నాట్ కరెక్టు.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : నేను స్టోఫిక్‌గానే అడుగుతున్నాను మేడమ్, మీరు ఇచ్చిన బడ్జట్ స్పీచ్‌లోని లెక్కలు కరెక్టు, లేకపోతే అప్రాప్తియేషన్ బిల్లులో చూపిన లెక్కలు కరెక్టు? ఈ 20 రోజుల్లో 256 కోట్లు రూపాయాల తేడా ఎందుకు వచ్చింది? రావడానికి కారణం ఏమిటి? ఈ లెక్కలు ప్రివెర్ చేసిన పెద్దలది తప్పా? లేకపోతే మీరు ఒక శ్యేత పత్రం ప్రకటిస్తారా లేదా? ఈ కాకి లెక్కలు వద్దు.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ రోజున రిటైర్ అయిన స్టోట్ గవర్న్‌మెంట్ ఎంప్లాయిస్‌కు సెంట్రల్ గవర్న్‌మెంట్ రిటైర్ ఎంప్లాయిస్‌కు ఏ విధంగా డి.ఎ.ఎస్‌న్స్‌ర్స్ ఆ విధంగా ఇవ్వాలని చాల మంది అడుగుతున్నారు. దానిని కన్నిడర్ చేయాలి. దాని గురించి మేము అడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ కూడ ఇవ్వాం. దీని విషయంలో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

ప్రైదరాబాద్కు డ్రికీంగ్ వాటర్ విషయంలో చాల విశ్వాసంగా గవర్నమెంట్ చెప్పతున్నది, బడ్జెట్లో 100 కోట్ల రూపాయాలు పెట్టారు, కానీ దానిని ఖర్చు పెడతారా అనే అనుమానం ప్రజల్లో ఉంది. కాబట్టి డబ్బుల విషయంలో ఏ రకమైన ఇబ్బంది లేదనే కమిటీమెంట్ ప్రభుత్వం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మూడవది, రైతులకు సంబంధించి క్రావ్ ఇన్స్యారెన్స్ కు సంబంధించి ప్రీమియం విషయంలో ప్రభుత్వం స్పష్టమైనటువంటి హామీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. నాలుగవది, చేసేత కార్బీకులు చాల ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. తమిళనాడు గవర్నమెంట్ ఏ రకంగా అయితే సబ్సిడీలు, బెనిఫిట్స్ ఇస్తున్నదో, అదే రకంగా ఇక్కడా ఇస్తామని చెప్పి గవర్నమెంట్ హామీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. జీవ్ రెడ్డి (జగిత్యాల): అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం సెలకొన్న పరిస్థితుల దృష్టోయ రైతుల నుండి సహకార బుఱాలను బలవంతంగా వసూలు చేయడం జరగదని ఇంతకు ముందే ముఖ్యమంత్రి సభలో ప్రకటించారు. కానీ గ్రామాల్లో బలవంతపు వసూళ్ల ఆపకపోవడం వల్ల రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు. నేను మీ ద్వారా గో. మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను సహకార బుఱాల బలవంతపు వసూళ్లను నిలవు చేయించండి. వన్ ట్రైమ్ సెటీల్మెంట్ 31 డిసెంబరు 2002 న తేదీతో ముగిసిపోయింది. అయితే జాతీయ బ్యాంకులు ఒక సంవత్సరం పొడిగించనట్లుగానే, మీరు కూడ ఒక సంవత్సరం పొడిగిస్తే, రైతులకు ఉపయోగంగా ఉంటుంది. అది అమలు జరిగే విధంగా చర్యలు చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత, గోమంత్రిగారు కాలేజ్ అఫ్ ఎడ్యుకేషన్స్ ను ప్రయివేట్సరం చేసి ప్రోత్సహిస్తామన్నారు. చాల సంతోషం . ఈ మధ్య ఏరు 132 కాలేజ్స్ అఫ్ ఎడ్యుకేషన్ శాంక్షన్ చేశారు. ప్రతి కళాశాలలోని 15 సీట్లను మేనేజ్మెంట్ కోటా కింద ఎవరిక్కే ఇచ్చుకోవచ్చు పరవాలేదు. కానీ వీటిలో రూల్ అఫ్ రిజర్వేషన్ అమలు చేయాలి. ఎందుకంటే ప్రతి కాలేజ్లో 15 సీట్లు అంటే మొత్తం రెండు వేల సీట్లు అంటే మేనేజ్మెంట్ కోటా కిందనే పోతాయి. దచితులకు కనీసం 400 సీట్లు వెనుకబడిన తరగతుల వారికి కనీసం 600 సీట్లు ఇవ్వాలి. అయితే వారికి as a right గా రావలసిన సీట్లు ఈ విధంగా అన్యాకొంతం కావడం వల్ల వారు డిప్రైవ్ అపుతున్నారు. మీరు ప్రయివేట్ కాలేజీల్లో డిస్క్రీషన్ కోటా అమలు చేయండి, ఎన్అర్సి సీట్లు ఇచ్చుకోండి కానీ, ఈ కాలేజీల్లో మాత్రం తప్పకుండా రూల్ అఫ్ రిజర్వేషన్ ఇచ్చితంగా అమలు జరిగేటట్లు చర్యలు చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. రామకృష్ణదు : అధ్యక్షా, డ్రైవ్ ఇరిగేషన్, బ్రహ్మసంద రెడ్డి పార్ట్ గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు క్లారిషై చేస్తారు.

ప్రిజనర్స్ బిల్లు గురించి కూడ చెప్పారు. మనకు ఇప్పుడు ఎలాగూ ట్రైమ్ లేదు. **The Law Department has taken sufficient time.** కాబట్టి అసెంబ్లీ ప్రోరోగీ అయిన వెంటనే ఆర్డర్ ఇస్తున్న ఇష్టామని తెలియచేసుకుంటున్నాను.

గ్రీన్ల్యాండ్ గెస్ట్ హాజ్, ఆనందనిలయం గెస్ట్ హాజ్ల గురించి చెప్పారు. వాటిని టూరిజం డిపార్ట్మెంట్కు అప్పగించాలని ప్రభుత్వం ఒక పాలనీ డెసిప్స్ తీసుకున్నట్లుగా ఉంది. నాకు ఐడియా లేదు. ఈ రెండింటి గురించి తరువాత నేను వారికి ఇన్ఫర్మేషన్ పంపిస్తాను.

జ్యుడీపియల్ అఫ్సర్స్ పే రివిజన్కు సంబంధించి నేపసల్ లెవల్లో దీని మీద డిస్కషన్ జరుగుతున్నది. ఈ 31వ తేదీలోగా డెసిప్స్ తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

బిపిఎల్ సర్పీ కంప్లెట్ కాగానే, దాని మీద అబ్బెషన్ కాల్ ఫర్ చేస్తారు. దాని మీద మీ views కూడ ఇష్టవచ్చు.

ఎస్.సి., ఎస్.టి. అత్యాచారాల కేమలు తగ్గాయా పెరిగాయా అని అడిగారు. బహుశా హోమ్ డిపార్ట్మెంట్ డిమాండ్ డిస్కపస్కు వచ్చి ఉండి ఉంటే, వాటి నిపరాలు తెలుసుకునే అవకాశం ఉండేది. కావాలంటే ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ గౌసభ్యలకు అందచేస్తాను.

బడ్జెట్ లెక్కలకు, అప్రాప్రియేషన్ బిల్లులోని లెక్కలకు 256 కోట్ల రూ.ల మేరకు తేడా ఉందని అన్నారు. కొద్దిగా అటు ఇటు తేడాలు రావడం వల్లనే ఈ డిఫరెన్స్ వచ్చిందే తప్ప, ఇంకోకటి కాదని గౌసభ్యలకు తెలియజేస్తున్నాను.

ప్రైదరాబాద్ సిటీకి డ్రెకింగ్ వాటర్ కోసం బడ్జెట్లో 100 కోట్ల రూ.లు ఎలోకేట్ చేశాం . మార్చి, 2004 కల్గా కంప్యూటర్ చేయాలనుకొంటున్నాం . We will stick to that.

పెస్వనర్స్ డి.ఎ.కి సంబంధించి సుప్రీంకోర్పులో కేసు పెండింగ్లో ఉంది. అది తేలవలసి ఉంది.

చేసేత కార్బుకులకు తమిళనాడు రాష్ట్రం అందిస్తున్న సహాయం మాదిరిగానే ఇక్కడ కూడ అందచేయమని చెప్పారు. దానిని నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది.

132 కాలేజీన్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ లో రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ అమలు చేయాలని చెప్పారు. దానిని కూడ నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. ఏదైనా అనామలీ ఉంటే then we will set right it.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు : అధ్యక్షా, డ్రెష్ ఇరిగేషన్ను ఇంకా ఏ విధంగా చేయాలో మొడాల్టీస్ వర్గపుట చేస్తున్నాం . డ్రెష్ ఇరిగేషన్కు ప్రధానంగా కావలసింది మేయిన్స్ టెనెస్స్. లేకపోతే దెబ్బతినే పరిస్థితి ఉంటుంది. దీని గురించి మొన్న డిటేల్స్, ఫిగర్స్ అన్నీ చెప్పాను. దేశం మొత్తం మీద 10 లక్షల ఎకరాల్లో డ్రెష్ ఇరిగేషన్ ఉంది. ఈ 10 లక్షలు .....

డా. ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి : (డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిస్ట్రిక్టుషించి) మీరు క్లారిఫికేషన్ విత్తడా చేసుకొంటే బాగుంటుందేమో !

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు : చాల సంతోషం . మైసూరారెడ్డిగారు ప్రాంప్లింగ్ చేస్తున్నారు విత్తడా చేసుకోమని. విత్తడా చేసుకుంటే సేసు కూర్చుంటాను.

డా.ఎం .వి. మైసూరారెడ్డి : రామకృష్ణడుగారు మమ్మల్ని ఐక్యతగా ఉండమన్నారు. ఆయన్ని ఇటు రమ్మంటే రామన్నారు. కాబట్టి మేము ఐక్యతగా ఉండే విధంగా విత్తడా చేసుకోమని చెప్పుతున్నాను.

శ్రీ పై. రామకృష్ణడు : అధ్యక్షా, చివరి క్లాస్లో ఉన్నారు వాళ్ల . కొద్ది నిమిషాల్లో హాజర్ అడ్జర్న్ అయిపోతుంది. ఇప్పటికేనొ ఐక్యతగా ఉండమని చెప్పాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు : వారు ఐక్యతగా ఉంటే మంచిదే . అయితే ఇప్పుడు వారు విత్తడా చేసుకొన్నారా, లేదా ?

(కాంగ్రెస్ పార్టీ నభ్యల మండి సమాధానం లేదు)

సార్, ఇక్కడ కూడ వారు ఐక్యతగా లేరని తేలిపోయింది. అధ్యక్షా, మొత్తం దేశమంతటా 10 లక్షల ఎకరాల్లో డ్రైష్ ఇరిగేస్వ్ ఉంది.....

డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి : తొందరగా చెప్పవయ్య ! అదంతా ఎందుకు?

శ్రీ ఎస్. చంద్రబాబునాయుడు : సార్, ఈ హాజర్లో ఎవరైనా గంటల తరబడి చెప్పినా నేను ఎప్పుడూ కూడ ఒక్క నిమిషం కూడ వేస్తే చేయడం లేదు. కానీ రాజశేఖర్ రెడ్డికి ఆ మెనోపలీస్ రైట్స్ ఇష్వడం జరిగింది. క్లారిటీ ఇష్వడం కోసం చాల స్పష్టంగా చెపుతున్నాను. నేను ఇంతకు ముందు చెప్పింది అంతా విని ఉంటే మీరు ఇప్పుడు ఆ క్వశ్చన్ అడిగే వారే కాదు. మీరు వినే వరకు, మీరు అర్థం చేసుకొనే వరకు చెప్పవలసిన బాధ్యత నా మీద ఉంది. అందుకనే చెపుతున్నాను. ఎందుకటే మీరు కన్నినియంటగా మమ్మల్ని క్రిటిప్పెజ్ చేసే పాయింట్లే చెపుతున్నారు తప్ప, ప్రజలకు సనికి పచ్చే పాయింట్లు చెప్పరు. మీరు కూడ చపుట్లు గట్టిగా కొట్టే రోజా వస్తుంది. మీరు కొట్టుకపోయినా, ప్రజలు కొడుతున్నారు. మీరేమి బాధపడవద్దు. ఎందుకు ఈ విషయం చెపుతున్నాను అంటే, దేశంలో ఎన్నో సంవత్సరాలుగా కేవలం 10 లక్షల ఎకరాల్లోనే డ్రైష్ ఇరిగేస్వ్ ఉంది. ఫేజ్ 1 లో 20 లక్షల వరకు పోతున్నాం . రెండవది, డ్రైష్ ఇరిగేస్వ్ సక్షేప్ కావాలంటే మేయిన్టెనెస్ చాల ముఖ్యం . ఒకసారి పెట్టడమే కాదు, మేయిన్టెయిన్ చేయాలి. అందుకనే ఈప్యాకేజ్లో 5 సంవత్సరాలపాటు మేయిన్టెనెస్, డిఫ్రైబ్యాటర్స్‌ని కంట్రాక్టుకు ఇష్వవలసి ఉంది. అధ్యక్షా, ఇందులో కూడా ఎక్స్టెస్స్ వర్గ చాల అవసరం .

రా.8.30

ఎక్స్టెస్స్ వర్గు చాలా ముఖ్యం. డ్రైష్ ఇరిగేస్వ్ పెట్టేక ప్రాపర్ ఎక్స్టెస్స్ లేకపోతే మళ్ళీ వచ్చే అవకాశాలు లేవు. ఆ విధంగా 5 సంవత్సరాలు మేయించెనే కాకుండా ప్రాపర్ ఎక్స్టెస్స్ వాళ్ళకు ఇస్తున్నాము. ఎంత ప్రాడ్జివిటీ వస్తుంది? ఎస్ట్రీ సేవింగ్ వస్తుందా? ఇప్పీ పెట్టుకుని అగ్రిమెంటు రాసుకుని, దాని ప్రకారం ఇస్తున్నాము. అది పచ్చినపుడు ఇందినిడ్యువల్గా రైతుకు పే చేస్తే, ఒకే మండలంలో సదారుగురు ఉంటే, సరిగ్గా ఆపరేట్ చేసే పరిస్థితి రాదు. జిల్లాలలో కూడా ఒక్కక్కు ప్రాంతానికి ఒక్కక్కరికి ఇచ్చి, ఎవరు ఏ రేటుకు ఇస్తున్నారు? ఎవరు బాగా ఎక్స్టెస్స్ వర్గు చేస్తున్నారు? ఎవరు బాగా మేయింట్లే చేస్తున్నారు? ఇప్పీ చూసుకుని దీనిని ప్రోత్సహించాలనుకుంటున్నాం. ఇది తాత్కాలికంగా అలోచించడం కాదు. ఫేజ్ పన్లో 6 లక్షల 25 వేల ఎకరాలైతే, ఫేజ్ 2 లో తీసుకోవాలనుకుంటున్నాం. ఆ విధంగా తీసుకోవాలంటే ఒక పద్ధతిలో పస్తేనే తప్ప సాధ్యం కాదు. మీరు ఐడియాన్ ఇష్వండి. ఇంకా పకడ్చుందిగా కావాలంటే పైన్లగా పేపర్ తయారు చేశాక, ఇంప్లిమెంటేషను యాక్షన్ ప్లాన్ మెంబర్లు అందరకూ పంపిస్తాను. ముఖ్యంగా అపోజిషనుకు పంపిస్తాము. కాబట్టి మంచి సూచనలు చేయమని కోరుతున్నాను.

అలాగే, కాను బ్రహ్మసందర్భి నేపసల్ పార్టు చూస్తే, అది 142.50 హెక్టార్సులో ఉంది. అందరూ గర్వపడే విధంగా చేయడం జరిగింది. ఒకప్పుడు సరిగ్గా ఉపయోగపడకపోయినా ఇప్పుడు తెల్లరితే కొన్ని వేల మంది వాకింగ్కు వస్తున్నారు. ఆ విధంగా మంచి పార్టుగా చేశాము. ఆ విధంగా అన్న సౌకర్యాలు కల్పించాము. అయితే పార్టులో నిజం సంతతికి చెందిన వారికి సుమారు 2.230 హెక్టార్సులో 17 బిట్టు ఉన్నాయి. లోపల రోడ్సు మంచి పోయినపుడు ఈ 2.230 హెక్టార్సు ఉన్నాయి. దీనిని నేపసల్ పార్టుగా డెవలప్ చేశాం. ఎన్నిరాన్మెంట్, వైల్ లైఫ్ బాగా డెవలప్ చేశాము. ఫారెస్ట్ డిపోర్ట్స్ మెంటు అభిప్రాయం ఏమిటంటే, వైల్ లైఫ్కు డిస్ట్రిబ్యూషన్ పస్తోందని అన్నారు. అందువల్ల ఈ 17 హెక్టార్స్ కాకుండా వాటిని ఒక పక్కకు పెట్టి, ఒక ఎక్స్టెంట్ ల్యాండు వారికి ఇష్ట్, వైల్ లైఫ్కు ప్రాటెక్టు చేసినట్లు ఉంటుందని చెప్పారు. వాళ్ళకు సంబంధించిన విజయ శంకరదాస్ అనే ఆయన మన కిషన్రావు గారికి పరిచయం ఉండి, పచ్చి ఈ సబైక్టు చెప్పినపుడు, ఒక పక్కకు ఇస్తే వెల్లిపోతామని ముందుకు

వచ్చారు. దీనిని ఒక చెక్సోస్ట్ పక్కన 2.230 హైఫోర్ముగా ఇవ్వాలని అనుకుంటున్నారు. దానికి ఒక అప్లికేషను పెట్టారు. అది పైనలైజ్ కావాలంటే ఇండియన్ బోర్డ్ ఫర్ పైల్ట్ లైఫ్ కు పోవాలి. ఫారెస్ట్ కస్టమ్స్ హెచ్ 1980 ప్రకారం గపర్ముమెంటాఫ్ ఇండియాకి రాయాలి. అన్ని అయ్యేక మల్లి అసెంబ్లీకి, క్యాబినెట్కి రావాలి. ఆ విధంగా పైనలైజ్ చేయడం జరుగుతుంది. అది వచ్చేక వాళ్లు హోటల్ కట్టుకోవాలన్నా, లేక మరో ప్రాజెక్టు అయినా రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అంతవరకూ ఇది వచ్చే అవకాశం లేదు.

మరోపక్క ఆలోచిస్తే, ప్రాదరాబాదులో శాసనసభ్యులు కూడా రిక్వెస్టు చేశారు. ప్రాదరాబాదులో డెవలప్ కావాలంటే కొన్ని హోటలును రావాలి. హోస్పిటలును రావాలి. కొన్ని ప్రైపింగ్స్ మార్క్స్ రావాలి. ఎడ్యూకేషన్ ఇన్సిట్యూషన్స్ రావాలి. అయితే కొన్ని ఇండప్రైస్ ఉన్నాయి. వారందరినీ బైటుకు పంపించి, ఆ ప్రాపర్టీని ఇలాంటి పర్సన్స్ కు ఉపయోగిస్తే బాగుంటుందని, నేను టూర్సుకు పోయిస్తుడు చాలా మంది చెప్పారు. ఆ విధంగా ఆలోచిస్తున్నాము. ట్రాన్స్‌పరెంట్గా ఒక పద్ధతి ప్రకారం చేస్తున్నాం తప్ప ఎవరో ఒక ప్రక్కికి ఫేవర్ చేయడం కోసం కాదు. ఇప్పీ కస్టమ్స్ హెచ్, పైల్ట్ లైఫ్ కోసం ఆలోచిస్తున్నామే తప్ప ఇంకొకటి కాదు. ఆ విధంగా ముందుకు పోతున్నామని నీకు తెలియజేసుకుంటున్నాము.

డా. ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి : - అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు క్లారిపై చేశారు. బ్రహ్మసందర్భాల్లో నేపణల్ పార్టులో ఉన్న 6 ఎకరాల బిట్సును వన సంరక్షణ కోసం అభివృద్ధి చేస్తున్నామన్నారు. బాగానే ఉంది. మీకు మార్పి 5వ తేదీన శంకరదాన్ గారు లెటర్ ఇచ్చారు. మీరు 12.3.03న ఒక నోట్ పంపించారు. పంపించాక ఛైర్మన్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అథారిటీ పద్ధ ఒక సమావేశం జరిగింది. అక్కడ జూబీలీహిల్సు స్టోర్స్కి 6 ఎకరాలు కలెక్టరుకు హౌండోవర్ చేయాల్సిన అవసరం ఏమిటి? అక్కడ ఆర్టీసీ ది కూడా జూబీలీహిల్సు లోనిదే. ఈ 6 ఎకరాలూ కలెక్టరుకు హౌండోవర్ చేయాల్సిన అవసరం ఏమిటి? నిజం సంతతి వారికైతే ఒక పక్కకు ఇంకో సైట్ అన్నారు. సరే. కానీ అది కలెక్టరుకు ఎందుకు హౌండోవర్ చేయాల్సి వచ్చింది?

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు : - అధ్యక్షా, చాలా రోజుల మంచి టూరిజంలో డెస్క్స్ చేస్తున్నాము. టూరిజం ప్రాజెక్టు వస్తే బాగుంటుందని. జూబీలీహిల్సు కోఅపరేటివ్ స్టోర్స్ కి 6 ఎకరాలు విషయంలో అది కూడా ఒకప్పుడు వారి మంచి ఆర్టీసీకి ఇప్పించిందే . అయితే ఆర్టీసీ బన్ స్టోర్సు కట్టలేదు. కాబట్టి మల్లి జూబీలీహిల్సు స్టోర్స్ కి ఇచ్చివేసి, ఈ 4 ఎకరాలు తీసుకుని చాలా రోజుల మంచి చర్చిస్తున్నాము. ప్రాదరాబాదులో ఎటువంటి ప్రాజెక్టు, ఎటువంటి ప్రైపింగ్ మార్క్స్ వస్తే బాగుంటుందని. రేపు ఏదైనా హోటల్ వస్తుందనుకుంటే, అది ట్రాన్స్‌పరెంట్ ప్రోసేంజరులో ఏమి చేయాలో ఆలోచిస్తున్నాము. కిష్వరావు గారు టూరిజంలో ఉన్నారు కాబట్టి, ఆయన్ని కో ఆర్డర్ నేటర్గా పెట్టి, ప్రాపర్టీ బైటుకు రావడం కోసం చూస్తున్నాము. ఏది చేసినా ఒక పద్ధతి ప్రకారం చేస్తాము. కలెక్టరును తీసుకోమన్నాం. అది గపర్ముమెంటు పద్ధ ఉంది. ఏ ప్రాజెక్టు రావాలో ఆలోచించుకుంటే, ప్రాదరాబాదులో మంచి హోటలును రావాలంటే, సవ్యంగా ట్రాన్స్‌పరెంట్ ప్రోసేంజరు ప్రకారం హోటలు వస్తుంది. లేకపోతే ఇంకో ప్రాజెక్టు వస్తుంది.

డా. ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి : - ఓబ్రాయ్ హోటల్ అని ఉంది.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు : - ఒక మీటింగ్ లో ఓబ్రాయ్ హోటల్ అని కూడా డెస్క్స్ చేశారు. ప్రాదరాబాదు లో తాజ్ హోటలును గాని, ఐటీసి గ్రాండ్ కాకశీయలతో భాటు ఓబ్రాయ్ హోటలును గానీ వస్తే బాగుంటుందని డెస్క్స్ చేస్తున్నారు. బెస్ట్ స్టోర్ హోటలును బెంగళూరులో చాలా వచ్చాయి. ఉదాహరణకు ఇటీవలి కాలంలో ‘ఫార్ములా వన్’ వచ్చిస్తుడు వాళ్లు అడిగింది ప్రాదరాబాదులో 3 నేల రూమ్సు కావాలని. ఉంటర్స్ హెచ్ ప్రోఫీల్ పెట్టాము. ఇంటర్కెమ్ హోటల్ ప్రోఫీల్ పెట్టాము. భారతదేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ మనం క్రియేట్ చేశాం. క్రెచిల్ డ్రాప్,

రెండు మూడు ఎగ్జిబిషన్ సెంటర్లు కలిసి టైడ్ ఫిల్యూర్ కండెక్టు చేస్తున్నారు. హైటెక్ సిటీ వచ్చాక చాలా మంది పస్తున్నారు. భారతదేశంలో అన్ని హోటల్స్‌లో కన్నా హైదరాబాదు హోటల్స్‌లోనే ఆక్యుపేస్సీ ఎక్కువ ఉంది. హైటెక్ సిటీ వద్ద ఎం.ఆర్. ప్రాపర్టీస్ పెద్ద కెస్వెస్టన్ సెంటరును 700 రూముస్తో కట్టి, 2 హోటల్స్ పెడతామని వచ్చారు. ఆ విధంగా వస్తే కట్టమంటున్నాం. శార్యులా వన్ వారు 3 వేల నుంచి 4 వేల మంది వస్తే కనీసం 3 వేల రూములు కావాలని, లేకపోతే సాధ్యం కాదని అన్నారు. అన్ని సిటీస్ చూసుకున్నారు. హైదరాబాదులో రామేష్ ఫిల్స్ సిటీ ఉంది. ఇంకా కొన్ని హోటల్స్ ప్రమోట్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఒక పక్క టూరిజం ప్రమోట్ చేస్తున్నాము. ఇంకోప్కూ హస్పిటల్స్ కొరకు హైదరాబాదు పస్తున్నారు. టూరిజం కొరకు పస్తున్నారు. శార్యులా వన్ వస్తే ఇంకా చాలా ఎక్కువ మంది వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఏ విధంగా చేయాలి? ఏ విధంగా ముందుకు పోవాలి? మొదట్లో మేము డిస్కస్ చేసింది, ఒక ఎక్స్పోస్టన్ కింద పూయింగ్ పవర్ గురించి ఆలోచించాము. ఆ ఏరియలో పూయింగ్ పవర్ వస్తే చాలా బాగుంటుందని అనుకున్నాము. అంతకు ముందు ఈ 4 ఎకరాలలో మంచి ప్రాపింగ్ మాల్ వస్తే ఎట్లా ఉంటుందని ఆలోచించాము. ట్రాన్స్పరెంట్గా చేయాలని ఆలోచిస్తున్నాము. ఏది వస్తే బాగుంటుందని ఆలోచిస్తున్నాం. ఇన్ఫోప్రాప్కూర్ అథారిటీ డిస్కస్ చేస్తున్నారు. ముందు ఇది రాకపోతే ఏదీ జరగదు. ఇది కాకపోతే ఆ 4 ఎకరాలలో ఇంకోకటి పస్తుంది. ఇది వచ్చేక ఆ ప్రసోజల్ పస్తుంది. అది రాకపోతే ఆ 4 ఎకరాలలో ఇంకో ప్రసోజల్ పస్తుంది.

రా. 8.40

డా. వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి : - అధ్యక్షా, ట్రాన్స్పరెంట్, ట్రాన్స్పరెంట్ అని ముఖ్యమంత్రి గారు మిద్దెలు, మేడలు ఎక్కి చెబుతున్నారు. కానీ వారి ట్రాన్స్పరెన్సీ కాకినాడ పోర్టు విషయంలో అర్థమైంది. నిజం మగర్పులో వారి ట్రాన్స్పరెన్సీ అర్థమైంది. ఐఎఫ్ఎల్ లో వారి ట్రాన్స్పరెన్సీ అర్థమైంది. హస్పిటు కాన్సిడెన్సీలోకి తీసుకుంటామని చెప్పి, ఎవరికి చెప్పి పెట్టకుండా రూ.400 కోట్లు కెస్వెపన్ అప్పంగా ఇచ్చారు. ఎవరికి చెబుతారు? ఈవేళ అయితే కలెక్టరు గారిని ప్రాపర్టీ తీసుకోమన్నారు. నిజం వారి ప్రాపర్టీ విషయంలో దాని వెనక ట్రియాగిల్ బిల్ ఉంది. నిజం వారికి ప్రాపర్టీని కల్పించి, ఒబిరాయ్ హాటల్ డీల్ చేసుకునే కార్యక్రమం. మళ్ళీ ట్రాన్స్పరెన్సీ అంటారు. ఎవరికి చెబుతారండీ? ఈ ప్రభుత్వం కరువు నివారణ చర్యలు తగు మేరకు తీసుకోకపోవడానికి నిరసనగా ఈ ప్రభుత్వం సహకార బుణాలను బలవంతంగా పసూలు చేస్తున్నదానిని ఆపకపోవడానికి నిరసనగా ... ...

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబు నాయుడు : - రాజశేఖరరెడ్డి గారూ, మీరు ఒకటి చెప్పారు. ఆ రోజు మీ అపోజిషన్ మాట విని ఉంటే, ఏ ప్రాజెక్టూ రాష్ట్రంలో వచ్చేది కాదు. ఐఎస్బి వస్తే దీనికంటే ఎక్కువ వ్యతిరేకించారు. హైటెక్ సిటీ వస్తే అది జరగనీయకుండా దానికి అడ్డం పడ్డారు. త్రిబుల్ సబి వస్తే దానిని రాకుండా అడ్డ పడ్డారు. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి జరిగే దానికి పూర్తిగా అడ్డం పడే పరిస్థితికి వచ్చారు. మీరు వాకపుట్ చేయాలనుకుంటే, అభివృద్ధి ఏదైతే చేస్తున్నామో దానికి కూడా నిరశన తెలుపుతూ వాకపుట్ చేస్తే బాగుంటుంది. అది కూడా మీరు ఆలోచించండి.

డా. వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి : - పొపం ముఖ్యమంత్రి గారు కేవలం అభివృద్ధి మాత్రమే చేస్తున్నారు. ఇంకేమీ చేయడం లేదు. తెహల్కా డాట్ కాం కు అయసకు ఏమీ సంబంధం లేదు. ఈ మొత్తం భారతదేశంలో అత్యంత ధనవంతుడైన రాజకీయ వేత్త ఈయన కానే కాదు. ప్రస్తుతం రూ.1200 కోట్లు ఈయనది కానే కాదు. ఎవరికి చెబుతారు అధ్యక్ష? ప్రజల చెవుల్లో పుప్పులు పెట్టుకున్నంత కాలం రామకృష్ణడు గారు చెప్పినట్లు కథలు చెప్పమనండి. వారు తిరగబడినపుడు అడుసు కూడా దొరక్కుండా పోతారు. టూరిజం ప్రమాణ పేరుతో ..... ముఖ్యమంత్రి గారి ఆఫీసు నుంచి నోట్ పస్తుంది. వారు చేసే కార్యక్రమాలు చకచక జరిగిపోతాయి. మళ్ళీ అని అసెంబ్లీకి ఎలాగూ పస్తాయి. ఎక్కుడికి పోతాయి? ప్రజలన్నీ గమనిస్తున్నారు. ప్రజలు తగు విధంగా జవాబిస్తారు తగు సమయంలో. ఈ ప్రభుత్వం దాదాపు నెలన్నర రోజులు సమావేశాలైనా కరువు నివారణ చర్యలను సక్రమంగా చేపట్టకపోవడానికి నిరసనగా, సహకార బుణాలను బలవంతంగా పసూలు చేస్తున్నదానిని ఆపకపోవడానికి,

వన్టిం సచిలైంట్ ఎక్స్‌పెండ్ చేయమంటే దానికి ఏ మాత్రం ముందుకు నిరసనగా, ప్రభుత్వ అస్తులను రక్షించడానికి ఏ మాత్రం చర్యలు తీసుకోనందుకు, ప్రభుత్వ అస్తులను భక్షించడం ఒకటే మీ పవిత్ర కార్యంగా పెట్టుకున్నందుకు నిరసనగా, చేసేత కార్యకుల ఆత్మహత్యలకు ఎక్స్‌గ్రేసియా అయినా చెల్లించనందుకు నిరసనగా కాంగ్రెసు శాసన సభాపక్షం సభ నుంచి వాక్పుట్ చేస్తున్నాము.

(కాంగ్రెసు శాసనసభా పక్ష సభ్యులు సభ నుంచి వాక్పుట్ చేశారు.)

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ :- అధ్యక్షా, 30 రోజులలోనే రూ.250 కోట్లు తేడా పచ్చిందని స్పెషిఫిక్ గా చెబితే అటుదిటు అయింది లేదా లేదన్నారు. శైవతపత్రం ప్రకటించండి అన్నాను. కూలీలకు గిట్టుబాటు కావడం లేదు, రూ.25 సరిపోవడం లేదు, కూలీలకు ఒక ఫార్మలూ చేయమంటే చేయలేదు. 10 కేజీల బియ్యానికి సంబంధించి ఇచ్చిన దానిలో అవకతవకలు జరిగాయి, పరిశీలించమంటే అందుకు సిద్ధంగా లేరు. రైతులకు సంబంధించి చర్చించేటప్పుడు మధ్యలో మమ్మల్ని బైటు పంచించారు. వారికి ఎక్స్‌గ్రేసియా ఇష్టాడానికి సిద్ధంగా లేరు. ప్రభుత్వం అభివృద్ధి చేస్తే కాదనను. త్రిబుల్ ఐటి పస్టే కాదనను. ముఖ్యమంత్రి గారు ఏ బండి ముందు పస్టే ఆ బండి ఎక్కుతారే తప్ప, వారికి ఒక రాజకీయ సూత్రం లేదు. ఈ అప్రాప్రియేషను బిల్లు ప్రజలకు తగిన విధంగా లేదని, ఉపయోగస్థితి విధంగా లేదని చెబుతూ దానినికి నిరసనగా మా పార్టీ వాక్పుట్ చేస్తున్నాము.

(శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్, శ్రీ ఎస్. రాజయ్ సభ నుంచి వాక్పుట్ చేశారు.)

శ్రీ వై. రామకృష్ణప్పుడు :- అధ్యక్షా, ప్రతిరోజూ కాంగ్రెసు పార్టీ వారు నిరసన వ్యక్తం చేస్తోంటే నాకు ఒక అనుమానం వస్తోంది. ఒకసారి ఇండివ్యూవర్ల్ గా మరోసారి హోలేసెల్గా చేశారు. అయితే నిరసన వ్యక్తం చేస్తే మొత్తం అందరూ ఐక్యతగా ఒకేసారి వాక్పుట్ చేయాలి. అప్పుడందరూ బయటకు పోతారు. రాజశేఖరరథ్ది గారు బయటకు వెడితే వారితో ఎవరూ బైటు వెళ్లడం లేదు. కనీసం వాక్పుట్ చేసినపుడైనా వారి వెంట అందరూ వెడతారు. అప్పుడైనా ఐక్యతగా ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది.

MADAM SPEAKER : The question is :

" The Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003 (L.A. Bill N0.8 of 2003) " be taken into Consideration.

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Considered.

MADAM SPEAKER : Now, I will put the Clauses to vote.

" There are no amendments to Clauses 2,3, the Schedule, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House."

Now, the question is :

"Clauses 2,3, the Schedule, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 2,3, the Schedule, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MADAM SPEAKER : Now, I will request the Minister for Finance to move the Bill for Passing.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU : Sir, with your permission, I beg to move "

" That the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003 " be Passed

MADAM SPEAKER : Motion moved. Now, the question is :

" That the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 2003 " be Passed

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Passed.

MADAM SPEAKER : Now, the question is :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No.2) Bill, 2003" be taken into Consideration.

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was taken into Consideration.

MADAM SPEAKER : Now, I will put the Clauses to vote.

" There are no amendments to Clauses 2,3, the Schedule, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

Now, the question is :

" Clauses 2, 3, the Schedule, the Schedule, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 2,3, the Schedule, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MADAM SPEAKER : Now, I will request the Minister for Finance to move the Bill for Passing.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU : Madam Speaker, with your permission, I beg to move :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No.2) Bill, 2003 " be Passed

MADAM SPEAKER : Motion moved.

Now, the question is :

" That the Andhra Pradesh Appropriation (No.2) Bill, 2003 " be Passed.

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Passed.

MADAM SPEAKER : Now, the House is adjourned to meet again at 8-30 AM tomorrow.

**(The House then adjourned at 8-48 PM to meet again at 8-30 AM
on Monday, the 31st of March, 2003)**